

ཁྱོད་ཀྱི་མགོ་བོ་བཅད་ནས་ཆུང་མའི་སྒྲི་ལ་བཏགས་ཏེ་དྲག་པོའི་འཐབ་ཚུད་
བྱས་པ་སྟགས་དངོས་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁག་ཅིག

རིག་གནས་གསར་བཞེ་ཆེན་མོའི་སྔ་སྤྱི་ཆེང་བ།
ཁྱ་ནག་གི་བཙན་འཇུ་ལ། བོད་ཁྲལ་གཏོར་བཙོ་མ། ཡང་བའི་མུ་གེ
དཀའ་སྤྱུག་དངོས་སུ་ཁྱོད་མཁན་ཅིག་ནས་གསུངས་པའི་
ཆོག་ཐོ་སོར་འཛོག་གིས་བཏོད་པ།

འཚོལ་སྤྱོད་མཁན།
དགའ་བྱང་དགེ་འདུན།
༢༠༠༩

མའོ་ཡིས་དགྲིགས་པའི་ཁྲག་ཞག་ཁྱ་མཚོ་ཡི་གྲོང་ཆེན།
ཉིན་གྱིས་གཡོ་ཐབས་འཁོར་ལོས་འགོ་བས་སྒྲོར་ལ་ཞུགས་ཀྱང་།
ཉོན་ཡི་ནམ་དཔྱོད་དར་མས་གསལ་མེན་དུ་བཏོན་པའི།
དམར་པོའི་དཔོན་གྱི་མཛད་མེས་རི་མོ་ལ་གཟིགས་དང་།
མིག་ཆུའི་མངལ་ཁུར་མི་འདྲིན་རང་དབང་ཅན་སུ་ཡོད།

དཀར་ཆག

སྒྲེང་བརྗོད།	༤
འཆོལ་སྒྲིག་པའི་གཏམ།	༩
༡ རིག་གནས་གསར་བརྗོད་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་སྒྲོར་མདོ་ཙམ་སྒྲེང་བ།	༡༣
༢ མི་དམངས་སྤྱི་ཁབ་།	༣༥
༣ ཁ་བལ་དང་བཀག་སྡོམ་བྱས་ཚུལ་རགས་བསྐྱུས།	༣༧
༤ སྤང་བ་ཆེན་པོའི་འཆོ་བ།	༤༣
༥ དམངས་སྒྲོར་སྤེལ་བསྐྱེད།	༥༥
༦ ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྤེལ་བ།	༥༩
༧ འཆོ་བ་རོལ་སྤངས་སུ་འགྱུར་བ་བཏང་བ།	༦༡
༨ བཅོས་བསྐྱུར།	༦༥
༩ དམར་སྤྱོད་ཆོགས་པར་བདེ་སྒྲག་ངང་སྤོན་འགྲོའི་ཆ་སྤྱོད་གྲུབ་ཚུལ།	༦༧
༡༠ སྤྱི་ཆོགས་རིང་ས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོ་བ་གསལ་ལས་འགུལ།	༦༩
༡༡ མདོ་བའི་འགྲོག་གི་བེང་འབྲུག་རགས་བསྐྱུས།	༧༠
༡༢ རོང་པོ་གཅིག་ནས་བྱས་དམར་སྤྱོད་ཆོགས་པར་རོ་སྤོལ་བྱས་ཚུལ་མདོ་ཙམ།	༧༣
༡༣ དམར་ཆོགས་དམག་གིས་པོན་ཀྱི་བེང་འབྲུག་ནི་འཇགས་སུ་ བཏང་ཚུལ་མདོ་ཙམ།	༧༣
༡༤ བཅོན་ལུགས་དང་བེང་འབྲུག།	༧༤

༡༥	བཙན་དབང་གི་སྒྲི་གདུང།	༡༡༢
༡༦	སྤྱི་སྒོམ་ཞིག་བརྗོད་ན།	༡༡༡
༡༧	བྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ལ་རང་དབང་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱད་པར།	༡༡༧
༡༨	བཙན་དབང་གིས་པ་ཡུལ་དམ་བཅོས་བྱས་ཚུལ་མཐོང་ཐོས་སྤྱིང་གསུམ་ལྡན་པའི་ གན་རབས་པ་ཞིག་གི་གསུང་བཤད།	༡༤༩

ཕྱིན་ཆེད།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་། འཕེལ་འགྲེལ་བརྒྱུད་རིམ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་སྔ་ན་མ་གགས་པའི་གོད་ཆག་གི་ལེའུ་ཞིག་བྱུང་བ་ནི། ཏུས་རབས་སྔ་མའི་ཏུས་དྲུག་ལ་དུ་བོད་ཀྱི་བྱིས་མཚེས་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་བོད་སར་བཅན་འཇུག་དམག་དཔུང་བཏང་བར། བོད་ས་སྟོད་སྟེང་ཀྱི་བོད་མི་ཆུན་གཞིན་ཐུན་མོང་ནས་ངོ་ཚྭ་དང་གདོང་ལེན་བྱས་ཡོད་ནའང་། མང་སྡེ་ཉུང་གིས་མ་བེན་པའི་དབང་གིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་ལག་ཏུ་ཤོར་བ་དང་། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་བོད་ལ་བཅན་འཇུག་དང་མུ་མཐུད་དབང་བསྐྱར་གྱི་སྲིད་བྱས་སྟེ་ལ་རིམ་ནང་། བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་དམར་གསོད་དང་། བཅོན་འཇུག་སྟོགས་སྒྲོམ་བཅས་ཀྱི་མུ་ནས་འདས་གྲོངས་སྤྱིན་པའི་གནས་སྤངས་ཡང་བཞིག་བྱུང་བ་རེད། ཡོངས་གྲགས་ལྟར་བྱས་པས། དཀོན་སྡེ་དུག་སྟོང་སྟག་གཏོར་བཞིག་དང་། ཉེས་མེད་མང་ཚོགས་འབུམ་ཕྱག་བཙུ་གངས་རྒྱུན་འདས་སུ་སྤྱིན་ཡོད། གནས་སྤངས་འདིར་དམིགས་ཏེ། པཌ་ཆེན་སྐུ་ཕྱེད་བཙུ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས། ཆོས་ལུགས་ནི་བོད་མི་རིགས་ལ་མཆོན་ན་ཐུན་མེད་པའི་དད་མོས་ལྷ་ཡུལ་དང་། སོ་སོའི་སློག་ལས་ཀྱང་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་རྩ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ཡོངས་རྫོགས་རྩ་གཏོར་བཏང་བ་རེད། བྱ་སྦྱོད་འདིས་བོད་རིགས་མི་དམངས་དགའ་པོ་བཟོས་པ་དང་། བོད་རིགས་མི་དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ལྷན་པ་ཡིན་ཞེས་ག་འདྲ་བྱས་ནས་ཤོད་འོས་སམ། ཞེས་དང་། ང་ཆོས་རྒྱལ་བཏང་བའི་གྲོང་གུད་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་། བྱུང་འབྲས་གཉིས་བསྐྱར་ནས་བཤད་ཆོ། ངའི་བསམ་ཚོད་བྱས་ན་རྒྱལ་བཏང་བའི་གྲོང་གུད་ཀྱི་རིན་ཐང་མང་བ་ཡོད་པ་རེད། ང་ཆོར་ཐོབ་པའི་བྱུང་འབྲས་ཀྱི་རིན་ཐང་དེ་གྲོང་གུད་ཀྱི་རིན་ཐང་ལས་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཅེས་གསུངས་ཡོད། འདི་ནི་ཉེ་པའི་ལོ་ངོ་བཙུ་ཕྱག་ཁ་ཤས་རིང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ལ་བཅན་འཇུག་དང་གཏོར་བཞིག་གི་སྟོགས་ངོས་གཉིས་ཀར་སྡོམ་ཆོག་གསལ་པོ་བཀོད་པའི་ངོས་རེད།

དེ་ལྟར་ནའང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་བཤད་སྤངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ས་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་ནས་དམངས་ཚོགས་ཀྱི་འཛོལ་གནས་དང་། འཇུགས་སྐྱུན། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་འཕེལ་རྒྱས་གང་ཅིར་གནམ་ས་སྒྲ་འོག་བརྒྱུད་པ་ལྟ་བུའི་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་ཡོད་ཟེར། མི་ལོ་ལྷ་བཙུའི་རྗེས་ཀྱི་དེ་རིང་། བོད་ས་སྟོད་སྟེང་ཡོངས་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཡོད་ཆེས་དང་རེ་བ་གཉིས་ཀ་མངོན་གསལ་དོད་པོས་སྟེབས་དགོས་པའི་ཆོད་ཡིན་ནའང་། བོད་ས་སྟོད་སྟེང་ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངོ་ཚྭ་དང་། དེ་ཡང་ལུས་སློག་ཡོངས་སྦྱོད་རྒྱུས་བཏང་གིས་ངོ་ཚྭ་བྱས་དང་བྱེད་མུས་འདིས། བཅན་འཇུག་ཀྱི་བྱ་སྦྱོད་དང་གང་ཡང་བོད་མི་དམངས་ནས་བརྗོད་ཐབས་མེད་པ་དང་། གང་སྟེལ་བའི་སྲིད་བྱས་མཐའ་དག་ལ་ངོས་ལེན་མེད་པའི་གནས་སྤངས་ཤིག་མངོན་མཆོན་བྱས་ཡོད་པ་འདི། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱས་

སྤྱི་ལ་བབ་དེ་བཞིན་པོད་མིའི་འཆོ་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལས་རིང་དུ་བཞུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་སྐུ་རྒྱུན་གཙོ་པོ་
བྱས་ཡོད་པ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གྲོགས་ནས་ངོས་ལེན་ཡང་དག་དང་། འགྲོད་བཤགས། གསལ་བཤད་བཅས་བྱས་
ཏེ། དངོས་འབྲེལ་གྱི་བཏན་བཞེང་དང་འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཏུ་གྲོམ་བསྐྱོད་བྱེད་པ་ལ། པོད་མིའི་
འཆོ་གནས་ངོ་མ་འགན་ལེན་བྱུང་པའི་སྤྱི་བྱས་གསར་པ་ཞིག་འདིར་དགོས་པ་དུས་ཚོད་དང་གནས་སྟངས་གང་
ཅིས་གཏུགས་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་རེ་བ་བྱེད་ཐུས་ཀྱི་བཏན་
བཞེང་དང་འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་དེ་ནི་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་བསྟན་གནང་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ཁོ་ནས་འགན་
ལེན་བྱེད་བྱུང་པ་ལས་གཞན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་གང་གིས་ཀྱང་འགན་ལེན་བྱེད་ཐབས་བྲལ་བ་ཞིག་རེད།

ད་ནི་སྐབས་འབྲེལ་དེ་བ་གཞི་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱེད་ན། རེད་རང་ལ་མཆོན་ན། དུས་རབས་སྔ་
མའི་དུས་དཀྱིལ་ནི་དབུས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེར་སློབ་གཉེར་གྱི་སྐབས་དང་། དེ་མུར་ཕྱི་ལོ་
༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་གར་ནང་བཅན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སྐབས་དེར་གཞིས་ལུས་མི་དམངས་ནས་
མནར་གཅོད་ཅི་མུང་གི་གནས་སྟངས་སྤྱི་དང་། ཡང་སློས་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཀྱི་གནས་སྟངས་སློར་
ལ་རྒྱས་སྤྱོད་ཅི་ཡང་མེད་ནའང་། ལས་དོན་གྱི་བབ་འབྲེལ་དང་བཅས་ཏེ་བརྒྱུད་ལམ་སྤྱི་ཚོགས་ནས་སྐབས་དེའི་
གནས་སྟངས་ལ་རྒྱས་ལོན་ཡང་ཡང་བྱས་པ་དང་། ཡང་སློས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་གཞིགས་སློར་སྤྱི་ཚབ་ཐོངས་
བཞི་པའི་སྤྱི་ཚབ་གས་སུ་ཞུགས་ཏེ་དོར་ཀོང་བརྒྱུད་པེ་ཅིན་དང་། དེ་ནས་མདོ་སྟོད་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ཁག་ཅིག་
ནང་ལྟ་སློར་དུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་སུ། འབྲེལ་ཡོད་ཁག་ཅིག་ནས་གནས་སྟངས་ངོ་མའི་བྱོགས་ངོས་གསལ་བཤད་
བྱས་སོང་བ་དང་། དེ་བས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་གང་སར་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགོན་སྡེ་གཏོར་
བཞིག་བཏང་བུལ་གྱི་གྲང་ཀོག་ནམས་མཐོང་རྒྱ་མང་ཞིང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་རིག་གསར་ཞེས་ཁ་ནས་
སྐྱེད་བ་ཚུན་ལ་འཛིགས་དངངས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པ་དེས། སྐབས་དེའི་གནས་སྟངས་སློར་ནི་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་
གོད་ཆག་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་དང་། གོད་ཆག་གི་གནས་སྟངས་འདི་སྤྱི་ལོ་བཅོ་བྲུང་པ་ཁོ་ནར་ཡང་ལོ་ངོ་མང་པོའི་
དུས་ལུན་འགོར་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བས་ཀྱང་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་སྔར་བབ་སྤྱི་ལོ་བཅོ་བྲུང་
པ་ལ་རང་དབང་གི་ཁོར་ལུག་ཅིག་མཐོབ་པ་དེ་སྤྱི་དུ་རེ་བ་མེད་པའི་གནས་སྟངས་ནམས་གསལ་ཉོགས་བྱུང་།

དེ་ལྟར་ནའང་། པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་གོད་ཆག་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པའི་གནས་སྟངས་འདིར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་
ཏེ། སྤྱི་ལོ་བྱུང་རིམ་དང་བཅས་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐྱེགས་བམ་ནང་ཆ་ཆང་བར་བཀོད་པ་ཞིག་ད་ཕན་མ་བྱུང་ནས་
འདུག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ནས་ཕངས་པའི་གནས་སུ་འདུག འདི་ལྟར་སྐྱེད་མཁན་དང་འབྲེམ་ཁན་མ་བྱུང་སྐབས། རྒྱ་
ནག་གཞུང་གི་ངོས་ནས་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དོན་དངོས་ལ་འབྲེག་བཤད་དང་བཅས་ཏེ། པོད་ལ་བཅན་འཇུག་བྱས་
པའི་རིམ་པ་དེར་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བཤད་སྤྱི་ཚོགས་དང་
འབྲེལ་བའི་ཡིག་ཆ་དང་དེ་བ་གཞི་སྤྱི་ཚོགས་པ་དཔར་འབྲེམས་བྱས་ཏེ། པོད་ལ་བཅན་འཇུག་བྱས་པའི་ཡ་ངའི་
གནས་སྟངས་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ངོས་ནས་བསུབ་པ་དང་། ཡང་ན་ངོ་བོ་གཞན་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་འབད་པ་བརྒྱ་འགྱུར་

བསྟེན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་བས་ཀྱང་བཅེངས་འགྲོལ་བཏང་བ་དེ་བོད་ཀྱི་ཁིང་འབྲོག་མི་དམངས་ཡོངས་ཀྱི་འདོད་
འདུན་དང་འཆམ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟེ་རྩ་ལ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ངོས་དེ་ངེས་པར་
སློང་དགོས་ཤིང་། ཡང་སྟོས་སྐབས་དེའི་གནས་སྤངས་ངོ་མ་ཤེས་མཁན་དང་། གདུག་ལས་སྒྲ་ཆོགས་པ་བྱངས་
སྟེང་བའི་ཀླན་རབས་པ་ནམས་ནི་རིམ་པས་ཇོགས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་སྟབས། ང་ཚོས་གོ་སྐབས་དང་དུས་ཚོད་དམ་
འཛིན་གྱིས་སྐབས་དེའི་གནས་སྤངས་ངོ་མ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་གསལ་འགོད་བྱེད་པ་ལ་ད་ལྟ་ཞལ་བཞུགས་ཀླན་རབས་
པ་ནམས་ལ་བཀའ་འདྲི་བྱེད་པ་བརྒྱུད་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་འཆོལ་དགོས་ཤིང་། ལས་དོན་འདི་ནི་བོད་ནང་
ཁོ་ན་ནས་སྐྱབ་པ་ལས། དེ་ལས་བཀའ་བའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་ནས་ཁ་གསལ་གཏིང་གསལ་ཞིག་ཤེས་ཤིགས་ཡོང་
རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ནས་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ཐབས་ཤེས་གང་ཡོད་དང་རྒྱས་པ་གང་ཡོད་སྤྱངས་དགོས་པ་འང་གནད་
དོན་ཆུང་ཆུང་ཞིག་མ་རེད།

ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་ནས་གཞིས་བཞུགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཁག་ཅིག་ནས་ཡུལ་ལུང་གྲེ་བྲག་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་།
ཡུལ་གོམས་གཤིས་ལུགས་སོགས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཞིན་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་ཀྱིས་དཔར་འབྲེམས་བྱས་
འབྲོར་ཁག་ཅིག་དང་། ཡང་སྤྱི་ལོ་འདི་ནང་། དུས་རབས་གཅིག་སྟེ་ལོ་ངོ་བརྒྱའི་དུས་ཡུན་གྱི་རེབ་གོང་གི་ལོ་
རྒྱུས་གསལ་བའི་དེ་བཞིན་ཞིག་དཔར་བསྐྱེན་བྱས་འདུག་པ་ནམས་བཟླགས་པར། ཡུལ་དུས་གནས་སྤངས་ཀྱི་ཁོར་
ཡུག་གནས་བབ་ཀྱི་དབང་གིས། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཙན་འཇུག་དང་། རིག་གསར་ལས་འགུལ། དམངས་
གཙོའི་བཙོན་བསྐྱར། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྟོབ་གསེའི་ལས་འགུལ་སྟེ་ལ་རིམ་སོགས་ནི་ཁ་གསལ་གཏིང་
གསལ་ཞིག་སློང་མ་བྱུང་པར་ཡོད་པ་དེ་སྟོར་ཆད་པ་ཁ་གསལ་དགོས་པ་གནད་འགག་ཏུ་མཐོང་འབྲེལ། གཞིས་
བྱེས་གཉིས་ཀར་གནས་འཁོད་འབྲེལ་ཡོད་ཤེས་ཡོན་པ་ཁག་ཅིག་ལ་དེ་སྟོར་གྱི་གལ་གནད་སློང་བཤད་ཐེངས་ཁ་
ཡར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱུང་འབྲས་སོན་པ་ཞིག་ནི་མ་བྱུང་།

ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་གོང་དེ་བའདོའི་རྩོམ་པ་པོ་དགེ་བཤེས་དགེ་འདུན་ལགས་པོད་ནང་གཉིན་འཕྲད་དུ་བསྐྱོད་
རིང་། རེབ་གོང་རོང་འབྲོག་གི་ཀླན་རབས་པ་སྟོར་ཞིག་ལ་བཅར་འདྲི་དང་། དེ་བཞིན་གང་ལག་སོན་བྱུང་བའི་
ཡིག་ཆ་ཁག་ཅིག་བཅས་བསྐྱར་དཔྱད་གནང་སྟེ། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་སྟོར་གྱི་གནས་སྤངས་
ངོ་མ་ཟིན་བྱིས་སུ་བཀོད་ནས་ཡོད་ཚུལ་ཞིག་གོ་ཐོས་བྱུང་བ་དེ་ཡང་། བྲག་འགུལ་མ་བྱུང་བར་ལོ་ཤས་ཕྱིན་རྗེས་
ཀྱི་ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་འདིར། རིག་གསར་ལས་འགུལ་གྱི་ཐོག་མའི་བྱུང་རིམ་དང་། བར་གྱི་མི་དམངས་སྤྱི་
ཁང་། ཁ་བྲལ་བཀག་སྟོམ། སྤྱི་ཚེན་པོའི་འཆོ་བ་སོགས་དང་། རེབ་གོང་རོང་པོ་གཤིན་པ་གྱི་མི་དམངས་
ནས་དམར་ཕྱོགས་ཆོགས་པར་ངོ་ཚྏ་ལས་འགུལ་སྟེ་ལ་རིམ་དང་། དམར་ཕྱོགས་དམག་དཔུང་གིས་བོན་རྒྱའི་
མི་དམངས་ལ་དྲག་གཞོན་བྱས་ཚུལ་གྱིས་མཆོན་པའི་ཕྱོགས་ངོས་མང་པོ་ཞིག་རྩ་བའི་ས་བཅད་བཙོ་བརྒྱུད་དུ་དབྱེ་
བགོས་ཀྱིས་དེ་བཅིག་གི་ངོ་བོར་དཔར་སྐྱེན་གནངས་པ་འདིར་ལེགས་སེའི་བསྐྱགས་བརྗོད་དང་ཆབས་ཅིག་པར།
གཞོན་སྐྱེས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཁག་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་འགུར་འདི་སྟོར་ལས་འབྲེས་པའི་དོན་གནད་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་

དང་། མེད་དཔུང་། ཅུ་མ་སྒྲིག་གནང་སྒོ་བཅས་ཐད་དགོངས་པ་ངེས་པར་བཞེས་གནང་ཡོང་བའི་འཛོད་སྒྱུ་ལ་
སྐབས་གཅིག་ཟུ་ཁྱུ་བཅས། བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༣༡༣༥ ཟླ་ ༥ པའི་ཆོས་ ༡༥ འཇམ་མེད་སྒྲིབ་བསངས་ཀྱི་དུས་
ཆེན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༥ ཆོས་ ༡༩ ཉིན།

བཀའ་བྱུང་ཨ་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་སྒྱུ་ན་འགྲུབ་ནས།

འཆོལ་སྒྲིག་པའི་གཏམ།

དེ་ཡང་ང་ཆོ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་ཚྱད་འདི་མི་རིགས་ཤིག་གི་འཐབ་ཚྱད་ཡིན་གཤེས་གོ་ལ་རྒྱུ་པོ་འདིའི་
ཐོག་བོད་མི་རིགས་མ་སྟོངས་པར་དུ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཐབ་ཚྱད་འདི་གནས་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་གནས་ཐུབ་
པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེར་བརྟེན་མི་རབས་རྗེས་མ་ཆོར་རང་ཡུལ་དུ་མ་འཕྲོག་བྱས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་དམར་གྱི་བྱ་སྤྱོད་
དེ་དག་གསལ་ཆེན་དུ་ཕྱིས་སྤོང་བྱེད་དགོས་པ་ད་ལྟའི་མི་རབས་འདིའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་སེམས།
གཞིས་ལུས་བོད་རིགས་ཀྱི་ཆེད་མི་མང་ནམས་ནི་ཀྱི་དམར་གྱི་བཅན་དབང་འོག་དབང་བོ་ལྷ་ཀ་བེད་སྤྱོད་ཀྱི་རང་
དབང་དང་བྲལ་ཏེ་སྤྱུག་བསྐྱལ་སྤྱོད་ཆོག་སྤྱོད་བཞིན་སྤོང་དགོས་པ་དང་། བྱེས་འཁྱོར་གྱི་མི་མང་དང་འགོ་བྱེད་
ཁག་ཅིག་ནི་སོ་སོའི་མི་རིགས་དང་བརྟན་སྤྱོད་ཐོག་ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་ཀྱི་འཁྱོན་ཐང་དང་ཤེས་ཡོན་གྱིས་
ཐུག་ཀྱང་། བྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱི་ཁག་ལ་འགྲོ་ཀྱི་སོགས་རང་དོན་རྒྱུ་རྒྱུ་ནང་མགོ་འཁོར་བཞིན་པ་དང་། ལྷག་
པར་དུ་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་ཕྱོམ་པ་པོ་མང་ཆེ་བས་སྟན་དངགས་ཅམ་དང་། ཡང་ན་སོ་སོའི་སྟན་གྲགས་ཆེད་སྟན་
ཕྱོམ་གྱི་དེབ་ཅིག་པར་བསྐྱེད་བྱེད་རྒྱུར་རེ་མ་བཞིན་པར་མ་ཟད། བན་ཚུན་ཆགས་སྤང་གི་གསལ་འབྱེད་ཅམ་དང་།
བཅེ་དུང་མི་ཆེད་སྤྱོད་པོར་བཟུང་ཏེ་དེའི་སྒྲོར་རྒྱུ་རྒྱུ་འབྲེ་ཕྱོམ་བྱེད་རྒྱུ་ལས། བོད་མི་རིགས་དང་བརྟན་སྤྱོད་
ཀྱི་ཆེད་དུ་ཀྱི་དམར་གྱི་སྤྱུག་གྱིང་མནར་གཅོད་འོག་ཆེ་སྤྱུག་ཤོར་བའི་ཆེ་འདས་དཔལ་བོ་དཔལ་མོ་འབྱུང་ཐུག་
བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མནར་གཅོད་ག་འདྲ་སྤྱོད་ཡོད་མེད་དང་། ཆེ་སྤྱུག་ག་འདྲ་ཤོར་ཡོད་མེད། བོད་མི་རིགས་དང་
བརྟན་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རང་སྤྱུག་སྒོས་བཏང་སྒོས་ཀྱི་དམར་གྱི་ཁ་གཏད་ཇི་ལྟར་བཅག་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་དངོས་བྱུང་
གི་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་སྤང་མེད་རིན་མེད་དུ་བསྐྱར་བཞིན་ནའང་། མི་རབས་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ཡོད་
བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ཇི་བཞིན་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་རྩ་ཆེན་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་དུ་ཆགས་ཀྱི་ཤོར་མ་ཆག་པར་མཐོང་སྟེ།
ད་ལྟའི་ཆར་༡༩༥༠ དང་༡༩༥༠ ནང་ལ་ཀྱི་དམར་འོག་སྤྱུག་གྱིང་དངོས་སུ་སྤྱོད་མཁན་གྱི་མི་སྣ་རེ་བྱང་ལྷག་
ཡོད་པ་ནམས་ཀྱང་དུས་ཆོས་སུ་འགྱུར་བཞིན་པ་དང་། ཁོང་ཆོ་མཇུག་རྫོགས་ཟེན་ན་དེའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེ་
དག་ཀྱང་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གདོན་མི་བླ་བས། ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ལས་ཆ་གས་ཅམ་ཞིག་མི་རབས་
རྗེས་མ་ཆོར་ཕྱིས་སྤོང་གནང་ཐུབ་ན་བོད་རང་བཅན་ཀྱི་མིའི་ལག་ནས་སྤངས་ཏེ་སྤྱོད་མ་ཐུབ་ན་ཡང་མི་རབས་རྗེས་
མ་ཆོས་ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ལས་སེམས་ཤུགས་དང་། སྒྲོབ་གསོ། མཉམ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཐེབས་ཏེ་བདེན་
དོན་གསལ་བོར་རྟོགས་ནས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རང་དབང་དང་རིག་གཞུང་ཆེད་འཐབ་ཚྱད་ཕྱོད་ལེན་ངེས་པར་བྱ་
ངེས་པའི་ཡོད་ཆེས་ཡོད། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། བར་སྤྱོགས་ཀྱི་དམར་ངོས་ནས་འཇར་པན་མི་རིགས་ཀྱིས་ཁོང་
ཆོད་ས་གནས་ཁ་གསལ་སྤྱུག་གྱིང་མནར་གཅོད་བཏང་བ་དེ་དག་ལ་ལྷ་མོར་སྤྱོད་བཏགས་པ་ལྟར་རྒྱལ་ས་ཆ་ཡོངས་

རྫོགས་སུ་སྤྲུག་གྱིང་མཉམ་གཅིད་ཆོད་ལས་བཞུལ་བ་བཏང་ཡོད་ཚུལ་སོགས་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྫོག་བརྟན་དང་དཔེ་དེབ་འདྲ་མིན་བཟོས་ཏེ། ཐབས་བརྒྱ་རྩ་སྟོང་གིས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ལ་བརྟན་ནས་མགོ་བོ་མྱོངས་སུ་བརྒྱུག་པ་དང་མཚུངས་པར་ང་ཆོ་བོད་ལ་བཅན་དབང་མཉམ་གཅིད་ཇི་སྟེན་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་དེ་དག་བྱུང་ནས་མི་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་ལས་འགོར་མེད་ཀྱང་། ལོ་རྒྱུས་བདེན་པ་དེ་དག་སྤྱི་ཉིང་རྫོག་ནས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གིས་བོད་ནི་བའི་བཅིངས་འགོལ་བྱས་ཏེ་བོད་མི་མང་དཀའ་སྤྲུག་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལས་གྲོལ་ཚུལ་དང་། བོད་མི་རྣམས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་དགའ་ཞེན་ཆེ་བ་སོགས་ཀྱི་འཁྲོག་བཤད་དང་རྩོན་མ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྫོག་བརྟན་དང་དཔེ་དེབ་འདྲ་མིན་མང་དག་ཞིག་བཟོས་ཏེ་སྤྱི་རུ་འཇམ་སྒྲིང་མི་མང་རྣམས་ཀྱི་མགོ་བོ་མྱོངས་སུ་བརྒྱུག་ཐབས་དང་། སྒོས་སུ་བོད་མི་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་མྱོངས་སུ་འཇུག་ཐབས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་ཐབས་བཀོད་སྒྲ་ཆོགས་བརྟན་དང་སྟོན་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། མགོ་རྒྱུང་ཆོས་མཁན་ཞིག་གིས་རྫོག་བརྟན་དང་ལོ་རྒྱུས་འཁྲོག་བཤད་དེ་དག་མཐོང་སྐབས་སེམས་ནང་ཁོང་ཁྱིའི་མེ་སྤེ་རབ་དུ་འབར་ཏེ་རྒྱ་དམར་སྟོན་གཞུང་ལ་སེམས་གཏིང་ནས་སྤྲུག་བྲོ་བའི་ཞེན་ལོག་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་ན་ཡང་བཅན་དབང་འོག་ཁྲ་སིམ་སྟོན་ཡ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད། མགོ་མ་ཆོས་མཁན་རྣམས་རྫོག་བརྟན་དེ་དག་ལ་བརྟོས་ནས་ཏུབ་ཆ་དང་བཅས་ལྟ་མོ་ཙམ་གྱི་སྤྱང་བ་ལས་མེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་མི་རབས་གང་འཆམ་སོང་ན་ཉེན་ཁ་ཞིག་དུ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད་པའང་ཀྱན་ལ་མཐོང་ཆོས་སུ་ཟད། རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་ལུང་པ་ཡར་རྒྱས་བཏང་ཡོད་ཚུལ་དང་བོད་མི་རྣམས་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་རྩོན་བཤད་མང་དག་ཅིག་ལྷན་ལྷན་གྱིས་ཁྲབ་བསྐྱགས་ཀྱིས་བཞིན་པ་དང་དེ་མཚུངས་ང་ཆོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རྩ་ཆེའི་དངོས་པོ་དང་རིག་གཞུང་ག་ཆོད་ཅིག་འབྱེད་ཡོད་མེད་དང་གཏོར་བརྒྱགས་བཏང་བ་སོགས་གངས་ཐོག་སལ་བོར་བཀོད་བྱབ་དགོས། གལ་སྟེན་བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་མིའི་འོག་དུ་སྟོན་དགོས་ན་གཏོར་བརྒྱགས་བཏང་བ་དང་རྒྱས་བྱེད་བྱས་པའི་བྱ་དངོས་རྣམས་སྤྱི་ཆོད་སྟོན་དགོས་པའང་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཅིག་ཡིན། རྩོད་བོད་དགོན་ཆེན་ལྟ་བུར་མཆོན་ན་ཡེ་བཤོང་སྤྱབས་མགོན་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱི་ཕྱིང་བདུན་ནམ་མི་རབས་བདུན་རིང་སྤྱི་གསུང་བྱགས་རྟེན་དང་ལྟ་ཁང་བཞེངས་བཀོད་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་རིན་ཐང་བུལ་བའི་རྒྱ་དངོས་ཡོངས་རྫོགས་ལོ་ཤས་ནང་རྩ་མེད་བཟོས་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན།

༡༩༥༠ ལོར་ཆོས་སྒོ་ཕྱེ་ནས་བཟུང་ལོ་ངོ་བརྒྱ་གངས་ཁ་ཤས་ནང་ཡེ་བཤོང་གི་རྩོད་འབྲེག་མང་ཆོགས་ཀྱིས་མ་སྤྲུལ་དང་རྒྱུངས་ཀྱིས་རྩལ་ཁྲག་བསགས་ནས་མི་རབས་བདུན་གྱི་སྤྱི་གསུང་བྱགས་རྟེན་དང་ལྟ་ཁང་སོགས་ཕལ་ཆེར་བཞེངས་གྲུབ་བློན་ཡོད་མོད། རྒྱ་དམར་གྱིས་སྤྱི་ལོགས་སུ་ཁོང་ཆོའི་རིགས་རམ་འོག་གསར་བཞེངས་བྱས་ཡོད་པ་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་སྤྱིར་བསྐྱགས་ཆེད་དུ་སྟེན་པའདྲ་མིན་དང་རྫོག་བརྟན། ང་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ནང་། ཉིད་དུས་ཀྱི་བོད་ཞེས་དང་། བོད་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་སོགས་བཀོད་དེ་བསྐྱགས་བཞིན་ཡོད། དཔེར་ན། ཡེ་བཤོང་སྟོན་དམར་ཞེས་པའི་གྲོང་སྡེ་ཞིག་ན་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ་ཞིག་བཞེངས་ཡོད་པ་དེའི་ནང་རྒྱ་དངོས་ཁབ་སྤྱད་ཙམ་གྱིས་རིགས་རམ་བྱས་མེད་ནའང་རྒྱ་དམར་གྱིས་དུས་དེབ་འདྲ་མིན་ཐོག་བཀོད་ནས་ཁྲབ་བསྐྱགས་ཀྱིས་ཁོང་ཆོའི་

གཡོ་ཐབས་དེ་དག་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ནང་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཐོག་གི་སྤྱི་འབྲེལ་ལ་ཆེ་བས་རྒྱ་དམར་
 གྱི་གཡོ་སྤྱིའི་གདོང་རིས་ངོ་མ་གསལ་ཤོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་མཉམ་དུ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀྱང་རྒྱ་དམར་གྱིས་བྱ་
 སྤྱོད་ངི་སྤེལ་ཡུང་ཆོན་རེ་རེ་དང་མི་སྒྲིལ་ལ་དངོས་སུ་བྱུང་པའི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་དེ་དག་མཐོང་ཐོས་སྤྱོད་གསུམ་
 ཡོད་པའི་ནན་རབས་པ་རྣམས་བཞུགས་ཐོག་གསལ་བོར་བཅོས་ཏེ་མི་རབས་རྗེས་མ་ཚོར་ཅིས་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ་ནི་ཏ་ཅང་
 ཡང་གལ་འགངས་ཆེ་བར་མཐོང་ནས་༡༠༠༡ ལོར་ཕ་ཡུལ་དུ་གཉིན་འཕྲད་སྐབས་དང་བརྒྱན་གསང་ཐབས་སྒྲིལ་
 བླན་པ་ཁ་གས་དང་བྱག་འཕྲད་ཀྱིས་དྲི་བ་དྲིས་ལན་དང་ཁོང་ཚོས་གསུང་བཤད་རྣམས་འཁོར་ཐག་ནང་བརྟུག་ཏེ་
 ཡིག་སྒྲིག་ཐབ་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཚོམ་པ་པོ་ཁག་ཅིག་གིས་གསང་སྐབས་ཀྱིས་ཚོམ་བྲིས་གནང་ཡོད་པ་ཁག་
 རས་འཛོལ་སྒྲིག་གིས་སྒྲིག་ཁྲད་དུ་བརྟུག་གང་བྱུང་བྱས་པ་དེ་རྩེར་ཡང་། དེ་གདུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཐོག་གི་རྒྱན་པས་
 ས་མིང་དང་དུས་ཚོགས་ཡིག་ཞོར་མི་ཉུང་བཞིག་ཡོད་ངེས་པས་ཆོས་ཀྱོགས་བཀའ་བརྒྱན་གཉིས་ཀྱིས་བྱས་དག་གང་
 འཆོམ་གནང་བས་ད་ཆར་ཡིག་ཞོར་སོགས་ཏ་ཅང་ཉུང་དུར་བརྒྱངས་ཡོད་པས་ཁོང་གཉིས་ལ་བྱགས་རྗེ་ཆེ་བྱ་རྒྱ་
 དང་། རྩལ་པར་དུ་རྒྱ་རིགས་ཨ་ནི་ཞིག་གིས་སྒྲིན་བྱུང་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཉེ་རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་ལ་རྒྱུག་གཙོད་
 དམར་གསོད་བཏང་ཚུལ་དང་། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་ནང་གདུག་རྒྱུབ་དྲག་པོས་དམར་གསོད་བཏང་ཚུལ་

སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་པར་རིས་སོགས་དངོས་སུ་བཀོད་དེ་འཛམ་གླིང་མི་མང་མདུན་སར་གསལ་སྟོན་བྱེད་དགོས་
པ་དང་།

འདས་ད་ལྟར་གྱི་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ཀྱི་རིགས་ནང་མཁྱེན་ཉོགས་ཡོད་མཁན་ཏེ་ཅང་དགོན་པས་ངེས་
པར་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ཨབ་བསྐྱར་གྱིས་རྒྱ་ནག་མི་མང་གི་མདུན་སར་ཡང་གསལ་སྟོན་འགྲེམ་སྤེལ་བྱེད་དགོས་པའི་
རེ་འདུན་བཏོན་པ་དང་། བོད་མི་ཚོས་བྱུང་བསྐྱགས་ཐོག་རྒྱུས་པ་དེ་ཙམ་འདོན་བྱུང་གིན་མེད་པས། བྱུང་བསྐྱགས་
ངེས་པར་དུ་གལ་ཆེ་ཡིན་པ་སོགས་བསྐྱབ་སྟོན་གནང་བ་དང་། ཆབས་ཅིག་དུ་ཁོ་མོའི་མིང་དང་འཛོལ་སློག་མཁན་
པ་ཁོ་བོའི་མིང་ངོ་མ་དངོས་སུ་མ་བཀོད་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་ཚུལ་དང་། རྗེས་སོར་པ་ཡུལ་དང་རྒྱ་ནག་ནང་འགོ་
སྐབས་བདེ་འཇགས་ཡོད་མེད་ཀྱི་རེ་འདུན་བཏོན་པར་བརྟེན། འཛོལ་སློག་པ་དང་བོད་ནང་དུ་ད་ལྟ་བཞུགས་བཞིན་
པའི་དཔང་མི་དེ་དག་གི་མཚན། དེབ་འདིའི་པར་བསྐྱར་ཡོན་ཚྱོར་མཁན་གྱི་སྤྱིན་བདག་གི་མཚན་སོགས་རེ་ཞིག་
བཀོད་རྒྱུ་མིན་པ་བཅས་༢༠༠༩ ཕྱི་ཟླ་༧ ཚེས་༩ ལ་འཛོལ་སློག་པས།

རིག་གནས་གསར་བཅའ་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲིད་ལས་

འགྲུལ་སྐྱོར་མདོ་ཙམ་གླེང་བ།

རིག་གནས་གསར་བཅའ་ཆེན་པོའི་སྔ་རྗེས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ། རྒྱ་དམར་གྲང་ཁྲན་ཏང་ནང་
དང་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་དོན་དངོས་དང་འགལ་བའི་ཆོད་དཔག་བྱས་ཏེ། ཏང་ནང་དུ་
ཀྲང་དབྱང་གི་ལམ་སྲོལ་དང་འགལ་ལྡན་ལངས་པའི་གསར་བཅའ་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་བཟོ་བཅོས་རིང་
ལུགས་ལམ་སྲོལ་གྱི་དང་། འབྲོར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་ལུགས་བཅས་གནས་
ཡོད་པའི་དོས་འཛིན་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱས་པར་བརྟེན། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་གཙོ་མཉེ་
ཙེ་ཏུང་གི་གཙོས་པའི་ཏང་ཀྲང་དབྱང་གིས་གྲོས་ཆོད་དོན་ཆེན་བཅུ་དྲུག་ཅན་ཞིག་བཞག་ཐོག་
པོད་རྒྱལ་ལོ་༡༩༧༩ ཟླ་༥ ཚེས་༡༩ དང་། ཟུ་ལོ་༡༩༨༤ ཟླ་༥ ཚེས་༡༥ ཉིན་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་
ཡོངས་ཀྱི་གོང་འོག་བར་གསུམ་གྱི་སྡེ་ཆེན་རྒྱལ་ལ་འབྲོར་མེད་གྲུལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལམ་
ལུགས་སམ་རིགས་གནས་གསར་བཅའ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་མཐོ་རྒྱལ་ཁུར་ཁུར་ཆེ་ཆེ་ཞེས་ཞིག་
འཕྱར་ཡོད་ཅིང་། ཆ་རྒྱལ་དེས་བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་དང་འབྲོར་ལྡན་གྲུལ་
རིམ་གྱི་ཆབ་བྱེད་མི་སྣ། ཏང་ནང་དུ་མ་ཅ་རིང་ལུགས་ཅན་གྱི་ལམ་དུ་འགྲོ་མཁན་གྱི་དབང་
འཛིན་པ་རྒྱལ་གཏོར་བསྐྱེལ་བཏང་བ་དང་། གོང་གི་བཀོད་པའི་བྱུང་ཁོར་ནང་གི་ལས་དོན་
དང་གཡུལ་ས་ཡོངས་རྫོགས་འབྲོར་མེད་གྲུལ་རིམ་གྱི་གསར་བཅའ་བས་བཟུང་སྟེ། ལྷ་འདྲེ་གདོན་
བག་གས་ཡོད་ཆད་ཆད་མ་གཅོང་སྤྱལ་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་བཅོན་བཀའ་བཏང་བ་དང་འབྲེལ་
རྒྱ་གཞུང་གི་བྱུང་ཁོར་ས་ཡོངས་སར་རིག་གནས་གསར་བཅའ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་ལས་འགྲུལ་དག་
པོ་དེ་སྤེལ་ཡོད། སྐབས་དེར་དམར་ཚོགས་དབུས་གཞུང་གི་གཙོ་འཛིན་གཞིན་པ་དང་། རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ལས་འགན་ཁུར་མཁན་གློ་མཐུན་ཡིའུ་ཤྱོ་ཆེ་ཏང་ནང་གི་གསར་བཅའ་རྒྱུ་

མོལ་བ་དང་། བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་ཚོགས་ཁག་གི་གཏེ་པོ། རྒྱལ་ཡོངས་མ་ཙ་རིང་ལུགས་
ཀྱི་ལམ་ལ་འགོ་འདོད་མཁན་གྱི་དབང་འཛིན་པ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་བཅས་ངོ་ལོག་པ་དང་། ནང་རུལ་
པ། བཟོ་རྒྱུ་བཅས་ལ་བརྩིས་ཏེ་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་བྲིན་ལ་སློ་མཐུན་ལིཊུ་ཏུ་འོ་ཆེ་ལ་མངོན་གསལ་
དོད་པོའི་ངང་ནོར་འབྱུལ་རྒྱུན་འགལ་ཐོག་དགག་རྒྱག་དང་འཐབ་ཚོད་གང་མང་བྱས་པ་དང་
སྒྲགས། ཏང་སྲིད་དམག་གསུམ་གྱི་འགོ་བྲིད་ལས་བྱེད་པ་འཛོར་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་ལིཊུ་ཏུ་འོ་ཆེའི་
རྗེས་འབྲངས་མི་སྣ་རེད་ཅེས་བསྟན་ནས་དེ་ཆང་མར་པམ་རྒྱག་འཛིན་བཟུང་དང་འཐབ་ཚོད་
བྱས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་ཁོང་གི་ཀྱང་དབྱང་དབྱས་གཞུང་གི་གཙོ་འཛིན་གཞིན་པའི་ལས་འགན་
སྤེར་འཐེན་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་རིམ་པའི་གོ་གནས་ལས་མར་པམ་ཡོད་པ་རེད། ལིན་
པོའོ་གཙོས་པའི་ཅང་ཆེན་དང་ཀྱང་ཁུན་ཆའོ། ཡོ་སྤུན་ཡོན། སྤང་དྲུང་བུན་ལ་སོགས་ཀྱིས་
ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་ཆ་ཆེ་ཤོས་གཡོ་འཕྲོག་བྱེད་རྒྱ་དང་སྲིད་གཞུང་མགོ་ཉིང་སློག་རྒྱུའི་
དམིགས་ཡུལ་གཞིར་བཟུང་སྟེ། མར་ལེ་རིང་ལུགས་དང་མའོ་ཅེ་དྲུང་གི་དགོངས་པ་སྤྱི་ཚུལ་
དུ་ངག་སློས་ལྟ་བུ་བྱས་ནས་དམར་ཚོགས་དབྱས་གཞུང་གི་ས་གནས་སྡེ་ཆན་ཆུང་བྲས་རིགས་
ཀྱིས་དེ་སྡོན་གསར་བརྗེའི་ལས་འགུལ་རིགས་སྣ་ཚོགས་སྡེ་ལ་བའི་བྲོད། ལྷག་ལུས་བྱུང་བའི་
བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་པ་དང་། དཔོན་ངན་མ་ཙ་ཅན། ལོག་སྡོད་པ། ཞིང་ཕྱག་གོལ་ངན་
པ་བཅས་ཀྱི་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་བྱེད་ཡུལ་དུ་འཛོག་
རྒྱུར་སློས་མ་དགོས་མོད། ལིན་ནའང་ལོ་ངོ་སྤུམ་རུ་མ་བེན་ཅམ་གྱི་རིང་གསར་བརྗེའི་འཐབ་
འཛིང་བྲོད་རང་སློག་པར་བསྡོས་ཀྱིས་དཀའ་སྤྱད་ཆད་མེད་བྱངས་ཏེ། འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་
གྱི་སྲིད་དབང་དང་རྒྱལ་ཁབ་བསྐྱུན་པར་བྱས་རྗེས་སྒྲ་མེད་མཁན་གྱི་གསར་བརྗེའི་གན་རབས་
པ། ཏང་སྲིད་དམག་གསུམ་གྱི་འགོ་བྲིད་ལས་བྱེད་པ་འཛོར་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་ལིཊུ་ཏུ་འོ་ཆེའི་རྗེས་
འབྲངས་མི་སྣ་རེད་ཅེས་བཤད་ནས་ཆང་མ་ཕྲག་མེད་བཏང་བ་རེད། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་
ཆེན་པོའི་ལས་འགུལ་བྲོད། གོང་རིམ་གསལ་ལས་འགུལ་གྱི་ཁ་གཏད་ཐ་སྙད་ཇི་སྟེད་ཅིག་སྤྱི་
བསྒྲགས་བྱས་པའི་ནང་། མ་ཙ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་དུ་འགོ་རྒྱ་མཐའ་སྤྱེལ་ཡིན་པ་ལ་བསམས་

ནས། འཁྲོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་ལོག་སྒྲིང་ལམ་སྒྲིགས་སྐར་བས་མཁྱེན་པ་བཟུང་བྱས་པ་དང་།
འཁྲོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྲོད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་ཅ་སྒྲིག་གཏོང་རྒྱ་སྒྲིག་གཡོ་བྱས་པ། སྒྲེར་
འཐབ་ལ་དགག་རྒྱག་བྱེད་པ། གཡས་སྦྱང་སྐབས་འཛོལ་རིང་ལུགས་ལ་དགག་པ་རྒྱག་པ། བྱ་
བ་གང་བྱེད་དཔེ་དེབ་གཞིར་འཛིན་རྒྱ་སྒྲིག་པ། གཡས་སྦྱང་གཡོན་ལོག་ཁྲ་ལོག་ལ་དགག་པ་རྒྱག་
རྒྱ། ཐོན་སྒྲིང་རྩ་ས་བྱགས་ཁོན་སྒྲིག་བར་དགག་པ་རྒྱག་པ། ཚོལ་བསྐྱུན་ཐོབ་སྒྲིང་བྱེད་པ་ལས་
འཁྲོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་ཐོན་པ་སྒྲིག་པ། གསང་སྦྱལ་དང་། རོ་ལོག་པ། སྤྱི་རྒྱལ་དང་རན་འབྲེལ་
བྱེད་མཁན། གསར་བརྗེར་རོ་ཚོལ་པ། རྟོགས་ཡོད་རོ་ལོག་པ་དང་རྟོགས་ཡོད་གསང་སྦྱལ་
པ། སྤྱི་ཁྲབ་ཆབ་སྤྲོད་པུའུ་ཐལ་ཆལ་སྐར་ཆལ་བཟོ་པ། འཁྲོར་ལྡན་གྲལ་རིམ་གྱི་དམངས་གཙོ་
བ་ནས་མ་ཅ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཁྲོ་མཁན་དབང་འཛིན་པར་གྱུར་པ། ཡུལ་ལོག་ཆོགས་
པ་སྒྲིག་འཇུགས་བྱས་པ་དང་སྤྲོད་གཞི་ཁྲ་ལོག་བརྒྱབ་ནས་རོ་ལངས་བྱེད་པ། ད་ལྟའི་གསར་
བརྗེར་རོ་ཚོལ་པ། གསར་བརྗེར་རོ་ཚོལ་གྱི་སྤྲོད་རྩ་ས་སྒྲིག་ཏུ་བསྐྱང་ཅིས་བྱེད་པ། རན་གྲོགས་
གང་མང་བསྐྱུ་རུབ་བྱེད་པ། སྒྲིགས་ཡོངས་ནས་སྤྲོད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་བྱེད་རྒྱ་སྒྲིག་པ། སྤྱི་
ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་གཡས་སྦྱང་ལ་རོ་ཚོལ་བྱས་ཆོག་པ་ལས་གཡོན་སྦྱང་ལ་
རོ་ཚོལ་བྱས་མི་ཆོག་པ་སྒྲིག་པ། རུའུ་ལུགས་དང་ལྷ་ལུགས་བར་གྱི་འཐབ་ཚོད་སྒྲིག་པ། ཆན་རིག་
ནི་ཐོན་སྒྲིང་རྩ་ས་བྱགས་ཡིན་པར་རོ་ཚོལ་བྱེད་རྒྱ་སྒྲིག་པ། མི་རིགས་གངས་ཅུང་སྒྲོར་ཞིག་གི་
མིར་རོ་ལོག་ཆོགས་ཁག་པ། ༡༩༥༧ ལོ་ནས་༡༩༥༩ ལོའི་བར་བྱང་གར་ཁག་གི་ཏང་ལ་རོ་
ལོག་དང་དག་པོར་མགོ་བཏེགས་ཞུས་པའི་གསར་བརྗེར་རོ་ཚོལ་ཆོགས་པ་ནམས་ལ་དགག་རྒྱག་
དང་འཐབ་ཚོད་དག་པོ་བྱེད་རྒྱ་འདུས་པ་དང་། ད་དུང་དེ་དང་དེའི་རིགས་ཀྱི་ཅ་བ་ནམས་གཏོང་
ནས་གཙོད་པའི་སྤྱིར་དེའི་སྐྱ་ལོ་ནས་འཆར་གཞི་དང་སུན་འབྲེན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པར་བརྟེན།
༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་དང་པོའི་ཟླ་མཇུག་ཏུ་མའོ་ཅི་ཏུང་གི་ལྷམ་མོ་ཅིང་ཆེན་སུའུ་ཀྲོའུ་རུ་སྤྱིན་ནས་
ཡིན་པའོ་དང་ཡེ་ཆེན་གཉིས་དང་ལྷན་སྒྲིག་ཏུ་རན་རྩ་ས་བཀོད་པ་རེད། དེ་ནས་ཡིན་པའོ་ཡིས་
སྤྱི་ཁྲབ་ཆབ་སྤྲོད་ཁང་ལ་ཁང་དེའི་རུ་ཅིང་ཆེན་གྱིས་སྒྲོང་ཆོགས་བྱས་པའི་དམག་དཔུང་གི་རིག་

ཅུ་ལ་ལས་ཀའི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཟེར་བ་དེར་གཞུག་མཁན་གཏོང་རྒྱུའི་བཀའ་ཕབ་ཅིང་།
ཟླ་༡ ཚེས་༡ ནས་ཚེས་༡༠ བར་ཚོགས་འདུའི་དེའི་ཐོག་ཅིང་ཆེན་གྱིས་མ་རུང་ཁོག་བཅུག་
སྒོས་རྒྱུད་རིམ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་ཡུན་རིང་སྤྱིན་པའི་ཏང་ཚོལ་བསམ་འཆར་རིགས་དམར་རྩེན་
དུ་བཤད་དེ་རིག་ཅུལ་རྒྱུད་ནག་གིས་སྤིད་དབང་སྒེར་འཛིན་བྱེད་པར་སྒྲིབ་ཞེས་པ་དེ་བཏོན་
པ་རེད། ཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་ཟིན་བྲིས་གནད་བསྡུས་དེ་ཅིང་ཆེན་དང་། གྲང་བླན་ཆའོ།
ཁྱེན་པོ་ཏ་བཅས་ངོ་མས་བཟོ་བཅོས་དང་ལེགས་སྒྲིག་བྱས་ནས་ཡིག་ཆ་ཞིག་དུ་བཟོས་པ་རེད།
ཟིན་བྲིས་གནད་བསྡུས་དེའི་ནང་དུ་ལིན་པའོ་ཡིས་ཅིང་ཆེན་ལ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་འཛིན་ཐང་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ཅུལ་ཐོག་ཆ་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་
ཞིག་ཀྱང་རེད། ཅེས་འུད་བསྟོད་བྱས་པའི་ཆོག་དེ་བཅུག་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དམག་དབུང་གི་
རིག་གནས་སྡེ་ཁག་གིས་ཅིང་ཆེན་གྱི་བསམ་འཆར་དེ་བསམ་སྒོ་དངོས་ཀྱི་ཅ་འཇུགས་ཐོག་ནས་
དོན་འཁྱོལ་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས་ཞེས་གཏན་འཁེབས་ཀྱང་བྱས་ཡོད། ཟིན་བྲིས་གནད་བསྡུས་
དེ་འགྲེམ་སྡེལ་བྱས་རྗེས། ཁྱེན་པོ་ཏ་དང་། ཁང་ཅིང་། གྲང་བླན་ཆའོ། ཡའོ་ལུན་ཡོན། སང་
ལ། ཀོན་ རྩང་། ཆེ་པུན་ཡུས་བཅས་ཀྱིས་སྤར་ལས་སྒྲག་པར་རང་རང་སོ་སོའི་སྒོག་གཡོ་
མངོན་འགྱུར་ཡོང་ཆེད། དམར་ཕྱོགས་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཅེ་ཏུང་ལ་ཆེས་ལྷན་མེད་པའི་བསྟོད་
བསྐྱེད་མ་བྱས་རང་བྱས་ཤིག་གི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་ཆགས་ཟིན་པས། ཁོང་
ལ་སྒྲིས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་ཆེ་བསྟོད་རི་སྟེད་ཅིག་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་ལིན་
པའོ་ལ་འུད་བསྟོད་ཤུགས་ཆེན་དང་། ཟིན་བྲིས་གནད་བསྡུས་ལ་འུད་བསྟོད་ཤུགས་ཆེན་བྱས་
ཤིང་། ལྷག་པར་དུ་ཅིང་ཆེན་ལ་འུད་བསྟོད་ཤུགས་ཆེན་བྱས་ཏེ། ཁོ་མོ་རིག་གནས་གསར་
བརྗེའི་དར་ཆ་སྒྲིང་མཁན་རྒྱལ་པོ་ཅན་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད་པ་རེད། བོད་རྒྱལ་ལོ་༡༠༧༩ ཟླ་
༥ ཚེས་༡༩ དང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩ ཟླ་༥ ཚེས་༡༥ ཉིན་མའོ་ཅེ་ཏུང་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་ཏེ་ཏང་
ཀྱང་དབུང་གིས་གྲོས་ཚོད་དོན་ཆན་བཅུ་དྲུག་ཅན་ཞིག་བཞག་པ་རྒྱལ་ཡོངས་རང་བཞིན་གྱི་སྒོ་
ནས་གོང་བར་གཤམ་གསུམ་གྱི་སྡེ་ཆན་ནམས་ལ་སྤར་ལས་འགྱུར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་རིག་གནས་

གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་མཐོ་རྒྱ་བས་ལུས་ལུས་ཆེ་མ་ཆེ་མ་ཞིག་ལངས་ཏེ། བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་
ཀྱི་ལམ་ཕྱོགས་དང་འབྲོར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་གྱི་ཆབ་སྲེད་མི་སྣ། ཏང་ཡོན་པ་མ་ཙུ་རིང་ལུགས་
ཀྱི་ལམ་དུ་འགྲོ་མཁན་དབང་འཛིན་པ་མཐའ་དག་གཏོར་འབྲེལ་གཏོང་པར་གྱུན་ཚྭ་ག་སྲེད་དགོས་
པར་གནས་ལུགས་ཡོད་པ་དང་། སར་ཁྱོལ་ལས་དོན་མཐའ་འཁྲོལ་རྒྱ་ན་འཁྲོངས་སྲེད་དགོས་
པ་དང་གོང་མ་ན་ལས་ཐབས་པའི་སློབས་པ་དགོས་ཅེས་ཁ་དབྱངས་ཀྱི་འཕོད་ཆོག་བཏོན་པར་
མ་ཟད། ལྷ་འདྲེ་གདོན་བགལས་ཡོད་ཆད་ཆད་མ་གཅང་ཕྱགས་སྲེད་དགོས། ཞེས་པའི་ཁྱོལ་
གཏམ་བསྐྱགས་པ་དང་། ཟིན་བྲིས་གནད་བསྡུས་དེར་བཏོན་པའི་སྒྲིངས་དད་གཏོར་དགོས་པ་
དང་། གསར་བརྗེ་མཐར་ཕྱིན་པ་སྲེད་དགོས་ཞེས་པའི་དར་ཆ་འཕྱར་པའི་སློག་མར་རྒྱལ་ཡོངས་
ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱ་རྒྱལ་འཐབ་ཕྱོགས་ནས་སློབ་གསོ་དང་། དཔེ་རྒྱུན། ལུས་རྒྱལ། འཕྲོད་བསྟེན།
རྒྱ་བདེ་སོགས་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུས་མི་རིགས་གནད་དག་གི་ས་ཁུལ་ཁག་དུ་འང་སྤེལ་བ་རེད། དེ་ནས་
རིམ་གྱིས་ལིན་པའོ་གཙོ་བོའི་ཅིང་ཆེན་དང་། ཀྲང་ཁྲིན་ཆའོ། ཡོ་ལུན་ཡོན། བང་རྩུང་བིན་
ལ་སོགས་ཀྱིས་ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་ཆ་ཆེ་ཤོས་གཡོ་འཕྲོག་སྲེད་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་གཞི་
རྩར་བབྱང་སྟེ། མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་དང་མའོ་ཅོ་དུང་གི་དགོངས་པ་དག་སྒྲོས་བྲས་
ནས་གསར་བརྗེ་སྲེད་མཁན་གཡས་ཕྱོགས་པ་ཁོ་ནར་བརྟུས་པ་དང་། སྟོན་བྱུང་མ་སྟོང་པའི་རིག་
གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲེད་ལས་འགུལ་ཁྲིད། གསར་བརྗེ་སྲེད་ཡུལ་གྱི་དམིགས་འབེན་
ཁ་གཏད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རི་སྟེད་ཅིག་སྒྲོག་སྤེལ་བྲས་པར་མ་ཙུ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་དུ་འགྲོ་རྒྱ་མཐའ་
རྒྱལ་བ་དང་། འབྲོར་ལྡན་གྲུལ་རིམ་གྱི་ཡོག་སྲོད་ལམ་ཕྱོགས་མཁྲིགས་བབྱང་བྲས་པ་དང་། འབྲོར་
མེད་གྲུལ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྟེར་འཛིན་རྩ་སྒྲོག་གཏོང་རྒྱ་སྒྲོག་གཡོ་བྲས་པ། མ་ཙུ་རིང་
ལུགས་རོ་ལངས་རྒྱག་མཁན་གྱི་སློབས་བྲལ་མཆོན་མཁན་བཅས་ཀྱང་གོར་དུ་ལི་ཞའོ་རྒྱ་རྒྱ་
བུ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། རྟེན་དར་དམར་གསུམ་ལ་ངོ་ཁྱོལ་སྲེད་མཁན་ལ་འཐབ་དགག་སྲེད་དགོས་
པ། (རྟེན་དར་དམར་གསུམ་ནི་རྒྱ་ཆོགས་རིང་ལུགས་དང་མཆོངས་བསྐྱོད་ཆེན་པོ། མི་དམངས་
ཀྱང་ཟེ། རྒྱ་ཁང་བཅས་ཡིན།) རྟེན་བཞི་གཅང་ཕྱགས་སྲེད་དགོས་པ། མི་རིགས་གངས་

ཉུང་གི་སྐད་དེ་འདྲེ་སྐད་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། སྐད་རིགས་ནམས་གཅིག་གྱུར་ཅན་དུ་སྒྱུར་དགོས་
པ། དུག་ཕྱ་ཅན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་གཙང་དག་བཟོ་དགོས་པ། སྐད་ནག་གི་མི་
སྒྲ། རྒྱུ་ག་བརྟན་ལ་བརྟན་ནས་སྐད་ནག་བཙལ་ཏེ་དགག་པ་རྒྱག་དགོས་པ། གཉེར་ལས་གཙོ་
བོ་དང་སྐར་མའི་དམག་སྤྱི་བྱེད་པར་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱེད་དགོས། ཆབ་སྲིད་ཐོག་གི་རྒྱབ་ཉན་དང་།
ཆབ་སྲིད་ཐོག་གི་དཀྱིག་གཏམ། ལམ་ཕྱོགས་ནོར་འབྲལ་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཐོན་སྐྱེད་མི་སྣ་བྱེད་
པ། དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་ངང་ནས་བར་བཞུགས་བྱེད་རྒྱ། བེས་ཡོན་ཇི་ཙམ་མང་ན་དེ་ཙམ་གྱིས་
ལོག་སྤྱོད་ཆེ་བ། བེས་ཡོན་ཅན་ནི་དྲི་ངན་ཁ་བའི་སྤྱན་ཟླ་དགུ་པ། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་
དབུལ་པོ་ཞིག་ལས་མ་བྱུང་ནའང་མ་ཙུ་རིང་ལུགས་ཕྱག་པོ་ཞིག་མི་དགོས་པ། འཕྱོར་མེད་
གལ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་ལོག་ལུ་མཐུད་ནས་གསར་བརྗེ་བྱེད་དགོས། ལོ་རྒྱུས་དུས་
རིམ་འདིའི་ནང་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་རིམ་དང་། གལ་རིམ་འགལ་བ། གལ་རིམ་
འཐབ་ཚྱོད་བཅས་གནས་ཡོད་པ་རེད། གལ་རིམ་འཐབ་ཚྱོད་ཀྱིས་གཞི་རྒྱ་བྱེད་དགོས་པ། གལ་
རིམ་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་ལས་འགུལ་གཅིག་དུང་གསུམ་ཚོལ་བྱེད་དགོས་པ། སྤྱོགས་ཡོངས་ནས་
སྲིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་བྱེད་པ། ཏང་ཟུར་དུ་བཞག་ནས་གསར་བརྗེ་བྱེད་རྒྱ། དབང་ཆ་ཡོད་
ན་ཐམས་ཅད་ཡོང་། རྒྱན་མ་བཤད་ན་བྱ་བ་ཆེན་པོ་སྤྱད་མི་བྱབ་། ལིན་པེའོ་ཡིས་ཟིན་བྲིས་
གནད་བསྡུས་ལ་ཆོག་མཆོན་འདེབས་མཁན་ཟེར་བའི་སློ་མཐུན་ནམས་ལ་ཚོལ་ལན་སྤྱོད་དགོས་
པའི་བཀའ་ཐབས་པ། ཁོ་བ་ཚོས་རང་ཉིད་ནི་དར་ཆ་སྒྲེང་མཁན་མཐོ་ཤོས་དང་། རེས་འབྲང་
བ་ལེགས་ཤོས། དུས་གཏན་དུ་གཙོ་འཛིན་ལ་སློ་དཀར་བྱེད་མཁན། གཏན་དུ་འཁེལ་བའི་
བྱེད་སྤྱོགས་ལྟར་བྱེད་མཁན་བཅས་ཡིན་ཚུལ་གྱི་ནམ་པ་སྟོན་པའི་བཟོ་འདྲ་བསྟར་དགོས་པ།
(ཟིན་བྲིས་གནད་བསྡུས་ལ།) བསམ་འཆར་འདོན་པ་དང་། ཡིད་མི་རངས་པ། དོགས་པ་
བྱེད་སྤྱོད་པའི་རིག་ཅུལ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ནམས་ཟིན་བྲིས་གནད་བསྡུས་ལ་ངོ་ཚྏ་དང་། མའོ་
ཀུའུ་ཞིར་ངོ་ཚྏ། ཏང་ལ་ངོ་ཚྏ་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་ཚྏ་བཅས་བྱེད་མཁན་
གྱི་ཞུ་མོ་གཡོགས་པ། མི་དམངས་ཀྱིས་དགའ་བསུ་བྱ་བའི་ཚྭ་རིག་ལ་ཏང་ཚོལ་ཚྭ་ཡིག་

དང་། ཏང་ཚོལ་སྐྱུང་ཡིག་རིམ་ནས་པོ། རྒྱུ་གར་ནས་པོ། གསར་བརྗེ་བྱེད་རྒྱ་ནི་དགག་
པ་རྒྱག་རྒྱ་རང་ཡིན་པ་བཅས་རེད། འཕྲོར་མེད་གུལ་རིམ་གྱི་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་
ནི་རྒྱལ་རབས་སྐྱུར་རྒྱ་དེ་རེད། ཡོད་ཚད་གཅིག་གྱུར་ཅན་དུ་སྐྱུར་པ། ༡༩༥༧ ལོའི་ཟླ་༡
ཆེས་༡༩ ཉིན་ལིན་པེའོ་ཡིས་གོང་རིམ་དང་། བར་རིམ། གཤམ་རིམ་བཅས་གང་ཞིག་ཡིན་
རྒྱུ་ཆང་མའི་དབང་ཆ་འཕྲོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ལ་ལ་སྤྱ་ཙམ་ནས་འཕྲོག་པ་དང་། ལ་ལ་
སྤྱ་ཙམ་ནས་འཕྲོག་དགོས་པ་དང་བཅས་ཡང་ན་གོང་རིམ་ནས་འཕྲོག་པ་དང་། ཡང་ན་གཤམ་
རིམ་ནས་འཕྲོག་པ། ཡང་ན་གོང་འོག་བྱུང་འབྲེལ་བྱས་ནས་འཕྲོག་དགོས་ཞེས་བཤད་པ་རེད།
ལོ་དེ་རང་གི་ཟླ་༡ ཆེས་༡༩ ཉིན་ཀྱང་བྲིན་ཆའོ་ཡིས། ང་ཚོས་དབང་ཆ་ཡོད་ཚད་ཐམས་
ཅད་འཕྲོག་དགོས། ཞེས་བཤད་པ་རེད། ༡༩༥༧ ལོ་ནས་༡༩༥༥ ལོའི་བར་ཀྱང་བྲུན་ཆའོ་
ཡིས་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ནི། རྒྱལ་རབས་སྐྱུར་རྒྱ་ཞིག་རེད་ཅེས་འུད་སློག་བྱེད་ས་
མང་བྱས་པ་རེད། ༡༩༥༥ ལོར་མའོ་ཙེ་དྲུང་གིས་མངགས་བཅོལ་གནང་བ་ལྟར་སློ་མཐུན་
ཏིང་ཞའོ་ཕིང་གིས་ཀྱང་དབྱང་གི་ལས་ཀའི་གཙོ་འགན་བཞེས་པའི་རིང་སྤྱོད་གས་གང་ཅིའི་ཐད་
ཀྱི་ལས་དོན་ཐད་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱོབ་ཡོད་པས། ཏང་སྲིད་དམག་གསུམ་དང་རྒྱལ་
ཡོངས་མི་དམངས་བཅས་ཀྱིས་དེར་ཡི་རང་བྱས་པ་རེད། ཏིང་ཞའོ་ཕིང་གིས་ཀྱང་དབྱང་གི་
འགོ་བྲིད་གཞན་དག་དང་མཉམ་དུ་མའོ་ཙེ་དྲུང་གི་བཀའ་དགོངས་ལྟར་མི་བཞི་ཤོག་ཁག་གི་
དམིགས་ཡུལ་དང་ལས་དོན་དེ་ལམ་སྟོང་ས་ཡོང་བར་འགོག་རྒྱ་ན་བཅོས་སྟེ་མདུང་ཙེ་ཁ་སྟོང་
ཀྱིས་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་དང་། (མི་བཞི་ཤོག་ཁག་གིས་༡༩༥༥ ལོའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྟོན་གས་
དང་ལས་ཀའི་གྲུབ་འབྲས་དེ་ཡུ་ཚུགས་ཀྱིས་གཡས་སྐྱུང་ཁྲ་ལོག་གི་རྒྱུང་ཡན་) ཟེར་བ་ཞིག་
རེད་ཅེས་བཤད་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་འགྲོས་ཇི་སྟེད་ཅིག་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་དར་སྟེ་ལ་དུ་བཏང་བ་
དང་དུས་མཚུངས་སུ་མ་སྟོ་ཁུལ་རེབ་གོང་གསེར་མོ་སྟོང་ས་(ད་ལྟ་ཐུན་རིན་རྫོང་དང་ཙེ་ཁོག་
རྫོང་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགར་བྱས་ཡོད་ཅིང་སྟོན་ཆད་རེབ་གོང་ཁོངས་གཏོགས་གཅིག་ཡིན་) ཀྱི་
འགོ་བྲིད་ལས་ཁུངས་ཏང་ཡུ་དང་རྫོང་ཡུས་གྲོས་མོལ་བརྒྱད་དེ་བྱེད་ས་འདིའི་རིག་གནས་གསར་

བརྗེ་ཆེན་པོ་ནི་གཙོ་བོ་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐད་ཀྱི་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པས། རང་
རང་ས་ཁུལ་གྱི་རིག་གནས་སྡེ་ཁག་སོ་སོའི་ཁོངས་མི་ནམས་ལ་སྐྱུལ་སྒོང་བྱུགས་ཆེན་བྱས་ནས་
སྤྱི་སྡེར་གང་ཡིན་རུང་། གྲུང་དབྱང་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་འགོ་བྱེད་ཆེན་ཁག་གིས་བཏོན་པའི་
གཏོར་འབྲེལ་བྱ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་འགྲོས་ཙམ་ཆོག་ནམས་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སྐྱུལ་ཕྱག་འོག་
ཐོག་མར་འདྲེན་བྱེད་ཡུལ་དུ་མངོན་པར་གསལ་བའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྡེ་ལ་པའི་དགོན་
སྡེ་ཁག་དང་སྤྱི་སྡེར་གང་ཡིན་ཡང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་གའམ་ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་
ལས་དོན་ནམས་སྡེ་ལ་མི་ཆོག་པར་མ་ཟད། སྐྱུ་གསུང་བྱུགས་ཉེན་ཡོངས་རྫོགས་ཙམ་མེད་གཙང་
དག་བཟོ་རྒྱུར་འབད་དགོས་པའི་གནས་སུ་བསྐྱུལ་ནས། རེབ་གོང་གི་སྡེ་བ་རོང་བོ་དགོན་ཆེན་
ལ་རྒྱལ་དམར་སྤྱོད་གཞུང་གིས་སྐྱུལ་བྱིད་ཀྱིས། ༡༩༥༣ ལོར་གྲུ་བཙུན་བརྒྱལ་མས་ཤིག་
གིས་སྤར་ཉམས་སོར་རྒྱུད་ཉུང་ཙམ་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ཆོར་སྤར་ཡང་མ་སྡོ་ཁུལ་གྱི་ཉང་གི་སྡོབ་
གྲུའི་སྡོབ་མ་དང་། དགེ་ཐོན་སྡོབ་གྲུའི་སྡོབ་མ། ཁུལ་(རྒྱ་རིགས་)འབྲིང་རིམ་སྡོབ་གྲུའི་
སྡོབ་མ་བཅས་ཀྱི་དམར་སྤྱང་དམག་མི་ནམས་ཁུར་ཁུར་ཟང་ཟེང་གིས་དགོན་པར་སྤྱོན་ཏེ། གྲུ་
ཤག་སོ་སོའི་ནང་བཙན་འདྲུལ་ཐོག་ནས་གྲུ་བཙུན་ཆོར་བཙན་མེད་ཀྱིས་གྲུ་ཆས་གོན་མི་ཆོག་
ལ། ད་ལྟ་ཉིད་དུ་རང་རང་གི་ཕ་ཡུལ་དུ་ལོག་དགོས་ཚུལ་སོགས་བཤད་དེ་དགོན་པའི་འདུ་ཁང་
ཆེན་མོ་དང་། ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱི་རིན་ཐང་བུལ་པའི་སྐྱུ་འདྲ་དང་། ཞལ་ཐང་ཆེན་མོ། གླེགས་
བམ་ཆེན་མོ་སོགས་མདོར་ན་ཆོས་ཀྱི་ཆོ་ག་སྐྱབ་པར་ཏུ་ཙང་དགོས་མཁོ་ཆེ་བའི་རིགས་སྤྱ་ཆོགས་
ཆང་མ་གཏོར་བཅོམ་བྱས་པ་དང་། གླེགས་བམ་ནམས་སྤྱངས་གསོག་བརྒྱབ་ཏེ་མེར་སྲེག་བཏང་
ཡོད། དེ་ནམས་བཅོམ་སྲེག་བྱེད་ཉིན་ནི་༡༩༥༥ ལོའི་ཉོར་ཟླ་༦ ཆོས་༡༩ ཡིན) སྡོན་
ཆད་འཇམ་ཐིང་ངེར་གནས་པའི་རོང་བོ་དགོན་ཆེན་ནི་དེ་སྐབས་ཟང་ཟེང་ངང་བཅོམ་བརྒྱག་
འཁེལ་ཏེ་སྤྱི་དགུགས་ནང་རྫོབ་ཀྱི་གནས་སུ་སྐྱུང་བ་མ་ཟད། བཅོམ་སྲེག་འཁེལ་བའི་སྐྱུ་གསུང་
ཉེན་གྱི་མེ་སྤེ་དགུང་ལ་མཆེད་པ་དང་དུད་སྤྱོན་གྱིས་བར་སྤྱང་ཁེངས་པ་ཞིག་བྱུང་བའི་མོད་ལ་
བསྐྱེད་མུར་ཉིན་མཆན་བརྒྱད་ལྷག་ལ་དེ་དག་བསྲེག་པའི་དུ་བའི་རྒྱན་མ་ཆད་དོ། དུས་དེ་ནས་

བཟུང་སྟེ་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་མུ་མཐུད་དུ་གཏིང་ཐོན་བྱ་
སྤང་བ་དང་བསྟུན། རེ་བ་གོང་ཁུལ་གྱི་འགོ་བློན་ཆོས་བཀོད་སློབ་ལོག་དང་བརྒྱུད་ལོའི་གཏོར་
བཅོམ་སྐབས་ལྷག་ལུས་བྱུང་པའི་རེ་བ་གོང་རྩོད་པོ་དགོན་ཆེན་གྱིས་གཙོས་པའི་དེའི་དགོན་
མ་ལག་སུམ་རྩ་སོ་ལྔ་དང་། སྐྱབ་སྟེ་བཙོ་བརྒྱུད་བཅས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་། འདུ་ཁང་། གཙུག་ལག་
ཁང་། ནང་ཆེན་ཁག གྲུ་གཤམ་སོགས་ཡོད་དོ་ཙམ་ཉི་འཁོར་གྱི་གྲོང་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་བགོ་
བཤའ་བརྒྱབ་སྟེ་གཏོར་བཤིག་བྱེད་དུ་བརྒྱུག་ཡོད། རྩོད་པོ་དགོན་ཆེན་དེ་སྟོན་ཆད་ཐིམ་འདྲ་
ཞིག་དུ་ཡོད་ཚུལ་སྟོན་ནས་བརྗོད་ཟིན་པ་དེ་འང་རྩོད་པོ་རྒྱ་མཁར་གཙོས་སྟེ་བདུན་དང་ཐོ་རྒྱ་
བཅས་ལ་བགོས་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྩ་གཏོར་བཏང་སྟེ་ཐོན་སྐྱེད་རུ་ཁག་སོ་སོའི་ཕྱགས་རྩ་
དང་རྩ་ཁང་། ཐག་གསོ་ཁང་། རང་འཐག་ཁང་། བྱ་གསོ་ཁང་། སྐྱར་ལས་ཁང་སོགས་སུ་
བསྐྱར་བཙོས་བྱས་པ་རེད། སྐྱར་མི་སེར་ཁྲོད་དུ་དམར་ཆོགས་ཀྱི་ལྷ་བའི་སྟོབ་གསོ་བློ་བས་
དགས་པ་འཕེལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མི་གཅིག་པའི་མི་རིགས་གཞན་པ་ཆོས་མངོན་སྟོན་ག་
གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྟེན་དགོན་པའི་ཤིང་ཆ་བརྟུ་བྱེད་བྱས་ཏེ་རང་སྟེར་གྱི་ཁང་བྱིམ་བཟོ་བ་དང་། རྩལ་
ཁབ་སྲིད་གཞུང་གིས་ཀྱང་དགོན་ཤིང་བཀོལ་ཏེ་དགོན་པའི་ས་ཐོག་དུ་རྒྱ་ལུགས་ཀྱི་ཁང་པ་འཛོལ་
ཆེན་བཟོ་སྐྱོན་བྱས་ནས་སྤྱད་རུ་ཁག་གི་ལས་ཁུངས་དང་། འ་ཉི་བཀོ་བའི་ལས་ཁུངས། ལམ་
བཟོ་ལས་ཁུངས། གཏེར་ཁ་སྟོན་ལས་འདོན་པའི་ལས་ཁུངས། རྩོ་སོལ་བཟོ་ཆོང་ཁང་། ཉ་རའི་
ལས་ཁང་། ཕྱགས་རིགས་ཀྱི་ཐོན་ཁུངས་(གོ་དང་པགས་པ་བལ། རུས་པ་སོགས་)བསྐྱུ་བའི་
ལས་ཁུངས། རྒྱ་བོད་ཁ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་བྱིས་པའི་སྟོབ་རྒྱུད་གཉིས། ཤིང་བཟོ་ལས་ཁང་། མཁར་
ཁང་། ཁྱོན་ཆས་བཟོ་ཁང་། ཞིང་ལས་འཕུལ་ཆས་ཆོང་ཁང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་དང་ཁ་ཆེ་མི་
རིགས་གནས་སྟོར་པའི་འདུག་ཁང་བརྒྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་
ལས་འགུལ་ཁྲོད་(ད་ལྟ་ལུས་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་འདུ་ཁང་དང་གྲུ་ཆོང་འདུ་ཁང་། ནང་ཆེན་གསུམ།
གྲུ་གཤམ་བརྒྱུད་མ་གཏོགས་གཞན་ཆོང་མ་གྱུང་གོག་གམ་བུལ་མེད་དུ་གྱུར་ཡོད།) རྩོད་པོ་དགོན་
ཆེན་གྱི་རྒྱབ་རི་དང་གར་སྐྱ་བྱང་ཆེན་མོའི་ལྷག་རྒྱབ་ཀྱི་རིའི་ལྗེ་བས་ངོས་སུ་གཏིང་རིང་ལ་ཀྱག་

ཀྲིག་ལྷན་པའི་ས་ཁུང་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱས་ཏེ་དེའི་ནང་ལོགས་སུ་འགས་གཏོར་ཆེ་པའི་རྩ་ས་རིགས་
འཕོར་ཆེན་བཞོ་འཛོག་བྱས་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་སྲུང་སློབ་བྱ་ཕྱིར་དེའི་ཉེ་འཁྲིས་སུ་བྱ་ཁང་
བཅོས་ཏེ་རྒྱའི་ལས་བྱེད་པ་འགའ་རེ་གཞིས་སྡོད་བྱས་ཡོད། ད་དུང་རོང་བོ་དགོན་པ་ལ་གཏོར་
བཅོམ་ཆེན་པོ་འཁེལ་མཆོམས་དེར་མོ་ཏའི་གཞུང་ལམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་གི་
བྱམས་རའི་ཐད་རང་ནས་དགོན་པའི་དགྲིལ་དབུས་སུ་དང་མོར་གཤགས་ནས་ད་ལྟའི་ཅེ་ཁོག་
དང་མོག་རྫོང་བཅས་སུ་འགོ་བསྐྱོད་བྱུང་བའི་དུ་བཅོས་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ད་རུང་དུས་འཁོར་
གྲུ་ཆོང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་རམ་ཆོགས་ཁང་ཆེན་མོ། ནང་ཆེན། གྲུ་བཙུན་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་
གི་གྲུ་ཤག་དང་བཅས་པ་རྩ་མེད་གཏོར་བཅོམ་གྱིས་དེར་མ་སྟོ་བྲལ་སྤྲིད་གཞུང་གི་ཁོངས་གཏོགས་
མི་རིགས་དག་ཐོན་སློབ་གྲུ་ཞེས་པ་ཆགས་བཙུག་ཡོད་ལ། དེ་ད་ལྟ་ཡང་དེ་མུར་དགོན་པའི་
ས་ཁོངས་ཅོག་ཅེ་ཁྲད་དམ་དེའི་གཡས་གཡོན་བཅས་སུ་བྱ་ནག་པ་དང་ཁ་ཆེ་པའི་སྡོད་ཁང་བརྒྱབ་
ཏེ་སྡོད་གནས་བཅོས་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟ་ཡང་གནས་ཡོད་པ་ང་ཚོས་མཐོང་བ་འདི་ལྟར་
རེད། རེབ་གོང་ས་ཁུལ་དུ་བྱལ་ཁབ་སྤྲིད་གཞུང་རིམ་པས་བཀོད་སྤྱོད་དང་རྩ་འཛུགས་གང་
མང་གི་འཆར་གཞི་བཀོད་འོག་ས་ཆ་གཞན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་སྐོང་འབྲེན་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཆོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་པ་ནས་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ཆབ་སྤྲིད་ཀྱི་ལས་འགུལ་
ཆེན་པོ་བསྐྲངས་པའི་ཁྲིད། ཀྱང་དབྱང་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ལས་དོན་ཆོ་ཁྲུང་གིས་ལས་
འགུལ་འདི་ལེགས་འགྲུབ་བྱ་བའོ། ཀྱང་དབྱང་ནས་ས་གནས་བར་གྱི་འགོ་བྱེད་དམ་དམངས་
ཆོགས་བར་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་། ཆབ་སྤྲིད་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤྲོད་དང་ཀྱན་སྦྱོད་འབྲེར་སྤངས་
སྤྲོད་ལམ་སྤྱོད་གས་གང་འདོད་དང་རྩ་དོན་ཅི་འཛིན། དགའ་ཞེན་དང་བཙེ་བཀྱར་གང་བྱེད་རྣམས་
རྩ་དོན་སྤྲོད་འབྲེར་ཏེ་ཆབ་སྤྲིད་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཅི་འཛིན་གྱི་གནོན་ཤུགས་དག་པོ་སྤྲད་
འོག་མི་དམངས་ཚང་མ་གིན་ཏུ་འཛིགས་ཡེར་བའི་རང་རང་སོ་སོའི་ལས་དོན་རྗེ་ཡིན་གཞུང་
འབྲེལ་སྡེ་ཆེན་གྱིས་བཀའ་བཀོད་དང་། སྡོན་ཐོན་པ་དང་དམར་སྲུང་དམག་གིས་སྡེ་བྱེད་བྱེད་
པ་དེ་ལྟར་མི་དམངས་རྣམས་ཚུ་སྣ་གར་བྱེད་བཞིན་དམར་ཆོགས་གཞུང་གི་ཆབ་སྤྲིད་ལས་འགུལ་

ཇི་སྒྲིལ་ལྟར་བསྐྱབ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་རང་ས་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ཁག་གིས་གཙོས་པའི་སྡེ་
གྲང་རེ་རེ་ན་ཡོད་པའི་སྟེ་ཁང་མཆོད་ཁང་དང་། འབྲུམ་ཁང་། མཆོད་རྟེན་ལ་བཙུང་། དར་
ཚུག་རྩོད་འབྲུམ། ཐ་ན་རིའི་རོགས་ན་ཡོད་པའི་གྲུབ་གནས་ལ་སོགས་སུ་གཏོར་བཞིག་ཆབས་
ཆེན་བཏང་སྟེ། ཏུས་ཡུན་རིང་མོ་ནས་བོད་པའི་གཤིས་གོམས་སམ་བག་ཆགས་སུ་ཉལ་བའི་
ཁ་བཏོན་དགེ་སྦྱོར་ཅམ་ཡང་བྱེད་ཅུས་པ་ཡར་ཞོག་ཐ་ན་ཁ་འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱེད་པ་ཅམ་ཡང་བྱེད་
དབང་མེད་པས་གནས་སུ་བསྐྱལ་ཡོད། དེ་ལྟར་སྡོན་ཆད་བོད་པས་རིན་པོ་ཆེ་འཕགས་གཙོགས་སུ་
བཀྱར་པའི་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སོགས་ཆོས་ཀྱི་ཆོ་ག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཐམས་
ཅད་ང་བརྒྱད་ལོའི་སྐབས་ཇི་བཞིན་དང་། འབྲོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་
པོའི་སྐབས་ཀྱང་དམར་སྤྱོད་ཀྱི་སྟེ་བ་གཙོ་བོར་བཏོན་ཏེ་ཆོས་དེ་གད་སྟོགས་གཞིན་དུ་བཙུགས་
ནས་དམའ་འབེབས་རྩོག་བརྗེས་གཏོང་ཡུལ་གྱི་སྟོགས་རོའི་ཡུང་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་དུ་བསྐྱར་ཡོད།
དེ་མཚུངས་སུ་སྡོན་བཙུགས་སྐྱེ་བའི་སྐབས་ཐར་ལམ་བྱུང་བའི་དམར་ཆོགས་གཞུང་གི་མནའ་མཐུན་
སྤྱད་གོས་པ་ཆོད་དང་། གྲལ་རིམ་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་མི་སྣ་ཞུ་བསྟོན་པ། ཆོས་ལུགས་པ། གསར་
བརྗེར་ངོ་ཚྏ་ལ་པ། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཏང་དང་། རྒྱལ་ཁབ། མའོ་གཙོ་འཛིན་དང་
ཁོང་གི་དགོངས་པར་ངན་སྒྲོས་དང་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱེད་མཁན། ངོ་ལོག་པ་དང་ནང་རུལ་པ། རྒྱལ་
མ། གཡས་སྤྱོད་པ། སྐབས་འཆོལ་པ། རྒྱུར་ཚོལ་ལོག་ཅིས་རྒྱག་མཁན། ཏམ་ཟས་རྒྱ་
བྱེད་བྱེད་མཁན། ཆོང་ལོག་རྒྱག་མཁན། ཁ་འབྲུག་གཏོར་བརྒྱག་བྱེད་མཁན། གྲལ་རིམ་
འཐབ་ཅོད་མེད་པར་སྐྱབ་བ་བཟོ་མཁན། ཏང་ཚོལ་ཅོམ་ཡིག་སྒྲིལ་མཁན། དེ་ངན་བྱོ་བའི་ཤེས་
ཡོན་ཅན། སྒྲེར་གཉེར་པ། བཟོ་བཙོས་པ་དང་མ་ཅུར་འགྲོ་མཁན། འབྲོར་ལྡན་གྱི་ཆབ་བྱེད་
མི་སྣ། ཏང་ནང་གི་དབང་འཛིན་པ། ཆོངས་དད་བྱེད་མཁན། གསར་བྱུང་གི་གསར་བརྗེར་
ངོ་ལོག་ཆོགས་ཁག་ཆབ་སྤྱད་ལ་དམའ་འབེབས་དང་གཉེར་ལས་གཙོ་བོ་འཛོག་མཁན། ཏང་
ནང་དུ་གཡོ་འཛུལ་བྱེད་མཁན། རྩིང་བཞི་མཁྱེགས་བཟུང་བྱེད་མཁན་སོགས་ཆབ་སྤྱད་ལས་
འགྲུལ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་རྩིང་བ། བསམ་སྒྲོ་རྩིང་བ། ཡུལ་སྒོལ་གོམས་འདྲིས་རྩིང་བ། ཆ་

ལུགས་ཉིང་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་སྐྱ་ཚོགས་ཤིག་གི་སྤྱི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་པ་སོ་
སོའི་སྡེ་ཁག་གི་ཅ་འཇུགས་སམ་ཚོགས་པ། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ངམ་
འགོ་བྱིད་ཚན་ཁུངས། མིང་མི་འདྲ་བའི་དམར་སྤྱང་དམག་གི་སྤྱི་ཁབ་བཀོད་འདོམས་ཁང་ཆེ་
ཁུངས་སོ་སོའི་ཁོངས་མི་གཙོ་བོའི་མི་སྐྱ་ཕལ་བ་ཁག་ཅིག་གིས་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་སྐྱ་ཚོགས་
ཀྱི་གོ་སྐབས་དང་བརྒྱན་ཏེ། ཡར་སྡོན་སྤྱི་སྡེར་གང་ཐད་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས་བསམ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་
དང་ལས་དོན་སྐྱབ་སྤྱོད་གས། ཁེ་ཕན་གཉེར་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལ་རང་དང་འགལ་ཆུ་ཅི་ཡོད་
གཞིར་ཅར་བཟུང་སྟེ། ཕན་ཚུན་འཁོན་ལན་སྤོག་ནས་མ་ཉེས་ཁ་གཡོག་བྱེད་སེལ་བ་དང་། རྒྱུང་
ཟད་ཉེས་ཀྱང་ཆད་ལས་བཞལ་བའི་སྤྱོན་འཇུགས་ཁེལ་པ། བདེན་རྒྱུན་དབྱེ་བ་མེད་པར་གང་
བྱུང་གིས་མཚང་མིང་དང་མིང་ངན་སྐྱ་ཚོགས་བཏོན་ཏེ་གོང་དུ་བཀོད་པའི་སྤྱི་འགྲོས་དེ་དང་
འདི་ལ་གཏོགས་ཅིས་བཤད་དེ་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་ནང་དུ་མི་ཉེས་མེད་སྤྱོན་འཇུགས་བྱས་པ་
མང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་བཟུང་ཆང་ནང་མི་ལས་ལོགས་སུ་བྱུར་བཀག་གིས་དེ་ནམས་ལ་སོ་ལྟ་དང་རྗེས་
འདེད་བྱེད་པར་མ་ཟད། འཚོ་ཆས་བཟུང་བརྟུང་གི་རིགས་ལའང་སྤོགས་བཞེར་བྱེད་པ། མི་
དེ་ཚོའི་བྱིས་དང་ཁོར་ཡུག་ཀྱན་དུ་བསྤོག་བཞེར་ཡང་ཡང་བྱས་ཏེ་རིན་ཐང་ལྷན་པ་འཕམ་བཀག་
ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ཀྱི་རིགས་ལྷག་སྤྱོན་འཕྲོག་བྱིས་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ན་དངོས་རྒྱུ་དེ་དག་མིའི་
མགུལ་ལམ་ལུས་སུ་བཏགས་ཏེ་འཐབ་རྩོད་དག་པོའི་ངང་ཁྲིམ་བསྐྱོར་ལ་བྱིད་པ། ཉེས་མིང་
ཕོག་པ་ཚོའི་སྡོད་ཁང་དང་ཁོར་ཡུག་ཐན་མལ་བྱི་ལ་སོགས་སུ་ཡིག་ཆེན་ཆགས་པར་(ཆགས་
པར་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འདབ་ཆགས་སམ་སྤོག་ཆགས་དུ་ད་འགྲོ་བཞུགས་རམས་ཅན་སོགས་ཀྱི་
གཟུགས་རིས་སོགས་) སྤྱར་ཏེ་ཡང་བ་དང་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཉམ་ཉེས་པ་དག་ཡིན་ཚུལ་བྲིས་
ཏེ་འཕྲ་སྡོད་དང་སྤྱི་གས་མོ་གཏོང་བ། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་ཁྲོད་ནང་གསེས་ཀྱི་
ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་མིང་མི་གཅིག་པ་འདྲ་ལངས་སྐབས་སུ་ཐོག་མར་དབུས་གཞུང་ནས་ཞིང་
ཆེན་དང་། ལུ་ལ། རྫོང་། སྡེ་ཆུན། རུ་ཁག་སོགས་བྱས་ཏེ་ལས་འགུལ་སྡེ་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་དཔེ་
དབྱིབས་ནམ་པ་ནམས་གཅིག་གྱུར་སྟེང་གོང་ནས་གཤམ་དུ་རིམ་གྱིས་བྱིད་སྤོན་བྱས་ཐོག་ཁྲབ་

བདེལ་དུ་གཏོང་གི་ཡོད། དཔེར་ན། མ་ལྷོ་ཁུལ་གྱི་ཐོག་མའི་དུས་ཚོས་ལུགས་གོང་གསལ་པ་
དང་། མནའ་མཐུན་སྲིད་གྲོས་པ་(རྒྱུན་ཆད་ཀྱི་སྒྲ་མ་དཔོན་པོའི་རིགས།) ལས་འགུལ་གྱི་
གོ་རིམ་བར་མར་ཏང་དང་སྲིད་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་གྱི་དྲུང་ཆེ་བ་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཚོར་
སྲིད་ཀྱི་ལས་གཉེར་ཆོན་ཁག་གི་རིགས། རིམ་པ་ཁག་གི་སྲིད་དཔོན་གྱི་གསལ། དཔལ་འབྱོར་
ཚོར་སྲིད་ཀྱི་ལས་གཉེར་བ། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་གདོང་མཆོངས་པ་དམར་སྤྱང་དམག་
གི་ཙུ་འཛུགས་ཁ་གསལ་བར་ཕན་ཚུན་(དམར་སྤྱང་དམག་སྤྱི་ཁབ་ཁང་དང་བརྒྱད་གཅིག་བརྒྱད་
དམར་སྤྱང་དམག་གི་བར) འགལ་ཁྲུང་སྤྱང་སྤྱི་བརྒྱད་གཅིག་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོགས་པ་དེ་གསར་བརྗེར་
ངོ་ཚོལ་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་མ་ལྷོར་བཅའ་སྲོད་དམག་དཔུང་གིས་དྲག་ཆས་སྤྲོས་ཏེ་དམ་
བསྒྲགས་ནན་ཏན་བྱེད་པ་དང་། བྱ་འགུལ་སྤེལ་ཉིན་ལས་ཁུངས་སོ་སོས་རྩ་དྲུང་དར་འཕྱར་སྒྲོས་
རང་རང་གི་མི་ཁག་ཉེས་མེད་རྒྱུན་འགལ་ནང་ཚུད་པ་ཆོའི་མགོར་ཤོག་བུའི་ཞུ་རིང་དང་། མགུལ་
དུ་ཤིང་ལེབ་དང་ཤོག་སྐྱམ་སྤྱིང་ཉེས་མིང་དང་མཆོན། བམ་པར་སྐྱོབས་ཅེས་པའི་ཡིན་ཆེན་
བྲིས་ཏེ་རྩྭ་གས་སྤྱད་དམ་ཅིད་སྤྱད་སྒྲོག་སྤྱད་ཕྱ་མོར་བརྒྱས་ཏེ་མགུལ་དུ་བསྐྱོན་པ་དེ་སྤྱི་མཐིང་
དུ་བྱུག་ནས་ན་བྱུག་དྲག་པོ་ཕྱོང་བརྒྱག་གི་ཡོད། དེ་ཡང་མ་ལྷོ་ཁུལ་གྱི་ཚོགས་ཁང་ཆེན་མོའི་
ནང་ངམ་སྤྱིའི་ར་སྒྲོར་ཐང་ཆེན་དུ་བཅན་གྱིས་དེད་བྱང་སྤྱི་ཚོགས་མང་གི་མདུན་དུ་གཤམ་བསྐྱར་
བརྒྱག་ནས་བཅད་བསྒྲགས་ཚོགས་གཏམ་ཚུ་ཆོད་གསུམ་ཡས་མས་འགོར་ཡང་འཐབ་ཚྱོད་དྲུང་
དེག་གཏོང་ཡུལ་ཚོ་ལུས་གཟུགས་སྤྱར་མ་ལངས་ཀྱི་ངང་འདུག་དགོས་པར་མ་ཟད། ཚོགས་
ཆེན་གྲོལ་སྐབས་སུ་ཉེས་མིང་ཕོགས་པ་ཚོ་རང་རང་གི་སྤྱི་ཆོན་གྱི་གཤམ་མགོར་ཕྱད་དེ་ཚོགས་
མང་གིས་འདེད་པའི་ནམ་པའི་ངང་དར་ཆ་འཕྱར་བ་དང་ཁ་གཡང་བསྒྲགས་པ། གུང་ཁྲན་ཏང་
དང་མཐོ་ཙུ་དྲུང་གི་དགོངས་པ། འབྱོར་མེད་གཤམ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྤྱིར་འཛིན་ལ་སོགས་
བྲི་ལོར་བརྟན་པར་ཤོག་ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་། མ་ཙུ་རང་ལུགས་དང་བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས།
ཕྱི་གཏོང་ལམ་སྤྱོད་སྤྱོད། འབྱོར་ཐུན་གཤམ་རིམ། སྐབས་དོན་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་གྱི་
ཁ་གཏད་ཀྱི་སྤྱི་འགྲོས་ཇི་ཡིན་དང་། གོང་ནས་འོག་བར་གྱི་ཉེས་རྒྱུན་ཕོག་པ་གཙོ་ཆེ་མི་སྤྱིའི་

མིང་གཞུང་བཏོན་ཏེ་ཡམ་པར་སྐྱབས་ཅེས་དག་སྟོན་རྟུང་ནི་ག་གཏོང་མཁན་གྱི་མི་འགའ་རེས་
མང་ཚོགས་གྲལ་བསྐྱར་སྤེང་སྒྲིག་གི་མཆམས་མཆམས་སུ་སྐད་གསེང་མཐོན་པོས་བསྐྱགས་ཆེ་
མི་མང་གིས་ཀྱང་དེའི་རྗེས་འདེད་ངག་སྟོར་སྒོས་དེ་ལྟར་བསྐྱགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རྗེ་ཆུན་
རིམ་པར་མི་གསུམ་དང་ཡང་ན་བཞི་རེ་བྱས་ནས་གྲལ་བསྐྱར་སྤེང་སྒྲིག་པའི་གྲལ་མགོ་རོང་བོ་
དགོན་ཆེན་གྱི་མདུན་རོས་ཅོག་ཅེ་ལྷན་ཅེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ནས་ཀྱང་མཁར་གྱི་དཀྱིལ་ལ་མ་ཆེན་
མོའི་རིང་རིང་དང་སྐས་རིང་ཐང་ནས་ཡུན་ཡུན་ལྷན་བར་མཆམས་མ་ཆད་པར་ཐུར་འབྲེལ་ནས་
ཁྲིམ་བསྐྱོར་ནམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་སྐབས་འགར་སྤེལ་གྱི་ཡོད་དེ་འདྲའི་དཔེ་མཆོན་དེ་ལྟར་ཅེ་
ཁོག་རྫོང་ལའང་དར་སྤེལ་བཏང་ཡོད། ༡༩༥༦ ལོར་ཅེ་ཁོག་རྫོང་གི་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་
ལས་དོན་ཁང་གིས་བཀའ་བཀོད་འོག་རྫོང་ཐོག་དུ་ཅེ་ཁོག་རྗེ་བཙུའི་ཉེས་འོག་དུ་ཚུད་པའི་མི་
ངན་པ་བཅེར་བ་ཡོངས་རྫོགས་བསྐྱུས་པར་རང་རང་སོ་སོའི་དམར་སྤྱང་དམག་དང་དམངས་དམག་
རིམ་པ་ཁག་གི་འགོ་བྟོན་རྣམས་ཀྱིས་དག་པོའི་འཇིགས་རྩམ་སྒོས་མིང་ངན་ཐོགས་པ་པོ་མོ་གན་
དར་གཞོན་གསུམ་ཆང་མ་ཅེ་ཁོག་རྫུ་ཐང་མཐའ་ཡངས་ལ་རྒྱང་རིང་པའི་སྤྱོགས་ནས་བཅན་གཤེད་
ཀྱིས་བཙོན་པ་འདེད་འདེད་ངང་ཅེ་རྫོང་ཆགས་ཡུལ་བྱ་དར་ཐང་གི་ཚོགས་ཆེན་ར་བར་འབྲིད་
ཡོང་སྟེ་མི་སྒྲོར་ཅིག་གི་མགོར་ཞུ་རིང་བོ་དང་མགུལ་དུ་སྒོ་བྱང་བཏགས་གིང་། ཁ་གས་ལ་
དེ་འདྲ་བྱས་མེད་ཀྱང་ཆང་མའི་ལུས་པོ་སྐྱར་སྐྱར་དང་ལག་པ་རྒྱང་རྒྱང་ངང་ཚོགས་མང་གི་མདུན་
དུ་སྤེང་སྒྲིག་དེ་བཅད་བསྐྱགས་ཚོགས་གཏམ་མ་གྲོལ་གྱི་བར་ལུས་པོ་འགུལ་དབང་མེད་པར་སྡོད་
དགོས་ལ། དེ་ལྟར་བསྐྱད་ཡུན་རིང་དགས་པས་སྐབས་ཀྱིས་མི་རེ་འགའ་དྲན་པ་འཁོར་ནས་
དབང་མེད་དུ་ལོག་འབྲེལ་གོར་ཡོད་པའང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཁྲིམ་བསྐྱོར་སྐབས་སུ་འགོ་
མ་རྒྱས་པ་ཚོར་མེ་མདའི་ཅེ་གྱི་ཡིས་གཙགས་ལ་མེ་མདའི་ཞབས་ཀྱིས་བརྟུངས་ཏེ་མནར་གཅོད་
བཏང་བ་སོགས་ཆེས་མི་སྟོན་ལས་འདས་པའི་རྩུབ་སྟོན་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་དེ་ལ་ཅེ་ཁོག་བཅད་
བསྐྱགས་ཚོགས་ཆེན་ཞེས་མིང་དུ་གྲགས་ཡོད། (བཅད་བསྐྱགས་ནི། སྟོན་འོག་དུ་ཚུད་པའི་
མིར་ཉེས་ཆད་བཅད་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱགས་པའི་དོན་ནོ།) སྐུར་རེ་བཀོང་གི་རོང་འབྲོག་གང་

ཞིག་ཡིན་རུང་། རྒྱུན་པོག་པའི་མི་ཚོར་དགག་ཀྱིག་འཐབ་ཚེད་བྱེད་པར་ཁྲལ་དང་རྫོང་གི་ལས་
ཁུངས་གཅིག་སྟུང་དང་། ལས་ཁུངས་པར་ཚུར་འཁོར་སྟོང་བྱ་ལ། ཞང་ངམ་རུ་ཆེན། རུ་
ཚུང་བཅས་གཅིག་སྟུང་དམ་འཁོར་སྟོང་། རང་སོ་སོས་འཐབ་དགག་གི་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ་
མ་ཟད། དེར་ཡང་འགོ་བྱིད་དམ་ལས་དོན་ཚོ་ཚུང་ཡང་ན་དམངས་དམག་དམར་སྤྱང་དམག་
མི་རེ་འགས་གང་འདོད་ཀྱིས་བཀག་ཉར་དང་ཆ་འདྲི་བྱེད་ངེས་ཡིན། ཆབ་སྲིད་ལས་འགྲུལ་རེ་
རེའི་ལས་དོན་ཚོ་ཚུང་གིས་ས་གནས་ཀྱི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པ་དང་། གཞོན་ནུ་འམ་བུད་མེད་
ཚོགས་པ། དམར་སྤྱང་དམག་དམངས་མང་ཚོགས་ཁྲོད་བཅས་ལས་སྡོན་ཐོན་པ་དང་རྩར་བཙོན་
ཅན་སྒོར་ཅིག་ལ་སྤྱལ་ལུག་བཏང་སྟེ་ཞི་དག་གཉིས་སྟོང་ཀྱིས་ལས་འགྲུལ་སྤྱོད་པའི་གདོང་
མཚོངས་པ་མངོན་སྟོན་གིས་སྤྱོད་བསྐྱེད་བྱ་བ་རྒྱུན་ལྷན་ཅན་དུ་སྤྱོད་ཐོག་མི་ངན་ཟེར་བ་ཚོར་
དགག་པ་ཀྱིག་པར་རྒྱུན་ཀྱི་གཞི་མ་ཡོད་མེད་ཙམ་ལའང་མི་ལྷ་བར་དོལ་རྒྱག་ཏམ་བཤད་རྒྱང་
རྒྱང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས་རྩྱང་རྟེན་གྱི་འཐབ་ཚེད་པོག་མཁན་ཚོར་གནས་ལུགས་གསལ་བཤད་བྱེད་
པའི་དབང་ཆ་ཡེ་ནས་མེད་པར་མ་ཡིན་ཡིན་མདོག་ངང་སྟོང་རྒྱ་ལས་འོས་མེད་དོ། མི་ངན་
ཀྱི་མིང་ཐོགས་པ་ཚོར་འཐབ་ཚེད་བྱེད་པའི་ནམ་པ་ནི་ཤོག་གུའི་ཞུ་རིང་དབྱིབས་སྒྲ་ཚོགས་བཅོས་
ཏེ་མགོ་ལ་བསྟོན་པ་དང་། ཤིང་ལེབ་དང་ཤོག་སྒྲམ་སྟེང་ཉེས་མིང་ཁ་བྱང་བྱིས་ཏེ་པམ་པར་
རྒྱབས་ཅེས་བྱིས་ཡོད་པ་དེ་མགྲུལ་བར་བཏེགས་ནས་ལུས་པོ་ཆ་གང་གང་ཞིག་གིས་མནར་ཡང་
མཚམས་རེར་ལུས་དྲང་པོ་དང་སྒྲབས་ལ་ལར་སྤྱོད་ནས་འདུག་དགོས། གཞན་ཡང་ལུས་པོར་
གཙར་རྩྱང་དང་དམར་བཀྱིགས་བྱེད་པ། གནམ་ལ་འདོགས་པ། བདེ་སྤྱང་གི་ལས་བྱེད་ལ་ལས་
ཉེས་མིའི་རྐང་ལག་གི་སྤྱོད་ཐོལ་བའམ་སྟོང་ཐབས་ཀྱིས་ན་རྩྱག་གཏོང་པ། ལག་པ་པར་ཚུར་
བརྒྱངས་སུ་འཇུག་ལ་མགོ་བོ་དང་སྟེང་པ་སྤྱོད་དུ་བཅུག་པ། མི་མང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་བཅུག་
ནས་པར་གཡུག་ཚུར་འཕེན་བྱས་ཏེ་སྟོ་ལོ་རྒྱག་རྒྱག་བྱེད་པ་དང་ག་གཙུས་རྒྱག་པ། ལུགས་མེའི་
ནང་དུ་ཆ་ངར་ཆགས་བཅུག་དེ་ལུས་པོ་སྟེག་པ། ལག་དུ་གང་ཡོང་ཆེ་ཐོགས་ཀྱི་དངོས་པོས་
རྩྱང་པ། ཉེན་མཚན་སྟོས་མེད་ཀྱིས་གཉིད་འགོག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ངན་བྱ་ངན་ཆེ་སྟེང་

ཅིག་སྒྲིང་དོ། ། འབྲོག་སྒྲིགས་སུ་གོང་གི་འཐབ་དགག་གི་རིགས་དེ་དག་པེད་སྒྲིང་བྱས་པའི་ཁྲིད།
གཞན་ཉེས་མིང་སྒྲིགས་པ་ཚོར་གཅེར་བུར་ཕུད་དེ་ཕྱགས་ཐབ་དང་མེ་ལ་བཞུས་པ་དང་། རོ་
གདོང་ལ་དུ་བ་གདོང་བ། དབྱར་ཁའི་ཆ་གདུང་གི་དུས་སུ་སློག་རྩྭ་གིས་མགོ་ལུས་ཡོངས་
རྫོགས་བདུམས་པ་དང་། སློག་པའི་ཕུ་རུང་ནང་དུ་མགོ་བོ་འདུག་པ། དགུན་དུས་སུ་ལུས་ཕུང་
གཅེར་བུར་ཕུད་དེ་གང་འབྲུགས་ལ་སྒྲོར་བ། ཉེས་མིང་འཁེལ་བའི་བུད་མེད་འགའ་རེ་ལུས་
དམར་རྩྭ་དུ་ཕུད་དེ་ཡར་ལངས་མར་སྒྱར་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་མཚན་མར་བཞུས་ནས་ཏ་དགོད་
བྱེད་པ་དང་། ཟླ་གའི་ནང་དུ་ཕྱགས་དང་གིང་གི་དབྱུག་པ་བྲངས་ཏེ་བརྒྱས་བཅོས་བྱེད་པ། དག་
ཆས་སྒྲས་པའི་དམངས་དམག་དང་དམར་སྒྲུང་དམག་གིས་ཉེས་བཀལ་གྱི་མི་ཚོའི་མཐའ་བསྐྱོར་
ཏེ་མོར་ལུག་འདེད་འདེད་ངང་རུབ་འདེད་བྱས་ནས་འབྲོག་པའི་རུ་སྐྱོར་རུ་སྐྱོར་དུ་བྲིད་དེ་འཐབ་
རྩྭ་དང་དགག་རྒྱག་བྱེད་དུ་བཅུག་པ། དམངས་དམག་ཚོ་ཏར་ཞོན་ཏེ་ཉེས་བཅུག་མི་ནམས་
ཀྱང་རྩྭ་དུ་ཕུད་ནས་ཀྱང་ཐང་དུ་རྩྭ་ཐང་ལུང་སྟོང་ཆེན་པོར་དག་འདེད་བྱེད་པ། ལག་པ་ཕར་
ཚུར་བརྒྱངས་སུ་བཅུག་ཡོད་པའི་ལག་འཐིལ་དུ་སོ་ཕག་གམ་རྩོ་འཛིན་དགོས་པ། རྩེ་ངར་སོ་
ཕག་གི་བྱར་ཁར་གཏད་དེ་ཡར་བཅོང་བ། གཅིན་སྒྲིག་གདོང་དབང་མེད་པར་དོར་མ་འཕ་སློག་
པའི་ནང་ཤོར་དུ་བཅུག་པ། རྩྭ་སློག་གི་རུམ་དང་ཕུ་རུང་གི་ཁ་བསྐྱམས་ནས་དེའི་ནང་ལ་
ཨ་བྲ་འགའ་རེ་བཅུག་སྟེ་ག་རྩྭ་ལ་སོ་འདེབས་སུ་འདུག་པ། དགུན་ཟླ་བཅུ་བའི་ནང་གཅེར་
བུར་ཚུ་ནང་དུ་འཐེན་པ་དང་ལག་པ་དཀྱིགས་ཏེ་གན་རྒྱལ་དུ་ན་ཚུའི་ནང་འཛོག་པ། ཉེས་མེད་
ཁ་སྒྲུབ་དུ་སྒྲོད་བཅུག་སྟེ་རྒྱབ་དུ་ཀྱང་པ་སྒྲོ་འཛོག་བྱེད་པ། རྩྭ་གིས་གང་བྱུང་བྱབ་པ། ཡན་
ལག་གཙུ་བ་འཕ་འགམ་རྩྭ་གཞུ་བ་སོགས་ནི་རྒྱན་ལྗན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཅན་དུ་སྒྲུང་བ་དང་། སྒྲིན་
ཁེལ་བའི་མིའི་སྒྲ་ར་རུང་རིང་བོར་ཡོད་པ་ནམས་ཀྱི་སྒྲ་རར་བྱག་སྒྲིད་ཀྱིས་བཏགས་ཏེ་བྲི་བཞིན་
བྲིད་ནས་ཁྲིམ་བསྐྱོར་དུ་འབྲོ་བ་ལ་སོགས་རིགས་འདྲ་མིན་སྒྲ་ཚོགས་ཤིག་རིག་གནས་གསར་
བརྩེ་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱའི་ཁྲིད་རྩོད་འབྲོག་ཀུན་དུ་ལག་ལེན་དུ་བསྟར་བས། དེ་ལྟར་ལུས་ངག་
ཡིད་གསུམ་ལ་ཆེས་ཏ་ཅང་བཟོད་བསྐྱན་དཀའ་བའི་མནར་གཅོད་དྲག་པོ་བཏང་བཏང་བ་ལས་

དབང་མེད་དུ་མི་གྲོངས་པ་འཕམ་པོ་མོ་འགའ་རེ་ས་ཁུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ཀྱིས་གྱིས་རང་སྐྱེ་བྲེགས་
པ། མྱིང་ཁར་བསྐྱུན་པ། ཐག་པར་དབྱངས་པ་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་བརྒྱབས་པ། དབང་པོར་
སྐྱོན་ཅན་གྱིས་ཟིན་ཏེ་འོན་ཏྲུགས་སམ། ཀླང་ལག་ཞ་པོར་གྱུར་པ། འབྱུང་བཞིས་སྐྱེད་པ་སྐྱུར་
པ། གཟུགས་འཛིན་མི་གསལ་བ་སོགས་ཇི་སྟེད་ཅིག་བྱུང་ཡོད་དོ། དམར་སྟོགས་ཆོགས་
པའི་སྟོག་གིང་དུ་གྱུར་པའི་འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་གྱིས་སྟེད་དབང་སྐྱེར་འཛིན་བྱ་ཡུལ་ཐམས་
ཅད་དག་ལྟར་གྱི་འདུ་ཤེས་བརྒྱུད་པ་མ་ཟད། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་ནང་མི་དམངས་
ནང་ཁྲུལ་གྱི་འགལ་བའི་རིགས་ཆོ་འད་དག་དང་རང་སྟོགས་བར་གྱི་འགལ་ཆར་བརྒྱུད་སྟེ། ཆབ་
སྟེད་ལས་འགྲུལ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱི་དམིགས་གཏད་སྟེ་འགྲོས་དང་འབྲེལ་དེ་མི་ངན་རིགས་བཞི་འཕ་
རིགས་དུག་ཟེར་བ་དང་། གཞི་མི་གཙང་བའི་ལས་བྱེད་པ་ཟེར་བ། འཆོ་བའི་དཀའ་ངལ་གྱིས་
མནར་བས་གཞན་གྱི་རྒྱ་རྩལ་ཙམ་བརྒྱ་མཁན་དང་ཆོང་ལས་ཙམ་བྱེད་པ་ཆོར་ད་སྟོན་གྱི་གསར་
བརྗེར་ངོ་ཚྏ་ལ་བ་ཟེར་བ་སོགས་སྟེ་འགྲོས་སུ་བཀོལ་ཏེ་ཆབ་སྟེད་སྟེང་གི་གཉེན་གཞིན་བྱེད་པར་
ནམ་རྒྱུན་འཐབ་ཚྭ་དང་དགག་རྒྱག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྟོག་བཙོན་པ་དང་འདྲ་བར་ལྟ་ཏོག་བྱེད་
ལ་མི་དེ་ཆོས་རྒྱུན་ལྡན་སྟོས་འགོ་བྱིད་དང་ལས་བྱེད་པ། ལྟ་ཏོག་པར་ལུས་སྐྱུར་སྐྱུར་དང་
ལྟ་གྲུག་གྲུག་གིས་སྟེ་ཁྱེ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད་མི་གཞན་ནམས་དང་ཐ་ན་ལོ་ཆུང་བྱིས་པ་ལའང་
གྲུས་ཁྱེ་བྱེད་དགོས་པར་འདུག་ལ། དཔལ་འབྱོར་སྟེང་བཟུ་གཞིག་བྱེད་པར་བྱིམ་སྟོག་བརྟོག་
བཞེར་བྱས་ཏེ་རྒྱ་དངོས་གཞུང་བཞིས་བྱེད་ལ། མི་མང་གིས་དུས་ཆེན་རོལ་བ་འཕང་ལ་གསོ་
བྱེད་སྐབས་ཀྱང་མི་ངན་གྱི་མིང་བཏགས་པ་ཆོས་ཉིན་དཀར་ངལ་ཚྭ་ལ་ཕྱེ་མོ་བྱེད་དགོས་པར་
མ་ཟད། མཆན་མོ་འཕྲིན་ཡིག་དང་བད་བསྐྱུལ་བ། ནངས་དགོང་གི་སྐབས་སུ་སྡེ་ཁག་གི་ཁོར་
ཡུག་གམ་སྲང་ལམ་སོགས་སུ་གཙང་སྟེ་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ངལ་ཚྭ་ལ་ཇི་འདྲ་བྱས་ཀྱང་སྒྲ་བརྗེན་
རུང་ཙམ་ཡང་མེད། དེ་བཞིན་མི་ངན་ཟེར་བ་ཆོའི་བཟུང་མི་ཀྱན་ལའང་དོན་མེད་ཀྱི་ལྟ་ཚུལ་
ངན་པ་བཙེངས་ཏེ་ཁེ་ཕན་ཡོད་པའི་ལས་ཀའི་རིགས་པར་ཞོག་ཐ་ན་སྟོབ་གཉེར་བྱེད་པའི་གོ་
སྐབས་ཀྱང་ཡོད་ཆད་འབྲོག་པར་མ་ཟད། དེ་ལས་སྟོག་ཏེ་འཕྲ་སྟོན་སྐྱུག་ལས་རྒྱུད་རྒྱུད་གཏོང་

ཐབས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།། རིག་གསར་ནང་རེ་བ་གོང་དུ་བཅའ་སྡོད་ཏང་སྲིད་དམག་གསུམ་གྱི་
 ལས་ཁུངས་སེ་སེ་དང་ཐོན་སྐྱེད་སྡེ་ཆོན་སེ་སེའི་གོང་རིམ་གྱི་གཅིག་གྱུར་བྱེད་སྤྱོད་སྒྲིག་སྡེ་ཆོག་ས་
 གྱི་བཀའ་བསྐྱོས་འོག་༡༩༧༧ ལོའི་ཟླ་༡༣ ཚེས་༡༧ ལ་མའོ་ཙེ་དུང་གི་མངའ་གཅུག་ས་འཐབ་
 སྤྱོད་སྡེ་ཡིན་པའི་ཡིས་སྡེ་ལ་པའི་པར་གཞི་བསྐྱར་མའི་འགོ་བཙོད། ཅེས་པའི་ནང་དུ་མི་ཆང་
 མས་མའོ་ཀུའུ་ཞིའི་གསུང་ཚུམ་སློབ་སྦྱོང་དང་། མའོ་ཀུའུ་ཞིའི་བཀའ་ལ་ཉན་འཛིན་མའོ་ཀུའུ་
 ཞིའི་བཀའ་སློབ་ལྟར་བྱ་བ་ལེགས་སྐྱབ། མའོ་ཀུའུ་ཞིའི་འཐབ་འཛིང་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོང་བ་
 བཅས་བྱེད་དགོས་པ་རེད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་ལྟར་ལག་ལེན་རིམ་བྱེད་བྱས་ཐོག་
 བྱ་ལས་ཁྲོད་མི་ཆོས་པན་ཚུན་ལ་ཉུང་ཉུང་གོ་ཤིང་གསལ་བོར་བྱེད་པའི་ནམ་པའི་འོག་ཉིན་མོ་རྩ་འཛུགས་
 གྱི་མངུ་བ་བྲིད་ནང་བཞིན་རང་སོ་སོའི་གཉེར་བུའི་ལས་དོན་ཁག་སྐྱབ་དགོས་པ་དང་། མཆོན་
 མོ་མི་དམངས་གཅིག་བསྐྱེད་སྐྱོས་མའོ་ཀུའུ་ཞིའི་གསུང་བཟུས་ཞེས་པའམ་གསུང་ཚུམ་ཟེར་
 བ། དེ་འབྲེལ་གྱི་ཡིག་ཆ། གསར་འགྱུར་ཁག་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་གོས་མོལ་རང་སྦྱོན་རང་བཙོད་
 དང་གཞན་སྦྱོན་འཛོལ་བ་བཅས་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། དགག་བྱག་དང་འཐབ་ཚོད་གྱི་བྱ་འགུལ་
 རེས་ཅན་དུ་སྡེ་ལ་དགོས། གླུ་ལས་འགར་ཉིན་གང་པོ་དང་སྡེ་དུ་གྱི་དུས་ཚོད་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་
 སློབ་སྦྱོང་དང་དགག་བྱག་འཐབ་ཚོད། ཁྲིམ་བསྐྱོར་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་སྐྱབ་དགོས་ལ། ད་
 དུང་ལས་ཁུངས་སམ་སྡེ་ཆོན་རུ་ཁག་གང་ཡིན་ཆང་མའི་མདུན་དཀྱིལ་སློང་དང་སྡེ་འུ་ཁུང་སྤང་
 ལམ་ལ་སོགས་སུ་མའོ་ཙེ་དུང་གི་འདྲ་པར་ཆེ་ཆུང་དང་། ཡང་ན་འབག་བཟོ་འམ་ཤོག་ལྷགས་
 གྱི་བརྟན་པར་ལ་སོགས་སྡེ་ཆོག་ས་སྤང་ལམ་གང་སར་སྐྱར་བ་དང་བཟོ་བཀོད་བྱེད་དགོས་པ་དང་།
 ། འབྲོག་ཁུལ་དུ་འང་གོང་གི་རིགས་དེ་འདྲ་བཟོས་པ་མ་ཟད། རྩ་བའི་གྱོགས་མཆོམས་
 འདུ་གནས་སུ་མའོ་ཀུའུ་ཞིའི་གསུང་བྲི་ཟེར་བ་བརྟེན་པར་མ་ཟད། ཐ་ན་གྲིམ་ཆང་ཐམས་
 ཅད་གྱི་སྒྲིའི་སློང་ཁ་རུ་གསུང་བཟུས་ཀྱི་གཟུགས་དབྱིབས་འདྲ་བ་རེ་བཟོ་བཀོད་བྱས་ཡོད། དེ་
 ཅམ་དུ་མ་ཟད་གླུ་ལས་དེར་རོང་འབྲོག་གང་ཡིན་རུང་མི་ཆང་མས་མའོ་ཡི་གསུང་བཟུས་ནམ་
 རྒྱན་ལུས་སུ་ཐོགས་དགོས་ལ་ངག་སྦྱོར་ཡང་བྱེད་བྱུ་བ་དགོས་ཡོད་ཅིང་། མི་པལ་ཆེ་བ་ཞིག་

གིས་མཐོ་ཙུང་གི་མགོ་བརྒན་གྱི་པར་དེ་རང་མགོ་འི་ཞུ་ཐོག་དང་བྲང་ཁར་བཏགས་ཡོད། ཡང་
སྐབས་དེར་ཆོགས་འདུ་འཆོགས་དུས་མཐོ་ཡི་གསུང་བདུས་ཟེར་བ་སྒྲིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་
ལྷན་ སྐྱེ་ཆེ་དཔག་མེད་དུ་བརྟན་པར་གྲོག། ཅེས་སྐད་གསེང་མཐོན་པོས་ཐེངས་གསུམ་འབོད་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཞོགས་པར་དགོངས་སྒྲོར་དང་སྤྱི་དྲོར་སྟན་སེང་ལུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པར་མ་
ཟད། ཁ་པར་གཏོང་བའམ་འགྲུལ་བཞུད་མི་སྣ་ཕན་ཚུན་མཇུག་འཕྲད་སྐབས་སུ་འང་སྒྲིན་ལ་
གསུང་བདུས་སྒྲིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དུས་དེར་རིག་གནས་སྒྲོབ་གསེའི་གཡུལ་ས་རུ་
མཐོ་ཙུང་གི་གསུང་ཚིམ་ཟེར་བ་དེ་བ་ལྷ་པོ་བྲིད་གཞི་གཙོ་གས་སུ་བཞག་ཐོག་གཞན་པའི་རིག་
གནས་ཤེས་བྱའི་རིགས་པ་ལ་ཆེ་བ་གཡུགས། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་འགྲོས་སུ་
བཀོད་པའི་རིགས་ལ་སྐབས་བསྐྱུན་གྱིས་རེབ་གོང་རོང་འབྲོག་ས་ཁུལ་ཀུན་དུ་གནའ་ནས་ད་ལྟའི་
སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཅེས་པའི་བར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་དུ་དྲ་ཅང་མཐོ་ལ་མེད་
དུ་མི་རུང་བའི་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཆེན་པོ་བཟོ་རིག་པ་དང་གསོ་རིག་པ། རྒྱ་རིག་པ། གཏན་
ཆོགས་རིག་པ། ནང་དོན་རིག་པའམ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་སྟེ་རིག་གནས་ཆེ་བ་
ལྷ་དང་། སྐར་ཅིས་དང་སྟན་ངག་ མངོན་བརྗོད། རྟེན་སྒྲོམ། རྒྱུ་གར་སྟེ་རིག་གནས་
ཆུང་བ་ལྷ་བཅས་བསྒྲིམས་པའི་བརྒྱ་ཕྱག་རིག་པའི་གནས་ཞེས་པ་དེ་ནམས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་
སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དཔེ་དེ་བ་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལ་སོགས་པོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལག་
རྒྱལ་མཆོན་ཐབས་དཔེ་དེ་བ་བཟོ་སྐད་དེ་ནམས་གིང་བཀོས་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་ལྟ་བུ་སྤྲིད་རིང་
སྟེ་རིང་ཅན་རྒྱང་བ་ཡིན་པས། དེ་ནམས་ཀྱང་ཆོས་དཔེ་རུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་ཆང་མ་དུག་རྩར་
ཅིས་ནས་གཞུང་བཞེས་སྒྲོས་མེར་སྤྲེག་བཏངས་པ་དང་ཐབས་གཞན་བཀོལ་ཏེ་རྩ་བརྒྱགས་བཏང་
བ་རེད། ཐ་ན་ཡི་གེ་དང་བན་སྒྲོན་གྱི་ཤེས་ཡོན་སྒྲོབ་པར་ཡང་སྟོན་བྱགས་སྤྲད་དེ་སུམ་རུ་བ་
དང་རྟགས་འཇུག་གི་ཤེས་བྱ་ཙམ་ཡང་སྒྲོབ་དབང་མེད་པར་སྒྲིན་ཅན་དུ་བཟོས་ཏེ་པོད་ཡིག་ལ་
བཟོ་བཅོས་བརྒྱབ་ནས་སུམ་རུ་བའི་འབྲེལ་སྒྲུའི་ཀྱི་དང་གྱི་ཡི་ཆ་བ་དུ་གི་བཞག་པ་དང་སྒྲ་གདངས་
ཙམ་ཐོན་ཆེ་དག་ཆ་མེད་ཀྱང་ཆོག་པར་བཟོས་པ་དང་། ཆོག་གི་གཙོད་མཆམས་སུ་ཡིག་ཤད་

འདྲིལ་པ་སྒྲངས་ཏེ་ཚབ་དུ་རྒྱ་ཡིག་གི་ཉགས་འདི་༩“ , ་། འདྲིལ་རྒྱ་དང་། དབུ་ཁྱད་ཀྱང་མི་
དགོས་བཅོས་པ་སོགས་རིག་གསར་ཁྲིད་པོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིགས་པའི་གཞུང་
ལུགས་དང་། ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས། ཆ་ལུགས་རྒྱན་གོས་སོགས་ལ་གཏོར་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་
བཅོས་པར་བོད་པ་ཆོས་རྒྱ་སྐད་རྒྱ་ཡིག་སློབ་རྒྱ་དང་རྒྱ་ལྷ་གྲོན་པ། བོད་མི་ནམས་ཀྱི་མིང་ཡང་
རྒྱའི་སྐད་ཀྱིས་འདྲིལ་དགོས་ལ། སོ་མོ་སོ་སོའི་མགོའི་སྒྲ་ཡི་རྩལ་ལོ་དེ་འང་བོད་ལུགས་ཀྱིས་
ཉམས་མི་ཚོག་པ་བྱས་པར་མ་ཟད། རེབ་གོང་རོང་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞང་གི་གྲོང་སྡེ་ལ་ལས་བུད་
མེད་ཆོའི་མགོའི་སྒྲ་འང་བཅན་སྐྱུ་ལ་སློས་གཅོད་དུ་བརྒྱག་པས། བུད་མེད་མང་ཆེ་གོས་ཤིག་
གིས་སྒྲི་གདུང་ངང་མིག་རྒྱ་འདྲོན་བཞིན་འདུག་པ་ལས་འོས་མེད་པ་དང་། ཅེ་ཁོག་རྫོང་ཉིན་
སྐྱུག་ཞང་གི་འབྲོག་དམངས་ཆོའི་གཡུ་དང་བྱ་རུ། གཟེ་ལ་སོགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་ཆ་ནམས་
ཀྱང་སྲིད་གཞུང་གི་ལས་དོན་སྡེ་ཆེན་མི་སྣས་བཅན་བྱུགས་ཀྱིས་སྐྱུ་ལ་རྩལ་འོག་དོ་བར་བདུངས་
ཏེ་ཐེགས་མར་བྱས་པ་རེད། རིག་གསར་ནང་གཅོ་འདྲིན་མའོ་ཅི་དུང་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དམར་
སྤང་དམག་ལ་མངལ་འཕྲད་གནང་རྒྱ་བྱས་པས། རེབ་གོང་དུ་བཅའ་སྡོད་དམའ་འབྲིང་གི་སློབ་
མའི་དམར་སྤང་དམག་ཆོ་སྒོར་ཁག་འགར་བགོས་ནས། སྤེ་ལོ་༡༩༦༧ གྱི་ལོ་སྔད་དུ་རྒྱ་ནང་
བརྒྱད་དེ་པེ་ཅིན་ལ་འགྲོ་སྐབས། ང་ཆོའི་འདྲོན་བྱེད་དབང་པོས་མངོན་པ་ནི་རྒྱ་ནག་གི་གྲོང་
ཁྲིར་རམ་གྲོང་གསེབ་དུ་དགོན་པ་འཇུག་ཁང་། གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་པར་གཏོར་བཤིག་
བཏང་པ་ཕར་ཞོག ཐ་ན་ཉུ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱ་འདྲའི་འབག་གམ་ཐང་གར་ཆོན་དམར་པོས་
བསྐྱར་ཉགས་བརྒྱབས་ཡོད་པ་ལས་གཏོར་སྐྱོན་མ་བྱུང་པར་བརྗོད་ཆགས་ངང་གནས་ཡོད་སྐབས་
ང་ཆོའི་སྤང་རོར་གྱང་ཁྲན་ཏང་གིས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་བྱ་བ་སྐྱབ་ཚུལ་གཏན་ནས་མི་འདྲ་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ནམ་སྐྱམ་སེམས། ས་ཁུལ་མི་འདྲ་བར་སྲིད་རུས་མི་མཚུངས་པ་ལག་
བསྟར་བྱས་སམ། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་འཕེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་དུ་རེབ་གོང་ནི་མི་རབས་ནས་
མི་རབས་བརྒྱད་དེ་དཀའ་སྤྱད་སྐྱུག་རུས་ཀྱིས་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས། སློབ་
གསོ། འཕྲོད་བསྟེན་ལ་སོགས་སུ་གསར་དུ་བསྐྱུན་པའི་དངོས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་དང་བསམ་

པའི་དཔལ་ཡོན་གྱི་ཡོངས་སྤྱོད་གཉིས་སམ་ཆོས་སྤྱིད་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལས་དོན་ཐད་ལ་བྱས་ཐེས་
ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པས། རིག་གསར་ནང་གཡོན་ཐལ་དགས་པའི་ལྷ་སྤངས་སྟོང་བའི་
འོག་ཐམས་ཅད་རྩ་གཏོར་དང་རྒྱལ་རབས་སྦྱར་བར་ངོས་འཛིན་གྱིས་རེབ་གོང་གི་ཡོད་དོ་ཙག་
ལ་རྩ་བརྒྱག་བཏང་བ་རེད། རིག་གསར་ཁྲིད་ལིན་པེའོ་དང་ཅང་ཆེན་གསར་བརྗེར་ངོ་ཚོལ་ཆོགས་
ཁག་གིས་བཀོད་འདོམས་དང་ངན་སྦྱལ་བྱས་ནས་ཉེས་མེད་ཉེས་འགེལ་གྱི་ཁྱོད་གཞི་བཟོས་པར་
བརྟེན་རིམ་པ་ཁག་གི་ཏང་སྤྱིད་དམག་གི་ལས་ཁུངས་དང་། དམངས་གཙོའི་ཏང་པའི་ཁག་ མི་
དམངས་ཆོགས་པ་ཁག་ སྤྱི་ཆོགས་ལས་རིགས་ཁག་བཅས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་མང་ཆོགས་
འཛོར་ཆེན་ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་སྤྱི་རྒྱལ་ནས་སྤྱིར་ལོག་པའི་སྤྱི་སྡོད་རང་མི་འཕུ་སྤྱི་སྡོད་རང་
མིའི་ཉེ་འབྲེལ་འཛོར་ཆེན་ཞིག་ལ་ཉེས་མེད་ཉེས་འགེལ་དང་གཞོན་འཆེ་ཕོག་པ་རེད། གཞོན་
འཆེ་ཕོག་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ལས་རིགས་ཁག་གི་གྲགས་ཅན་མི་སྣའི་གསུ་སྤྱད་གྲགས་ཡོད་པའི་
ཚོམ་པ་པོ་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་མཁས་ཅན། དགེ་བཤེས་ཆེན་པོ། འཕྲོད་བསྟེན་ལས་རིགས་ཐད་
སྤྱད་གྲགས་ཡོད་པའི་ཆེད་ལས་མཁས་པ། རིག་གནས་སློབ་གསོའི་སྟེང་གི་དགེ་ཆན་ཕུལ་བྱུང་
ཅན། བོད་ཀྱི་མི་ཆེན་སློར་ཞིག་གིས་སྤྱི་རྒྱལ་དུ་ལས་ཆོགས་ཁག་ལ་ངན་འབྲེལ་བྱས་ཚུལ་གྱི་
ལྷ་མོ་གཡོགས་ཏེ་གཞོན་འཆེ་བཏང་པ། ལོ་རབས་ཁྲ་བརྒྱ་བའི་ནང་རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་དབུས་
གཞུང་གིས་གཏན་འབས་མངའ་བའི་མི་རིགས་གངས་ཅུང་གི་རང་སྤྱོད་སྤྱིད་རྩལ་ལ་རིག་གསར་
ཁྲིད་མཐའ་གཅིག་དུ་བཅིས་མེད་དོག་རུལ་བཏང་བ། རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་བར་གྱི་མཐུན་
སྤྱོད་ལ་ལ་གཏོར་བརྒྱག་ཆབས་ཆེན་བཟོས་པ། མི་དམངས་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཁྲིད་འཆོ་གོས་ཡར་
རྒྱས་གཏོང་ཆེད་དངོས་ཟླ་རྩ་ཕྱིག་གི་ཉོ་ཆོང་བྱེད་པར་སྐབས་འཆོལ་ཆོང་ལོག་གི་ཉེས་མིང་
བཏགས་ཏེ་མནར་གཅོད་གཏོང་བ་ལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ཇི་སྟེད་ཅིག་མཆིས། རེབ་གོང་མངའ་
ཁུལ་གྱི་གོང་འོག་བར་གསུམ་དང་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་མང་ཆོགས་ཆོས་སྐབས་དོན་གྱི་སྤྱིད་རྩལ་
བྱེད་ཕྱོགས་དང་བསྟུན་ཏེ་བཀོད་བྱུང་ཐབས་བྱས་ཀྱང་། སྐབས་དེར་བཀག་རྒྱའི་དྲ་རྒྱ་མང་དགས་
པས་ནོར་འཛོལ་ཇི་ཡོང་ངེས་མེད་ཅིག་ཡིན་སྐབས། མི་ཆོ་རང་གི་གྲིབ་མ་ལ་འང་ཞེད་སྐང་

སྐྱེས་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་འདུག་ཀྱང་། ལོ་རྒྱུ་ལ་པར་ལེན་པའི་གསར་བརྗེར་ངོ་ཚོལ་ཆོག་སེ།
ཁག་གིས་སྤྱི་འབག་ཡོད་ཚད་དབུལ་ནས་འགྲུལ་བཞུད་གནང་བཞིན་པའི་མའོ་ཙཱ་ཏུང་བཀྲོང་རྒྱུ་
ལྷོག་གཡོ་སྤེལ་རྒྱ་དང་དག་པོའི་སྤྱི་འགྲུར་སྒོར་རྒྱུ་དེ་དག་སྤེལ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། མའོ་
ཙཱ་ཏུང་གིས་ཁོ་བོ་ཆོའི་ལྷོག་གཡོ་སྤེལ་ནས་སྒོ་བྱར་དུ་འགྲོ་ལམ་བསྐྱར་དེ་རྒྱ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་
བདེ་འཇགས་ངང་པེ་ཅིན་དུ་ལོག་ཡོང་བྱུང་བ་རེད། ལྷོག་བཀྲོང་འཆར་གཞིར་ཕམ་ཉེས་བྱུང་
རྗེས་ལེན་པའི་ཡིས་འཕུལ་དུ་ཐབས་ལམ་སྤྲོ་ཆོག་སེ་གིས་ཁོ་དང་ཡེ་ཆུན། ལེན་ལེ་ཀྱའོ་བཙས་
༡༥༤ ཉགས་ཅན་གྱི་ཆེད་གཏོང་གནམ་གྱར་ཆོས་ཀྱི་ཉིན་གྱི་ཆུ་ཆོད་ལྷན་གོར་དང་སྐར་མ་
༡༡ ཐོག་བསྐྱེད་ནས་བཙན་ཤེད་གིས་འཕུར་དུ་བཅུག་སྟེ། སྤྱི་རྒྱལ་དུ་བྱོས་པའི་ལམ་བར་
དུ་གནམ་གྱི་རྒྱུང་ནས་ཤི་བ་རེད། པེ་ཅིན་དུ་ཡོད་པའི་ཀྱེ་ལུས་ཁྱི་སོགས་གིས་གནས་ཚུལ་
དེ་སྤེལ་རྗེས་༡༥༥ ཉགས་ཅན་གྱི་ཐད་འཕུར་གནམ་གྱར་བསྐྱེད་ནས་སྤྱི་རྒྱལ་དུ་བྱོས་འགྲོ་
སྐབས་རྒྱ་དམག་གིས་བཀག་པས་གནམ་གྱི་དང་བཙས་མ་བབས་ཐབས་མེད་བྱུང་བ་རེད། གནམ་
གྱུ་ལོ་ཐོག་ནས་ལེན་པའི་ཆོག་སེ་ཁག་གིས་རྒྱ་འཕྲོག་བྱས་པའི་རྒྱ་གཞུང་གི་གསང་བའི་ཡིག་ཆ་
དང་དག་པོའི་སྤྱི་འགྲུར་སྒོར་རྒྱུ་དེ་ཡིག་རིགས་འཕོར་ཆེན་ཞིག་ལག་དུ་ཐེབས་པ་རེད། དེའི་
ནང་གི་སྤྱི་འགྲུར་འཆར་གཞིའི་མིང་ལ་(༡༥༡་ལས་གྱུ་ལོ་གནད་བསྐྱེད་) ཞེས་བཏགས་ཡོད་
ལ་ཅ་འཛིན་ཁྲིད་ད་ལྟའི་དམངས་དབུལ་རྒྱལ་སྤྱད་གི་ནམ་པ་འདི་ང་ཆོས་དམངས་སྤྱད་རྒྱལ་བཙན་
དུ་སྐྱར་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཀོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། མའོ་ཀྱེ་ལུ་ཞི་དང་ཏང་གི་སྤྱི་དྲུས་ལ་ངན་སྦྲས་
བྱས་དེ་ཁ་ཅང་གི་མཁྱོན་པོ་དང་དེ་རིང་གི་ཁྲོགས་པོ་སྟེ་སང་ཉིན་གྱི་བཙོན་པ་ཡིན་ཞེས་དཔེར་
མཆོན་གྱི་བརྗོད་གཞི་བྱས་པ་ལ་སོགས་ཅི་སྟེད་ཅིག་བཀོད་ཡོད། ལེན་པའི་ནི་༡༩༤༩ ལོར་
མའོ་ཙཱ་ཏུང་གི་རྒྱན་འཛིན་པར་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཤིང་། ལེན་པའི་དེ་མའོ་ཡི་མཇུག་གཟུགས་
འཐབ་ཁྲོགས་སུ་བཅུས་པ་དེར་སྤྱི་འབངས་གིས་སྒོ་མ་ཆོག་ཕུལ་བར་ཁ་ནས་ཁྱི་ལོར་རྒྱོགས་མེད་
འཕོད། ལག་དུ་གསུང་བཏུས་འབུལ་མེད་ཁྱེར། ལྷོག་དུ་མི་གསོད་རེ་ངན་བཙངས། ཅེས་
བཀོད་ཡོད་དོ། ལེན་པའི་སོགས་སྤྱི་རྒྱལ་དུ་བྱོས་ནས་ཤི་རྗེས་ཅང་ཆེན་ཆོག་སེ་ཁག་གིས་ཏང་

དང་ཀྱུ་གཞུང་གི་འགོ་བློན་དབང་ཆ་འཕྲོག་ཆེན་རིམ་པ་ཁག་གི་འགོ་བློན་ལས་བྱེད་པར་ཉེས་
མེད་ཉེས་འགལ་བྱེད་པ་དང་གནོད་འཚེ་གཏོང་བའི་ཉེས་གསོག་སྦྱོང་ངན་མུ་མཐུད་ནས་སྤེལ་
ཏེ་༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་༥ ཆེས་༩ བའི་ཉིན་ཅང་ཆེན་གསར་བརྗེར་ངོ་ཚོལ་ཚོགས་ཁག་གིས་རང་
ཉིད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་དྲག་དཔུང་སྒོ་བས་བྱུགས་བེད་སྤྱད་ནས་བྱང་དྲུའི་རུ་དྲག་པོའི་
ངོ་ཚོག་ཟེང་འབྲུག་སྒོང་ཅིས་བྱས་པ་རེད། ཁོ་ཚོའི་སྒོག་གཡོ་ཀྱུ་གཞུང་གིས་གསལ་ཤོགས་
བྱང་སྤེལ་བྱས་ཐུག་གི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་དེ་ལོ་དེའི་ཟླ་༡༠ ཆེས་༥ ཉིན་ཞུས་ཅིང་ཞན་དང་མང་
ཞིའུ་གེན་སོགས་ཀྱིས་ཅང་ཆེན་དང་། ཀྱང་བྱུན་ཆའོ། ཡའོ་ཐུན་ཡོན། མང་དུང་ཐུན་བཅས་
བཀག་སྦྱོལ་བྱས་ལ། ཁྲོང་བྱིར་བྱང་དྲུའི་ཡི་མི་དམངས་ཚོས་འཐབ་ཚོད་བྱས་སྟབས། ཁོ་བ་
ཚོའི་དྲག་པོའི་ངོ་ཚོག་ཟེང་འབྲུག་སྒོང་རྒྱའི་འཆར་གཞི་མ་འགྲུབ་པར་ཕྱི་ཉེས་བྱང་ཡོད།

མི་དམངས་ཁྱིམ་ཁང་།

ཀྱུ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཆོགས་པས་བོད་པ་ནམས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་བདག་དབང་མ་ལུས་པ་འཕྲོག་
པར་མ་བཟད། དཔལ་འབྱོར་ཐད་བཟུ་གཞིག་གི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཁོ་ཚོ་རང་གིས་ཆེར་སྤེལ་བྱས་
ཏེ་ཡོད་ཆད་ཀྱུ་ནག་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཐུན་ཀྱལ་ཁབ་ལ་དབང་པ་དང་། ཁོ་ཚོ་ཐུན་མོང་གིས་གསར་
དུ་བཙུགས་པའི་ཁྱིམ་ཁང་ལ་དབང་པ་བྲིམ་བསྐྱགས་དང་ཞི་དྲག་གཉིས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་བཀོལ་ཏེ་དབུལ་
ཕྱུག་མི་སྤྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་ཡོངས་དང་། ཐ་ན་བཟའ་བཏུང་སྒོར་དང་སྒོར་ཅ་ལག་
ཡོ་བྱད་ཆང་མ་ཐུན་མོང་གཞུང་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱི་མཐུན་ནས་མཉམ་བཟའ་དང་མཉམ་ལས་ཁང་(མི་
དམངས་ཁྱིམ་ཁང་།) ཟེར་བ་ཞིག་འདྲུགས་གཉིས་བྱས། མི་དམངས་ཁྱིམ་ཁང་དེ་སྡོན་ཆད་ཀྱི་
ཤོག་པ་དང་། དེ་ནས་ས་ཁུལ་(རྒྱ་སྐད་དུ་ཆེས་)དེ་ནས་རིམ་པས་སྡེ་ཆོའི་ཆགས་སྡེར་དང་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་གཞིར་བཟུང་སྡེ་སྡེ་ཆོ་ཡར་གཙོད་མར་བཅད་བྱས་ཐོག་ཁྱེད་པོ་ན་དང་
ཕྱུག་པོའི་ཁང་བྲིམ་གཞུང་བཞེས་བྱས་པ་དེ་ནམས་སུ་མི་དམངས་ཁྱིམ་ཁང་སློག་འདྲུགས་ཀྱི་ལས་
ཁུངས་བྱས་ཡོད་ལ། མི་སེར་པལ་བའི་ཁང་བྲིམ་ཡིན་ནའང་ཅུང་ལེགས་ཆེ་གཞུང་བཞེས་ཀྱིས་
ཐུན་མོང་ཁྱིམ་ཐབ་བམ་བཟུང་མཛོད་ཁང་ཅི་རིགས་སུ་བསྐྱུར། དེ་སྐབས་རིམ་པ་སོ་སོའི་རྩ་
འདྲུགས་ཀྱི་སློག་གཞི་ཞིབ་ཆགས་སུ་བཏང་སྡེ་ཐོན་སྡེད་རུ་ཁག་དང་རུ་ཆེན། ཁྱིམ་ཁང་མ་
རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟར་ཁུལ་དང་ཞིང་ཆེན་ནས་དབུས་གཞུང་རིམ་པའི་སློག་འདྲུགས་དམ་པོ་བྱས་ཏེ་གལ་གནད་
ཆེ་བྱས་ཀྱི་སྲིད་དབང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱུ་དམར་གྱིས་བཟུང་ནས་དབང་བསྐྱུར་བྱས་པའི་ཁྲོད་ཐ་
ན་ཁྱིམ་ཁང་དང་རུ་ཆེན་གྱི་དབང་འཛིན་པ་འང་རྒྱ་མི་རང་ཡིན། མི་རིགས་གྲངས་ཉུང་གི་ལས་
བྱེད་པ་དང་མང་ཆོགས་ཁྲོད་ཀྱི་འགོ་བཙུག་ཁོ་ཚོས་བཀའ་བཀོད་འོག་སྤྱི་པོ་ཆུ་སྒྲ་གར་བྲིད་
ལྟར་གྱུར་པ་ལས་མ་མཆིས་ཀྱང་དེ་ལ་ཡང་དོགས་པས་ཁེངས་ཏེ་སྡེ་གྲོང་པན་ཚུན་གྱི་འགོ་དཔོན་

བརྗེ་བ་དཔེར་ན། རོང་བོ་སྡེ་བའི་ཕྱི་ཀྱང་དུ་ས་དཀྱིལ་སྡེ་བའི་མི་གཡང་འབུམ་ཀྱུ་པ་དང་གཡང་
ཀྱུ་པ་གཉིས་མངགས་གཏོང་བྱས་ཏེ་ཕྱི་ཀྱང་གཞིན་པའི་འགན་ཁུར་དུ་བཅུག་པ་ལྟ་བུ་ལོ། ། སྡོན་
ཆད་ཀྱི་ཚོ་བ་དང་རུ་སྐོར་ནམས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་ཏེ་ཀ་ཡི་རུ་དཔོན་གྱིས་ཁ་ཡི་འགོ་བྱིན་
བྱེད་པ་དང་། ཁ་བའི་མིས་ཀ་བའི་འགོ་བྱིན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ལས་བྱེད་པའི་
བྱ་སྐྱེད་རུ་ཁག་ཏག་པར་གཞི་རིམ་དུ་སྤོང་སྟེ། ཞིང་ཕྱུགས་ལས་རིགས་ཐོན་སྐྱེད་དང་གྲལ་
རིམ་འཐབ་རྩྭ་དགཉིས་དམ་པོར་འཛིན་པའི་བྱ་གཞག་བྱོད། མའོ་ཙཱ་ཏུང་གིས་༡༩༥༥ ལོའི་
ཟླ་༩ ཚེས་༥ ཉིན་ཞིང་ལས་མཉམ་ལས་ཅན་དུ་བསྐྱར་བར་ངེས་པར་དུ་ཏང་ཡོན་དང་། གཞིན་
རུ་ཚོགས་མི། ཞིང་དབུལ་ཞིང་འབྲིང་ལོག་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་དང་སྤྱ་བརྟེན་འགྱུར་མེད་ཀྱིས་
ཞིང་འབྲིང་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་བྱེད་དགོས་ཅེས་བརྗོད་པ་བཞིན་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་འཐབ་སྐྱོགས་སོ་སོའི་
སྟོང་གསར་བརྗེ་བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་སྡེ་ཚོགས་ལས་དབྱ་གྲོགས་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས་འབྱེད་བྱེད་
དུ་བཙུགས་པ་དང་། དམར་ཚོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་བཅོས་སྐྱུར་གཏོང་བའི་བྱ་རིམ་ནང་
གཙོ་འཛིན་གྱིས་བཏོན་པའི་རིམ་གསལ་ཚོགས་མི་ནམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིང་ཕྱུགས་ལས་རིགས་
མཉམ་ལས་ཅན་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། རེབ་གོང་གི་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བར་བོད་རྒྱལ་ལོ་༡༩༥༥ རབ་
བྱུང་༡༦ པའི་ས་ཁྲི་ཏོར་ཟླ་༦ པ་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ ཟླ་༥ པའི་ནང་ཞིང་ཕྱུགས་ལས་
རིགས་མཉམ་ལས་ཅན་དུ་བསྐྱར་མགོ་བཙུགས་ནས་སྤྱི་སྡེར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་དང་། ཐ་
ན་གཟན་ཆས་ཀྱི་རིགས་བཅས་ཀྱང་མ་ལྷག་མ་ལུས་པར་བྱན་མོང་དུ་བྱུངས་ཡོད་ཅིང་། ཐོག་
མར་སྡེ་གྲོང་སོ་སོའི་སྤྱི་ཁང་ཆེན་པོ་གཅིག་དུ་འདུས་འཛོམས་བྱེད་བཅུག་སྟེ་མི་ཚོགས་ཁྲིན་
ཁ་བས་གཡོ་བསྐོལ་དང་ཚོད་འཛིན་ཉུང་འབྲི་དང་བཅས་ཏེ་འཚོ་བ་རོལ་དགོས་བྱུང་བ་དང་།
དེ་ནས་དམར་ཚོགས་ཀྱིས་བཏོན་པའི་བསྐྱར་བཀོད་ཆེན་པོ་ནམས་གསུམ་སྟེ་ཞིང་ལས་དང་། བཟོ་
ལས། མ་ཙཱ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་བཅས་ལ་སྐྱུར་བཀོད་བྱེད་པར་མཚོངས་སྐྱོད་
ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཁ་དབྱངས་བྱས་ཐོག ཞིང་ས་རི་མར་ཡོད་པ་དེ་ཆུ་མར་བསྐྱར་བར་ཆུ་ཀ་
བཟོ་བ་དང་རི་ཁོད་རྩ་ས་དེ་ནམས་སྒྲིག་བཅུག་ནས་ཞིང་སར་བསྐྱར་པ། རྒྱལ་མ་བཟོ་བ། རང་

བྱུང་གི་གནོད་འཚེ་འགོག་ཆེད་ལྟ་བུ་བསྟན་ནས་ཆུ་རགས་བཟོ་བ། ཆུ་དཀོན་པའི་རིའི་སྡེ་བས་
སུ་ཤིང་རིགས་སྣ་ཚོགས་འདེབས་འཇུགས་ཤེད་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་མཐོ་རྒྱ་བས་ཆ་དྲག་ཅན་ཞིག་
ལངས། ངལ་ཚྱོལ་ལས་དོན་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ་འང་སྡེ་བ་སོ་སོའི་མི་འགའ་རེ་རྒྱན་ལྷན་
གྱིས་བཀག་ཉར་འདྲི་གཙོད་ཤེད་པ་དང་འཛིན་བཟུང་བཙོན་འཇུག་ཤེད། ངལ་ཚྱོལ་ཤེད་སྐབས་
སུ་མིའི་ཆེ་སློག་ཤོར་བ་འང་གང་མང་མཆིས། (རྒྱ་ལམ་བཟོ་བ་དང་ཆུ་རགས་དང་ཆུ་ཀ་བཟོ་
སྐབས་སུ་བྲག་དང་རྩོ་ས་བསྐྱེལ་ནས་བོད་མི་གི་མས་བྱུང་བའང་གང་མང་ཡོད) ལོ་རེའི་སྟོན་
ཐོག་བསྐྱེད་བ་ནས་རྩ་ཆེན་དེ་རྩ་ཁག་ཆུང་བ་འགའ་རྩ་དགར་ཏེ་ས་ཞིང་དང་སྐྱུགས་ཐོག་རྩ་ཁག་
ལ་སོ་སོས་ཕན་ཚུན་འགྲན་བསྐྱར་གྱི་ནམ་པས་ཞིང་བྲེག་བདུང་ཤེད་པར་ཉིན་དཀར་གྱི་ཐོག་
མཆན་མོའི་ཟླ་འོད་སྟེང་དང་དབུགས་སྟོན་གྱི་འོད་ལ་བརྟེན་ནས་ངལ་ཚྱོལ་ནམ་ཤེད་པར་དྲུ་ཤེད་
དགོས་པ་དང་། འབྲོག་སྡོགས་སྐྱུགས་ལས་ས་ཁུལ་དུ་འང་བཞོན་ཁག་བཙུགས་པ། ཐོག་ལྷག་
གི་རྩིས་བྱངས་ཏེ་རྩི་པོ་བཞག་པ་དང་། སྡེ་ཉིས་མཐུད་བྱས་ནས་མི་དམངས་ཟ་ཁང་བཙུགས་
པ། དེའི་དང་ཐོག་གི་འཛོལ་བའི་སྡོད་ལྷགས་དང་ངལ་ཚྱོལ་ཤེད་སྡོལ་རོང་སྡོགས་དང་མི་འདྲ་
བ་འགའ་རེ་ཡོད་ཀྱང་སྡེ་བྱིངས་རྒྱ་ལམ་བཟོ་བ། ས་ཁུལ་ཅུང་འོ་སར་ས་ཆོད་སྡོག་ནས་ཞིང་
འདེབས་བཙུག་པ། སྐྱུགས་ར་དང་སྐྱུགས་ཁང་རྒྱག་པ་སོགས་ཀྱི་ཤེད་སྡོལ་ལ་ཕལ་ཆེར་སྡོགས་
མཚུངས་ཡིན། (ངལ་ཚྱོལ་ཤེད་སྡུད་ཀྱི་ཡོ་ཆས་སུ་འཛོར་དང་སྐྱུགས་ཁེམ་སོགས་རྒྱ་གཞུང་
གིས་བཀྲམས) འདི་སྐབས་ས་སྡོགས་ཀྱན་གྱི་མི་བྱིམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཚོར་ཡོངས་སྡོད་ཡོངས་
རྩོགས་གཞུང་བཞེས་བྱས་པས། གཞུང་དེ་སྐྱུག་པོ་ཆགས་ནས་མི་མང་དབུལ་པོར་བཏང་ཞིང་
། དེར་བརྟེན་མིར་བརྟེན་པའི་སེམས་ཅན་བྱི་དང་ཞི་མི། བྱི་བ། སྤང་མ་སོགས་ལ་བཟུང་
བདུང་གི་རིགས་ཆད་པས་བཀྲམས་སྒྲིམ་གྱིས་མནར་བའི་གཞི་ཐོག་མར་བྱུང་བ་ན། རྒྱ་ནག་དམར་
སྡོགས་གཞུང་གིས་གནོད་གཞི་ཆར་གཙོད་གཏོང་དགོས་ཞེས་བཙན་བཟོ་བཏང་སྐབས། ས་སྡོགས་
སོ་སོའི་གཞུང་གིས་རོང་འབྲོག་པ་ཆང་མར་གནོད་གཞི་ཆར་གཙོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ལངས་སུ་
བཙུག་ཏེ་སྡོལ་སྐྱུགས་སྐྱུང་བའི་བྱི་དང་བྱི་ལ། ཨ་བ། སྤང་ནག་གཙོའི་ཞོར་དུ་འདབ་ཆགས་

དང་སློག་ཆགས་རི་དྲུགས་སྒྲ་ཆོགས་ཤིག་ཀྱང་རྩ་མེད་བཟོ་བའི་གནོད་འཚེ་ཆ་བས་ཆེན་པོ་ག་
བརྒྱུག་ཡོད། དེ་ཡིན་ཕྱི་ནི་ཁ་བ་ཅན་གྱི་དགོན་གྲོང་འབྲོག་ཁུལ་ཡོངས་ཀྱི་བོད་མིའི་རྒྱ་དྲུ་
སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིའི་བྱམས་དང་སྦྱིང་རྗེ། ལས་རྒྱ་འབྲས། ཆེ་སྡུ་ཕྱི་
ནམས་སློག་ལྟར་གཅེས་སྤྲས་ངང་འཚོ་བའི་བག་ཆགས་རང་གཤིས་སུ་བྱུགས་ཀྱིས་བྱུབ་པས་བོད་
མིའི་ཁ་བས་མ་ཡིན་པའི་སློག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཅི་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་ལ། ཁྱད་པར་དུ་
མི་དང་བྱི་ཡི་བགོ་སྐལ་ཆ་འདྲ་ཡིན་པས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། སློ་ཕྱུགས་སྤྱང་བའི་ལག་རྩལ་གས་
པར་བཅི་བས་ཡུལ་ལུགས་གང་སར་མང་སྟབས། རྒྱ་མིས་གང་འདོད་བག་ཡངས་པོར་བྱ་ལས་
ཚོམ་པར་དཀའ་ལས་འདུག་པ་དང་གཅིག་གཉིས་སུ་བྱི་ཤ་དེ་རྒྱ་མིའི་ཁ་བས་བཟང་པོ་ཞིག་དུ་
བཅི་བ་དང་ཁོ་ཆོས་དེ་ལས་གཞན་འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་དང་ས་ཁར་གནས་པའི་སྤྱལ་དང་འབྲུའི་
རིགས། རི་དྲུགས་རིགས། རྒྱ་གནས་ཀྱི་ཉ་དང་རྒྱ་སྤྱོད་སྤུལ་བ་ལ་སོགས་ཁ་བས་སུ་ཡོངས་
སྦྱོད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ཞིང་། གསོད་གདུབ་བྱེད་པར་གཏན་ནས་འཛོམ་བག་མེད་པ་
ཞིག་ཡིན་པས། བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་གྲོང་གསེབ་འབྲོག་རུའི་ཉེ་འཁོར་དུ་སློག་ཆགས་ཐམས་ཅད་
བག་ཡངས་པོར་རྒྱ་བའི་རང་དབང་ཚུན་ཆད་ལ་ཡང་དོག་རོལ་བཏང་སྟེ་རྒྱ་མི་བོད་དུ་འབྱོར་
ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ངང་ངམ་བྱུགས་ཀྱིས་གནོད་འཚེ་གཏོང་གིན་གདའ་བས་བོད་ཀྱི་སློག་ཆགས་
ཀྱི་རིགས་གང་མང་ཞིག་ཆར་བཅད་པས་ད་སྐབས་མཐོང་བ་དགོན་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཡོད་དོ།

ཁ་བྲལ་དང་བཀག་སྡོམ་བྲལ་ཚུལ་

རགས་བསྟུས།

དེ་སྡོན་པོ་དེ་མི་རིགས་རང་གི་ས་པོ་དེ་གི་བསྟན་སྲིད་གི་ལས་དོན་སྦྱང་བཞིན་པའི་སྐབས་
སུ། རང་སའི་དགོན་པ་ཁག་ནམས་གིས་གཙོས་པའི་ཤོག་པ་དང་། རྩེ་བ། ཆོ་བ། རུ་སྐོར་
ཆེ་ཆུང་། བཟའ་བྲིས་བཅས་གི་མི་ཚོར་རང་སྐོབ་རང་སྐྱལ་གི་ས་གནས་སུ་གཏན་སྡོད་གིས་
པོད་རང་གི་གོམས་སློལ་དང་འབྲེལ་བར་འཆོ་གནས་ངང་པོད་མི་ཚོས་སྤྱི་སྤྱོད་གཉིས་གི་ཆ་ནས་
ཆོས་སྲིད་དང་དམག་དོན། དཔལ་འབྱོར། རིག་གཞུང་སོགས་ལ་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གཏོང་
བར་རང་དབང་ཆ་ཆང་གི་སྡོམ་བྲལ་ལས་སྒྲིལ་ཆོག་སྟེ་བཞིན་པར་མ་ཟད། རང་སའི་ས་ཁུལ་
གང་སར་རང་འདོད་གིས་རྒྱ་བ་འཕེལ་འདོད་མཐུན་ཉི་ཆོང་གང་གཉིས་བྲལ་ཆོག་པ་དང་། ཐ་ན་
མི་རིགས་གཞན་དང་སྤྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ཏུ་འང་གང་འདོད་གིས་འགྲོ་འོང་སོགས་ཉི་ཆོང་འདོད་
མཐུན་གི་བྲལ་གཞན་སྤེལ་གི་ཡོད་པ་དཔེར་ན། སོག་པོ་དང་། ཤར་གི་ཏན་སེ་ཐན། རྒྱ་ནག་
བལ་པོ། འབྲུག་ཡུལ། འབྲས་ལྗོངས། རྒྱ་གར་སོགས་སུ་རང་དབང་ངང་ཕར་རྒྱུར་གང་
འདོད་གིས་བསྡོད་དེ་རང་རིགས་གི་ཆོས་སྲིད་གང་ཐད་དུ་ཡར་རྒྱལ་གི་བདོག་པ་རི་སྟེད་ཅིག་
ནང་འདྲེན་བྲལ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཐ་ན་མདའ་མཆོན་གི་རིགས་ཀྱང་སྡོམ་སྡོམ་བཞིན་ཉི་ཆོང་
མངོན་སུམ་གིས་བྲེད་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཆོག་སྟེ་པས་པོད་ས་བཟུང་
བ་ནས་རིམ་གིས་པོད་པའི་རང་ཐག་རང་གཙོད་གི་ཆབ་སྲིད་བདག་དབང་རྩ་འཛུགས་བྲལ་པའི་
ཁྲིད། རེབ་གོང་མངའ་ཁུལ་ཡང་རྫོང་ཁག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བཅད་བྲལ་ནས་རྫོང་འབྲོག་གཉིས་
ཁ་བྲལ་དུ་བཏང་ཡོད་པ་ཐུན་རིན་དང་རྩི་ཁོག་ཟེར་བ་གཉིས་སུ་དགར་ཡོད། དེ་གཉིས་སོ་སོ་
ནས་པོད་མི་སེར་སྤྱི་པོ་མོ་ཉིས་བྲི་ཙམ་འཛིན་བཟུང་བཅོན་བྲིད་བྲལ་པ་ནམས་འདམ་གཞུང་དང་

། གཏེར་ལེན་ཁ། རྒྱུ་ཚོད་ཐང་། ཟེ་ལིང་། ཀམ་མདོ། མ་སྟོ་ཁྲལ་ལ་སོགས་ཀྱི་བཙོན་
ཁང་མི་འདྲ་བ་རྣམས་སུ་བཀག་ཉར་བྱས་པ་དང་། ལྷལ་ལུས་ཡུལ་མི་ཚོ་རང་རང་སོ་སོའི་ས་
གནས་སུ་འདུག་དབང་མེད་པར་མི་དམངས་རྣམས་བཙན་གྱིས་དེ་དེ་སྡེ་བ་པན་ཚུན་མཉམ་
བསྐྱེས་བྱས་པ་དང་། བྱིས་གཅིག་གི་བཟའ་མི་ཆང་མས་ཆབས་ཅིག་དུ་འཆོ་བ་རོལ་དབང་མེད་
པར་ཀན་དར་གཞོན་གྱིས་སོ་སོར་བཙན་གྱིས་ཁ་བྲལ་དུ་བཅུག་སྟེ་ཉིན་མཆན་སྟོས་མེད་གྱིས་སྟོད་
དགོས་བྱུང་བས། རང་མི་ཀན་པ་ཆོར་སྟོར་སྦྱིང་དང་། བྱིས་པ་ཆོར་པ་མས་བདག་སྦྱིང་ཐོག་
མ་ཡི་རྒྱ་ཞོ་བསྐྱུན་དབང་ཡང་མེད་པར་དར་གཞོན་རྣམས་གར་མི་རྒྱབ་དང་། སྟོ་མི་བྱང་། སྟང་
མི་སྟོད་བཙན་གྱི་ངེས་མེད་ས་ཁྲལ་ཁག་ལ་དེད་ནས་ས་མོད་སྟོག་པ་དང་། ཞིང་ཚོ་བ། གཏེར་
ཁ་བསྟོགས་འདོན་བྱེད་པ། བེང་སྟོང་གཅོད་པ། སོལ་བ་སྟེག་པ་བཙན་བྱ་སྟེར་ཉིན་ཐོག་ཟླ་
དང་། ཟླ་ཐོག་ལོ་སྟེལ་ཏེ་འདུག་དགོས་བྱུང་སྟབས། དེ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་
རྒྱག་བསྐྱལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ནི་སྒྲིས་མ་དགོས་སོ། ། མི་སུ་ཞིག་ཡིན་རུང་
ཙ་འཇུགས་ཀྱི་བཀོད་སྒྲིག་ཇི་བཞིན་དང་ཟླང་བྱེད་དགོས་པ་ལས། རང་དགར་གྱི་འགོ་འདུག་
གི་བྱ་བྱེད་སྟེལ་མི་ཆོག་པར་ཁྲ་སིམ་མེར་གཉོམ་ཚུང་ངང་བཀྲེས་སྟོགས་རྒྱག་ལས་ཀྱི་མནར་
གཅོད་ཇི་འདྲ་བཏང་ཡང་དེ་དག་སེལ་བའི་ཐབས་ཤེས་བཏང་མི་ཆོག་པ་དང་། གལ་སྲིད་སྟོག་
བྱུར་གྱིས་བཀོད་རུས་བཏང་ཡང་ཟས་རིགས་ཉོ་ཆོང་ལས་གཉེར་བྱེད་ཡུལ་ཙམ་ཡང་མཐོང་དགོན་
པས། མི་རིགས་གཞན་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལ་འགོ་འདུག་བྱེད་པ་པར་ཞོག ཐ་ན་རང་ཁོངས་
རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་བྱིས་མཆོས་ཡུལ་སྡེ་རུ་གཉེ་བཟང་གོགས་པོ་སོགས་ལ་དོན་གལ་སྟོགས་ཀྱང་འགོ་
འོང་བྱ་མི་ཆོག་ལ། ལར་གསང་སྟོད་དུ་སྟོད་དགོས་ཡོད་ཀྱང་འགོ་བེད་ཀྱི་ས་ནས་དགོངས་ཞུ་
ལེན་དགོས། གལ་སྲིད་ས་གནས་གཞན་གྱི་འགྲུལ་བ་ཞིག་ཉིན་གཅིག་ལ་སྟོད་དགོས་ཀྱང་ཙ་
འཇུགས་ལ་དགོངས་ཞུ་དང་གནས་ཚུལ་ཅི་ཡིན་གསལ་བོར་ཡར་ཞུ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། དེར་
སྟོན་རིགས་མི་འབྱུང་བའི་ཁག་ཐོག་ཀྱང་བྱ་དགོས་པ་ཡིན། ཁྱད་པར་དུ་བཙོན་སྦྱར་ཆེན་པོ་
ཟེར་བ་བྱེད་མགོ་ཚུགས་པ་ནས་བཟུང་། དམར་སྟོགས་ཆོགས་པའི་གཏན་ལ་འབེབས་དོན་ཆོང་

ལས་མ་ཅ་ཅན། ལོག་སྟོང་ཚོགས་ཁག འབྱོར་ལྡན་གྲལ་རིམ། གསར་བརྗེར་ངོ་སྤྲོད་བཞག་
ཚོས་ལུགས་གོང་གསུམ་མི་སྣ་ལ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་མིང་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བཏགས་ཏེ། དམར་སྟོགས་
ཚོགས་པ་དང་འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱིས་སྤྱི་དབང་སྒྲེར་འཛིན་བྱ་ཡུལ་དུ་བསྐྱར་ཏེ་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་གྱི་དམག་འབྲུག་གམ། ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་སྣ་ཚོགས་སྟོང་ཆམ་ཕབ་དག་པོ་ཕྱིན་
པར་དམར་སྟོགས་ཚོགས་པའི་མའོ་ཅི་རློང་གིས་༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་༡༣ པ་༡༩༥༡ ལོའི་ཟླ་༩
བར་གསར་བརྗེར་ངོ་སྤྲོད་པར་དག་གཞིན་བྱེད་སྐབས་ངེས་པར་དུ་རློང་རྟེན་གྲུག་པོ་དང་། རློང་
རྟེན་ཐིག་པོ། རློང་རྟེན་དག་པོ་བཅས་གཏོང་དགོས་ཅེས་བཅན་བདེ་བཏང་ཡོད་པས། རེབ་
གོང་གི་ས་ཁུལ་འདིར་༡༩༥༤ ལོ་ནས་ལག་བརྟར་བཀྱིས་ཏེ་གནད་ཆེའི་མི་སྣའི་གས་ནམས་
གསོད་པ་འམ་སྤྲིམས་སུ་ཚུད་པ་དང་། གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་ངན་པའི་ཞུ་མོ་བསྐྱོན་པ་དང་
དེ་དག་གི་རིགས་རུས་སུ་གཏོགས་པ་ནམས་ལ་འང་ལྟ་ཚུལ་ངན་པ་བཅངས་ཏེ། ག་དུས་ཡིན་
ཡང་སྟེ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་ལུགས་ལས་ཅུ་བ་སྟོང་གི་བྱ་ལས་སྐྱབ་སྐབས་དམར་ཚོགས་ཀྱིས་དགར་
ལྟར་མཐོང་པའི་རིམ་གས་ཚོར་སྟོན་མ་བྱས་ནས་བཅན་གྱིས་ཁ་བྲལ་དང་བཀག་སྡོམ། ལྟག་
སྟོང་། མངགས་བརྗེད་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ་མི་དམངས་མང་ཚོགས་ནམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཁ་བྲལ་
དང་བཀག་སྡོམ་དམ་བསྒྲགས། ལྟག་སྟོང་མནར་གཅོད། ས་གནས་གཞན་དུ་མངགས་གཏོང་
གིས་གཞིས་ཆགས་བྱེད་དུ་བརྟུག་པ། དཔེར་ན། ཅེ་ཁོག་གར་སྟོགས་ཀྱི་མགར་ཅེའི་ཆོ་བ་
བདུན་གྱི་གྲལ་རིམ་མཐོ་གོས་དང་མི་ངན་པའི་མིང་བཏགས་པ་ཆང་མས་རང་གི་སྤྱི་ཁྱིམ་ཅུ་ཞེར་
དང་བཅས་པ་བསྐྱར་ཏེ་མི་གངས་སུ་མ་བརྒྱ་ཅུ་ཅེ་གཞུང་འབའ་ཐང་དུ་རས་གྱུར་ཅུ་ཁྲིར་ནས་
ཅུ་ཐང་ས་ཚོད་སྟོག་པར་དེད་པས། ལུལ་ལུས་སྤྱི་ཁྱིམ་དང་ཅུ་རྩ་སོགས་སུ་གཞོད་སྟོན་ཆེན་
པོ་བྱུང་བ་དང་། དེ་སྟེ་ས་ཚོ་གསུམ་གྱི་ངལ་རྩོད་མང་ཚོགས་བརྒྱའི་སྤྱི་ཁྱིམ་དང་བཅས་པ་བསྐྱམས་
ཏེ་ས་དེ་གར་བསྐྱོད་ནས་ས་ཞིང་མོ་འདེབས་བྱེད་པ་དང་སོ་ཕག་བསྐྱེད་པ། རྟོང་ཆུ་གོང་ཁྲུ་༩གཞུ་
འདོམ་༥བཞི་བརྒྱ་ལྷག་བཞོས་པ། སོ་ཕག་འཛོག་ཁང་དང་བཟོ་ཁང་བཟོས་པ་སོགས་སྟོག་ལ་
ཉེན་པའི་སྤྱི་ཁྱིམ་བྱེད་བརྟུག་པ། དེ་ལས་ཅེ་ཁོག་རུ་བྲལ་གྱི་རྟོང་པོ་ཤུ་བེ་ནར་སྟེ་གསུམ་

གྱིས་དང་ཐོག་ཀྱི་ནག་དམར་པོའི་སྤྱོད་གཞུང་ལ་ངོ་ཚྭ་ལ་འབྲལ་འཇོག་བྱས་པས། མི་བྱིས་ཉུང་
གས་ཤིག་གིས་གཡུ་ལ་འབྲལ་ནང་ལྷག་ལུས་ཅམ་བྱུང་བའི་ཕྱགས་རིགས་དེ་འཛོ་སྦྱོང་བྱས་པ་
ལས། མང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་དོར་བྱི་སྡོན་འགྲོ་དང་བདེ་སྦྱིད་ཟེར་བའི་དཔོན་སྒྲོར་དང་ཨ་མགོན་
ལ་སོགས་ཀྱི་མི་ཚོགས་ཁྲོད་བརྒྱུག་སྟེ་ལྷ་ཉོག་གི་ཚུ་ལ་གྱིས་ཉིན་ཕྱགས་ས་ཆ་རུ་ས་ཤོད་སྟོག་
ནས་ཞིང་ལས་བྱེད་དུ་བརྒྱུག་པ་དང་། ཤིང་གཅོད་པར་དེད་ནས་སོ་ཕག་སྟེག་པ། བོ་ར་རྒྱག་
པ། བྱང་རྒྱང་པ། ཁང་པ་བཟོས་པ་སོགས་སྟུག་ལས་མནར་གཅོད་ཐེག་དཀའ་བ་ཞིག་བྱངས་
སུ་བརྒྱུག་ཡོད། གཞན་ཅེ་ཁོག་སྟེ་བརྒྱུད་འབྲོག་པ་མང་ཚོགས་རིམ་གྲས་མཐོ་གས་ནམས་ཀྱི་
གཞི་རྒྱ་ལྡན་འབྲོག་པ་ཕལ་བའི་རིགས་ཀྱང་གང་མང་དེད་དེ་འབའ་ཐང་དང་། ཀ་ཆུང་། ཉིན་
ཕྱག་ ཉོར་ཚོས་སྒར། དམེ་ཤུལ། རྩ་རྩེ་རྩོང་ལ་སོགས་སུ་རང་ལ་མྱོང་གོམས་མེད་པའི་
བྱ་བྱེད་སྤྱ་ཚོགས་ཤིག་ཕྱ་ཚུགས་ཀྱིས་སྦྱབ་དུ་བརྒྱུག་ རྒྱ་མིས་མིང་གསར་དུ་བཏགས་པའི་བྱན་
རིན་རྩོང་གི་ས་ཡི་སྟེ་བ་རུ་ཆགས་པས་རྩོང་བོ་སྟེ་བ་དེ་འཕྲང་ཡར་ནང་ཞེས་པའི་ས་ཡི་སྟོད་
ཀྱི་རི་ནག་ཁ་སོ་ཆུད་ཀྱི་རྩ་ཐང་དུ་གནས་བཅའ་བར་འདེད་ཆེད། རྩོང་བོ་གྲོང་སྟེ་དང་ཉ་ལུང་
དོར་ཉིན་བསེ་སོགས་དང་ཤོག་སྟེ་བརྒྱ་ལྷག་གི་ངལ་རྩོལ་བ་རྒྱང་བ་མི་གྲངས་ཉིས་བརྒྱར་ཉེ་བ་
ཞིག་དེད་འཛོམས་བྱས་ནས་ས་ཤོད་སྟོག་ཏེ་ཞིང་ས་བཅའ་བ་དང་། ཡུང་དོང་བཞོ་བ་སོགས་
ཀྱི་ངལ་ལས་དྲག་པོ་བྱེད་བརྒྱུག་ཡོད། རྩོང་བོ་སྟེ་བའི་ཁང་བྱིས་དང་ཞིང་ས་གཤིན་པར་རྒྱ་
དང་ཁ་ཆེ་མི་རིགས་ཀྱིས་སྤྱ་མོ་ནས་བདག་པོ་བརྒྱབ་ཏེ། ཞིང་ཁར་ལུད་ཀྱང་བསྐྱལ། ས་དཀྱིལ་
སྟེ་བ་ནོའུ་རྩོང་ཁོག་དུ་གནས་སྟོར་རྒྱག་ཅིས་བྱས། མདོར་ན། ས་ཆའི་དོན་ཀྱི་བདག་པོ་ནམས་
ནི་རི་ཁྲུལ་ས་མཐར་བསྐྱེད་དེ་ས་གཤིས་ལེགས་ལ་གཤོང་ས་ཡིན་པ་ནམས་རྒྱ་དང་ཁ་ཆེ་པ་ཚོས་
བཅོན་བཟུང་བྱས་པ་ཉེ་རགས་ཆལ་དང་རྟ་སར། སྤྱད་པའི་ཀི་ར་ཐང་དང་སྟེན་དཀར་ཐང་། བྱང་
བོ་སོགས་སུ་གནས་སྟོར་གཞིས་ཆགས་བྱེད་བརྒྱུག་པར་མ་ཟད། གཉན་ཐོག་དང་སྟོ་དམར།
རྒྱ་ཆང་མ་འམ་སེང་གེ་གཤོང་ལ་སོགས་ཀྱི་ཆལ་དང་ཞིང་ས། ས་གཤིས་ལེགས་པའི་ས་གནས་
ཁག་ལ་དམག་སྒར་དང་སྟོག་ཁང་། ལས་ཁུངས། ལྷགས་བཞུ་ཁང་། གསེར་གཏེར་ལས་ཁང་

། དུ་ཡང་བཟོ་གྲ། ལྷན་ཁང་། སོ་ཕག་ལས་ཁུང་། རོ་འབྲག་ཨར་ལས་ལས་ཁང་། རྒྱལ་
གཉེར་ཞིང་རྩ་ལ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཁུང་བཅས་བརྟུགས་ནས་ས་ཁུལ་བཙན་བཟུང་འོག་བེད་སྤྱོད་
བྱེད་ཡུལ་དང་ཐོན་སྐྱོད་ཡོང་ཁུངས་སུ་བརྟུགས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྤང་ཆེན་པོའི་འཆོ་བ།

མཉམ་ལས་ཁང་བརྟུགས་པ་དང་བསྟུན་ཏེ་མི་མང་གིས་བས་མཉམ་བཟུང་བྱེད་སའི་ཐུན་མོང་
བ་ཁང་ཞིག་འདྲུགས་གཉེར་བྱས་ནས་ཐོག་མའི་ལྷ་ཏོ་འགའི་རིང་མི་དམངས་ཀྱི་ཁ་བས་འཆོ་
བ་རི་འདྲའི་སྐྱོད་པ་ལ་འང་བེད་བ་ཞིག་བཟོས་ཐོག་ས་གནས་ཁག་སོ་སོར་སྤྲུལ་བྱས་ཏེ། ཐུན་
མོང་བ་ཁང་འདྲུགས་བྱུང་བྱུང་། དེ་དང་འབྲེལ་གོམ་པ་རིམ་བཞོན་གྱིས་དམར་སྟོགས་ཆོགས་
པའི་ཆབ་སྲིད་ལྟ་བུ་བྱེད་ནས་མི་དམངས་ལ་སྟོབ་གསོ་བྱེད་པར་ང་ཆོ་ཀྱང་དུ་མི་དམངས་སྤྱི་
མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་འདི་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ནས་གྲུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་སུ་སྤྱོད་དགོས་
པས། ལྷེར་བེད་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་པ་དང་མི་ཆོར་མལ་གོས་ཆ་གཅིག་དང་ཕོར་བ་༼ཀྱང་
ཅི་༽གཅིག་མ་གཏོགས་དགོས་ངེས་མི་འདུག ཅེས་ཆོགས་འདྲའི་སྤང་བརྟུད་བརྟུགས་མི་མཐུད་
བྱས་པ་དང་འབྲེལ་མི་སེར་གྱི་རྒྱ་དངོས་གོང་སྤྲོས་བཞིན་རིགས་དང་ཕོ་དང་གཉིས་པའི་བྲས་
རྒྱལ་ཁབ་དང་ཐུན་མོང་ལ་དབང་བར་བྱས། གསུམ་པ་འམ་བཞི་བའི་རིགས་ནམས་སོ་སོ་ལ་
བཞག་ཀྱང་མི་མང་སྟོར་ཞིག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཙོང་བ་དང་རང་དགར་མེད་བརྒྱགས་བྱས་པའང་
(རྒྱན་ཆའི་རིགས་དང་སྟོན་ཅ་ལག་གི་སྟོར།) ཡོད། མི་དམངས་ནམས་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་
བ་ཁང་གཅིག་གི་ནང་འཆོ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་བརྟུད་དེ་གྲོང་བཅའ་དང་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་སྤྲེ་ཆོ་
སྟོར་དང་ཆོན་ཁག་དུ་མར་བགོས་ཏེ་མཉམ་བཟུང་དང་མཉམ་སྟོན་བྱེད་དགོས་པའི་ལས་གཞི་
འང་བརྩམས། དེ་སྐབས་མི་བྲིམ་གཅིག་གི་བཟུང་མི་ནམས་ཀྱང་རྟན་དུ་སྟོན་པའི་རང་དབང་
མེད་པར་ཁྱན་དར་གཞིན་བྱས་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱིས་སོ་སོར་ཁ་བྱས་ཏེ་ན་ཆོད་རིམ་པའི་(བུ་བཙོལ་

ཁང་དང་སྒྲོབ་གྲུ་ཆུང་འབྲིང་། ངལ་ཚྱེལ་མང་ཆོགས།) སྒྲོར་གསུམ་བཞིའི་ཚུལ་གྱིས་སྡེ་
ཆོའི་ཁྲིད་གྲུ་གསལ་ཆེ་ཤོས་འགའ་འདེམས་ནས་སོ་སོར་རང་རང་གི་མལ་ཆས་ཁྲིར་ཡོང་དུ་བཅུག་
སྟེ་དགོན་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་འདུ་ཁང་། གྲོང་གི་ཁང་གྲིམ་བཙས་ཀྱི་ནང་གི་སྤྱིའི་བྱམས་
ར་ནམས་སུ་མི་མང་གཤམ་བསྟར་དེ་ཉལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། སྐབས་དེར་དུད་གྲིམ་སོ་སོའི་སྡེ་མིག་
ཆང་མ་མི་སྡེ་དེ་གའི་ཐོན་སྐྱེད་རུ་ཁག་གི་མགོ་བྲིད་ཀྱི་ལག་དུ་སྒྲོད་དགོས་པས། ལྷག་ལུས་
རང་གི་ཁང་གྲིམ་དང་ཅ་ལག་ཡོ་བྱད་ཅམ་ཡང་རང་ལ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་དབང་མེད་པར་མ་ཟད།
ངལ་ཚྱེལ་དང་ཆོགས་འདུ་སྒྲོབ་སྒྲོང་ལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་ལས་སྒྲུབ་དུས་དོན་གལ་ཆེ་བ་པར་ཞོག་
ཐ་ན་གསང་སྒྲོད་དུ་དྲི་ཆེན་དྲི་ཆུ་གཏོང་བར་འགོ་དགོས་ཀྱང་མགོ་བྲིད་ལ་དགོངས་ཞུའི་གནང་
བ་ལེན་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱ་དམར་གྱིས་མི་དམངས་མང་ཆོགས་ཀྱི་འགོ་འདུག་སྡོད་
ལུགས་དང་འཆོ་གོས་རོལ་སྤངས་བཙས་ལ་དབང་ཡོད་བཏང་སྟེ་མི་མང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱ་ནག་
དབང་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་ལ་ཉན་དགོས་པ་ཅིག་ཡིན། སྤྱིར་མིའི་རིགས་ཀྱི་བདེ་
སྤྱོད་དེ་གཙོ་བོ་ཆབ་སྲིད་ཐོག་གི་རང་དབང་དང་། དཔལ་འབྱོར་སྟེང་གི་འཆོ་གོས་རོལ་སྤངས།
འགོ་བ་མི་ཡིས་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་འོས་པའི་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་ཐམས་ཅད་ཇི་འདོད་ཡོངས་སུ་
སྤྱོད་བྱུར་བྱག་ཡོད་ནའང་། བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་སེར་སྒྱ་ཕོ་མོ་ནམས་བྱ་ནག་དམར་སྤྱོགས་ཆོགས་
པའི་སྤྱིད་གཞུང་གི་དབང་བསྒྱུར་འོག་དུ་ཆུད་པ་ནས་བཟུང་། བོད་མི་ནམས་ཀྱིས་བྱ་དམར་
གཞུང་གི་གཤིས་སྤྱོད་ལ་གདེང་འཛིན་གི་ཐ་སྟངས་ཅིག་བཏགས་པ་ནི། གུང་ཁྲན་ཏང་སྟེ་དང་
ཐོག་སྤྱིན་བལ་ལས་འཇམ་པ་རིམ་གྱིས་བལ་དང་ཕྱིད་པར་འགྱུར་བར་འདུག བདོར་ན། ཀོ་
བ་དམར་རྗེན་གྱིས་གོས་གྲོན་པ་དང་མཆུངས་ལ། གུང་ཁྲན་ཏང་གི་སྤྱིད་རུས་ནི་མི་ཉག་སོག་
ལེའི་ཁ་དང་འདྲ། ཞེས་དང་། དངོས་དོན་བདེན་པར་འཛིན་འོས་མིན། ཞེས་ལུང་གིས་ཟིན་
པ་ཇི་བཞིན་དམར་ཆོགས་གཞུང་གི་བྱ་སྤྱོད་དེ་དོ་བོ་མི་ཉག་དབྱར་ཁའི་ནམ་ཁྲ་བཞིན་ལོ་རེ་ཁྲ་
རེ་བསྐྱད་གྱིན་བསྐྱད་གྱིན་ཆབ་སྲིད་ཐོག་གི་མི་དབང་དང་དཔལ་འབྱོར་སྟེང་གི་འཆོ་གོས་ཡོངས་
སྤྱོད་རེ་སྤྱག་དུ་གྱུར། ༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་༣ ཆོས་༣༥ ལ་མའོ་ཅི་དུང་གིས་གོན་ཆུང་བྱེད་

ཀླུ་འཁོར་གྱི་ཚོམ་ཡིག་ཅིག་རྒྱལ་ཡོངས་ལ་སྤེལ་བ་དེ་སྤྱི་ཁྱབ་ལ་འདིར་༡༩༧༩ ལོའི་ཟླ་༣ པ་
ནས་ལག་བརྟུར་བྱ་རྒྱུ་མགོ་བཙམས་ཏེ་མི་རིགས་བཟང་འབྱུང་རྒྱུ་མ་ཕྱིན་ཀྱང་ལས་བཟང་མི་ཚོགས་པ་
གཏན་འཁེལ་བྱས་ཏེ། རིམ་གྱིས་ཐོན་ཡུལ་རེ་བཞོན་འདིར་ཡང་སྤྱི་ལོ་བཅུ་དྲུག་མ་ཕྱིན་བའི་ལུག་
ཡམས་འཕྲོས་སུ་བཅུག སྤྱི་ལོ་འཛིག་ཏེན་ཐོག་གི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་
། ཁ་བས་འཆོ་བ་དེ་ཆེ་སྟོག་སྤྱང་བའི་ཆེས་ཆུང་བར་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ཁ་བས་སྟོ་ཆས་
དེ་འཛིན་མཁས་ན་མི་དབང་དུ་བསྐྱུ་བར་བྱས་མཐུ་ཐུན་པ་ཞིག་དང་། སྤྱི་སྤྱོད་གང་ཡིན་ན་
འང་འཕྲོར་སྤྱུག་ཐུན་པར་སྤྱི་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་མང་གཞིའི་ཐོག་མ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་སྤངས། རྒྱ་
ནག་དམར་གཞུང་གིས་མི་མང་དབང་དུ་བསྐྱུ་བ་དང་གཅིག་གཉིས་སུ་རྒྱ་ནག་གྱུ་འཕྲོར་གྱི་མང་
གཞི་ཏ་ཅང་ཞན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་(བཅིང་གྲོལ་མ་བྱས་པའི་སྟོན་རྒྱ་ནག་ལ་མི་གངས་
དུང་ཕྱུར་ལྗེ་ཡོད་པ་ལས། སུམ་ཆ་ཡི་གཉིས་ཀྱི་སྟོ་འགྲང་གི་མེད་པ་ཞིག་རེད།) གསུམ་
ནས་འཇུགས་སྐྱུན་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལ་དམིགས་ཏེ།
མའོ་ཅི་དུང་གིས་ང་ཚོས་འཇུགས་སྐྱུན་གཞི་ལ་ཁྱོན་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཀྱང་། རང་རྒྱལ་
ནི་ད་དུང་ཏ་ཅང་དབུལ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པས་དེ་ནི་འགལ་བ་ཞིག་རེད། སྤྱིགས་ཡོངས་
དང་རྒྱན་སྤྱིང་གི་སྟོ་ནས་ཁྱོན་ཆུང་ནན་ཏན་བྱེད་རྒྱ་ནི་འགལ་བ་དེ་ཐག་གཅོད་ལས་ཀྱི་ཐབས་
ཤེས་ཅིག་རེད། ཅེས་བཤད་པས། རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཆ་འཇུགས་དང་ཚོགས་པ་སོ་སོ་ཆང་མས་
མཐའ་གཅིག་དུ་དེ་ལག་ལེན་བྱེད་དགོས་པར་གྱུར་ཡོད་སྟབས། རིམ་པ་སོ་སོའི་ཆ་འཇུགས་
ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཞིན་བྱས་ནས་མིའི་མིད་པ་སྟེ་སྟོ་བའི་འགག་ཆ་བརྒྱུད་ནས་མི་རིགས་ཉིན་རེར་
སྤེ་སྤང་བཞིན་ལས་བཟང་མི་ཚོགས་པ་ཞིག་དུ་བསྐྱུར་ཞིང་། ཁྱོན་ཆུང་གི་སྟོ་ནས་གསར་བརྗེ་བྱེད་
དགོས་ཞེས་ཁ་གཏལ་འབོད་ཆོག་བསྐྱབས་ཏེ། ཁྱོན་ཆུང་བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་གཞི་རྒྱ་ཆེན་
པོ་ཞིག་སྤེལ་ནས་མི་རིགས་ཉིན་གཅིག་ལ་བཟན་སྤེ་སྤང་བཞིན་དང་ལོ་ཆུང་བྱིས་པ་ཚོས་སྤང་དོ་ཙམ་
ལས་བཟང་མི་ཚོགས་པ་བརྗོས་པས་དེ་ཉིན་གཅིག་ཐག་ཞོག བས་ཐུན་གཅིག་ལའང་སོ་བ་འགྲངས་
ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་འབྱུ་རིགས་དོག་གཅིག་དང་བཟང་ཆོད་རྒྱུར་གཅིག་ཀྱང་།

འཆོལ་ཐབས་བཤམ་བའི་སྐྱོན་གྱིས་རང་སྤྱོད་ཤིང་སྤོང་གི་ལོ་མ་དང་ལྷན་པགས། སྤོང་སྤ། ལྷ་
རམ་ཤ། ལྷན་ལྷ། ཟར་ལྷ། ལྷ་ཡུག་པོ། ལོ་ཏྲིག་གི་ལྷ་ཆེགས། ལྷ་ལྷམ་ཤའི་རིགས་ལ།
ལྷམ་ཤ་སྤྱོད་མ་དང་ཁིར་མ། ལྷམ་ཤ་ཏྲ་ཤོ ལྷམ་ཤ་སྤྱིག་ག་ལ་སོགས་དྲུག་རིགས་མ་ཡིན་
པ་མཐའ་དག་དང་། སྤོན་ཆད་པོད་མིས་བཟའ་ཆས་སུ་མི་སྤྱོད་པའི་ཐོག་རིགས་ཀྱི་ཤ་སྤེ་ཏྲ་
ཤ་དང་། དེའུའི་ཤ ཐོང་ཤ ཁྱི་ཤ ཁྱི་བ། ཁྱི་ལ། ལ་ཤ། རྩེད་ཤ་ལ་སོགས་པ་བཟད་གོས་
ཤུང་ཡོད་པ་དང་། ལྷན་མོང་བ་ཁང་གིས་ཀྱང་ཤི་བ་ནམས་ཀྱི་ཤ་ལག་དུ་བེན་པ་དགའ་སྤྱོད་
ལྷལ་གྱིས་པོད་མིའི་ཁ་བས་སུ་སྤྱོད་ཅིང་། ཐ་ན་དེ་འང་སྤོ་འགྲངས་པ་ཞིག་རིག་ཐུབ་ཀྱི་མེད་
པ་རེད། (མི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་གང་རྒྱས་ཅི་སྤྱོད་གས་ཀྱིས་སྤོ་ཅམ་འགྲང་ཐབས་སུ་གོང་སྤྱོད་ཀྱི་
ཤིང་སྤོང་གི་རིགས་དང་ལྷ་རིགས། ལྷམ་རིགས། ཐོག་རིགས། རི་དྲུགས་ཀྱི་རིགས་སོགས་
ལག་དུ་སྤན་ཆེགས་རེ་ཐོན་ཨེ་ཐུབ་བཟས་ལ།) ད་དུང་དེ་ལས་གཞན་མི་མང་གིས་གོ་བ་དང་
། རྒྱ་པགས་ཀྱི་རིགས་གོ་ཐབ་དང་འགྲང་བ། རྒྱུ་བ། ཤིང་སྤྱོད་གཞུག་ཤེད་ཀྱི་གོ་བ་དང་།
སྤྱོད་ལ་ཀྱང་། སྤོག་པའི་རྒྱ་པགས་སོགས་ལྷའི་ནང་སྤྱང་ཏེ་བཙོས་ནས་བཟའ་བ་དང་། རུས་
པ་བརྟུང་བ་འམ་འཐག་ཏེ་བཟ་བ། སྤྱང་རི་འམ་ན་སྤྱང་གི་སྤལ་ལྷན་དང་། ཁ་ཏི་ཤ་རོ་བརྟུས་
ཏེ་བཟ་བ། སྤོན་ཆད་མིས་བྱིམ་དུ་བས་གཡོ་བསྐོལ་སྤྱོད་སུ་སྤྱོད་པའི་ཤིང་ཅི་དང་ཤིང་གཤོང་།
ཤིང་ལེབ་ཆེན་པོ་(ལན་པན་) བཅས་ལ་སྤྱེ་རིགས་ཀྱི་དྲིག་ཆགས་པ་ལྷུར་སྤྱང་ཏེ་བསྐོལ་འབྱང་
ཤེད་པ་སོགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་སྤོང་ཡོད་པ་རེད། གལ་སྤེད་མི་སྤྱོད་ཀྱི་བྱིམ་དུ་མེའུ་དྲ་
པ་དང་དུ་བ་ཐོན་པ་འགོ་བྱིད་དང་ལས་སྤེད་པས་མཐོང་ཆེ་འཕྲལ་དུ་རྒྱགས་ཡོང་ནས་བཟའ་ཆས་
དེར་གང་ཡོད་དང་གཡོ་བསྐོལ་སྤེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཅ་ལག་སྤྱང་སོགས་ཀྱང་འཕྲོག་བྱིར་བྱས་ཏེ་གཞུང་
བཞེས་སྤེད་པར་མ་བཟད། བདོག་པ་འདི་རིགས་བརྟུས་བརྟུབ་པ་རེད་ཅེས་མགྲུལ་དུ་བཏོགས་
ནས་འཐབ་ཚོད་བརྟུང་དེག་ཤོག་གི་ཡོད་པ་རེད། དུས་སྤྱོད་དེར་ཉིན་རེར་བཟ་སྤྱང་བརྟུད་
བཟ་དུས་སུ་ནངས་ཇར་ཁོན་ཐོག་གི་གོ་རེ་མིག་དོག་ལྷ་ཤུ་གཅིག་དང་ལྷུ་འཁོལ་ཤོར་བ་གང་། ཉིན་
གྲང་ཁོན་ཐོག་ཅོང་དོག་བེར་བ་མིག་དོག་འདྲ་བ་གཉིས་དང་ལྷུ་ཁོལ་ཤོར་གང་། དགྲང་ཇར་

བག་དྲུངས་སྒོ་ཚོད་འདྲེས་མའི་ཁུ་བ་དཀར་ཡོལ་དོ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་དེ་སྟུག་དེ་
ཤུད་དུ་གྱུར་ཏེ། མཐར་མི་རེར་བ་མ་སྤང་བཞི་མ་གཏོགས་བ་རུ་མ་བཅུག་པའི་སྐབས་སུ། ཁོན་
ཐོག་དཀར་པོ་མིག་དོག་འདྲ་བ་དེ་འང་ཡལ་བར་གྱུར་ཏེ། སྔན་ཚུ་དང་ཚུ་རམ་བུ་འདྲེས་མའི་
ཙོང་དོག་ནག་ལ་བཙོག་པ་གཅིག་དང་མཉམ་ཆུ་ཁོལ་ཕོར་གང་། གདུང་བས་སུ་སྟེ་ཕྱན་ཆགས་
དང་སྔན་ཚུ་རམ་བུ་སོགས་གོང་དུ་སྦྲས་པའི་ཚུ་ལྟུ་མ་དེ་རིགས་འདྲེས་མའི་བག་དྲུངས་ཆུ་འདྲ་
ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་ལ་བཞུས་ཆེ་གཟུགས་བརྟན་འཆར་ཡོང་བ་དེ་འང་མི་རེར་ཕོར་བ་མོག་
ཆུང་ཆུང་གང་རེ་མ་གཏོགས་སྟོ་འགྲངས་བྱུ་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་པ་རེད། སྐབས་འགར་
བག་དྲུངས་ནང་ན་དེ་ལ་ཕོང་བུ་ལ་སོགས་ཀྱི་ཁྱེ་ཤེའི་རིགས་ཀྱི་ནང་ཁྱོལ་སྟོ་མཆིན་ལྟ་བུ་ཡོད་
ན་མི་མང་ལ་སྦྲ་མི་ཤེས་པའི་དགའ་སྟོ་སྟེ་ཡི་ཡོད། བོད་མིས་ཁ་བས་སུ་མི་སྦྱོད་པའི་སྒྲིག་ཆགས་
ཀྱི་ཁྱེ་ཤེའི་རིགས་ཀྱི་ཤ་ནི་འགོ་བྱིད་དང་མ་བྱན་གྱི་ཁ་བས་སུ་སྦྱོད་ཀྱི་ཡོད་ལ་མང་ཆོགས་ལ་
དེ་དག་གི་ནང་ཁྱོལ་ཆུ་སྟོག་སོགས་ལས་ཐོབ་མི་སྟེད་པ་ཡིན། རྒྱ་དམར་གྱི་དུས་ཆེན་དང་ལོ་
སར་སྐབས་སུ་མི་མང་ཚུ་ལྟུ་མ་གྱི་རིགས་ལས་བཞོས་པའི་ཚོད་མ་འམ་མོག་མོག་གཉིས་རེ་སྟེ་ར།
དེ་མིན་ཉིན་རྒྱུན་དུ་བག་དྲུངས་ཆུ་འདྲ་བ་ཞིག་འཁྲུང་དགོས་ཀྱི་ན་འདུག་པ་དེ་འང་སྟོ་འགྲངས་
པ་ཞིག་མེད་པའི་སྐབས་ཀྱིས། ས་མ་བུ་སྟུག་སྔན་ཚུན་བར་དང་། སུ་རྒྱ་མིང་སྤྱིང་བར། བཟའ་
ཟླ་ཁྱོ་ཤུག་བར་བཅས་སུ་ངོ་གཞོངས་བག་ཆ་དང་། ཁྱོལ་གཞུང་ཡི་ནས་བྲལ་དེ་མངོན་སྟོག་གཉིས་
སུ་རང་རང་གི་བས་སྐལ་ཕྱན་བུ་དེའི་ཐོག་སྔན་ཚུན་སྟོག་བ་བྱེད་པར་ཆགས་ཤིང་བག་དྲུངས་
ནང་ཐིགས་དོག་ཙམ་ལྟགས་ཆེ་ལམ་ཞེད་དུ་ལག་པ་སྟོད་ནང་རྒྱབ་ནས་འཕྲལ་དུ་བ་འཁྲུང་བྱེད་
ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་ས་མ་མིང་སྤྱིང་བར་སྟོག་བས་བྲས་པ་དཔེར་ན། སྟགས་སྟེ་ཆོ་བཞིའི་སྟེད་
བྱེད་གནམ་བུམས་རྒྱལ་དང་སྟེད་ཡུམ་རྒྱ་མོ་ཐར་གཉིས་ལ་བུ་སྟུག་དོར་དང་ཁོའི་ཆུང་མ་སྟེང་
མོ་བུམས་བཅས་བཟའ་མི་བཞི་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་ཆོས་གཞུང་གི་བ་ཁང་ལས་སོ་སོའི་བས་སྐལ་
ཡོན་པར་འགོ་སྐབས་དེར་འགོ་མཁན་གྱིས་བག་དྲུངས་ཀྱི་ཐིག་དོག་སྤར་ཉལ་གྱིས་སྟོག་བས་
བྱེད་རེ་བྲས་སྐབས། ཡབ་ཡུམ་ལོ་བཞེས་པ་སྟེ་མོ་ནས་མལ་དུ་སྦྱང་སྟེ་ངལ་ཚོལ་བྱེད་མ་རུས་

པས་གཞུང་གིས་ཁོ་གཉིས་ཀྱི་ཟས་སྐལ་ཉུང་འབྲི་བྱས་སྐབས་དེ་བས་ལངས་འགོ་མ་རྒྱས་པ་ཆགས་
པ་རེད། འོན་ཀྱང་བྱ་ཕྱག་དོར་གྱི་ལག་ཏུ་ནས་འབྱུང་དང་རམ་བྱུང་དེས་མའི་ཙམ་པ་རྒྱུད་ཟད་
སོན་པ་དེ་ནམས་ཁོ་རང་གཅིག་པུས་ཟས། དེའི་སྐབས་ཡབ་ཀྱིས་བྱ་ཕྱག་དོར་ལ་ང་ལ་ཉུང་ཙམ་
ཞིག་སྟོལ་གནང་དང་། ང་ལ་ཟས་སྐལ་ཐོབ་ཆོང་རང་མགོ་གས་པར་གེ་ས་མ་རེད་ཅེས་བཤད་
ཀྱང་བུས་མ་བྱིན། དེ་ནས་ཡབ་ཀྱིས་ཆེས་སྦྱོ་ཉམས་ངང་ཨ་གེ་རེ་ཁོ་བདག་གིས་སྟོན་ཆད་ཁྱོད་
གསོ་བྱེད་ཏུ་ལེན་འཁུར་ཏེ་དོ་ཐག་ཆད་རག་བར་དུ་ལ་ལུང་མང་པོ་བརྒྱད་དེ་དཀའ་ལས་ཆད་
མེད་མུངས་ཞེས་སྟོན་ཆད་གསོ་སྦྱོང་བྱས་ཚུ་ལ་ནམས་བཤད། དེ་ནས་བུས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་དེ་ལྟར་
གསོ་སྦྱོང་བྱས་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་བཟུ་གཞིག་བྱས་པའི་ཟས་རེད་ཅེས་ལབ། ཕྱག་དོར་
ནི་ཡར་སྟོན་དམར་ཆོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་ཡིན། བཟུང་མི་བཞི་པོས་སོ་སོར་ཐབ་རེ་བཟུང་
སྟེ་བསྐྱད་སྐབས། མནའ་མ་སྟིང་མོ་བྱམས་ཀྱིས་ང་ལ་ལས་དང་སྟོགས་བཞིན་བསྐྱད་པས་མི་
བཟོད་ཅེས་བརྗོད་དེ་ཁོ་མོའི་ཕ་ཡུལ་དོར་ནག་ཏུ་བྱེད་ལོག་སོང་པ་དང་། སྤུལ་སྟོད་ཀྱི་མི་
ཆོ་བཀའ་སྟོགས་ཀྱིས་མནར་ཏེ་ཆང་མ་ཆོ་ལས་འདས་ནས་ད་ལྟ་ཁྱིམ་སྟོང་བར་གྱུར་ཡོད་དོ།
བྱེད་པ་བྱུ་བཅོལ་ཁང་དུ་གནས་པ་ཆོ་འང་བཀའ་སྟོགས་ཀྱིས་མནར་ཏེ་རང་དང་གཞན་གྱིས་བཏང་
པའི་དྲི་ཆེན་ལས་ཟས་དོག་ཙམ་ཡོད་པ་མཐོང་འཕྲལ་དེ་འཕྲོག་ཚོད་ཀྱི་ནམ་པས་བརྟུས་ནས་བ་
བ་རེད། མི་མང་ནམས་ཁང་ཁྱིམ་གཅིག་དང་སྒྲ་གྱུར་གཅིག་ཏུ་མཉམ་སྟོད་བྱེད་སྐབས་དབྱིད་
འདེབས་དང་སྟོན་བསྐྱུའི་དུས་འབྱུང་རིགས་སོགས་འགོ་བྱིད་དང་སྟོན་ཐོན་པའི་རིགས་ལ་མི་
མངོན་པར་བྱས་ཏེ་རྒྱ་བ་བྱེད་པ་དང་འབྱུང་རིགས་དང་སྟོ་ཆོད། ཡུང་རིལ་སོགས་བརྒྱས་ཙམ་
བྱེད་ཐུབ་ཀྱང་དེ་རིགས་བཙོ་བཙོ་གཡོས་གསུམ་བྱེད་ས་མེད་སྐབས་སྟོན་བཟུང་བྱེད་པ་ལས་འོས་
མེད་པ་ཡིན། བརྒྱ་བཟུང་བྱས་པ་འགོ་བྱིད་དམ་སྟོན་ཐོན་པས་ཆོར་ཆོ། དེ་ཆོར་འཐབ་ཚོད་
བྱེད་པའམ་ཟས་སྐལ་གཅོད་པ་བཅས་བྱེད་པས། མི་ཆོས་རྒྱ་འང་བྱག་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་རེད། དེས་
བྱེད་མི་ནམས་བཀའ་སྟོགས་དང་ངལ་ཚོལ་བྱ་ཡུན་རིང་ལ་ལས་འཁུར་སྟེ་བས་མི་ཆོ་གཅིག་
རྗེས་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་གེ་སྟོན་བྱུང་སྟེ་གེ་རོའི་བེམ་པོ་འང་བྱི་རུ་བསྐྱལ་དཀའ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་

ཡོད། དཔེར་ན། ཅེ་ཁོག་མགར་ཅེའི་སྡེ་བའི་སྤྱི་མ་གཅིག་ནང་གི་མི་ཚང་མ་གྱི་ནས་མི་
སྤྱི་གཉིས་རུ་ལ་འདག་དུ་གྱུར་པ་དང་། རེ་བ་གོང་སྒོན་ཆེ་སྡེ་བའི་མི་ཚོར་ཟས་རིགས་གཙང་
ཆད་བྱུང་སྟེ་ཉིན་བཅུ་བདུན་འགོར་སྟབས། ཁང་བྱིས་གཅིག་དུ་ཉིན་གཅིག་ལ་ནང་མི་བཅུ་
གསུམ་སྟེ་བ་གྱི་བྱུང་འདུག་པ་དང་། བྱུང་མེད་ཅིག་ལ་བྱིས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཨ་མར་བཀའ་
ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་བས་རྒྱ་མར་རྒྱ་ཞོ་མེད་སྟབས་མ་བུ་གཉིས་མཉམ་གྱི་བྱུང་ཡོད། འདི་འདྲའི་
སྤྱི་གཡའ་བའི་གནས་ཚུལ་གསལ་གར་ལ་གང་མང་འདུག་པས་སྟབས་ཀྱིས། མཉམ་སྡོད་བྱེད་
དགོས་པ་དེ་སྒོར་ནས་མི་ཚོར་ཁང་བྱིས་དུ་བྱིར་ལོག་དུ་བཅུག་ཡོད། ཡིན་ན་འང་སྤྱི་བཅུན་པོའི་
ཐུན་མོང་ཟ་ཁང་ནི་སྤར་བཞིན་གནས་པའི་འཆོ་བ་དེ་དེ་ཅང་ཐབས་རྒྱ་གསལ་པ་དང་དངངས་སྒྲག་
སྤྱིས་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་(འགོ་བྲིད་དང་གཉེར་བ། ར་མ་སོགས་མ་གཏོགས་མི་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མིའི་བཞིན་མདངས་ཡལ་བར་གྱུར་ཡོད།) དེ་སྟབས་ཟས་རིགས་ནི་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་
ལས་དགོན་པའི་ཚུལ་དུ་གྱུར་སྟབས། མི་ནམས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོར་སྒྲོན་ཆད་ནང་བཞིན་རྩ་མ་པ་
དཀར་པོ་ཕྱོར་གང་རེ་གསོན་ཟ་རྒྱ་བྱུང་ན་གྱི་རུང་འགྲོད་པ་མེད་ཚུལ་དང་། ཡང་ན་འགའ་རེས་
གོ་རེ་དཀར་པོ་ཙམ་དང་ཡང་ན་སྤེ་བྱག་འབག་པ་སྟོ་བ་འགྲངས་པ་ཞིག་བཟུང་བདུང་བྱེད་བྱུང་
པ་ཞིག་བྱུང་ཆེ་འཆི་རུང་འགྲོད་པ་མེད་ཚུལ་གྱི་འུ་བྱག་གི་འདོད་ཚུལ་མི་མང་པན་ཚུན་ནང་
སྤང་མོལ་བྱེད་བཞིན་གདའ། དེ་འདྲ་བའི་དཀར་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཡའ་བཟོད་དཀར་པའི་དུས་
སྤྱི་འང་མིའི་ལུས་ཤུགས་ཀྱི་ངལ་རྩལ་སྤར་བཞིན་སྤྱི་ལ། ཉིན་དཀར་གྱི་ཐོག་དུ་མཆན་མོ་
བཞག་ཏེ་ཉིན་རེར་ངལ་རྩལ་ཆུ་ཆོད་བཅུ་གཉིས་ཙམ་རིང་བྱེད་དགོས། གལ་སྟེན་ཉིན་རེའི་
ལས་འགན་མ་འགྲུབ་ཆེ་ཉིན་དེའི་ཟས་ཐུན་ལས་ཉུང་འཕྲི་བྱེད་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་མིའི་
འགོ་བྲིད་ལ་ཁ་འཛིང་ཙམ་བྱས་ན་གཙར་རུང་དང་ཡང་ན་བཙོན་དུ་འཇུག་ངེས་ཡིན། སྟབས་
དེར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་འགོ་བྲིད་ཚོར་འབྲེལ་བ་ལེགས་པའི་མི་ནམས་འགོ་བྲིད་དང་གཉེར་བ། ཅིས་
པ། ར་མ། རང་འཐག་གི་ལས་བྱེད་མཁན་བཅས་སྤྱི་བསྐོས་འཛོག་བྱེད་ལ་དེ་དག་གི་མི་ལས་
གཞན་མི་མང་ནམས་ཀྱིས་ཏཱ་ལོ་རྒྱུ་ཀྱང་མི་དོ་བའི་སྤྱི་གཡའ་བཟོད་པས་མ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་བྱུངས་

སྐབས། གང་ཟག་མིའི་བཞིན་མདངས་ཡལ་བར་གྱུར་ཏེ། མིའི་ག་མདོག་སྒོ་ཐལ་ཅན་དང་
ལུས་ཕུང་ཡོངས་སུ་སྒྱུ་སྒྱེས་པ་ནམས་སྒྲིགས་ཉལ་བྱས་ལ། རང་ཕུང་གི་རུས་པ་སྒྱེ་རུ་འབྱར་
ཏེ་ཉལ་དཀའ་བའི་རུས་གཡོག་སྒྱེ་པགས་བརྒྱུ་ལ་ནས་ཁྲག་ནག་ཅན་དུ་ཆགས་པ། མིའི་མིག་གཏིང་
དུ་རྟིབས་ལ་རྩ་མ་འང་སྒྱེ་རུ་མངོན། སྐབས་དེའི་མི་ཚོའི་གཟུགས་དབྱིབས་ནི་མགོ་ཆེ་ལ་མགྱིན་
པ་དང་རྒྱང་ལག་སྤྲ་བ། རྩོ་བ་ཆེ་བ་ཞིག་འདུག་པ་སྒྲོམ་འབྱུང་དང་འདྲ་བའི་གན་བྱིས་ནམས་ཤར་
ཞོག ཐ་ན་གཞོན་དར་ཞིག་ཡིན་ན་འང་འགོ་འདུག་མི་ཐུབ་པར་འཁར་བར་རྟེན་དགོས་པ་
དང་། རང་ལུས་འདོམ་གང་རང་མགོ་མི་སྒྲིགས་པར་དཔྱལ་བའི་ཡི་དྲགས་འཛིག་རྟེན་མི་ཡུལ་
དུ་མངོན་སུམ་སྒྲིབས་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། བཀྲེས་རྩོགས་ཀྱིས་མནར་ཏེ་བཟུང་མི་ཡོངས་
རྩོགས་ཤི་ཐེབས་ཏེ་དུད་ཚང་རྩོང་པར་གྱུར་པའང་གྲངས་ལས་འདས། ལུ་གེའི་བཀྲེས་རྩོགས་
ཀྱི་ནམ་པ་ནི་དེ་འདྲའི་ཆབས་ཆེ་བས། རེ་བ་གོང་འཕྲང་ཡར་ནང་གི་བཙན་མོ་མར་སྟེང་སྟེ་
བའི་སྒྲོལ་མ་སྒྱུད་ཀྱིས་རང་གི་ཁྲོད་ཁོག་བཀྲེས་རྩོགས་བྱུང་བ་བཟོད་སྒྲོམ་བྱེད་མ་རྒྱས་པར་རང་
གི་ག་ཁྲག་ལས་མཆེད་པའི་བྱ་ཤི་པོ་དེའི་ག་ཟས་པ་རེད། འདི་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ནི་འཛིག་
རྟེན་གནམ་འོག་དུ་ཏ་ཅང་དགོན་པོ་ཞིག་མ་རེད་དམ། དཀའ་སྒྲུག་གི་ལོ་ཟླའི་སྟོད་ལས་རིགས་
འདྲ་མིན་ཕྱི་པོ་སོ་སོས་མི་ནམས་སུ་མཐུད་རྒྱན་ཤི་ཐེབས་པ་ཏ་ཅང་མང་དགས་པས། རྩོན་
ཆད་ཀྱི་དུར་སྟོད་དམ་དུར་སར་ཤི་བ་ནམས་ཀྱི་པེམ་པོ་བསྐྱལ་ཐུབ་པ་ག་ལ་སྟིད། ཐ་ན་པེམ་
རོ་འཁྱར་ནས་དུར་སྐྱས་བྱེད་མི་འང་དགོན་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཏེ་ཡུལ་སྟེའི་ཁོར་ཡུག་ཀྱན་
དུ་མི་རོ་སྒྱུངས་གསོག་བརྒྱབ་པ་ཆེས་སྒྱེ་གཡའ་བ་དང་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད།
པེམ་རོ་ལ་ལར་ག་མེད་ཀྱང་རུས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ས་ལ་རྣལ་འདགས་སུ་གྱུར་ནས་དྲི་ངན་སྒྲིགས་
བཞིར་འབྱལ་བ། འགའ་གས་ཤིག་དམར་རྩྭ་དུ་གང་སར་གཡུགས་ཏེ་འཕངས་ནས་བསྐྱར་བ་
སོགས་བརྗོད་ལས་འདས། པོད་པའི་གཏམ་དཔེར། མ་འཆི་སྐྱག་པར་བདག་བྱོས། ཤི་ཆེ་
པེམ་རོར་བདག་བྱོས། ཟེར་བ་ཞིག་ཡིན་ན་འང་ཆེ་འདས་དེ་ཆོའི་བདག་པོ་རང་མི་ཤལ་ཆེ་
བ་ཞིག་བཙོན་ཁང་ངམ་ཡུལ་ལུང་གཞན་དུ་དེད་པ། འཆི་སྒྱུན་བྱུང་བ་བཙས་ཀྱིས་པོ་ཟད་མོ་

ལ་ཐུག་པའམ་སྐྱེས་པ་རེ་འགའ་ལྷགས་ཀྱང་རོ་བདག་པོ་རྒྱག་རྒྱ་ལས་རང་ཉིད་བྱ་བྱོར་ངང་འཆི་
ལ་ཉེ་བ་ཞིག་འདུག་པས། མི་སོ་སོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རང་ཉིད་མི་མི་བའི་ཆེད། ཟས་རིགས་
གང་འཛོལ་དང་སྟོང་བ་ནམ་འགྲངས་སུ་ཐབས་བརྒྱ་རྩལ་སྟོང་བཞོལ་བའམ་ཐ་ན་རང་ལ་ལྷག་ལུས་
ཙམ་བྱུང་བའི་མལ་ཆས་དང་དངོས་ཟོང་གི་རིགས་བཅོང་སྟེ། ཟ་མར་བརྟེན་བ་བྱེད་ཀྱང་རང་
བྱིམ་དུ་ཟས་གཡོ་བ་སྟོལ་བྱས་ནས་མེ་འབྲུད་དུ་བ་ཐོན་ཆེ་འགོ་བྱིད་ཆོ་ཡོང་སྟེ་གོང་སྐྱས་བཞིན་
མི་ལས་དགུ་ལས་བྱེད་པས། རང་བྱིམ་དུ་མེ་གཏོང་བའང་ཞེད་སྤང་སྐྱེས་དགོས་པ་ཞིག་འདུག་
གོ། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བརྒྱགས་པའི་སྤྱི་འཆིན་པོ་དེ་བོད་མིས་དཔུལ་བའི་སྤྱི་འཆིན་
བཟུལ་གྱིས་མནར་གཅོད་གཏོང་བྱེད་ཅིག་དང་འགོ་བྱིད་དམ་ཅིས་གཉེར་བ་འམ་མ་བྱན་ཆོ་གཤིན་
རྟེན་ལས་མཁན་ཞིག་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཚུལ་དུ་འབྱུང་། དེ་དོན་ལ་ལོ་ངོ་གཉིས་ཙམ་གྱི་
སྤྱི་འཆིན་པོ་དེ་མི་བྱི་འབྲུམ་མང་པོའི་སློག་ལེན་གྱི་གཤེད་མ་ཞིག་དུ་གྱུར་བས། རོང་འབྲོག་
པའི་ཡུལ་སྡེའི་ཁོར་ཡུག་ཀྱན་དུ་མི་རོས་བཀང་བ་དང་། ཐོ་ཡུག་དང་མོ་ཡུག་དུ་ཐུག་བྱིམ་
སྟོང་གིས་གང་སར་བྱུང་། སྟེ་སྐགས་ཀྱི་འབོད་སྐྱས་གནམ་ས་འགོངས། འདིའི་ཐད་རྒྱ་ནག་
དམར་གཞུང་གིས་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱེད་སྟོལ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལོགས་ས་ཁུལ་གྱི་དྲི་ནན་དང་དྲི་
པེ་ས་ཆར་ཐན་སྟོན་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་གཅིག་གཉིས་སུ་སུའུ་ལེན་བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་ཀྱིས་
རི་འགོག་དམག་འབྲུག་དང་བཅིངས་འབྲོལ་དམག་འབྲུག་གི་སྐབས་སུ་རང་རེའི་དམར་སྟོགས་
ཆོགས་པར་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རོགས་རམ་བྱས་པ་ད་ལྟ་སྟེན་པ་ཕྱིར་བླངས་སོང་པས་རྒྱུན་གྱིས་
དཀའ་ངལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་འཕྲད་པ་ཡིན་ཚུལ་འབྲེལ་བཟོད་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་ཀྱང་སྐྱ་གཤེད་ལས་
ལན་འབྱུང་གཞི་དེ་རྒྱ་ནག་པ་སྤྱང་སྟོབ་དང་དར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་རེད་མ་
གཏོགས། བོད་དང་འབྲེལ་བའི་མི་རིགས་གངས་རྟུང་ནམས་ཀྱི་དོན་དུ་མིན་པ་ཆང་མས་མཁྱེན་
གསལ་རེད། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟེ་ཆོ་འགའ་རེ་དཔེ་མཛོན་
དུ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་བཞོད་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། རེབ་གོང་གི་སྟེ་བ་རུ་ཆགས་པའི་པ་རོང་བོ་ཆང་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ནི་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་ལ། ཁྱོང་སྟེ་དེར་༡༩༥༧ ལོའི་སྐབས་སུ་

དུད་ཁྱིམ་བདུན་ཅུ་དོན་བརྒྱད་དང་། མི་གྲངས་སེར་སྐྱ་པོ་མོ་ཉིས་བརྒྱ་དོན་བདུན་ཡོད། དེའི་
ཁྱོད་བཙོན་ཁང་དུ་ཁྱིད་པ་མི་སྲུང་ཅུ་སྟོ་བདུན་ཡོད་པ་དང་དེའི་ནང་སྒྲ་མ་དགེ་བཤེས་དགུ་དང་
དཔོན་རིགས་བཞི། བུད་མེད་གཉིས་བཅས་ལས་གཞན་ཆང་མ་སེར་སྐྱ་པ་ལ་བའི་རིགས་ཡིན།
དེ་ལས་བཙོན་གྱི་བརྒྱ་བཞི་དང་ཟས་བཅད་རང་གི་བརྒྱབ་པ་གཅིག ས་ཡུལ་དུ་བཀྲེས་ལྟོགས་
ཀྱིས་མཉམ་ཏེ་ལྔ་ལམ་དུ་སྦྱོན་པ་མི་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་དང་། ཆབ་སྲིད་ལས་འགྲུལ་ནང་སྡེ་བས་
ཏེ་ཁྱེན་ལམ་དུ་སྦྱོན་པ་སྟོ་གཅིག་མོ་གཉིས་བཅས་མི་གསུམ་ཡོད། ཟས་བསྐྱོལ་སྡོག་དབུགས་
ཀྱིས་གྱི་བ་གཅིག། མི་ཁྱིམ་གང་པོ་ལྟོགས་གྱི་སྡེ་བས་ཏེ་ཁྱིམ་ཆང་སྟོང་བར་གྱུར་པ་གསུམ་དང་།
རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དུ་ཡུལ་གྱུར་ལ་སོང་བ་མི་སྟོ་བརྒྱད་དང་མོ་གཉིས་ཡོད། རྒྱེ་བ་འདིར་དུད་ཆང་
དུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ལ་མི་གྲོང་སྟོགས་ཡོད་ལ། ཅི་ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཁྱིམ་ཆང་བཙོ་ལྔ། དེའི་
ནང་གི་དུད་ཆང་བདུན་གཞན་ནས་རུ་ཡོང་ཡིན་པ་དང་། ས་རོས་དུད་ཁྱིམ་བརྒྱད་བཅས་མཆིས།
ས་ཡུལ་ནས་བསྐྱར་ཏེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེས་མིང་བཏགས་ནས་མི་ངན་པའི་ཞུ་མོ་གཡོགས་པ་མི་དགུ་
དང་། མི་ངན་རིགས་བཞི་མི་དུག་བཙོན་སྡོམ་མི་བཙོ་ལྔ་ཡོད། དཀའ་སྤྲུག་ཆེ་བའི་པོ་རྒྱའི་
ནང་རོང་པོ་སྟོ་བར་སྡོམ་བསྐྱོལ་མི་དགུ་བརྒྱ་གོ་གསུམ་ཁྱེན་ལམ་དུ་སྦྱོན་པ་རེད། རོང་པོ་
སྟོ་བ་ནི་སྒྲ་མ་འབྲུངས་ཡུལ་དང་། སྦྱི་དཔོན་ཆེན་པོ་གནས་པའི་དཔོན་ཆང་གི་གྲོང་སྟོ་ཡིན་
པས། རྒྱ་གཞུང་གི་ལྷ་རྟོག་བྱ་ཡུལ་དུ་བཞག་སྟོགས་དཀྱིལ་དང་། རོང་པོ་། བེས་པ་བཅས་
སྟོ་གསུམ་རུ་ཆེན་གཅིག་བྱས་ཏེ། རུ་ཁག་དང་པོ་ནས་དུག་བདུན་བར་སྟོ་བ་སྟོ་ཆུན་རྟོག་
བསྟེས་བྱས་ནས་རུ་སྦྱིག་པར་མ་ཟད། རོང་པོའི་ཁྱིམ་ཆང་དུ་བེས་པའི་ཁྱིམ་ཆང་ཆོ་སྟོད་དུ་
བརྒྱག་ བེས་པ་སྟོ་བའི་མི་ནམས་རོང་པོ་ལྷ་སྟོ་ར་བསྟེས་ཏེ། བེས་པའི་ཁང་ཁྱིམ་པ་ལ་ཆེར་
ཉ་ལུང་དོར་ཉིན་གྱི་སྟོ་བ་གྲུ་བྱས་ལ་ཁག་ཅིག་ཐོག་རུ་ལ་བསྐྱར། དེ་ལས་གཞན་རོང་པོ་སྟོ་
བདུན་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོགས་སྟོ་ཆོ་བཞི་ལ་དུད་ཁ་བཞི་བརྒྱ་དང་། མི་གྲངས་བརྒྱ་དང་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་
ཡོད། དེ་ལས་མི་ཉི་ལྷུ་བཙོན་དུ་བརྒྱག་པ་དང་། དེའི་ཁྱོད་མི་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ལ་མི་བདུན་
སྦྱར་ཡོང་ཡོད། རང་ཡུལ་ནས་ལྟོགས་གྱི་བྱུང་བ་མི་ལྔ་བརྒྱ་དང་གཅིག་དང་ལས་འགྲུལ་སྐྱབས་

སུ་ཆེ་བས་དེ་རྒྱུན་ལམ་དུ་སྤྱིན་པ་མི་ཟུ། བཀའ་སྒྲིག་གསུང་སྐུ་མཁར་དེ་བྱིས་སྒྲོང་དུ་གྱུར་པ་
བཅོ་ལྔ་དང་། ཡུལ་ཡུང་གཞན་དུ་འབྱམས་སྒྲོམ་བྱས་པ་བྱིས་ཆང་བཞི། རྒྱ་གར་ལ་ཡུལ་གྱི་ར་
དུ་སྤྱིན་པ་གཅིག མི་ངན་པའི་ཆབ་སྲིད་ལྟ་མོ་བསྐྱོན་པ་མི་གཅིག ཆལ་སྡེ་བ་དང་ཆོ་བཞི་
གཉིས་ཀྱི་མང་ཆོག་སྟན་བསྐྱེད་བྱས་དུས། འགོ་བྱིད་དམ་འཆོ་བའི་ལས་གཉེར་བ་རུ་ཡོང་
ཆལ་གྱི་མི་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་གསུང་རིས་ཀྱི་བྱ་ལས་མཆིས་པས་ཆོ་བཞི་སྡེ་ཆུང་དེར་མི་མང་པོ་
གྱོང་སོང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་མི་རྒྱུན་པ་འགའ་ཆོ་བཞིའི་ས་ཆར་ཡོང་སྟེ་དོན་ལ་རི་དྲགས་རྒྱུན་
ནས་ཁོ་ཆོའི་པོ་བ་འགྲངས་ཆེད་ཡིན་ན་ཡང་ཁ་ནས་སྡེ་བའི་མི་ནམས་ཆོག་སྟེ་འདྲུ་བསྐྱེད་དེ་
ཆོ་སྡེ་བ་འདིར་བསམ་འཆར་བསྐྱེད་ལེན་བྱེད་པར་འོངས་པ་ཡིན། ད་སྤྱིན་ཆད་ཉིན་གྱི་བཟའ་
བདུང་སྟེར་རྒྱ་ཡོད་ན་ལེགས་སམ་མེད་ན་ལེགས་ལག་པ་ཡར་རྒྱོང་ས་ཅེས་མི་མང་ལ་དྲིས་སྐབས་
མི་ཆོ་ཞེད་སྤང་སྤྱོད་ཀྱི་ཉིན་གྱི་བཟའ་དེ་མེད་ན་ལེགས་ཞེས་ལན་བཏབས་ནས་ལག་པ་བསྐྱེད་སྟེ།
ཆོག་སྟེ་འདྲུ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཆོག་སྟེ་རྒྱུ་སྟེ། རྒྱ་མི་རྒྱུན་པ་ཆོས་གཞུང་གི་བཟའ་ཁང་དུ་བསམ་ལག་ཐག་
ཆོད་བཟས་དེ་སྤྱིར་ལོག་པ་རེད། རྒྱ་མི་དེ་ཆོ་ཡིན་རྒྱུ་ནི་མི་སེར་པལ་བ་ཡིན་རུང་། བོད་པ་
ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་མི་ཞིག་མཐོང་ཅོམ་ནས་དངངས་སྐྱབས་སྤྱོད་པའི་ཆད་དུ་སྡེ་བས་འདྲུག་པས་ཡིན་
ནོ། ཡིན་རྒྱུ་ནི་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པ་ནམས་བོད་སྡེའི་ནང་སྡེ་བས་པ་ན་རྒྱ་བ་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་གཞི་
བཅུ་མ་གྱིན་འདྲུག་པར་མི་ཆོ་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ་དང་། ཆོག་སྟེ་འདྲུ་བསྐྱེད་དེ་མི་འགའ་རེར་
དགག་རྒྱག་འཐབ་ཅོད་བྱེད་པ། འཛིན་སྐྱེད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོག་སྟེ་གཏམ་གཏོང་བ་མང་
དྲགས་པས་མང་ཆོག་སྟེ་འཛིན་སྐྱེད་ལེར་བའི་ངང་རྒྱ་དམར་ཆོར་གང་མོས་ཀྱིས་སྤྱོད་ཀྱི་དང་གང་
མཐུན་གྱི་གཏམ་སྤྱོད་སྡེ་ལ་བ་ལས། མི་ཆོར་ཉིད་ཀྱི་འདོད་སྤྱོད་ཀྱི་གཏམ་སྤྱོད་རོ་མ་སྤྱོད་རུ་
མངོན་ཐུབ་བ་ནི་ཏ་ཅང་དགོན་པའི་ཆུ་ལ་རེད། བོད་མིའི་ལོ་རྒྱུས་སྤྱོད་བྱུང་མ་སྤྱོད་བའི་ཡ་
ང་འཛིན་སྐྱེད་རུང་བའི་དཀའ་ངལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱོད་མིས་བཞེད་ལས་འདས་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་
རྒྱ་མཆོར་རྒྱུང་བ་བཞིན་གྱི་སྤྱོད་ཆོར་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་བྱུང་། མི་ཆོར་འདྲིས་སྤྱོད་
བྱེད་པའི་རྟ་ཞོར་ལུག་གསུམ་དང་། དེ་ལ། བོད་བྱ། བ་སྐྱང་། ར་མ། བྱི་ལ། བྱི། བྱི་བ།

ཁྱིམ་གསེབ་བྱ་རིགས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་བསམ་བཞིན་གྱིས་གསོད་པ་དང་།
བཀྲེས་ལྟོགས་གྱིས་མཉམ་ཏེ་གི་བ། ཉན་ཡམས་གྱིས་འཆི་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཅན་བྱང་སྟབས།
གཞུང་བཞེས་སུ་སྒྲངས་པའི་སྤྱུགས་ཟོག་འཛོལ་ཆེན་ལ་འཆི་སྤྱོད་བྱང་བས། ས་ཆ་ལ་ལར་ས་
ཞིང་ཆོ་སྟོག་བྱེད་སྤྱད་མེད་པར་མིས་ཐོང་གཤོལ་འདྲུད་འབྲེན་བྱས་ནས་ས་ཞིང་ཆོ་འདེབས་བྱེད་
དགོས་པའི་ཆད་ལ་བསྐྱུལ། སྤྱིར་བོད་མི་ཞིང་ལས་པའི་ལྷགས་སྟོལ་ལ་མཆོན་ན་ཆོ་དོར་མེད་
པའི་དྲུད་ཁྱིམ་མ་མཆིས་ལ། མཆིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རོགས་རེས་གྱིས་ས་ཞིང་ཆོ་སྟོག་བྱེད་པ་
ལས། མིས་འདྲུད་འབྲེན་བྱེད་པའི་སྟོལ་ཡེ་ནས་མི་སྤྱིད་དོ།། བོད་པར་ཕོ་ལ་ཕོ་ལས་དང་མོ་
ལ་མོ་ལས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པའི་ནང་ས་ཞིང་ཆོ་འདེབས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱིས་པ་ཕོ་ཆོས་ཆོ་དོར་
གྱི་སྤྱུགས་ཟོག་ལ་ཁ་ལོ་བྱས་ཏེ་གཤོལ་མགོར་འཇུས་ནས་ཆོ་འདེབས་བྱེད། བྱད་མེད་ཆོས་
འོལ་བྱ་བརྒྱུད་སྟེ་ས་ཞིང་ཁོད་སྟོམས་བྱེད། དཀའ་སྤྱུག་གི་ལོ་ཟླ་དེ་དག་གི་ནང་སྤྱིས་པ་ཆོ་
ཕལ་ཆེར་ཆར་ལ་ཉེ་བས་བྱད་མེད་ཆོས་འུ་བྱུག་གི་རྣམ་པས་སྤྱིས་པ་ཆོ་འོལ་ས་ཀ་རྣམས་མི་ལས་
ཐབས་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ས་ཆའང་གང་མང་ཡོད། འཛིགས་རུང་དཀའ་སྤྱུག་གི་ཁོད་སྤྱིས་ཕོ་
མོ་ཀྱན་གྱི་ཁ་བས་འཆོ་བས་མིའི་ཆེ་སྟོག་སྤྱུང་བསྐྱངས་དང་སྤྱིས་འཆར་འབྱུང་བར་ཐད་ཀར་
མཐུ་རྒྱས་དགེ་མཆོན་ལྡན་པ་སྤྱུགས་པར་ཆོད་བགམ་ཆད་འཇལ་བྱུང་བར་སྤྱིས་པ་ཕོ་ཆོ་ཉིན་དྲུག་
བདུན་རིང་ལ་བས་རིགས་གཙང་ཆད་བྱུང་ཆེ་འཆི་རེས་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིད་མ་ཆོ་ཉིན་བཅུ་ཡས་
མས་སུ་བས་རིགས་མ་བཟས་ཆེ་འཆི་རེས་ཡིན་པ་དཀའ་ངལ་སྐབས་སུ་ར་འཕྲོད་བྱུང་ལ། ཀྱན་
ལ་འཆོ་བཅུད་ཉིང་དཀའ་སྤྱུག་གིས་མཉམ་ན་མིའི་འདོད་པའི་ཆགས་སྟེད་ཀྱི་སྤྱི་ལོང་གཡོ་རྒྱར་
འཆོས་པས། ལུས་བྱུངས་ཀྱི་ཐིག་ལེར་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཕོ་མོས་དཀའ་མགུར་སྤྱོད་པའི་འདོད་
མོས་ཉམས་སྟབས། རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་མང་ཆེ་བར་སྤྱ་གྱུའི་སྤྱིས་རྒྱན་ཆད་པར་མ་བཟད། དེ་
ལས་ལྟོག་སྟེ་མི་རྣམས་ལ་བཟོད་སྐྱགས་བྲལ་བའི་བཀྲེས་ལྟོགས་གྱིས་མཉམ་ཏེ་བགྲང་གིས་མི་
ལང་པའི་འཆི་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་ཆག་སྟོན་བྱུང་། ད་དྲུང་སོ་རྣམ་པ་ཆོས་ས་ཞིང་ལ་བདག་གཉེར་
དོད་མ་མ་རྒྱས་པས་ཞིང་ས་གཤིན་པོ་ཡིན་ཡང་རྩ་ཡུག་སྤྱི་མ་ཆང་དུ་གྱུར་ཏེ། བྱང་མ་ཞིང་

ཐང་ངམ་ས་མོད་དུ་འགྱུར་ལ་ཉེ་བའི་ནམ་པ་ཞིག་གར་པ་ཚང་མས་མཁུན་གསལ་ལོ།། རྒྱ་ནག་
དམར་ཆོག་ས་རྒྱལ་ཁོངས་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་སོ་སོ་དང་ལས་རིགས་སོ་སོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲོད་
གཅིག་གྱུར་སྤྱོད་ས་བསྐྱེད་རང་བཞིན་གྱི་ནམ་པ་ཤུགས་དྲག་ཆེ་བ་ཞིག་སྤེལ་དེ་འཛིན་མའི་རྒྱ་
འབྲོར་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཐུན་མོང་ལ་དབང་བར་བྱས་ལ། གང་ཟག་པ་ཡོད་དོ་ཅོག་
རྒྱལ་ཁབ་དང་ཐུན་མོང་གི་ལས་བྱ་བར་བསྐྱར་དེ། རྒྱ་ནག་དམར་སྤྱོད་ས་དབུས་གཞུང་གི་གཅིག་
གྱུར་འདོད་འདོམས་འོག་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་སྤྲོད་། མི་ནམས་མཉམ་འདུག་མཉམ་
ཟ། མཉམ་ལས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་ཉམས་གསོ་དང་དར་རྒྱས་འབྱུང་བར་མང་གཞི་
ངེས་ཅན་ཞིག་ཆགས་བྱུང་བ་བྱུང་ཡང་དེ་མཚུངས་སུ་མིའི་རིགས་གཙོ་བོའི་སེམས་ཅན་འགོ་
བ་རིགས་དྲག་གི་ཆེ་སྤོག་ཐུན་མོང་དང་མི་སྤྲོད་ཀྱི་ཁོར་སྲིད་དཔལ་འབྲོར་ལ་སོགས་སུ་གོད་
ཆགས་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟབས། རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་སྐབས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་དམིགས་
དེ་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བའི་རོལ་སྟངས་རིམ་གྱིས་རྩུང་སྒྲོད་པ་ཡིན་ནོ།།

དམངས་སྤོར་གྱི་བསྐྱེད་སྤྱོད་

དམར་སྤྱོད་ས་དབུས་གཞུང་གིས་འཆར་གཞི་ལྗན་པའི་སྤོར་སྐབས་རྩུས་རབ་དང་རིམ་
པ་བཏོན་དེ་དབང་འོག་དུ་ཚུད་པའི་མངའ་ཁོངས་སུ་སྤྲོད་ལས་དབང་ཤུགས་ཞིབ་དུ་གཏོང་བ་
དང་རྒྱ་རིགས་ཁྱོན་ཆེ་མི་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་མངགས་གཏོང་གཞིས་ཆགས་བྱེད་པར་སྤོར་ཆད་
ཉེ་དོང་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་ལ་བཙན་འདྲེལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་སྐབས་སུ་པེད་སྤྱོད་བྱས་པའི་ཐབས་
རྩུས་(བཙན་འདྲེད་གྱི་བསྐྱེད་སྤྱོད་)ཞེས་པ་དེ་མི་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་བཀོལ་དེ་གྱི་ཆོ་སྤོར་ཅིག་པན་
ཚུན་མཉམ་བསྐྱེད་བྱེད་པ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་དཔེར་མཆོན་ཅིང་དུ་བཀོད་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ཟ࿳་
ལོ་ ༡༩༥༩ ནོར་ཁྱ་ ༦ པའི་ནང་རེབ་གོང་རོང་བོ་ས་དཀྱིལ་གྱི་ཆལ་གྱི་བཞི་ས་ཐག་ལེ་
བར་བཞི་ཅིང་དུ་གནས་པའི་ཆོ་བཞི་གྱི་བར་རྒྱ་དངོས་འབྱེད་དེ་གཏན་སྤོར་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་

དང་། རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་གྱི་པའི་འགྲོག་མང་ཆུ་མཐུ་དངོས་པ་རྒྱུ་མཐུ་ནས་སི་རིགས་དཔལ་མཆོག་
 ཏུ་བསྐྱེས་ལ། རྒྱུ་ཆེན་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་དང་བ་སྒྲུང་ར། འབྲུ་རིགས་བཅས་ཆང་མ་
 གཉན་ཐོག་ཞང་ལ་སྒྲོད་དགོས་བྱུང་བར་མ་ཟད། ས་སྒྲོགས་དེའི་དགོན་གྱི་ཞིག་པ་དང་རྒྱུ་དངོས་
 ཡོངས་རྒྱུ་ཆེན་གས་གཞུང་བཞེས་བྱས་ནས་དེའི་ཆོགས་ཟངས་ཆེན་པོའི་ནང་གཅིན་སྒྲུག་སྒྲོང་སྒྲུང་
 བྱས། རྒྱུ་ཆེན་དེ་ས་ཐག་ལེ་བར་སྒྲུལ་ཏུ་ཅམ་གྱི་རྟོར་རིགས་རྟ་སར་དགོན་པ་འཕེལ་སྤེལ་བར་
 ལྷན་བསྐྱེས་ཀྱིས་བཅའ་སྒྲོལ་བྱེད་དུ་བཅུག་ཆོལ་སྤེལ་བའི་ནང་རྒྱུ་རིགས་གནས་སྒྲོར་པ་གཞིས་
 ཆགས་སྒྲུ་བཅུག་པ་དང་། རྒྱུ་ཆེན་པོའི་འགྲོག་སར་གཞུང་བཞེས་བཏང་བའི་སྒྲུགས་རིགས་རྒྱུ་ཆེན་
 འཆོ་སྒྲོང་བྱ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུགས་ར་ལ་བསྒྲུར། རྒྱུ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་ཞིང་སར་
 ལོག་གར་བཏབ་པ་དང་གཞན་ཆང་མའི་ཞིང་སར་ཡུག་པོ་བཏབས་ཏེ་སྒྲུགས་ཀྱི་གཟན་རྩ་བཅོས།
 རྒྱུ་ཆེན་པོའི་ཡུལ་གྱི་དེ་མི་གཞན་དང་བྱིས་མཆོས་སྤེལ་བས་བདག་པོ་བཅུབ་ནས་ཡོངས་སྒྲོལ་བྱེད་
 བཞིན་བསྐྱེད། རྒྱུ་ཆེན་པོའི་ཞིང་གི་གར་སྒྲོགས་རི་མགོའི་བྱང་རི་སྤེལ་བ་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་སྤེལ་
 ཆོལ་སྤེལ་བར་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་བཅུང་བཅུང་བྱས་པ། ལྷན་ཆོང་སྤེལ་བ་དེ་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བར་བསྐྱེས་ནས་སྤེལ་
 ཆོང་སྤེལ་བར་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་གནས་སྤེལ་པས་གཞི་བཅོས་ཏེ་ས་ཞིང་ཐམས་ཅད་ལ་རྩ་འབྲུ་བཏབས་པ་ལྟ་
 བུའོ། །(ད་སྐབས་ཀྱི་ཐུན་རིན་རྒྱུ་ཆེན་པོ་) བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་སྤེལ་བའི་གནས་པའི་རྟོར་
 གས་ཐོག་ཁའི་ཐོན་མོ་དང་རེབ་ས་སྤེལ་བ་གཉིས་ཀྱི་མང་ཆོགས་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་ཐོན་ཐོན་སྤེལ་བ་དང་
 རྒྱུ་ཆེན་པོའི་སྤེལ་བར་དེ་དེ་བསྐྱེས་ནས་ཐོན་ཐོན་པོའི་སྤེལ་བར་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་(ཐོན་ཐོན་པོའི་) ཟེར་བ་བཅའ་
 རྒྱུ་ཆེན་བྱས་ལ། ཐུན་རིན་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་སྤེལ་བའི་གཉིས་ཀྱི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་
 བམ་ས་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་
 བྱེད་དུ་བཅུག་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་དགོན་པ་ཁག་དང་གྲོང་གསེབ་ཁག་ཏུ་སྤེལ་སྤེལ་བྱེད་པའི་
 ཏུ་ས་ཡུན་ནང་ཐོན་ཐོན་གང་བསམ་ཅི་འདོད་བཞིན་ཁང་པ་ཁང་པར་བསྐྱེས་པ་དང་། རྒྱུ་ཆེན་པོའི་སྤེལ་
 ཁང་གང་སར་བཞེད་པ། དགོན་སྤེལ་བྱེད་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་བཅུང་ཆོས་ཁབ་པ་ཞིག་བཅོས་
 ཏེ། དེ་དེ་བྱེད་བྱེད་ཆོང་མའི་ཁང་པ་ལེགས་གས་སྤེལ་བཅུང་ཆོས་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་སྤེལ་བའི་
 ཏེ་ལས་གཞན་

ཁང་མིག་གུན་མང་ཆེ་གས་ཀྱི་བན་དང་སྒོ་དྲ་མ། མཐིལ་ཤིང་། ཀ་གདོང་། ལུ་མ་ཤིང་། ཤིང་
ལེབ། ཤིང་ག་གས་ལ་སོགས་གཏོར་ག་ཤིག་བྱས་ནས་ནམ་རྒྱུན་གྱི་འབྲུད་ཤིང་བཅོས་ཏེ་བསྐྱེད་གས་
ཚར་བས། གོང་གསལ་བོད་པ་ཆོ་སྤྱིར་རང་ཡུལ་ལོག་དུས་གཏོར་བརྒྱུན་མ་འཁེལ་བའི་སྤྱི་མ་
ཚང་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་རེད། རེབ་གོང་ཁོང་རོལ་གྱི་ད་ལྟའི་ཅེ་ཁོག་རྫོང་གི་གས་སྤྱོད་གས་སུ་
གནས་པའི་དབྱེ་སའི་འབྲོག་དམངས་དེད་ནས་དགོན་ཤུལ་སྤེ་བར་གནས་སྒོར་མཉམ་བསྐྱེད་བྱས་
ཏེ་དབྱེ་སའི་དགོན་པ་དབྱས་ཁུལ་དུ་ཆགས་པའི་མཐུན་ཁྱེན་དེར་དམིགས་ནས་རྒྱལ་གཉེར་སྤྱོད་གས་
ར་ལ་བསྐྱར་པ་དང་། ཅེ་ཁོག་ཁུལ་གྱི་རྟོར་ཆོ་བཞི་སྤྱིར་དུག་གི་རྟོར་རྟེན་ཆང་ཆོ་བའི་འབྲོག་
དམངས་ཆོ་ཁག་གཞན་དུ་དེད་དེ་རྟེན་ཆང་གི་སྤྱོན་ཆེའི་རྩ་ས་དེ་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཅེ་རྒྱལ་ས་ཆའི་
སྤེ་བ་འགའ་ཡི་རྒྱ་ཁོར་གཞུང་བཞེས་བྱས་པ་དག་འཆོ་སྤྱོད་བྱེད་ཡུལ་དུ་སྤངས་ཏེ། རྒྱལ་གཉེར་
སྤྱོད་གས་ར་ལ་བསྐྱར། ཅེ་ཁོག་རྫོང་བོ་ག་བི་ནར་གསེར་སྤེ་རྟེན་ཆེས་ཡར་སྤོན་དམར་ཆོགས་གཞུང་
ལ་འབབ་ཆོལ་བྱས་ཁྱེན་གསེར་སྤེ་རྟེན་ཁུལ་དེ་གཏོར་ནས་ཉིན་སྤྱོད་ཆེ་བའི་མདོ་ནས་༡༩༥༩ ལོའི་
ཟླ་ལྔ་བའི་ནང་རྫོང་བོ་མང་ཆོགས་ལ་ལྟ་རྟོག་དང་ངལ་རྩོལ་བསྐྱར་བཀོད་བྱེད་ཆེད། རྟོར་
ཞང་གི་དཔོན་སྒོར་དང་། ས་མགྲོན། རྟེན་ཆང་གི་སྤེད་བཅས་ཡོང་ནས་རྫོང་བོ་དང་ལྷན་
དུ་བསྐྱེད། སྐབས་དེར་རྫོང་བོ་ག་བི་ནར་(སོག་སྐད་) སྤེ་བའི་ཕོ་མིང་སོགས་ཆད་ལ་སོང་
སྤེ་(རྒྱའི་སྐད་ཡིན་པ་དང་བོད་སྐད་དུ་ཇག་པ་ཟེར་)དང་། ཕོ་མིང་སོགས་ཆད་ལ་ཇག་མོ།
བྱིས་པ་ལ་ཇག་སྤྱོད་ཅེས་འབོད་པར་མ་ཟད། མང་ཆོགས་ལ་ཆབ་སྲིད་སྤེ་རྫོང་རང་དབང་མེད་
པ་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཐད་རྒྱ་ཁོར་ཏ་ཅང་ཉུང་བའི་འཆོ་བའི་སྤེ་རྫོང་ས་སྤྱོད་གས་གང་དང་། མི་
རིགས་གང་དང་ཡང་མི་མཚུངས་པའི་དཀའ་ངལ་བྱུང་པར་ཅན་ཞིག་མཉམ་བཅུག་པའི་ཁྱེན་གྱིས་
སྤེ་རྫོང་གང་གི་ཐད་ནས་རྫོང་བོ་སྤེ་བའི་རྩ་ས་འབྲོག་ཏེ་ཕལ་ཆེར་ཆར་བ་རེད། གོང་དུ་བཀོད་
པའི་གནས་ཚུལ་འདི་རེབ་གོང་གི་ལ་རྫོང་འབྲོག་གཉིས་ལས་བཅོན་དེད་སྤེ་བསྐྱེད་བྱས་པའི་དཔེར་
མཆོན་གྱི་རྟགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཤོག་པ་འམ་རུ་ཆེན་སོ་སོ་ནས་དམངས་སྒོར་སྤེ་བསྐྱེད་མ་བྱས་
པ་མེད་སྟབས། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་གནས་ཚུལ་འབྱི་འགོད་བྱས་ཆེ་བྱིས་པས་མི་ཆར་བ་

དང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་ངོ།། དམངས་སྟོར་སྡེ་བསྐྱེད་བྱས་པའི་མི་སེར་ཚོའི་རང་རང་གི་སྡེ་
 ཁག་ས་ལ་འཕྲོས་པའི་པ་ས་དང་བྱིས་གཞིས་བསྐྱར་ཏེ་ས་ཆ་དང་མི་ངོ་ཅམ་ཡང་མི་ཤེས་པའི་
 གཞན་ཡུལ་དུ་སྦྱོད་ནས་འདུག་དགོས་པ་འཇུག་པར་དུ་རོང་བ་ཚོར་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་
 གིས་ངོ་དང་རྒྱས་མི་མངའ་བ་ཚོ་ཁང་བྱིས་གཞིས་དུ་བསྐྱེད་ནས་ངལ་ཚོལ་ཆབས་ཅིག་བྱེད་དགོས་
 པས། མི་སོ་སོའི་སེམས་ཁོང་དུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་མནར་གཅིད་དྲག་པོ་མྱངས་པ་བརྗོད་ལས་འདས་
 པ་ཞིག་གོ། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་བཀའ་བཀོད་འོག་ས་གནས་སོ་སོའི་སྲིད་གཞུང་གིས་
 རང་སར་སྡོད་ཁང་གསར་བཟོ་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་བྱ་མི་ཁག་ཅིག་དེ་རུ་སྟོར་བ་དང་། ཁག་
 ཅིག་ས་ཆ་གཞན་དུ་གནས་སྟོར་བྱས་པར་བསྐྱེད། ༡༩༥༠ ལོའི་ཉི་མཁུ་ལྷ་ཡོ་བའི་ཆེས་ཉི་ཤུ་
 རེས་ལས་མས་སུ་བཅན་དེད་སྡེ་བསྐྱེད་བྱས་པའི་མི་དམངས་ཚོ་པ་ཡུལ་རང་ས་རང་བྱིས་དུ་
 ལོག་བྱུང་བ་བྱུང་ཡང་ཁང་བྱིས་པ་ལ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ཁང་པ་ཁང་བར་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱིས་བྱི་
 ཆ་ག་ཐེ་སྐྱམ། སྟོ། དུ་མ་མེད་པར་གྱུར་བར་མ་ཟད། བྱིས་ཆང་ཁག་ཅིག་གི་ཁང་སྡེ་ཞིག་
 ཏེ་འབྲུད་ཤིང་བཅོས་ལ་སྡོད་བྱི་ཁང་བྱིས་དེའི་བཞིན་རས་ལ་བཅོམ་བརྒྱག་འཁེལ་ནས་པ་ལ་ཆེར་
 ངོ་མི་ཤེས་པ་ཞིག་དུ་མ་གྱུར་པ་མེད་དོ།།

ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་ཕྱེ་ཅམ།

རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་དབུས་གཞུང་གི་ཐབས་ཁྲུས་གསར་བའི་མཛུབ་སྟོན་འོག་རྒྱལ་ཡོངས་
 ཀྱི་ཁོངས་རྩལ་དུ་སྐར་ལས་ཆོས་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་ཐད་གྲུ་ཡངས་པོར་གཏོང་བའི་སྲིད་ཁྲུས་
 དང་འབྲེལ་ཆ་སྟོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྡེ་བ་རོང་བོ་དགོན་ཆེན་གྱི་གནས་སུ་འང་ཆོས་སྟོན་ཡང་བསྐྱར་
 འབྲེད་པར་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་སྤུལ་ཚུག་བཏང་བ་དང་གོ་སྐྱོག་བྱས་པར་ཆ་སྟོན་དགེ་ཐོན་
 སྟོན་གྲུ་རུ་གནས་པའི་སྟོན་གྱི་གྲུ་བཙུན་མི་བཅོ་ལྔ་བསྐྱེད་ཏེ། དེ་དག་གི་འཆོ་བ་སྟོན་གྲུ་འཇུག་
 སྲིད་གཞུང་གིས་ཟས་ཡིག་གནང་ཐོག་བཟུང་འབྲུ་ཉི་ལའི་ཐབས་ཤེས་སྤྱད། ༡༩༥༣ ལྷ་ཡོ་ནང་

རོང་པོ་དགོན་པར་གྱུ་བཅུན་བཙོ་ལཱ་ལྷན་པའི་གཞི་བཟང་བའི་ཁྲིད་ཆེས་ཐོག་མར་མི་ལྷ་ཡིས་སྟོན་
པའི་ཆོས་གོས་མནའས་ལ། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྤྱི་ཚོགས་སྟེང་གི་སྒོ་མ་སྤྲིམས་ལྡན་པ་འཕྲུལ་
ཁབ་གྱི་སྤྲིམས་སུ་མ་ཚུད་པའི་ཆོས་དད་མང་ཚོགས་མ་ལྟོ་ལྟོ་ཁོངས་མི་བཅུ་བདུན་བསྐྱུས་ནས་
ཁྲིན་མི་སུམ་ཚུ་སོ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུ་ཆས་མནའས་ཏེ། ལྷག་ལུས་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་
དང་། ནང་ཆེན། གྲུ་གཤམ་སྐྱུ་གསུང་བྲགས་རྟེན་ནམས་ཉར་ཆགས་སྒོ་སྒོ་ཚོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་
ཆོས་གསུང་ཡུལ་བྲས་ལ། དགོན་པའི་བླ་མ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཅན་གྱི་ཨ་ལགས་མཁན་ཆེན་
ཆང་བཞུགས་པ་དང་། རྟེན་ཅིག་ལྷག་པ་སྟེ་ཨ་ལོ་ལ་སྒོ་བཟང་ལུང་རིགས་བྱ་མཆོའི་སྐྱུ་གདུང་
ཆ་ཆང་མཆིས། དེ་སྐབས་བླ་མ་དང་གྲུ་བའི་གྲངས་འཕོར་ཉུང་བ་དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་
ག་སྐྱབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ངེ་འདྲ་ཞན་ཡང་། དམར་སྤྱོད་ཆོགས་པ་གཙོ་བོའི་སྤྱི་གཞུང་གིས་སྤྱི་
འབངས་ཀྱི་ཆོས་དད་བསམ་སྒོར་དཔག་སྟེ་ཆོས་ལུགས་དད་མོས་རང་དབང་ཡིན་པ་བརྟན་སྟབས།
པོད་མི་རིགས་ལ་མཆོན་ན་ཆོས་ལུགས་དེ་རིང་ནས་རྒྱུན་འབྲུམས་སུ་མངའ་བས་དགའ་མགྱ་
ཡི་རངས་རང་དགའ་སྐྱུ་ག་བྱུང་བས་དེ་ཀྱིས་སྒོ་བས་པའི་གོ་ཆ་མནའས་ནས་གང་རྒྱས་ཅི་སྤྱོད་གས་
ཀྱིས་པོད་རང་གི་ཆོས་སྒོ་ལ་ཉམས་པ་སོར་ཚུད་དང་མ་ཉམས་རྒྱུད་འཛིན་གནང་ཐོག་སྤྱི་གཞུང་
གི་བཀོད་སྤྱོད་ལྟར་གྲུ་བཅུན་ཆོར་ཆོ་བཞི་སྟེ་བ་དང་བྲག་དཀར་ཁའི་ས་ཁོང་སྒོར་ཅིག་མོ་
འདེབས་དང་བྲུགས་ཐོག་ཁག་ཅིག་འཆོ་སྦྱང་བྱེད་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་སྤྱད་བཅུག་སྟེ་རང་
ཁ་རང་གསོའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་དང་འཛིན་རྟེན་གཉིས་ཀའི་བྱ་གཞག་སྐྱབ་དགོས་བྱུང་མུར་རིམ་
པས་རང་གིས་༡༩༥༥ ལོའི་ནང་གྲུ་བཅུན་གྱི་གྲངས་འཕོར་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུར་སྟེ་བས་པ་དང་། སྤྱི་
ཚོགས་སྟེང་གི་མི་སྣ་གོང་ལོག་བར་གསུམ་གྱིས་བྱུང་སྦྱར་དང་རོགས་རམ་བྱིས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཡར་སྔོན་བཙོས་སྐྱུར་སྐབས་སུ་ཡིབ་སྐྱས་བྲས་པའི་སྐྱུ་གསུང་བྲགས་རྟེན་གྱི་རིགས་དགོན་
པར་ཕུལ་བ་དང་། ཆོས་དད་དམངས་ཚོགས་ཆོས་ཅི་རྒྱས་ཀྱིས་རང་རང་གི་ཤི་བོ་ཤི་མོ་ནམས་
ཀྱི་ཆེད་དུ་ཆོས་ཀྱི་ཆོ་ག་རེ་འང་སྐྱབ་བྱུང་ཅམ་བྱུང་། རོང་པོ་དགོན་པའི་གྲུ་བ་ཆོས་སྤྱོད་གས་
གང་ཐད་ཀྱིས་རམ་འདེགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་ག་སྐྱབ་སྒོ་ལ་མཆིས་པ་དག་ལས་བསྐྱར་

གསོ་བྱས་པ། དཔེར་ན། རྒྱལ་ལོའི་སྒྲིན་ལམ་ཆེན་པོའི་མངའ་སྡེ་སྤེ། ༡༩༥༩ ལོའི་དོར་
ཆེ་དང་པོའི་ཆོས་བརྒྱ་བཞི་བཅོ་ལྔའི་དུས་ཆེན་ལ་སྒྲིན་གྱི་གནས་སྤོང་དུ་སྒྲིན་པའི་ཞལ་ཐང་
ཆེན་པོ་བཤམས་པ་དང་། ༡༩༥༥ ལོར་སྒྲིན་སྒྲོལ་ལྟར་བྱེད་དབང་མ་བྱུང་སྟབས་དགོན་པའི་
གྲ་ཚང་འདུ་ཁང་གི་མདུན་དུ་ཐང་ག་ཆེན་པོ་དེ་བཤམས་ནས་མངའ་སྡེ་སྤེ་སྤེ་ལ་ཙམ་བྱས། (གྲ་
བརྒྱན་གྱི་གྲངས་འཕོར་དང་གལ་ཆེའི་ཆོས་སྒྲོལ་ཁག་ལ་སྤྲིད་གཞུང་གིས་སྟངས་འཛིན་བྱས་
ཡོད།) སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ ཟླ་དྲུག་པའི་ནང་གོང་རིམ་སྤྲིད་གཞུང་གིས་བཀའ་བཀོད་འོག་ བྱལ་
དང་རྫོང་གི་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་བརྒྱ་ཡས་མས་ཀྱི་མི་རེ་རེའི་དཀྱུམ་མདའི་
མཆོན་ཆ་བཏེགས་ཏེ། རོང་པོ་དགོན་པར་ཡོང་ནས་གྲ་བརྒྱན་ནམས་ཀྱི་ཆབ་སྤྲིད་ཀྱི་བསམ་
སྒྲུབ་ཐང་དང་། ཆོས་སྐྱབ་ལས་སྐྱབ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བར་སྟངས་འཛིན་ནན་སྒྲུལ་བྱེད་པར་ཉིན་
དཀར་གྲ་བ་ཆོ་དང་མཉམ་དུ་བོན་སྤྲེད་ངལ་ཚོལ་བྱས་པ་དང་། མཆོན་མོ་ཏང་དང་སྤྲིད་གཞུང་
གི་ཆབ་སྤྲིད་སྒྲོར་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་དགོས་པར་མ་ཟད། གྲ་བརྒྱན་ཆོའི་བྲིད་གལ་རིམ་དབྱེ་
བ་དང་འབྲེལ་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་གི་མཆོན་ལ་ཆོས་ལུགས་པ་གསོལ། གྲ་བ་ཆོ་ལྟན་དུ་འཆོགས་
ཏེ་ཆོས་མི་འདོན་པར་རང་རང་སོ་སོའི་གྲ་ཤག་དུ་བསྐྱེད་དེ་ཆོས་རེ་བཏོན་ཆོག་ལ། ཆོས་སྒྲོག་
ནས་མི་དམངས་ཀྱི་འབྲུལ་བ་བྲངས་མི་ཆོག་པ། དམངས་ཆོགས་ཆོས་ལ་དད་ཀྱང་གྲ་བ་ཆོགས་
སྤུ་འབྲུལ་བ་སྤུལ་མི་ཆོག་པ་བྱས། དགོན་པར་གནས་པའི་གྲ་བརྒྱན་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིང་སྤྱགས་
ལས་ཀྱི་ངལ་ཚོལ་བྱས་ཏེ། རང་ཁ་རང་གསོས་སྤེང་དགོན་པར་འདུག་རྒྱུ་ལས་བྱ་བྱེད་གཞན་
ཇི་ཡང་སྤེལ་མི་ཆོག་པའི་བྱ་ལས་ཆེད་བདུན་རིང་སྐྱབ་མཐར་གྲ་བ་ལས་སྒྲིན་བོན་པ་ཁག་ཅིག་
སྤུ་ས་ནས་སྐྱ་སར་སྤྱིར་ལོག་ཅིང་རོང་པོ་དགོན་པའི་ལས་བྱེད་རྒྱ་ཁག་ཀྱང་སྤྱིར་ལོག་གོ། དེ་
འདྲའི་བྱ་བ་སྐྱབ་རྒྱུ་ནི་ཁོ་ཆོའི་བཀའ་བཀོད་བཞིན་གྲ་བ་ཆོ་དགོན་པར་གནས་ཙམ་བསྐྱེད་ཡོད།

འཆོ་བ་རོལ་སྤངས་སུ་འབྱུང་བ་བཏང་བ།

པོད་རྒྱལ་ལོ་༡༠༡༩ ཟླ་དང་པོ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་མོ་སྤང་དང་། ཟླ་ལོ་༡༧༤༡
ཟླ་ཟླ་༩ ནང་མི་རེ་ལ་འཆོ་བའི་ཁ་སྟོན་དུ་ས་ཁུལ་སོ་སོའི་ས་ནིང་གི་རྒྱ་ཁྱོན་དང་ས་གཤིས་
ཀྱི་ལེགས་ཞན་ལ་དཔག་སྟེ་འཆོ་ཞིང་མུའུ་(0.15)ནས་མུའུ་(0.2)རེ་བྱིམ་མིའི་གྲངས་ཀ་ལྟར་
སྟོ་བཀྲམས་བྱས་པ་དང་། ལོ་འདིའི་ཟླ་ལྔ་བའི་ནང་། འབྲོག་ཕྱོགས་སུ་འཆོ་བའི་སྟོན་མར་
མོ་སྤྲུགས་བཞེན་མ་མི་༡ བར་གཅིག་དང་ལྷག་མི་༩ བར་༡ རེ་བྱིན་ཏེ་བཞོ་བཀྲམས་བྱས།
དེ་ནས་རིང་པོ་མ་སྟེན་པར་ལོ་དེའི་ཟླ་༤ པའི་ནང་སྟེ་ཆོགས་སྟེང་གི་སྤྲ་ང་ཆེན་པོའི་འཆོ་བ་
རོལ་སྤངས་སེལ་བྱུང་གི་ཐབས་རྒྱས་གསར་བའི་ལས་གཞི་བཙུམ་ནས་རྒྱ་ཆེ་བའི་མི་དམངས་
ཆོར་དང་ཐོག་ཉིན་གཅིག་ལ་ཟས་སྤང་བཞི་ཟ་བའི་ཆད་གཞི་ལྟར་མི་བྱིམ་སྟེར་ལ་ཉིན་ལྔ་རེ་
འམ་བཅུ་སྟེག་གས་ཟླ་ངོ་གཅིག་གི་ཡུན་རེའི་ནང་བཟའ་འབྱུ་བཞོ་བཤའ་རྒྱག་རྒྱ་བྱས། དེའི་
སྐབས་མང་ཆོགས་ཆོར་བཞོས་འབྱུ་ཉུང་ཙམ་དེ་འང་ལེན་བྱེད་ཀྱི་སྟོད་རིགས་ཤིག་ཀྱང་མེད་
པར་པོད་ལྷའི་བྱ་བ་འམ་སྤུ་རིང་། ཆེ་ལེན་སོགས་སུ་སྤྲུགས་ཏེ། རང་རང་གི་བྱིམ་དུ་སྟེར་
དགོས་པས་ཆད་ལ་གཏུགས་ཀྱང་། མི་ཆོར་ཁ་ཟས་ཉུང་ཙམ་ཐོབ་པའི་དགའ་སྤང་ཞིག་གིས་
བྱབ་ཏེ་རང་རང་བཟའ་ཆོས་ལྟན་དུ་བཟའ་བཏུང་བྱེད་བྱུང་བའི་དབུ་ཚུགས་པ་དང་། དེ་ནས་
སྟོད་གཞུང་གིས་མི་རེའི་ཟ་མ་བཟའ་ཆད་སྤང་དྲུག་དང་སྤང་བཅུད་ལ་རིམ་བྱིས་འཕར་དུ་བཅུག་
གོང་རིམ་བྱིས་མཛུབ་སྟོན་བྱས་པར་ས་གནས་སོ་སོའི་མི་དམངས་ཀྱིས་འཆོ་བ་ལེགས་བཅོས་
བྱེད་པར་ས་མོད་དམ་ས་ལྷག་ཡོད་ཆད་བསྟོག་ནས་ཞིང་སར་བསྐྱུར་ཏེ། རང་ཆོའི་འཆོ་བའི་
སྟོན་མ་འང་བྱས་ཆོག་ཅེས་བཀའ་བཏོད་གནང་སྟེ་དེ་ལྟར་སྟེ་འབངས་ཆོས་གང་བྱིས་ལས་ཀ་
བསྐྱབས། ཟླ་ལོ་དྲུག་ཅུ་ལོ་ནས་བདུན་ཅུ་དོན་དགའི་བར་གོང་གི་ཆད་གཞིའི་སྟེང་བཟུད་ཀྱང་

དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲེར་ཞིང་མུའུ་0.11- 0.12 བར་མར་ཕབས་པའི་འཕྲོ་ཞིང་ལས་གཞན་དག་ཡང་
 བསྐྱར་གཞུང་བཞེས་སུ་བཏང་། རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་ལས་རིགས་སོ་སོར་སྤྱོད་པ་བསྐྱུ་ས་རང་བཞིན་
 གྱི་མི་ཚོགས་ཚུ་འཛུགས་བྱས་པ་ལས་རྒྱལ་ཁབ་ལས་ཁུངས་ནང་དམག་དབུང་དང་སློབ་གྲྭ་ཁག་
 མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེ་བ་མཉམ་འདུག་མཉམ་ཟ་བྱེད་པ་གྲོལ་བར་བྱས་པ་དེས་མི་ཚོགས་ཁྲིན་ཆེར་
 ཁ་ཟས་འཕྲོ་བའི་སྤྲོད་དབུགས་དབུང་འདྲར་གྱུར། སྤྱི་ཚོགས་ལས་རིགས་ཁག་གི་ཐུན་མོང་
 ཅན་གྱི་ནམ་པར་སྤངས་འཛིན་ནན་ཏན་བྱས་ཏེ། རྒྱལ་ཁག་ཅན་དང་ཐུན་མོང་ཅན་གྱི་གཞི་རྒྱ་
 སྤྲོད་བྱེད་སྒོ་ཡོངས་རྫོགས་སྤེལ་བ་རྒྱུན་འབྲུངས་བྱས། ཐུན་མོང་མཉམ་ལས་ཅན་ལ་སྤྱི་ཚོགས་
 ཡོངས་ཀྱི་མི་ཐམས་ཅད་ལས་རྒྱལ་ཁབ་ལས་བྱ་བ་དང་སློབ་གྲྭ་བ་ལ་སོགས་པུད། ཡོ་གྲངས་
 བཅོ་བརྒྱད་ཡན་ཡོད་དོ་ཙམ་ངལ་རྩལ་བ་ཡིན། ངལ་རྩལ་བས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཐུན་མོང་གི་བྱ་
 བཞག་གཙོ་བོ་བྱེད་པའི་ཐོག་མང་ལས་མང་ཐོབ་དང་། ཉུང་ལས་ཉུང་ཐོབ། མི་ལས་པ་ལ་
 མི་ཐོབ་བྱེད་པའི་སྤྱི་དུས་ཡིན་པས། ལས་ཀར་སོང་སྟེ་སྐར་གྲངས་བསགས་ནས་སྐར་གྲངས་
 ལྟར་ཐོན་རྗེས་བཞོ་བཤའ་བྱས་པ་རེད། ཡོ་མཚུག་བཞོ་བཤའ་རྒྱག་སྐབས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་དང་བོར་
 འཛོག་པ་དང་། ཐུན་མོང་གཉིས་པ། མི་སྒྲེར་གསུམ་པ་བཅས་རེད། དེ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་
 ཁལ་དུ་མུའུ་གཅིག་གི་ཐོན་ཆད་ལས་བརྒྱ་ཆའི་20-30 དང་རྒྱལ་བཅོང་ཁལ་རིགས་ཡང་དེ་
 མཚུངས་ཀྱིས་བསྒྲོན་མ་བྱས་ཡོད། གཉིས་པ་ཐུན་མོང་ལ་འབྲུའི་གསོག་འཛོག་དང་སྒྲོར་གྱི་
 གསོག་དངུལ་གཉིས་ཡོད། འབྲུའི་གསོག་འཛོག་ལ་བརྒྱ་ཆའི་5-7་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཐོབ་
 ཁལ་དང་བཅོང་ཁལ་དང་བཅོང་ཁལ་ཐུན་མོང་གསོག་འཛོག་བཅས་སུ་བརྒྱ་ཆའི་69 ཡིན། སྤྱི་
 ཕན་ལ་བརྒྱ་ཆའི་1-2 ཡིན། སྒྲོར་གྱི་གསོག་དངུལ་བརྒྱ་ཆའི་9 ནས་ 5 བར་ཡིན། གསུམ་
 པ་མི་སྒྲེར་ལ་བཞོ་བཤའ་རྒྱག་པར་དང་བོ་ཐུན་མོང་གི་ཡོང་སྒོ་ལ་བསྒྲོས་ནས་ཟང་གཞི་བཞོ་
 བཤའ་དང་། སྐར་གྲངས་བསགས་པའི་བཞོ་བཤའ་གཉིས་ཡོད།

༡༥ མི་རེར་རྒྱ་མ་༣༠༠ ནས་༣༥༠ བར་ཡིན་ལ། བྱིས་པ་ལོ་༡་ནས་༧་ཀྱི་བར་རྒྱ་མ་༡༠༠ནས་
 ༣༠༠ བར་ཡིན། ངལ་ལས་པ་ལ་༥༠༠ ཡས་མས་ཐོབ་པ་རེད།

༡༥ སྒོར་གྱི་བགོ་བཤའ་བྱེད་པར་འབྱུང་རིགས་ཀྱི་ཡོང་སྒོ་མང་གཞི་བྱས་པའི་ཞོར་ལས་དང་
གཞན་པའི་ཡོང་སྒོ་སྟོན་སྒྲིབ་བྱས་ཏེ། སྐར་གངས་སྟེང་བགོ་བཤའ་བྱས་པ་རེད། ངལ་
ཚོལ་བ་མིན་པའི་ཆན་བྱིས་ཆོའི་ཟ་རིན་སྤྱིར་གཞུང་ལ་འཇལ་དགོས། སྤྱིར་ལོ་རེ་རེའི་སྟོན་
མཇུག་དུ་ཐོག་མར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཐོབ་ཁུལ་དང་བཙོང་ཁུལ་ནམས་མཇལ་མ་ཆར་བར་དུ་མང་
ཆོགས་ལ་བགོ་བཤའ་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་མེད་ལ། བགོ་བཤའི་ལས་དོན་སྐྱབ་སྐབས་རང་ས་གནས་
ཀྱི་སྤྱི་ཁབ་ལས་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ན་རྫོང་སྤྱི་གཞུང་གིས་བགོས་སྐལ་གྱི་ལས་བྱེད་པས་ཐེ་
གཏོགས་འོག་མི་དམངས་ཆོར་བགོ་བཤའ་རྒྱག་དགོས་པ་རེད། ངལ་ཚོལ་བ་མང་བའི་བྱིས་དང་
ཆན་བྱིས་གསོ་རྒྱ་མེད་པའི་དུད་ཚང་ལས་གཞན་ནམས་ལ་ལོ་གང་ཤོར་ངལ་ཚོལ་གྱི་སྤྱི་གལ་
ཇི་འདྲ་བྱས་ཀྱང་སྒོར་གྱི་ཐོན་འབབ་ཇི་ཡང་མེད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ཕར་འཇལ་དགོས་ངེས་
འདུག་སྐབས། ཉིན་རེའི་འཆོ་བའི་ནང་ངེས་པར་དུ་དགོས་པའི་ང་དང་ཚུ་ཁྱ། སྟོན་སྒྲིབ་ལ་
སྟོན་ཀྱང་ཉོ་ཐབ་ཡོང་བར་དཀའ་ཁག་འདུག་ལ། རྒྱག་པར་དུ་སྟོན་ཐོག་བསྐྱབ་པའི་དུས་ཆོགས་
ལ་མ་སྟེབས་པའི་སྟོན་ནས་བཟའ་འབྱུང་འང་ཆད་པས་དཀའ་སྤྱི་གལ་ནམ་རྒྱན་འཕྲད་ཀྱིན་ཡོད།
འབྲོག་སྟོགས་སུ་ཏ་ཅང་དཀའ་སྤྱི་གལ་ཆེ་བའི་ལོ་ལྔའི་ཁྲོད་མི་གཅིག་གིས་ཉིན་གཅིག་ལ་སྟེ་སྤང་
གསུམ་དང་དུག་ཟས་ལ་སྤྱི་གལ་གྱི་ཐོན་རྫས་ཟས་རིགས་ལས་ཁར་རག་ཅུམ་བྱེད་པ་ཞིག་ལས་
མེད། ཐུན་མོང་ཟ་ཁང་གྲོལ་བར་ཉོ་སྐབས་འཆོ་བའི་ཁ་སྟོན་དུ་བཞོའ་བྱེ་མི་གཉིས་བར་གཅིག་
དང་ལུག་མི་གཉིས་བར་གསུམ་ཡིན་ལ་ངལ་ཚོལ་བར་སྟེ། རིང་འབྱུང་རིགས་ནས་རྒྱ་མ་༡༣ དང་
སྟེ་རྒྱ་མ་༩ དེའི་ནང་མ་ཆོས་ལོ་ཏོག་ཀྱང་འདུས་པ་རེད། ཐོན་སྐྱེད་རུ་ཁག་གཅིག་ནང་དུ་
དུད་ཚང་གསུམ་ནས་བཞིར་བཞོན་ཁག་གཅིག་བྱས་ནས་འོ་མའི་ལས་ཀ་བསྐྱབ་པ་དང་། སྤྱི་གས་
རིགས་ལ་འང་དེ་མཚུངས་ཀྱིས་རུ་ཁག་གི་སྤྱི་གས་ཆད་ལྟར་གངས་ཀ་མི་འདྲ་བའི་ནམ་པའི་སྟེང་
ནོར་བུ་དང་ལུག་བུ་ལ་ལོའི་ཏ་བུ་བཅས་སུ་དགར་དེ་དུད་ཚང་ལ་སྤྱི་གས་རིགས་ཀྱི་གསོན་ཆད་
དང་འཕེལ་ཆད། འཆི་སྟོན་གྱི་ཆད་བཅས་བརྒྱ་ཆའི་གངས་སུ་གཏན་པོ་ཆ་ནན་གྱིས་འཆར་
བཀོད་འཛོག་   འཆར་གཞི་འབྱུང་མིན་སྟེང་བྱ་དགའི་རྟགས་ཆང་ལ་ཆད་གཅོད་ཆེ་བ་ཞིག་

ཡིན། ཕུགས་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆའི་20 ཡས་མས་ཤིག་ཆ་སྟོ་མས་བགོ་བྱ་དང་ངལ་ཚོ་ལ་
སྐར་གྲངས་ཀྱི་བགོ་བཤའ་ཀྱག་པ་ལས་བརྒྱ་ཆའི་80ལྷག་ནི་ཀྱལ་ཁབ་བྱན་མོང་གི་ཡིན། ཕུགས་
རིགས་ལ་ལོ་རེ་ར་གོང་མའི་གནམ་ཁུལ་དང་བཙོང་ཁུལ་རིགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྟེ་ཀྱལ་ཁབ་ལ་
སྤྱི་ལོ་གསུམ་པའི་རིགས་འདྲེན་དགོས། ཕུགས་ཐོན་དངོས་རྒྱས་བལ་དང་། ཀོ་པགས། ཆ་
རུ། ཅིང་ཁུལ་ལ་སོགས་ཀྱི་ཐད་བརྒྱ་ཆའི་100 ཀྱལ་ཁབ་གཞུང་ལ་སྟོན་དགོས་པ་ལས་སྟོན་
གཞུང་ལ་མ་མཁོ་བའི་སྟེགས་རོ་ལྟ་བུ་ཉུང་ཙམ་རེ་མི་སྟེར་ལ་བགོ་བཤའ་ཀྱག འདི་ལྟ་བུའི་
དཔལ་འབྱོར་སྟོན་རྒྱས་ཤིག་ལག་བརྟར་བཞིན་འོག་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་ཆོའི་
སྟོ་བ་འགྲང་ཙམ་དང་ལུས་ཕུང་གོས་ཀྱི་ས་གཡོགས་ཙམ་ངང་སྟོན་གཞུང་གི་བཀའ་བཀོད་འོག་
མའོ་ཅེ་དྲུང་གི་གསུང་ཚོམ་ལ་སྟོན་སྟོང་བྱེད་པའི་མཐོ་རྒྱལ་སྟོང་སྟེ། མི་ནམས་ཀྱི་ས་ཡིའུ་
ཀོང་གི་རི་བོ་སྟོན་པ་དང་། སྟེན་པ་པེ་ཆིག་ཨན། ཏཱ་ཆེན་དང་ཏཱ་ཀྱེ། ནན་ཅིན་ལམ་བརྟུན་
ཀྱི་དམག་ཁག་ཨང་བརྟུན་པ། ལེས་སྟེན་དང་ཅའོ་ཡུས་ལོའུ་ལ་སོགས་ཀྱི་མཇེད་རྒྱས་ལ་མིག་
དཔེ་བརྟུས་ཏེ། འབད་བཙོན་བྱེད་དགོས་པས་སྤྱི་ལོ་ལྷག་བྱེད་པ་ལ་བསྟུན་ནས་ལས་རིགས་སོ་
སོས་དཀའ་སྤྱད་ཆད་མེད་མུང་སྟེ་བྱ་འགྲུལ་སྤྱི་ཚོགས་སྟེ་ལ་བ་ལ་ཞིང་ལས་ས་ཁུལ་གྱི་སྟོན་
ཆད་མི་སྟེར་ཆོའི་ས་ཞིང་ནང་མའི་ཉགས་མཆམས་སྟེ་ལ་བ་ལ་ཞིང་ལས་ས་ཁུལ་གྱི་སྟོན་ཆད་
མི་སྟེར་ཆོའི་ས་ཞིང་ནང་མའི་ཉགས་མཆམས་སྟེན་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཁུག་གོག་རི་སྐང་བདེ་
སྟོ་མས་བྱས་པ། ས་ཞིང་ཁག་ཅིག་ཉིང་སྟོག་བྱས་པ་(གནའ་སྤྱོད་མོ་ནས་ལུད་རྒྱས་ཀྱི་ས་བསྐྱེད་མས་
པའི་ས་གཤིས་ཡོངས་བྱུར་དུ་ཕུད་ཀྱིན་བསྟུན་མར་ལོ་འགར་གནོད་སྟོན་བྱུང་བའང་ཡོད།) གམ་
ཐང་ནོ་འཛོང་ཁྲོད་མི་ལུགས་དང་རྒྱ་ལུགས་འཛོར་ཆེན་བཀོལ་ཏེ་ཞིང་སར་སྐྱུར་ཡང་ཐན་འབྲས་
ཆུང་ལ་གནོད་སྟོན་ཆེ་བ་འང་སྟོན། འབྲོག་ཁུལ་དུ་འང་མི་དམངས་རྩ་འཛུགས་སྟོས་ས་ཤོད་
སྟོག་པ་དང་། ཕུགས་ར། ཕུགས་ཁང་ལས་པ། རྫོང་ཁག་དང་ཞང་བར་ཐན་ཐོན་སྐྱེད་རུ་
ཁག་སོ་སོའི་བར་གྱི་ཐང་གཤོང་ངམ་རི་ལུང་གོག་རོང་ཆང་མར་ངལ་ཚོ་ལ་རྒྱས་ལུགས་ཀྱི་རུལ་
ཁག་བརྗོད་ལས་འདས་པ་བཏོན་ནས་འཛོར་དང་རྒྱགས་ཁེམ་གྱི་ས་རྩ་སའི་བཟང་ཤོད་ཆེན་པོར་

བཅད་དེ་མཐོ་ཆད་ཁྱི་ཙེ་བདུན་ལྷག་དང་། ཞིང་ཆད་ཁྱི་ཙེ་གསུམ་ཙམ་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་ལྷགས་
རི་རིང་པོ་ནང་བཞིན་རིང་ཆད་དཔག་དཀའ་བ་ཞིག་ཅེ་ཞོག་མི་དམངས་ཀྱིས་བཟོས་སྟབས། ཙེ་
ཞོག་རྫོང་ནི་དུ་ཀྱི་ལྷ་བུའི་རྫོང་གི་མཆན་སྟན་ཐོབ་ཀྱང་དུས་ཡུན་རིང་པོ་མ་སྤྱིན་པར་རྩ་སར་
ར་བ་བསྐྱོར་བ་དེ་འང་བྱལ་མེད་ཙམ་དུ་གྱུར་དོ།

བཙུག་བསྐྱུར།

རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཆོགས་པས་པོད་ལ་དབང་སྒྱུར་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱས་ནས་རྒྱ་ཡུལ་དར་
ཞིང་རྒྱས་པར་གཏོང་ཆེད་ལོ་ངོ་དགུའི་རིང་ཐབས་རྩལ་མཁས་པའི་བྱ་ལས་མང་པོ་ཞིག་སྒྲུབ་
པ་བརྒྱད་དེ་བཙུག་བསྐྱུར་གྱི་བྱེད་སྒྲུབ་པའི་ནང་རྒྱ་ནག་གྲུབ་པར་བརྟེན། དམག་དཔུང་ཆེན་
པོའི་བཙན་བྱགས་ཀྱི་བྱ་འགུལ་སྤེལ་པའི་འཛིགས་རྒྱུས་ཀྱིས་རེབ་གོང་གི་ས་ཆ་མང་ཆེ་ཤོས་
སུ་མེ་མདའི་སྐད་སྒྲ་ཙམ་ཡང་གྲགས་མི་དགོས་པར་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་ཆར་བཙུག་བསྐྱུར་བྱེད་
པར་ལམ་སྒྲོང་བདེ་པོ་བྱུང་ཡང་མི་དམངས་ལ་བཀྱིག་བརྒྱུད་གནས་བཏེགས་རྒྱག་པ། གཉིད་
དང་སྒྱག་གཅིན་འགོག་པ། འཐབ་ཅོད་དང་ཁྲིམས་གཙོད་ཀྱི་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་
མནར་གཅོད་བཟོད་དཀའ་བ་བཏང་བར་བརྟེན་ནས་སྤྱི་སྤྱོད་སོ་སོའི་གཞིས་ཀ་དང་དཔལ་འབྱོར་
མཐའ་དག་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཐུན་མིང་དུ་བཞུང་བཞེས་སུ་བཙན་གྱིས་སྒྲུངས་ཏེ། དེའི་ཁྲོད་ཀྱི་
ཁག་ཅིག་དབུལ་ཕོངས་དང་གཡོག་པོ་ཆོར་བཞོས་ཤིང་། དུས་མཚུངས་སུ་གྲལ་རིམ་ཞིག་བཀར་
དེ་དབུལ་པོའི་གས་ཀྱི་སྡོན་ཐོན་པ་ནམས་ལ་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་གོ་གནས་དང་འཆོ་བའི་ཚུ་ཆད་ལ་འགན་
ལེན་སྒོས་རྒྱ་དམར་གྱིས་གྲོགས་སུ་བཀྱག་སྟེ་པོད་ཁྲོན་ཡོངས་དབང་དུ་བསྒྱུ་བའི་སྤྱི་ཆོགས་
རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བརྗེ་དང་མི་དམངས་སྤྱི་ཁབ་ཅན་དུ་བསྒྱུར་བའི་བྱ་བཞག་ཁྲོད། སྡོན་
ཐོན་ལག་ཆ་ཞིག་དུ་བཙུགས་ཏེ་ཁོ་ཆོར་སྤྱལ་སྒྲོང་བྱས་ནས་པོད་ཀྱི་ཆོས། སྤྱིད། རིག་གཞུང་
། དཔལ་འབྱོར། ཡུལ་སྤྱོད་གོམས་གཤེས་སོགས་གང་ཅིས་ཐད་གཏོར་བརྒྱག་གི་རྒྱས་པ་འདོན་

ཏུ་བརྟུག་ བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་དང་ཕྱག་པོ། ཆོས་ལུགས་གོང་གསུམ་མི་སྣ། རྒྱ་ནག་
 དམར་ཕྱོགས་པའི་གསར་བརྗེའི་བྱ་འགུལ་ལ་ངོ་མྱོལ་གྱི་ནམ་པ་ལྷག་པ་ཚོར་ཉེས་མིང་ཅིག་
 བཏགས་ཏེ་བྲིམས་ལ་སྒྱུར་བ་དང་། ལྷག་ལུས་ཚོར་ཞུ་མི་གཡོགས་ནས་འཐབ་ཚྱོད་དང་དགག་
 རྒྱག་བྱེད་ཏུ་བརྟུག་པ་དང་། བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ནམས་ལས་ལྷག་ལུས་བྱུང་བའི་སྐུ་གསུང་
 ཐུགས་ཉེན་ས་དམར་གྱི་རྒྱ་ལས་གྲུབ་པའི་འབག་སྐུ་དང་རས་ཐང་། ཆོས་དཔེ་ལ་སོགས་པ་(རྒྱ་
 རྒྱལ་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པས་མར་ཁེ་སིའི་ལྷ་ཚུལ་བྱེད་ནས་ཆོས་ནི་སེམས་གཙོ་དང་། ཚྲིངས་
 དད་ཅིག་བཀས་བཀོད་རྒྱུ་དཔྱད་པ་དང་དཔྱད་པ་མ་རྩ་རིང་ལུགས། ཆོས་ལུགས་པ་ནམས་
 ཀྱིས་ངལ་ཚུལ་མི་དམངས་ལ་མགོ་གནོན་དང་བཟུ་གཞིག་བྱེད་སྤྱད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་རེད། ཅེས་
 ཆོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་བསྐྱུས་ཐོག་དེའི་བསྐྱུས་དང་སྒྲོབ་གསེ་གཟབ་ནན་བྱས་ནས་ཁོ་ཆོ་འཇམ་ཁོ་
 ཆོས་བཙན་སྐུ་ལ་འོག་མང་ཆོགས་རྩ་འཛུགས་བྱས་ཏེ་སྡེ་བ་རེ་རེར་དགོན་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་
 རེ་བཀོས་ནས་) ནམས་གཏོར་བཞིག་བྱས་པ་དང་མེར་བསྐྱོད་པ། ཆུར་བསྐྱུར་བ། བྱོག་རོང་
 ཏུ་གཡུག་པ་བཙས་ཀྱི་ལས་འགུལ་བརྩམས། དེ་དོན་ནི་ས་སྐུ་ལེགས་བཤད་ལས། ཆེན་པོས་
 འབད་ནས་བསྐྱུབས་པའི་གྲོས་༥་དཀ་པས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་འཛོམས། །ཞིང་པས་ལོ་ཟླར་འབད་
 པའི་ཞིང་༥་སེར་བས་སྐད་ཅིག་དུ་ལ་དུ་བརྗོད་ས། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ཉིད་དུ་གཏོར་
 བཙོམ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་ཞིག་བཏང་པ་དང་འབྲེལ་དགོན་པ་ཐམས་ཅད་ཕྱད་དེ་རྒྱ་མིས་འཆར་
 གཞི་ལྟར་དགོན་པ་ཆེ་གས་སུ་རྒྱ་མི་འབོར་ཆེན་མངགས་གཏོང་བྱས་ནས་བཙའ་སྡོད་བྱེད་དུ་
 བརྟུག་ལ། དགོན་སྡེ་གྲོང་གསེབ་དུ་ཉེ་བ་ཡོད་པ་ཚོའི་ནང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་འདུ་ཁང་
 ཆེན་པོར་ཐུན་མོང་ལ་བཙན་བསྐྱུ་བྱས་པའི་རྒྱ་རྗེས་མཛོད་ཁང་། འབྲུ་མཛོད་ཁང་ལ་སོགས་
 པ་བྱས། གྲོང་སྡེ་དང་རྒྱང་ཐག་རྒྱང་རིང་པའི་དགོན་པ་ཁ་གས་སུ་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་རྒྱ་མི་
 ས་དཔྱད་པ་དང་གཏོར་འཛོལ་རུ་ཁག་གནས་སྡོད་བྱས་པ། དགོན་པ་ཁག་ཅིག་སྟོང་བར་ཕྱད་
 ལྷབས། རི་དྲགས་དང་འདབ་ཆགས་ཀྱི་ཆང་བཙའ་ཡུལ་ཞིག་དུ་གྱུར་ཡོད། ༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་

༥ ཆོས་ཀྱི་ ཉེན་རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཙོ་དུང་གིས་ཞིང་ལས་

མཉམ་ལས་ཅན་དུ་སྒྱུར་རྒྱུ་ལོ་གནད་དོན་སྒྲོར་གྱི་གྲོས་ཚད་དོན་ཚན་བརྒྱ་གཉིས་ཅན་གྱི་ཚོམ་
ཡིག་རིང་པོ་ཞིག་སྤེལ་དེ་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གྲོང་གསེབ་དུ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མང་ཚོགས་
ལས་འགྲུལ་གསར་བའི་མཐོ་རྒྱ་བས་ཅིག་ལངས་གྲབས་ཡོད་པ་རེད། ཅེས་དབུས་གཞུང་གི་སྒོ་
མཐུན་ཁ་གས་ཀྱི་བཀའ་སྤྱོད་མ་འོས་པར་དམིགས་ནས་སྒྲིན་བརྗོད་དང་ལས་འགྲུལ་དེ་ལག་བརྟར་
རྒྱན་འབྲོངས་བྱ་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུལ་ཕྱག་བྱས།

དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པར་བདེ་བླག་ངང་སྒྲོན་འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་གྲུབ་ཚུལ།

བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྒྲོངས་འདིར་གོང་ལ་མི་རྗེ་མཆོག་དང་། བར་དུ་བཀའ་སྒྲོན་གཞུང་ཞབས་
ཀྱི་ཚོགས་པ་ཁག་དང་བརྟན་སྤྱོད་སྤྱང་བའི་དམག་དཔུང་གི་སྤྱིག་འཇུགས་སོ་སོ། གངས་ཅན་
པ་ཚོས་སྤྱོད་པའི་སྒྲོར་མོ་དང་ས་ཁོངས་སྤྱོན་ཆེ་འམ་རྒྱལ་ས། རྒྱལ་ཉགས་སུ་སྤྱོད་ན་མངོན་
པར་མཐོ་བའི་ཉི་མ་དང་བོད་པ་གནས་པའི་གངས་ཁྲོད་ཀྱི་སེང་གེ་དཀར་པོ། སངས་རྒྱས་བརྟན་
པས་འགྲོ་བ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མངོན་པར་གསལ་བ་ཉགས་མཆོན་དུ་བཀོད་
པའི་རྒྱལ་དར་འཛམ་སྤྱིང་ཅེ་མོར་རྩལ་རྩལ་གཡོ་བའི་ཡུ་བ་གཅིག་དུ་འཛིན་པའི་ཆོལ་ཁ་གསུམ་
གྱི་ཆིག་སྤྱིལ་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འགྲོས་དང་ས་ཁམས་ཀྱི་ཆགས་སྤངས་མཐའ་ཁུལ་གྱི་ཞིང་
ཁག་སོ་སོར་བོད་སྤྱི་འདུས་སྐབས་ནས་ཐོབ་སྐལ་དུ་གྱུར་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འགན་དབང་རྩགས་
པའི་བླ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་སོ་སོའི་ཡུལ་ཡུང་བདག་སྤྱོད་གནང་སྟེ་རང་སྤྱོད་རང་སྤྱོད་
གི་རྣམ་པའི་སྤྱིང་གནས་པ་ལ་བྱིམ་མཆོས་སུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་ནག་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚོགས་པ་
གཙོ་བོ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཆོམས་སུ་གནས་པའི་ས་སྤྱང་བ་མུ་ཇག་ཚོགས་པས་བོད་པར་ཉག་དུ་
གཙོས་ཏེ་དུས་སྤྱང་ནང་ས་ཁུལ་ལ་ལར་བཙན་འཇུལ་དང་ཐེ་དུས་སྒྲོས་བཙན་གཞོན་དང་བཟུ་
གཞོག་ཡང་བ་བྱེད་བཞིན་གདའ་བ་ལ། བོད་མིའི་དབྱེ་བོ་སྟེ་རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པས་

ཅ་ཚོགས་བྱས་ནས་མི་དམངས་སྐྱབས་པ་དང་གཅིག་གཅིག་སུ་དམར་ཕྱོགས་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས་སྤྱི་གཞི་མཐུན་ཅིག་པོ་གསུམ་དང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྲིམས་བཙུང་གི་ཤན་ཤུགས་ལེགས་པོས་མིའི་བསམ་སྒྲོལ་བཀའ་ཆགས་ཟབ་མོ་བཞག་པ། གསུམ་ནས་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་ཚོར་མནའ་མཐུན་ཀྱི་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྲིད་ཇུས་བཀོལ་ཏེ་ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱིས་གསོ་སྦྱང་མཛད་པ། བཞི་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བར་ཐུགས་ཁུར་གྱིས་ཁྲལ་རིགས་ཤེ་ཡང་དུ་བཏང་བ་དང་ངལ་རྩོལ་གྱིས་རོགས་རམ་བྱས་པ། རྒྱ་ནས་ཉེ་ཆོང་མཁོ་སྦྱོད་དང་ནད་པ་ཚོར་སྒྲན་རིན་མ་བྲངས་པར་ན་བ་བཅོས་འགོག་བྱས་པ། དུག་ནས་དབུལ་བོ་ཉམ་ཐག་ཚོར་རྒྱུད་སྦྱོབ་རོགས་རམ་བྱེད་པ་དང་རྒྱ་སྤྱང་ཟེར་བར་མཐའ་གཅིག་དུ་བདག་སྦྱོང་མཛད་པ། བདུན་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་སྦྱོང་སྤངས་སོར་གནས་དང་ཤེ་ལེགས་སུ་གཏོང་བར་རམ་འདེགས་བྱས་པ་ལ་སོགས་ཀྱིས་མིར་ཡིད་འགྱུ་ལ་བླེབས་ཏེ། རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པར་ཡི་རངས་གོང་བཀྱར་བློབ་པ། དམར་ཚོགས་དམག་བཅུན་བརྩིང་གིས་བོད་སར་བསྐྱོད་ཐུབ་པའི་ཐོག་ཅ་བ་ཚུགས་གིང་ཡལ་འདབ་རྒྱས་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་།

སྤྱི་ཚོགས་རིང་མ་ལུགས་ཀྱི་སློབ་གསལ་ལས་འགུལ།

དམར་ཕྱོགས་རིང་མ་ལུགས་ཀྱི་མ་ཡུམ་ལྷ་བུའི་སྤྱུ་ལེན་གྱི་ལམ་ལུགས་ལ་དྲི་ལི་ཞེས་ཆུ་ཕྱུ་གཅོས་སྲིད་གཞུང་གིས་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཀྱང་གོར་དེ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་མི་ཡོང་པའི་སྡོན་འགོག་ཆེད། དམར་ཕྱོགས་དབུས་གཞུང་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་ཁོངས་རྩིས་ཀྱི་ཆོན་ཁ་ཤས་སུ་ལས་བྱེད་པ་སྒྲོང་འཐེན་སྒྲོས་ལས་དོན་ཚོགས་ཚུང་བཏང་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་མ་ལུགས་ཀྱི་སློབ་གསལ་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་མ་ལུགས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགལ་བ་དང་

། གྲལ་རིམ་འཐབ་ཚུད། དངོས་གཙོའི་ཚུད་སྒྲུབ་རིག་པའི་འགལ་ཆེའི་གཅིག་འདྲའི་རྩ་བའི་
ཉ་ཚུལ་སྒྲུད་དེ་རང་རྒྱལ་མི་དམངས་ལ་འབྲོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་སྲ་བཏན་
གཏོང་རྒྱ་དང་། ཉར་གི་སྦྱིའི་ལམ་སྲོགས་དང་བྱེད་སྲོགས། སྲིད་རྒྱས་བཅས་ལ་འགལ་བའི་
རིགས་བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས་པ། དཔོན་ཉམས་རིང་ལུགས་པ། ཉམ་ཟས་བྱེད་མཁན་དང་
ཚུད་ཟས་བྱེད་མཁན། ཆོང་ལོག་རྒྱག་མཁན། གྲལ་རིམ་གཉིས་དང་འགྲོ་ལམ་གཉིས་བར་གྱི་
འཐབ་ཚུད་དེ་རྩ་མེད་བཟོ་མཁན། མདོར་ན། མ་རྩ་རིང་ལུགས་རོ་ལངས་རྒྱག་མཁན་བཅས་
ཐེར་འདོན་དང་དགག་རྒྱག་འཐབ་ཚུད་བཅས་བྱས་ཏེ། མི་ལ་ལ་རང་གི་ཡང་བརྒྱབ། དཔེར་
ན། རོང་བོ་དགོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཨ་ཁུ་སྟག་ལྷ་ལྷ་བྲ་དང་། མི་ལ་ལར་ད་སྦྱོང་
གྱི་གསར་བརྗེར་རོ་ཆོལ་བའི་ཞུ་མོ་གཡོགས་པ། དཔེར་ན། ལྷ་སྟོ་མི་རིགས་དགེ་ཐོན་སྦྱོབ་
གྲུའི་སྦྱོབ་གཙོ་ཉ་གོ་ལྷ་བྲའོ། སྐབས་དེ་ནས་བཟུང་གྲལ་རིམ་གྱི་དབྱེ་འབྱེད་སྐར་ལས་ཞིབ་
རྒྱས་སུ་བཏང་སྟེ། ཞིང་ཕྱུག་འབྲིང་གོང་མ་ཡན་གྱི་མི་སྡེ་ནམས་གྲལ་རིམ་གྱི་དབྱ་པོར་བརྩིས་
ཏེ་བཙོན་འཇུག་བྱེད་དགོས་པ་བཙོན་འཇུག་དང་། མི་རན་པའི་ཞུ་མོ་གཡོག་དགོས་པར་ཞུ་
མོ་བསྐྱོན་པ། དེ་ལ་མི་རན་རིགས་བཞི་འམ་རིགས་དྲུག་ཟེར་བའི་ནམ་པ་ཞིག་ལྷགས་པ་དེ་
ཆོ་ནམ་རྒྱན་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལས་འགྲུལ་ཁྲིད་དུ་དགག་རྒྱག་འཐབ་ཚུད་བྱེད་ཡུལ་གྱི་དམིགས་གཏད་
མེད་མི་རུང་བ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་དག་གི་བྲ་ཕྱུག་ནམས་ལའང་ལོ་དྲུག་རིང་
གི་སྦྱོབ་ཚུང་སྦྱོབ་གསའི་ཤེས་བྲུ་བརྒྱད་པ་ལས་དམའ་འབྲིང་གི་ཤེས་བྲུང་སྦྱོབ་རྒྱུའི་རང་དབང་
མེད་པར་ངལ་རྩལ་བ་ཞིག་མ་བྱས་རང་བྱས་སུ་ཆགས་ཡོད། (༡༩༥༥ ལོ་ནས་སྟངས་འཛིན་
བྱེད་པའི་མགོ་ཚུགས་པ་རེད།) (མཆན། ལྷག་ལྷ་ནི་རེ་བ་གོང་རྒྱལ་པོ་སྒྲང་སྟེ་བའི་མི་ཡིན་
ལ། རོང་བོ་དགོན་པའི་དུས་འཁོར་གྱི་ཆོང་དུ་ཆོས་ཁྱུགས་ཐོག་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། བྱེད་
པར་དུ་སྐར་རྩིས་རིག་པར་ཏ་ཅང་མཁས་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་ཉེས་
མིང་དེ་ཡར་སྡོན་སྲིད་གཞུང་གི་མི་སྡེས་པོད་ཀྱི་མཁས་དབང་ཆེན་པོ་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་ལ་པོད་
གྱི་སྦྱིའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་འབྲི་དགོས་པ་སྒྲུལ་བས་ཁོང་གིས་པོད་སྡོངས་སྦྱི་དོན་ཟེར་བའི་དཔེ་

ཆ་ཞིག་བཅུམས་པ་དེར་རྗེས་སུ་གཞུང་གིས་གོ་བ་ལོག་ཀྱིས་བྱས་ཏེ། ཏུ་ལའི་ཆོག་ས་ཁག་དང་
 འབྲེལ་ནས་པོད་རང་བཅན་བྱེད་རྒྱུར་གྱ་སྒྲིག་ཡོད་པའི་ཉེས་འགལ་བྱས་ཐོག་པོད་ཀྱི་མི་སྣ་སྐད་
 གསལ་ཅན་སྒྲོར་ཅིག་ལ་དོ་དམ་འཁེལ་བས། སྐག་ལྷ་འང་དེའི་གསལ་གིག་ཏུ་འགྱུར་ཉེན་ཆེ་
 བ་བྱུང་། སློབ་གཙོ་རྟ་གོ་ནི་རེབ་གོང་ཞོ་འོང་སྡེ་བའི་མི་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་ཡང་མཆོག་ཏུ་
 མངའ་བས་སྤྱི་ལོ་༢༡ ནང་པེ་ཅིན་དང་བེ་ལིང་གི་གཞུང་ཞབས་པ་མ་སྒྲོར་ཡོང་སྟེ་པོད་ཀྱི་གཏམ་
 དཔེའི་རིགས་འཆོལ་བསྡུ་དགོས་པས། རྟ་གོར་ལས་བཅོལ་བྱས་སྟབས། ཁོས་ཅི་ལྟས་
 སྒྲོས་བྱ་སྤྱེལ་གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་ཆས་གཙོས་དཔེ་དེབ་དང་དམངས་ཁྲོད་བཅས་ནས་གཏམ་དཔེ་
 ཏུག་བརྒྱ་ཅམ་དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་འཆོལ་བསྡུ་བྱས་ཀྱང་དེ་ནམས་ལའང་གོ་བ་ལོག་འབྲེལ་གྱིས་ཁོང་
 ལ་ཉེས་སྒྲིན་ཐོག་གོ།) ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཁྲོད་དམིགས་གཏད་དུ་གྱུར་པ་ཚོར་ཆབ་
 སྲིད་ཐོག་གི་ཉེས་མིང་དང་། དཔལ་འབྱོར་སྟེང་གི་ཆད་པ་འཁེལ་སྟབས། མི་གཞན་ཚོར་
 ཞོར་གྱིས་ཆོས་སྲིད་གང་ཅིས་ཐད་བཀག་རྒྱའི་བྱ་བར་ཚུད་དེ་སྤྱི་ཆོག་ས་རིང་ལུགས་གསར་བརྗེ་
 དང་འཛུགས་སྐྱུན་བྱེད་པར་ཏང་གི་སློབ་གསོ་གཏོང་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཡོད།

མདོ་བའི་འབྲོག་གི་བྱིང་འབྲུག་རགས་བསྡུས།

མདོ་བ་ནི་རེབ་གོང་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཤར་སྒོའི་མཆམས་སུ་གནས་པའི་སྒོ་སྤྱང་བ་ལྷ་བུའི་
 འབྲོག་སྡེ་ཞིག་ཡིན། སྡེ་བ་འདིར་ཚོ་ཁག་ལྷ་ཡོད་ལ་དུད་ཁྱིམ་བཞི་བརྒྱ་(དོན་དུ་དུད་ཐེམ་
 སུམ་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་སྟེ།) དང་། མི་འཛོར་སུམ་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད། གནའ་སྡེ་
 མོ་ནས་འབྲོག་སྡེ་འདིར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བཀག་རྒྱ་མེད་ལ། སོམ་ཉི་ཡི་བྱ་ལང་མེད་པར་ལོ་རབས་
 སུམ་ཅུའི་ནང་བར་འཆོ་བ་བསྐྱལ་ཏེ་བསྐྱད་ཀྱང་། རྒྱ་གཞུང་གིས་པོད་ཡོངས་ལ་བཅན་འཛུལ་
 དང་འཛུགས་སྐྱུལ་བྱས་པའི་ཆ་རྒྱུས་བྱུག་པོ་དང་བསྐྱུན་འབྲོག་སྡེ་འདིར་ཡང་བཀག་རྒྱ་དང་
 སོམ་ཉི་ཡི་བྱ་ལང་ཞིག་ངམ་ངམ་བྱུགས་ཀྱིས་སྤོབས། སྐབས་དེར་སྤྱི་ཆོག་ས་སྟེང་གཏམ་ཡན་

ཞིག་འབྱུང་བཞིན་པ་ནི་རྒྱ་ནག་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གིས་ཐོག་མར་མི་ཚོའི་མཆོན་ཆའི་རིགས་ནམས་
བསྐྱུ་བ་དང་འབྲེལ་བྱིས་ཀྱི་ཁེམ་བྱ་ཐུར་མ་ཡན་ཆད་ཐངས་ནས་གཞུང་བཞེས་ཀྱིས་མི་དམངས་
ལ་སློགས་སློམ་སྐྱབ་ལས་ཀྱིས་མནར་གཅོད་གཏོང་ངེས་པའི་བཤད་ཚུལ་ཞིག་འཕྲོས་འདུག་པས།
མདོ་བའི་འབྲོག་དམངས་ཚོས་གོ་ཐོས་སུ། ད་ལྟ་ས་ཆ་གང་སར་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པས་བོད་
པའི་མཆོན་ཆ་ནམས་བསྐྱུ་བཞིན་པའི་དམིགས་ཡུལ་ཡག་པོ་མི་འདུག་སྟེ། གནས་ཚུལ་དེ་
འདྲའི་སྐར་དུ་ཆ་བྱང་གི་ཆན་ཀྱའི་མི་དམངས་ཚོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་ངོ་ལོག་སྟེ་འཐབ་འཛིང་བྱེད་
བཞིན་མདོ་བའི་ས་ཐོག་དུ་ཐོན་སྐབས། དེ་བས་མདོ་བའི་མང་ཚོགས་ཚོར་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་
ངོ་ཚེ་ལ་བྱེད་རྒྱའི་འདུ་ཤེས་ཆེར་སྐྱེས་སྟེ། མི་རྣམས་མཆོན་ཐག་སྒྲིག་དང་དམག་ལ་ཆས་བྲལ་
ཆོད་ཀྱི་མེར་སྐྱ་ནམས་འདུ་འཛོམས་བབྱིས་ཏེ། ས་དབྱིབས་བཙན་ས་ར་བྱ་བྱང་ནང་གད་དམར་
རིང་བོའི་ཁྲོད་ཉིན་བཞིར་བསྡད་དེ་སློ་རྩེ་བོའི་བྱིའུ་ཆན་དུ་བོད་དམག་གིས་ས་སྤྱང་སོ་ལྟ་
བྱེད་པར་བྱིན། འོས་ལངས་དམག་མགོ་བཙུམས་དུས། ༡༩༥༥ ལོའི་རྟོར་རྒྱ་བཞི་བའི་ཆེས་
ཉི་ཤུའི་ནང་ཡིན། མདོ་བའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཆ་མའི་སློར་ཁག་དང་། སློ་རྩེ་བོ་ནི་གར་སྐལ་ལྡན་
རྒྱ་མཆོའི་ལྷ་སྟེ་ཆེད་དམིགས་པ་ཡིན་སྟེ། རོ་ལོག་བྱིང་འབྲུག་དུ་མ་ཞུགས་པ་རེད། དེ་
ལས་གཞན་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་དམར་གྱི་བྱ་བྱེད་སྤྱ་ཚོགས་ཀྱི་མནར་གཅོད་ཐུངས་པ་ལས་འཆི་ན་
དགའ་སྟེ་པས་འདོད་སློ་གཅིག་ཐུར་ཐོག་ མདོ་བའི་དཔའ་མངས་མཁས་གསུམ་ལྡན་པའི་
མི་སྤྱ་གཅོད་པ་མགོ་ཉལ་དང་གཅོད་པ་ཅེར་ར། གཡང་ལོ་ལ་སོགས་ཀྱིས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་འོག་
མདོ་བའི་དམག་རུ་ས་གནས་གང་དུ་བསྡད་ཀྱང་ས་སྤྱང་སོ་ལྟ་གཟབ་ནན་བྱས་པས། གསལ་བོར་
མངོན་མིན་གྱི་ཆད་དུ་སྒར་ཁ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཐོན་པ་དེ་ཆོས་མདོ་བའི་དམངས་དམག་ཚོའི་ཐོག་དུ་
མེ་མདའ་སྐྱབ་སྐྱབ་བརྒྱབ་བྱུང་བས། ད་གཞོན་མཆོ་སྒྲོན་མ་སྟོའི་རྒྱ་དམག་ཡིན་པ་རྟོགས། དེ་
འབྲལ་རྒྱ་དམག་དེ་ཆོར་འཐབ་ཚེ་ལ་དག་པོ་བྱས་ཏེ། རྒྱ་དམག་གང་མང་ཞིག་བསད་ཆས་བྱུང་
། ཁོ་ཆོས་རྒྱུང་འཕྲིན་བརྒྱུད་དེ་ཀན་སུའུ་ཡི་དམག་དཔུང་ལ་འབྲེལ་རྒྱས་བྱས་སྟེ། རྒྱུར་
ལུང་དང་ཉི་མ་ལུང་སྟེ་ལ་ཁྲད་ཁ་རུ་མདོ་བའི་དམངས་དམག་གིས་སྤོ་མ་སྟོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དམག་

ལ་དྲག་འཐབ་བྱས་པ་དང་། སྤྱི་འོ་ཀན་སུའུ་ཆ་བྲང་སྤྱོད་གས་ཀྱི་དམག་དཔུང་ལ་འཐབ། དེ་འདྲིའི་
དང་མདུན་རྒྱབ་གཉིས་ནས་རྒྱའི་དམག་དཔུང་ཆེན་པོས་དེ་དང་རབས་ཀྱི་གོ་མཚོན་སྤྱོད་གས་ཆེན་
དང་ལག་སྒྲོམ་གད་རྩམ། སྐག་སྐག་མེ་མདའ། རིང་མདའ། དཀྱུ་མ་མདའ་སོགས་ཇི་ར་སྐྱ་
འབྲུག་སྟོང་གྲགས་གྲགས་དང་མདའ་མོ་ཆར་སྐྱ་འབབ་འབབ་བྱས་པས་མཚོན་ཆའི་ལེགས་ཞན་
དང་། མང་སྡེ་ཉུང་གིས་མ་བརྟན་པས་སྐབས་སུ། བོད་དམག་མང་ཆེ་བའི་སྤྱོད་པར་བརྩོས་
ཀྱིས་རྒྱ་དམག་གིས་གདོང་བསུས་ཏེ་ར་མགོར་རྒྱགས་པས། རྒྱ་དམག་གི་དཔུང་དཀྱིལ་བཞགས་
ནས་བོད་དམག་ཁག་ཅིག་གོར་ཏེ་བྲོས་བྲོལ་བྱེད་བྱབ་པ་བྱུང་བ་དང་། འཐབ་འཇིང་གི་མགོ་
མཇུག་བར་གསུམ་དུ་མདོ་བར་མི་དུག་རུ་རེ་དགུ་དང་རྟ་བདུན་རུ་དོན་གཅིག་གན་ཀྱུའི་མི་
བདུན་རུ་དོན་གཉིས་དང་རྟ་བདུན་རུ་དོན་ལྔ་རྒྱེན་ལམ་དུ་བཏང་། བོད་དམག་ཁག་ཅིག་སྐབས་
ལེགས་ཀྱིས་མཐར་བུབ་པ་བྱུང་སྟེ། ས་བཙན་སར་བྲོས་བྲོལ་དུ་བསྐྱོད། དམར་སྤྱོད་གས་ཚོགས་
པའི་ལས་བྱེད་པ་དང་། དམག་མིས་མདོ་བའི་སྐྱ་མ་གཙོའི་མང་ཚོགས་སྟོར་ཅིག་བསྐྱུལ་ཏེ་
བོད་པའི་གོར་དམག་ཚོར་མགོ་འདོགས་བྱས་ཆེ། སྐག་འཇིགས་མི་དགོས་པའི་ཁ་བད་བསྐྱབ་
བྱ་བཏང་སྐབས། མཐའ་མི་འབྲོལ་བ་མངོན་ནས་དམངས་དམག་ཚོས་མི་རེའི་མཚོན་ཆ་དང་
། རྟ་རེ་ཡུལ་ནས་མགོ་འདོགས་བྱས། དེ་ནས་ཏོར་རྒྱ་ལྔ་པའི་ཆེས་བཅུ་གསུམ་ལ་རུ་སྟོར་
ཐ་ཐོར་དུ་གནས་པ་རྣམས་བོན་ཁོག་དུ་སྤྱོད་གས་བསྐྱུས་བྱས་ཏེ་ཉིན་བཞི་ལྔའི་དུས་སུ། ཚོགས་
ཆེན་ཞིག་འཚོགས་ནས་ཡུག་པོ་དང་འགོ་བ། དམག་གཙོ་རྣམས་ཀྱི་མིང་བཏོན་ཏེ་ས་ཁུག་ཅིག་
དུ་བྲིད་དེ་ཐག་པས་མི་རེ་རེ་བཞིན་དམར་དཀྱིགས་ཀྱིས་ཁྲོན་མི་དུག་རུ་རེ་གསུམ་བཙོན་དུ་
བཅུག་(དཔེར་ན་རྒྱལ་འདུ་ཚོ་བར་མི་བཅུ་བདུན་བཙོན་དུ་བྲིད་པ་ལས་མི་བཅུ་གསུམ་ལྔ་བའི་
ལམ་དུ་གཤེགས་པ་རེད) དེ་ནས་རིང་པོ་མ་སྤྱིན་པར་མི་ཚོར་བྲེངས་གཉིས་པའི་འཇོན་བཟུང་
དང་རྒྱ་ཁོར་ཡོད་ཆད་གཞུང་བཞེས་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་སྟེ་དམངས་མཉམ་བསྐྱེས་སྟོས་བྱན་མོང་
ཟ་ཁང་བཅུ་གས་ནས་མཚོངས་བསྐྱོད་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ལས་གཞིའི་མགོ་བརྩམས།

རིང་པོ་གཤི་ནར་གྱི་ས་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པར་ངོ་སྤྲོད་ བྱས་ཚུལ་མདོ་ཙམ།

དེ་ཡང་རེ་བ་གོང་ཅི་ཁོག་གི་སྟོན་ལྟ་བུ་མཆོམས་སུ་གནས་པའི་རིང་པོའི་ཚོ་བ་སོ་སྟེ་ལས་
གྲུབ་པའི་རིང་པོ་སྐྱོད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གསུམ་དེ་རིང་པོ་གཤི་ནར་ཞེས་འབོད་ལ། སྤྱི་སྡེ་གཞུང་
གསར་གྱིས་བཙུགས་པའི་མིང་ལ་གསེར་ལྗེ་འུ་ཆེས་ཟེར། (ཆེས་ནི་རྒྱ་སྐད་ཡིན་ལ་བོད་སྐད་
དུ་གནས་སམ་ཁུལ་གྱི་གོ་དོན་ནོ།) དེ་གནས་ཡུལ་ནི་ཁམས་རིའི་སྤྱི་ཡིན། ༡༩༥༥ ལོ་ནས་
༥༦ སྐབས་སུ་རས་གྱར་ཐིབས་ཏེ་བསྐྱོད། ༡༩༥༧ ལོར་ཁང་པ་བཟོ་སྐྱོན་བྱས་ནས་ཁུལ་མི་
དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་ལས་དོན་བསྐྱབས། སྐབས་འདིར་རིང་པོ་གཤི་ནར་ལྗེ་བའི་བཙན་
གུ་ལྷ་ལྷ་ནི་ཅི་ཅོང་མི་དམངས་ཁྲིམས་བཤེར་ཁང་གི་གཙོ་འགན་པ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་ཐར་
ཅོང་དམངས་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཡིན་པ་འོད་ཟེར་ནི་ཅོང་ཕུགས་ལས་ཁང་གི་ལས་
བྱེད་པ་ཡིན། གསེར་ལྗེ་འུ་ས་ཁུལ་གྱི་དྲུང་ཆེ་རྒྱ་མི་རུས་ཀྱང་ཡིན་པ་མིང་ལ་ཀྱང་རྒྱུ་ཅི་ཞེས་
འབོད། ས་ཁུལ་དེའི་ཁུལ་དཔོན་ནི་བཙན་གུ་ལོ་བཀྲ་དང་མཁའ་ལྷ་གཉིས་ཡིན་ལ་ས་གནས་
ལས་བྱེད་པ་དག་ཀྱིས་སྟོན་པའི་མཛུགས་ཡོད།

༡༩༥༧ ལོའི་ལོ་མཇུག་ལྗེ་བ་འདིར་དུད་ཁྲིམ་སུམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ལྷག་དང་། མི་གངས་
ཉིས་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་ལྷག་མངའ་ཁོངས་ས་ཁྲོན་གར་ཕྱོགས་སོག་པོ་དང་། ལ་རིགས་ལ་མཐུད་
པ། རྫོང་ཕྱོགས་གཞུང་དང་གསེར་ཆེན་མགར་ཅི་དགོན་གོང་འོག་ལ་གདུགས་པ། ལྷ་བ་ཕྱོགས་
གསྐྱང་ལ་འབྲེལ་པ། དྲུང་ཕྱོགས་དོར་དཔོན་སྐོར་ལ་བྱུག་ཡོད། སྤྱིའི་ས་ཁྲོན་མུའུ་ཁྲི་251.7་
ཡོད་པ་དེར་ཕུགས་ཐོག་ཁྲི་བརྒྱ་ལྷག་སྲིད་པས། ཅི་ཁོག་ལྗེ་བཙུན་འོ་ཁྲི་དེ་ཆེས་ཕུག་པོ་ཡིན་པ་
ས་ཕྱོགས་ཀྱི་དུ་རིང་པོ་གཤི་ནར་ཞེས་མཆོན་སྟོན་གསུམ་རྣམས་ཀྱི་ལྷན་པོ་ཡོད་དོ། ། གསེར་
ལྗེ་འུ་མི་དམངས་ཡོངས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པའི་མི་དམངས་མང་གཙོ་རིང་ལུགས་

ཀྱི་སྲིད་གཞུང་གསར་བའི་འགོ་བློན་དང་སྐད་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉེ། ༡༩༥༤ ལོའི་ཟླ་བཞི་བའི་ནང་འབྲོག་
པའི་རང་སྐྱོར་གྱི་མཆོན་ཆ་སྟོན་གི་ཅམ་ཡང་མ་བསྐྱར་པར་མདའ་པོ་འཁྱེད་ཆང་མ་རྒྱ་གཞུང་ལ་སྤྱད།
གསེར་ལྗེ་འབྲོག་དམངས་ཚོས་གཞུང་གིས་གནང་བའི་འཛེར་དང་ལྷགས་ཁེམ་ཐོགས་ནས་
ལྷགས་ལས་ཐོན་སྐྱེད་གཙོ་གཉེར་སྟོན་པོར་རྒྱག་པ་དང་། ས་ཁུལ་དྲོ་ས་འམ་ས་གཤིས་རྩུང་
ལེགས་གནས་སུ་ས་ཁོད་སྟོན་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་བྱ་ལས་སྟོན་ཆོགས་སུ་འབད་བཅོན་ཆེར་སྐྱེད་གནང་
སྟབས། གོང་རིམ་སྲིད་གཞུང་གིས་གསེར་ལྗེ་འབྲུལ་ལ་སྟོན་ཐོན་གྱི་སྡེ་ཁག་གི་དར་ཆ་བསྐྱུལ་
བ་དང་བསྟོད་བསྐྱེད་མཛད། དེ་འདྲའི་སྐབས་སུ་སྲིད་གཞུང་གིས་ཞིང་སྤྱགས་ལས་མཉམ་
ལས་ཅན་དུ་རྒྱར་རྒྱ་དང་བཞེན་ཁག་འཛུགས་པ་དོན་གཉེར་བྱེད་པ་དང་འབྲེལ་ཆོས་ལུགས་དེ་
ཚོངས་དད་ཅིག་དང་བཀས་བཀོད་རྒྱན་འཛིན་ལ་ཞབས་འདེགས་ལུ་བྱེད་ཀྱི་བཟུ་གཞིག་ཡོ་བྱད་
མཐར་གཏུགས་ན་དུག་ཅ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་སྟེང་སྟོན་གསོ་རྒྱལ་བསྐྱེད་སྤྱད་ཀྱིས་ཆེར་
བྱེད་བཞིན་སྟོན་ཆོས་གསུམ་ཅ་མེད་དུ་གཏོང་དགོས་ཚུལ་གྱི་སྒྲུལ་མ་བཏང་བྱུང་བས། དེར་
གསེར་ལྗེ་འབྲུལ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ནམས་ཀྱིས་གཏན་ནས་སྟོ་མོས་མ་བྱུང་བར་ང་རང་ཆོའི་པ་མེས་
ཡང་མེས་རིང་ནས་སྟོ་མཆོག་གྱུར་གྱི་མགོན་པོར་སྟོ་དཀར་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་མཆོད་བཀྱར་
བཞུགས་ཏེ་དུས་འདའ་བ་ལ། ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གྱུང་ཁན་ཏང་གིས་ཆོས་ལ་ངན་སྦྲས་ཀྱི་ཆོག་མཆོན་
བཏབ་ཏེ་དམའ་འཕེབས་བྱས་པར་མ་ཟད། དེར་གཏོར་བརྒྱག་གཏོང་ཅིས་ཡོད་པ། སངས་རྒྱས་
བསྟན་པའི་སྤྱང་མ་ལྟ་མཆོག་གྱུར་ལ་གནོད་པ་ལས་སྟོན་འཛེར་དགོས་ཀྱང་སྟོ་འབྲོད་མེད་པའི་
འདུ་ཤེས་སྟེང་། པོན་རྒྱའི་ཟླ་ཁའི་སྡེ་བའི་ཆོགས་གཉིས་ཟེར་བ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ལས་བྱེད་པ་ཡིན་
པ་དང་། ཁོའི་མེ་མདའ་རིང་ཐུང་གཉིས་རེ་འཁྱུར་ཏེ་གྱུང་ཁན་ཏང་གི་བྱ་ལས་སྐྱབ་བཞིན་ཡོད་
པ་དེས་ཀྱང་རྒྱ་དམར་ཆོས་ལུགས་ལ་མི་དགའ་བ་དང་། ཟླ་དཔོན། ལྷག་པོར་མི་དགའ་བར་
དགྲ་ལྟར་འཛིན་པར་མ་ཟད། དམངས་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲོར་གཞུང་བཞེས་བྱེད་པ་དང་། མི་
བཟང་པོའི་གས་ཐམས་ཅད་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་རྒྱ་ནང་དུ་བྲིད་དེ་སྤྱིར་ཡོང་དཀའ་བ་སོགས་
བརྗོད་པ་དེས། ཏང་དང་མི་དམངས་བར་དབྱེན་དཀྱགས་བྱས་ཏེ་ཁོ་རང་ཉིད་ཀྱང་དམར་སྟོགས་

ཚོགས་པར་ངོ་ལོག་ཀྱང་འགལ་བྱེད་མཁན་དུ་གྱུར། ཁོས་བཤད་པ་དང་སྐབས་དེའི་ངེས་དོན་གཉིས་མཚུངས་པ་འདྲ་བ་དང་། ཐུན་ཏེ་རྫོང་ཕྱོགས་སུ་འང་ཁྱེད་ཀྱི་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པར་ངོ་ཚོལ་གྱི་ལས་འགལ་སྡེལ་དེ་ལོ་དེའི་ཟླ་བཞི་བར་གསེར་ཇེ་འུ་ཁྲལ་མེར་སླེག་ལ་རྒྱ་རྩིས་ནམས་བཅོམ་པ་དེས་དེ་བས་ཀྱང་འབྲོག་དམངས་ཚོར་ཤན་ཤུགས་བྱེད་པས། ༡༩༥༥ ལོའི་དོར་ཟླ་བདུན་པའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ཡས་མས་སུ་རོང་བོ་སྡེ་བ་གསུམ་གྱི་མི་སྣ་གཙོ་བྱས་སོགས་ཀྱིས་གསང་བའི་གྲོས་མོལ་བརྒྱད་དེ་བཞུགས་སུང་ལྷ་མཚོག་གྱུར་མགོན་གྱི་སྐུ་ལ་སྤྱང་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་དམངས་ཁྲན་གྱིས་བཙོས་སྐུར་ལ་ངོ་ཚོལ་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱ་རྒྱུ་བྱས་པ་མ་ཟད། ཁྱེད་ཀྱི་ལ་དགའ་བ་ནམས་ཀྱང་རྒྱ་ཡན་དུ་མི་གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་བཀོད་སློག་བྱས་པ་རེད། ཉིན་ཞིག་ཁྱེད་ཀྱི་དམར་ཚོགས་སྤྱད་གཞུང་གིས་དམག་མི་དང་ལས་བྱེད་པ་མངགས་ཏེ། གསེར་ཇེ་འུ་ཁྲལ་གྱི་མང་ཚོགས་ནམས་ཚོགས་འདུར་ཁྲུགས་རྒྱར་བཅོམ་སྤྱོད་བྱེད་དེ་དུས་རོང་བོ་སྡེ་བ་གསུམ་གྱིས་འོས་ལངས་བྱ་རྒྱུ་བྱས་ཡོད་པས། དེ་ཉིན་ཚོགས་འདུར་འགོ་ཁར་མི་ཚོས་ལྷ་བའི་རུམ་དང་ཕུ་རིང་ནང་འཛོར་དང་ལྷགས་ཁེམ། དབྱུག་པ། རོ་སོགས་ཐོགས་ཏེ་འཚོགས་འདུར་བསྐྱོད་པ་རེད། ཚོགས་འདུར་འཚོགས་རྗེས། ཁྱེད་ཀྱི་དམག་གིས་ཅི་ཀོན་མེ་མདའ་དང་རིང་མདའ་དཀྱུམ་མདའ་སོགས་བཟུང་ནས་མཐའ་བསྐྱོར་དེ་བཞུད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བཞུན་པའི་ཆོས་ལུགས་དེ་ལོག་སྦྱོད་ཡིན་ཚུལ་དང་མང་ཚོགས་ལ་གཉའ་གཞོན་དང་བཟུ་གཞོག་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒྲ་མ་དང་དཔོན་པོ། ལྷགས་བདག་ཚོ་ཉེས་ཅན་ཡིན་ཚུལ་བཟོད་གཞི་བྱས་ཏེ་མི་འགའ་འཛོན་བཟུང་བྱ་རྒྱུའི་མགོ་བཙུམས་ནས་དེ་དག་གི་མིང་བཏོན་པ་ནམས་རེ་རེ་བཞིན་ཁྱེད་ཀྱི་དམག་དང་ལས་བྱེད་པའི་གམ་དུ་སྡེབས་ཅ་ན། ཁོ་ཚོས་ཐག་པའི་རེ་རེ་བཞིན་བཀྱིགས་ཅིས་བྱེད་སྐབས་སུ། འབྲོག་པ་ཞིག་གིས་སྒོ་བྱར་དུ་སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོས་གི་སྒྲ་ཞིག་བསྒྲགས་འདྲུལ། ཚོགས་ཁྲུགས་མང་ཚོགས་ནམས་འུར་བེང་ངེས་ཤིང་རྒྱུགས་པ་ལྟར་རང་རང་གིས་བཟུང་བའི་ལག་ཆས་མདུན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་དམག་དང་ལས་བྱེད་པ་བདུང་རྟེན་སྤྱད་དེ་བསད་ནས་དེ་དག་གི་མཚོན་ཆ་ནམས་ཚུར་ལེན་མགོ་བཙུམས་པས། ཅི་ཀོན་མེ་མདའ་བཟུང་བའི་དམག་དེ་འང་དོན་འཁྲོར་བའི་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་

ཏེ་སྐྱེག་སྐྱེག་མེ་མདའ་བརྒྱུར་ནས་ཤོས་ཀྱང་མ་ཐར་བར་བསད། རྒྱ་རིགས་དེ་ཆོའི་ཁྲོད་དུ་ཅེ་
ཁོག་མགར་ཅེའི་མི་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གྱུ་ཡངས་གཏོང་ཅིས་བྱས་སྐྱབས་ཁོ་རང་རྟར་ཞོན་དེ་ཤོས།
གསེར་ལྗེ་འུ་མི་ཀན་ཙམ་ཞིག་གིས་ད་རྟེན་ང་ཆོས་གྲུང་བྱུང་དང་གནམ་གྲུང་བྱུང་བེར་བར་ངོ་ཡ་
བྱེད་མགོ་བརྩམས་པས། བོད་མི་ཡིན་ཡང་རྒྱ་དགའ་བ་ཆོར་གྱུ་ཡངས་བྱེད་མི་རུང་ཞེས་བཤད་
ཞོར་རྟར་བཅིབས་ནས་གི་འཕྱར་ཏེ་རྗེས་སུ་སྟེགས། ཤོས་འགོ་བའི་མིས་སྤྱིར་མིག་གིས་བརྟ་
ཙམ་གྱིས་ད་ཀྱུ་མ་མདའ་སྒྲངས་ནས་བརྒྱབ་ཀྱང་རྗེས་སྟེགས་པའི་མིར་མ་ཐོག་པར་ཁོའི་རྗེས་ཆོད་
དེ་གི་གཡུགས་ཐེངས་གཅིག་གིས་མགོ་སྟེ་བྲེགས་ཏེ་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་། ཉིན་དེར་རྒྱ་དམག་
དང་ལས་བྱེད་པ་ཆང་མ་ཆར་གཅོད་བྱས་ཀྱང་གསེར་ལྗེ་འུ་མི་སེར་ཆོར་ཅི་ཡང་མ་སྟོན་པ་རེད།
དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་བཞིན་པས། རྗེ་འདིར་སྤྱིད་གཞུང་གིས་རྩ་འཛུགས་བྱས་པའི་
དམངས་དམག་ཆོར་རང་རྗེ་བའི་སྤྱོགས་སུ་ལངས་དགོས་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། ཡུལ་གྱི་དམངས་
དམག་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་དེ་ཆོས་མཆོན་ཆ་བཀོལ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་བྱ་བ་མི་སྲུང་ཙམ་གྱིས་
ས་ཆ་དེར་རས་གྱུར་སྤྱབ་ཏེ་བསྐྱོད་པ་ནམས་ཆོས་བརྒྱ་བདུན་གྱི་མཆན་མོར་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་
པར་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་། དེ་ཆོའི་མཆོན་ཆ་ནམས་དང་ཡར་སྡོན་འབྲོག་པའི་ལག་དུ་བརྒྱས་
པའི་མཆོན་ཆ་ཁ་གསལ་གིག་ཀྱང་སྤྱིར་བདག་པོ་ལ་ཐོབ་པ་འང་ཡོད། ཆོས་བཙུང་ཉིན་རྒྱ་
ནག་དམར་ཆོགས་དམག་མི་བཞི་བརྒྱ་ཡིས་གཙང་དོན་པ་བཙུགས་སྐྱུར་བྱས་ཏེ་སྤྱིར་ལོག་ནས་ས་
ཆ་སྐྱ་ཀན་ཁུ་མདའ་ལ་ཐུན་ཏེ་གཡུ་རྩོག་རྗེ་བའི་ལས་བྱེད་པ་བསོད་ནམས་ཏོ་ལྷག་བེར་བ་དེས་
ལམ་སྐྱ་ཁྲིད་དེ་སྟེབས་སྐྱབས་གསེར་ལྗེ་འུ་འོས་ལངས་དམག་གིས་རྒྱ་དམག་དེ་དག་གི་གདོང་
བཀག་སྟེ་འཐབ་འཛིང་རྩ་དག་བྱས་མཐར་བསོད་ནམས་ཏོ་ལྷག་མ་གཏོགས་གཞན་ཆང་མ་ལྟ་
བའི་ལམ་དུ་བརྒྱངས་པ་དང་། གསེར་ལྗེ་འུ་བོད་དམག་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱོག་ཤོར་བ་རེད། དེ་རྗེས་
གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་ཆོ་ཡུལ་མི་ཉི་སར་ཡོང་སྟེ། ཡུལ་མི་དང་ཕན་ཚུན་ངོ་འཕྲད་དུ་
མ་བརྟུག་པར་(རྒྱ་མཆན་ནི་དམག་འཐབ་ཁྲོད་ཆོ་སྤྱོག་ཤོར་བ་ཆོ་གསང་རྒྱ་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན)
རྒྱང་ཐག་རྒྱང་རིང་བ་ནས་བུད་མེད་ཆོར་ཁ་བརྟུང་བྱས་དོན། ད་ནས་བཟུང་ཁྲོད་ཆོས་བློག་ལྷག་

བཤམས་ཏེ་བོ། གྱིས་པ་ནམས་དང་རང་ཆོ་སྟོགས་སུ་མ་འདུག ང་རང་ཆོ་རྗེས་སུ་འབྲད་
ངེས་ཡིན་ནེས་བསྐྱབ་བྱ་བཏང་ནས་དམག་ལ་ཆས་སོང་། གསེར་ལྗེ་འུ་དམག་གི་མཆན་ལ་འཛུ་
སྒྲིང་དམག་ཚོད་ཅེས་བཏགས་ཡོད། འདི་སྐབས་བོད་དམག་ལ་མཆོན་ཆ་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད་པར་
གྱུར། ཡིན་ན་འང་མཆོན་ཆ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་ག་ལ་འདང་སྟེ་མི་མང་ཆེ་བ་མཆོན་མེད་ལག་
སྟོང་ཡིན་པས་འཐབ་ཚོ་ལ་ནང་པན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་བྱེད་པ་དང་རྒྱ་དམག་བསད་པ་ཚོའི་མདའ་
བོའུ་ཚུར་ལེན་ཐབས་བྱེད་པ། རྒྱ་དམག་གིས་ཚུར་འཕངས་བའི་ལག་སྟོམ་སྒྱིར་གཡུག་ཏེ་ཁོ་
ཆོ་ཆར་གཙོད་བྱེད་ཐབས་བྱས་པ། དང་ཐོག་གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་མང་ཆེ་བར་རྒྱ་དམག་
གིས་དེང་རབས་གོ་མཆོན་དེ་འདྲར་བེད་སྟོང་བྱེད་པ་པར་ཞོག་ཐ་ན་མིག་གིས་མཐོང་ཡང་མ་
སྟོང་བས། གི་ཆས་བྱུང་པ་འང་ཡོད། ཆོགས་གཉིས་གཙོས་ཉམས་སྟོང་ཡོད་པའི་མི་ཆོས་བེད་
སྟོང་བྱེད་སྟོགས་བསྐྱབས་པ་དང་དམག་འཐབ་དངོས་ཀྱི་ཁྲོད་ཤེས་ཉོགས་བྱུང་ནས་འཐབ་རྩས་
འཐབ་རྩ་ལ་ཐེ་འཛོམས་སུ་གྱུར། གསེར་ལྗེ་འུ་མི་དམངས་ཆོས་འཐབ་ཚོ་ལ་ངེས་མེད་རྒྱན་
བསྐྱང་དམག་འཐབ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་དམར་གྱི་དམག་དབུང་དང་། ལས་བྱེད་པར་གང་ལ་གང་
འཆམས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་སྟུང་དེ་ཚོ་ལ་འཛིང་བྱས། དམག་མི་དང་ལས་བྱེད་པ་གསེར་ལྗེ་འུ་ས་ཁུལ་
དུ་བྱ་བ་སྐྱབ་པར་འོང་བ་ཚོའི་རྒྱན་བསྐྱབ་པ་དང་བ་མ་འདྲེན་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་དེ་དབུག་པ་དང་
རྩམ་པ་འཐག་བྱད་ཀྱི་ལག་བསྟོར་དང་རྩལ་ཁེམ། འཛོར་བཅས་བཀོལ་ཏེ་ལྗེ་བའི་ལམ་དུ་
བརྒྱུངས་ནས་དེ་དག་གིས་ཐོགས་པའི་མདའ་མཆོན་དང་ཞོན་ཏྲ་སོགས་སྒྲངས་ནས་དམངས་དམག་
གི་བསྟོན་མ་བྱས་པ་རེད། རྒྱ་ནག་སློད་གཞུང་གིས་དུས་ཡུན་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ནང་རྫོང་སློད་
གཞུང་ཆགས་ཡུལ་དང་གསེར་ལྗེ་འུ་ཁུལ་བར་རྒྱང་ཐག་རྩུང་རིང་ལ་ཁ་པར་རྒྱུང་འཕྲིན་མེད་
སྟབས། གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་ཆོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་ལ་ངོ་ཚོལ་བྱས་པ་མ་ཆོར་བས།
གཞི་རིམ་དུ་སློད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཐེ་འདྲ་མངགས་གཏོངས་བྱས་ཀྱང་ཕྱིར་ཡོང་བ་གཅིག་
ཀྱང་མ་བྱུང་སྟབས། སློད་གཞུང་གིས་གསེར་ལྗེ་འུ་ཆེ་ཡི་ནི་འཁོར་གྱི་ཆེས་དག་ལ་རྒྱས་ལོན་
བྱས་ནས་ད་གཟོད་བྱེན་ལོག་པ་ཉོགས། དེ་ནས་བཟུང་གནས་ཚུལ་གྱི་བབ་ལ་བསྟུན་ཏེ་གོང་

རིམ་སྤྱི་དགུང་ལ་གནས་ཚུལ་ལྟ་འདྲལ་བྱས་ཐོག་ནི་དེ་ཆེན་དམག་སྤྱི་དགུང་གིས་དམག་དཔུང་
ལ་ངོ་ལོག་ཐག་པ་དེ་ཆོ་སྤྱོད་པར་འཐབ་ཀྱིས་བྱས་ཏེ་བདེ་འཇགས་སུ་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་
ཕབ། དམར་ཆོགས་དམག་དཔུང་འཕོར་ཆེན་གྱི་ཀ་དང་ཆ་སྟོ་སྟོགས་གཉིས་ནས་ཅེ་རྫོང་གསེར་
ལྗེ་ལུ་ས་གནས་སུ་དཔུང་འཇུག་བྱས། གསེར་ལྗེ་ལུ་མང་ཆོགས་ནམས་ཀྱིས་བྲེལ་འཛུལ་དང་
རང་རང་གི་སྒྲ་ཁྲིམ་གྱི་རྒྱ་རྒྱས་དང་ན་ཞོར་ལུག་གསུམ་མང་ཆེ་བར་བདག་པོ་རྒྱག་དབང་མ་བྱུང་
བར་སྤྱགས་ཐོག་ཏུ་དུང་གས་ཤིག་དང་གྲོན་གོས་བཟའ་བཏུང་གི་སྒྲོར་ཙམ་ཁལ་མར་བཀལ་ཏེ། རི་
ལུང་རྗེ་རི་བཙན་སར་བྲོས་བྲོལ་ཏུ་བསྐྱོད་པ་དང་། ལུལ་ལུས་ཀྱི་སྤྱགས་ཐོག་ཐམས་ཅད་ལ་
བདག་པོ་མེད་པས་ཁྱུ་དང་ཁྱུར་འདྲེས་ཏེ་གར་འགྲོ་འདིར་འགྲོ་མེད་པར་ལུས། སྒོ་ཁྲིམ་སྤྱགས་
ཐོག་སྤྱང་བའི་ཁྲི་ནམས་ལ་འང་རྟོ་རྟུ་དུ་མི་མེད་པས་བཀྲེས་རྟོགས་ཀྱིས་མནར་བའི་དབང་གིས་
སྒྲ་ཁྲིམ་དུ་རྒྱགས་ནས་བས་རིགས་འཛོལ་བཟའ་བྱས་པར་མ་བཟད། སྤྱགས་ཁྱུར་རྒྱགས་ནས་ལུག་
བསད་དེ་བ་བ་སོགས་བྱེད་ཀྱིན་གདའ་བས་མོད་ལ། རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་དམག་དཔུང་གིས་ཆ་མ་
ཆོམ་མེད་པར་འབྲོག་པའི་རུ་སྒྲོར་སོ་སོའི་མཐའ་བསྒྲོར་ཏེ་སྤྱག་སྤྱག་མེ་མདའ་དང་རིང་མདའ།
སྒྲོགས་མདའ། ལག་འཕོམ་སོགས་སྤྱད་དེ་སྒྲོ་ཏམ་ཆེན་པོས་རྒྱབ་ཐོག་སྒྲ་ཁྲིམ་མེས་འབར་
འཆོགས་བྱུང་བ་དང་སྤྱགས་ཐོག་ཁྲི་གུ་གང་མང་ཞིག་བསད་མས་བྱུང་བས། སྤྱགས་ཐོག་སེམས་
ཅན་ནམས་འདྲོགས་ཏེ་ཡར་རྒྱག་མར་མཆོངས་བྱས་ནས་དམག་མིའི་གདོང་ལ་མཆོངས་ཏེ་བསད་
མས་བྱུང་པ་འང་སྤྱི། སྤྱགས་རིགས་དང་ཁྲི་གུ་ནམས་མེ་མདའི་སྐད་སྒྲ་དང་། རྒྱུ་ལེ་ནས་
མཐོང་སྟོང་མེད་པའི་རྒྱ་ལུ་གྲོན་པའི་རྒྱ་དམག་དང་ལས་བྱེད་པ་མཐོང་འཕྲལ་འཇིགས་སྤང་སྒྲེས་
པ་དང་འབྲེལ་སྤང་སེམས་ཅིག་ཀྱང་སྒྲན་སྒྲེས་སུ་བྱུབ་པའི་མངོན་ཏུགས་སུ། ཁྲི་གུས་ཁོ་ཆོ་
མཐོང་འཕྲལ་ཁོང་ཁོ་ཆེན་པོས་སྐད་འབྲེན་ལ་དེ་ཆོའི་སྤྱི་རང་གུགས་ཀྱིས་རྒྱགས་ནས་འཇུ་
སྤྱབ་བྱེད་པ་དང་སྤྱགས་ཐོག་ཆོ་འདྲོག་འགྲོ་བར་མ་བཟད། འཇིན་བཟུང་བྱེད་ཅིས་སྐབས་རུ་འཇིང་
དང་རྐང་སྤྲས་རྒྱག་པར་བྱེད། ཁྲི་དང་སྤྱགས་ཐོག་ནམས་སྟོགས་སོ་སོར་བྲོས་ཏེ་འབྲམས་སྒྲོམ་
བྱེད་བཞིན་གདའ་བས། དུས་སྐབས་ངེས་ཅན་ཞིག་གི་ནང་སྤྱགས་རིགས་དང་ཁྲི། སྤྱང་གི་

བཅས་ལྟན་དུ་འབྲོགས་ཏེ་གནས་པའི་ཚུལ་དུ་སྤྱིན། རྒྱ་ནག་དམར་ཆོགས་དམག་དཔུང་གིས་
གསེར་ལྗེ་འུ་རོ་ལོག་པ་ཆོ་སྒྲ་མོ་ནས་བྱོས་ཡིབ་བྱེད་པར་སྤྱིན་པ་རྟོགས་ཇེས། འཕལ་མུར་ཇེས་
སྟེགས་འཆོལ་ཞིབ་གང་སར་བྱས་ནས་འབྲོག་པ་མང་ཆོགས་སྒྲོར་ཅིག་རྟེན་རྟོགས་བྱུང་སྟེ་བསྒྲོར་
ཁོལ་སྒྲོས་དེང་རབས་ཀྱི་མཆོན་ཆ་སྒྲ་ཆོགས་སྒྱུད་དེ་དམག་དཔུང་ཆེན་པོས་དྲག་ཁོལ་བྱས་པའི་
སྐད་སྒྲ་འབྲུག་སྟོང་གྲགས་གྲགས་དང་མདའ་མདེའུ་ཆར་སྒྱུ་འབབ་འབབ་བྱས་བྱུང་བས། འབྲོག་
པ་མང་ཆོགས་ནན་བྱིས་བྱུད་མེད་ཁག་ཅིག་གང་སར་བསད་པ་དང་། མི་མང་གཞན་པ་ཆོར་མདའ་
མ་ཕོག་ཀྱང་དམར་དམག་ལ་འཛིགས་སྐྱག་སྒྱི་གཡའ་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། རུ་ངག་སྒྲུག་སྐད་གནམ་
ས་འགོངས་པ་ཞིག་འདོན་བཞིན་ཡར་འབྲོ་མར་འབྲོས་སྒྲོ་ནས་སྒྲ་བྲིམ་གཅིག་དུ་སྒྲོགས་ཏེ་ཕན་
ཚུན་འཐམ་འབྲུད་ཀྱིས་གསོན་ཆེ་མཉམ་གསོན་དང་འཆི་ན་མཉམ་འཆི་བྱེད་པའི་རྣམ་པའི་སྟེང་
། བོང་གྲུལ་ཆོ་བའི་བ་ཁར་འབྲོག་དམངས་བཟའ་ཉོག་མི་བཅུ་གསུམ་བསྐྱེད་བས་གསོད་བཏང་
བ་སོགས་ཡང་བའི་གནས་ཚུལ་གང་མང་གང་སར་བྱུང་ཡོད། གསོན་བཟུང་བྱེད་བས་པའི་བཟའ་
རྟོག་དང་མས་མ་འདེད་བྲིད་བྱེད་སྐབས་སུ། དམར་ཆོགས་དམག་དཔུང་གི་དཔོན་རིགས་མེད་
པའི་སྐབས་ལ་བསྒྱུན་ཏེ་དམག་མི་ཕལ་བ་ཆོས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་བས་པའི་མི་སེར་ལ་གཙར་རྒྱུང་
གཏོང་བ་དང་། མས་མ་རེ་འགར་མེ་མདའི་ཅེ་གྱི་སྟོ་བ་དང་སྟེང་ཁར་བསྒྱུན་ཏེ་ངན་གསོད་
ཀྱང་བྱེད། གསོན་བཟུང་བྱས་པའི་ཁྲིད་ལས་སྒྲེས་པ་འང་མ་རྒྱུ་ཅེ་ཁོག་རྫོང་ཐོག་གི་བདེ་སྒྲུང་
ལས་ཁུངས་སུ་བྲིད་ཇེས། ལས་ཁང་དེའི་གཙོ་འགན་པ་མགར་ཅེ་སྟེ་བའི་མགྲུར་ལོ་ཡིན་པས་
ཡར་སྟོན་ཁོའི་སྒྲུན་རྒྱ་གསེར་ལྗེ་འུ་རོ་ལོག་སྐབས་སུ་ལྗེ་བའི་ལམ་དུ་བརྒྱུངས་པས། བཀྲོངས་
མཁན་གྱི་ལག་དམར་དངོས་ཡིན་མིན་གསལ་པོར་མ་རྟོགས་ཀྱང་རོ་ལོག་སྟེ་བའི་མི་ཡིན་སྟབས།
ག་འཁོན་ཟབ་མོ་བཅངས་ཏེ་མི་དེར་བཀྱིག་བརྒྱུང་གནམ་བཏེགས་ཀྱིས་མནར་གཅོད་ཆོད་ལས་
བཀལ་བ་ཞིག་བྱས་ནས་དམག་མི་དང་ལས་བྱེད་པ། ཁྱད་པར་དུ་བདེ་སྒྲུང་གཙོ་འགན་པའི་སྒྲུན་
གསོད་མཁན་ཡིན་པ་བཅན་གྱིས་ཁས་ལེན་དུ་བཅུག་ཐོག་རྫོང་ཡུའི་གྲོས་མོལ་བྱས་ཏེ་འདི་
འདྲའི་མི་ནག་ཉེས་ཅན་སྟོག་བྲིམས་གཅོད་འོས་པའི་སྟན་ལྷ་ཀྱང་དབྱང་ལ་ཕུལ་ཇེས། དམར་

ཆོགས་དབུས་གཞུང་གིས་ལན་གསལ་པོར་མ་ཐོན་པའི་སྐབས་དེར་རྫོང་ཡུས་གསེར་ལྗེ་ལུ་བཙོན་
མ་དེ་གསོད་ཀྱི་བྱས་ནས་དམག་མི་འགས་གི་ལྡན་མེ་མདའ་ཐོགས་ཏེ། བཙོན་པ་དེའི་མཐའ་
བསྐོར་ནས་དཀྱིལ་དུ་བཅུག་སྟེ། མདུན་གྱི་དམག་མིས་ཅེ་གིས་གཙག་པར་ན་ཟུག་གིས་མ་བཟོད་
པར་གཡས་སུ་བྱོས། དེ་རུ་གནས་པའི་དམག་མིས་གིས་གཙག་པར་ན་ཟུག་བསྐྱན་དཀར་བ་མུངས་
བཞིན་སྒྱུར་བཤོལ་བྱས་ཆེས། རྒྱུ་གྱི་དམག་མིས་ཀྱང་གིས་བསྐྱུན་བྱུང་བས་ཟུག་དུ་དེ་བས་
ཆེ་རུ་སྒྱེན་པས་ཁོས་སྟུག་སྐད་འབྲེན་གྱི་ཡོད་ཚུལ་དེར་འགོ་བཟུང་དང་དམག་མི་ཆོ་གད་མོ་དགོད་
ཀྱིན་བཙོན་པ་དེ་གཟུགས་གཞིའི་ཡུང་བོ་ཡོངས་སུ་གི་གཙག་སོགས་མི་ལས་དགུ་ལས་བྱས་ཏེ་
ངན་གསོད་ཀྱི་ནྟམ་པའི་རིམ་པས་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་། དམར་ཕྱོགས་དབུས་གཞུང་གིས་སློག་
བྲིམས་གཙོད་པའི་ཆོག་མཆན་མ་སྟེ་བས་པ་འམ་བྱད་པར་དུ་དམར་ཆོགས་ཀྱི་བཟུང་དམག་སྟོད་
རུས་དང་། སློག་བྲིམས་གཙོད་པར་མནར་གཙོད་སྟུག་གསོད་བཏང་མི་ཆོག་པ་སོགས་སུ་རྒྱུ་
འགལ་བྱས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྐབས་དེའི་ཅེ་ཁོག་རྫོང་སྟོད་གཞུང་གི་དུང་ཆེ་གོ་ཙང་ཁེ་དང་གཞོན་
པ་བྲིན་མེས། རྫོང་ཡུའི་དུང་ཆེ་ལིས་ཁྲོང་རྒྱུ་བཅས་ལ་ཆབ་སྟོད་ཀྱི་ཆད་པ་ལྷུ་མོ་ཕྱག་པ་
རེད། རྒྱ་དམག་གིས་དེ་འདྲའི་དྲག་པོའི་རྒྱུ་བསྐྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་གསེར་ལྗེ་ལུ་འབྲོག་དམངས་
དམར་གསོད་དང་གསོན་བཟུང་བྱས་པ་ཆོ་ལའང་སྟུག་སྐྱོང་མནར་གཙོད་བཏང་བས་བྲོས་ཤོར་
ཐུབ་པ་བྲོས་ཤོར་དང་། དེ་འདྲ་བྱེད་མ་རྒྱས་པ་གཡང་སར་མཆོངས་ཏེ་རང་གི་བརྒྱབ་པ། ཡུལ་
ངེས་མེད་དུ་འབྱུངས་ལྟོམ་བྱས་པ། ཁག་ཅིག་གསེར་ལྗེ་ལུ་དམག་གི་གཡུལ་སར་སྒྱེན་པ་སོགས་
ཡོད། ད་དུང་ཉིན་ཐོག་ཉིན་འཛོག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱ་དམར་དམག་གིས་གང་སར་ངོ་ལོག་པ་ཆོ་
བསྟོན་བཞེར་བྱས་ཏེ། གསོན་བཟུང་བྱས་པ་དག་བཀག་ཉར་དམ་བསྐྱགས་དང་འབྲེལ་ངོ་ལོག་
སྒྲིལ་པ་ཆོ་གར་བྲོས་གར་གནས་ཀྱི་ཅད་གཙོད་སྒོས་དམག་རྒྱག་གི་གྲབས་ཤོམ་བཞི་བཞིན་གདའ་
བར་གསེར་ལྗེ་ལུ་བོད་དམག་དུ་ཆས་པ་ཆོས་ཀྱང་ས་དབྱིབས་བཙན་སའི་རི་ཅེ་བཟུང་ནས་རྒྱ་
དམག་ལ་འཐབ་ཁོལ་བྱེད་རྒྱུའི་ག་སྒྲིག་བྱས། ཉིན་གཅིག་སྐྱ་རེངས་གར་བ་ནས་རྒྱ་དམག་གི་
དམག་དཔུང་འཕོར་ཆེན་གྱིས་ས་སྟེང་ཁེབས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཚུར་ཁོལ་བྱེད་མགོ་བཙུམས་

སོང་པས་། གསེར་ལྗེ་འུ་དམག་གིས་དམག་གྲངས་དང་མདའ་མཚོན་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་དོ་རྒྱུ་
ལངས་དཀའ་ཡང་འཛིགས་ཞུ་མ་སྟེ་ཅམ་མེད་པར་མཚོན་ཆ་མཆིས་པ་ཚོས་དྲུར་ཐག་གིས་འཐབ་
ནོལ་བྱས་ཏེ། ཐོག་མར་རྒྱ་དམག་ལས་མདུན་སྐྱོད་གདོང་ལེན་པ་ཚོར་དམིགས་སུ་གཏད་དེ་
བསད་པས། ཁོ་ཚོ་དངངས་སྐྱག་ངང་སྤྱིར་འགོ་གང་བྱལ་བྱེད་པར་དམག་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་དང་
རྗེས་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལག་ཏུ་དར་རམ་དཀྱུམ་མདའ་ཐོགས་པ་ཚོས་སྐད་ལྟགས་ཆེན་པོས་ཆོག་
འགའ་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་མེ་མདའ་རྒྱག་པ་དང་དར་ཆ་གཡུག་པ་བྱས་རྗེས། ཡང་བསྐྱར་བོད་
དམག་གི་གདོང་དུ་སྤྱོགས་ཏེ་འོང་གིན་འདུག་པས། བོད་དམག་ཚོས་སྐར་མུས་བཞིན་གདོང་
བསུ་བ་དེ་དག་ལན་འགར་སྤྱིར་སྡོག་མི་བྱེད་མཐུ་མེད་བྱུང་དུ་བརྒྱག་ དེ་ལྟར་ཉིན་དེར་ས་
སྒོས་མུན་རུབ་ཏེ་ཐན་ཚུན་སྤྱོགས་གཉིས་མི་མངོན་སྐབས་རྒྱ་དམག་གིས་འོད་མདའ་ཞིག་འཕངས་
པས་འོད་ལ་བརྟེན་ཏེ་མེ་མདའ་སྐྱག་སྐྱག་ལྟགས་ཆེན་གྱིས་བརྒྱབ་ཀྱང་བོད་པ་འགའ་རེ་ལས་འཆི་
མས་མ་བྱུང་། རྒྱ་དམག་གང་མང་ཞིག་འཆི་མས་བྱུང་། དམག་འབྲུག་ཐེངས་རེ་རེའི་ནང་
ཡང་སྒྲོར་བསྐྱར་སྒྲོར་གྱིས་རྒྱ་དམག་བསྐྱོད་བྱུང་བའི་མདུན་དམག་ཚོ་བརྒྱ་ཕྱག་གམ་ཉི་ལུ་ནས་
སུམ་རུ་ཡས་མས་བསྐྱོད་ཐེངས་རེ་རེའི་ཁྲོད་མི་མང་པོ་ལྟ་བུའི་ལམ་དུ་བརྒྱུང་བཞིན་ཡོད། གསེར་
ལྗེ་འུ་དམག་དམག་ལས་མེ་མདའ་མེད་པའི་མི་ཚོས་སོ་ལྟ་བྱེད་པ་དང་། འཐབ་མི་ཚོར་རམ་
འདེགས་བྱེད་པ། ར་བསྐྱོལ་བ་སོགས་བྱེད་བཞིན་ཐབས་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་བསད་པ་ཚོའི་མདའ་
མཚོན་ནམས་ཚུར་ལེན་པར་དྲུར་ཐག་བྱས་ཏེ་རང་ཚོར་དྲག་ཆས་སྤྲས། དེ་ལྟར་དམག་འབྲུག་
རེ་རེའི་ཁྲོད་གསེར་ལྗེ་འུ་རང་སྤྱང་དམག་གིས་དཔའ་མཛངས་རུ་ལ་ཕོད་གྱིས་རྒྱ་དམག་ཁྲི་སྟོང་
མང་པོའི་གདོང་འགོག་འཐབ་འཛིང་ལྟགས་སྐྱོད་བྱས་པས། རྒྱ་དམག་ལ་གི་མས་ཆ་བས་ཆེན་
ཐོག་ཏེ། སྤྱིར་བཞོལ་ཐེངས་མང་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་དང་། བོད་དམག་ལ་དམག་འབྲུག་དང་
པོ་ལས་གཉིས་པ་གསུམ་པར་དེ་འདྲའི་སྤྱོག་སྤྱོན་མང་པོ་མ་བྱུང་པ་རེད། རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱ་
དམར་ལ་དམག་ལྟགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་དམག་འཐབ་རེ་རེའི་ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་མཐོང་
བྱལ་པ་ནི་དམག་མིར་རང་འགྲུལ་རང་བཞིན་མེད་པར་བཙན་ལྟགས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱུ་ལ་མས་

འོག་བྱིད་འོང་བ་འདྲ་བ་ཞིག་དང་གཅིག གཉིས་སུ་མདོ་དབུས་མཐོ་སྒང་གི་འབྲོག་པའི་རྩ་
ཐང་དེ་རི་ལུང་སྒང་གཤོང་ཡངས་པ་གང་ནས་བརྟོས་ཀྱང་མཐོང་སྒྲ་ལ་ཡིབ་སྒྲིག་བྱེད་ཡུལ་
མེད་པར་མ་ཟད། མཁའ་དབུགས་ཀྱང་མི་འཕྲོད་པ། གསུམ། རྩ་མི་སྡོན་ཆད་ས་འདིར་ཡོང་
བ་ཕར་ཞོག་མཐོང་ཡང་མ་སྟོང་སྟབས། ས་གཤིས་སུ་ཆ་རྒྱས་མེད་པ། བཞི། ཁོ་ཆོར་དམག་
དབུང་འཕོར་ཆེན་བགང་ལས་འདས་པ་མཆིས་ཕྱིར་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ལྟ་བ་དང་། གཞན་
ཉེན་གྱི་འདྲ་ཤེས་ཤིག་ལྷགས་པ། ལ། ཅ་འཇུགས་ཀྱི་སྒྲིག་བྲིམས་དམ་པོས་བཅིངས་པའི་དཔོན་
དམག་གིས་ཅི་ཟེར་ལ་གསན་དགོས་པ། རུག ཁོ་ཆོ་མི་རེའི་བསམ་སྒྲོའི་སྟེང་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་མདའ་མཆོན་ལ་རྫོགས་མཐའ་མེད་པའི་སྟེང་། རོ་ཁོ་ལ་བ་གནས་སར་ཕལ་ཆེར་དམིགས་
གཏད་མེད་པར་གང་བྱུང་གིས་མདའ་ནམས་ཚུད་ཟས་སུ་གཏོང་བ། བདུན། རྩ་དམག་ནི་ས་
ཆ་མང་པོའི་མི་སྣ་སྣ་འདུས་ཡིན་པ་བཅས་ཀྱི་རྩོན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ངོ་།།

ཅེ་ཁོག་གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་ཆོར་ཐོག་མའི་དམག་འབྲུག་རེ་རེར་གྱུད་ཆེན་
པོ་མ་རག་པར་རྒྱལ་ཁབ་རོ་པོ་ཞིག་ཤར་བ་ནི། གཅིག སངས་རྒྱས་བརྟན་པ་སྤངས་སྦྱོབ་ཀྱི་
ཆེད་གཞོད་བྱེད་པ་ཆར་གཅོད་ཀྱི་རོ་པོ་ཞིག་ཆགས་པ། གཉིས་སུ། བོད་པ་ཆོས་འཆོ་མེད་
ཞི་བའི་ལམ་ནས་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་རང་བདག་གི་སྒྲོ་ནས་སྦྱོང་བཞིན་དུས་འདའ་བར་རྩ་
ནག་དམར་སྒྲིགས་ཆོགས་པ་བོད་ནང་འཇུག་ནས་རིམ་གྱིས་རྩས་གཞི་འབྱར་ཏེ། བོད་ཀྱི་སྒྲིགས་
གང་ཅིར་གཞོད་འཆོའི་རང་བཞིན་ཞིག་ལྷགས་པས། བོད་པས་རོ་ཁོ་ལ་འཐབ་ཚེད་དེ་དང་བདེན་
འོས་ལངས་ཤིག་ཡིན་པ། གསུམ། གསེར་ལྗེ་འུ་བོད་པ་ཆོའི་སྟེ་ཁྲག་ས་ལ་འཕྲོ་བའི་ཕ་ས་ཡིན་
པས། ས་གཤིས་འཕྲོད་ཅིང་ས་ཆར་རྒྱས་མངའ་བ། བཞི། རོང་པོ་གཤི་ནར་ལྷ་དང་སྒྲ་དཔོན་
གཅིག་དུ་བཀུར་བསྟེ་བཞི་བའི་སྟེ་བ་ཡིན་པས། མི་གངས་རུང་ཡང་ཕན་ཚུན་ལ་བརྟེན་དུང་ཆེ་
བའི་འབྲུད་ན་སྒྲུང་གཅིག་དང་། སྤྱང་ཆེ་ཁྲག་ཅིག་གི་དཔེ་བཞིན་གྱི་འདྲ་ཤེས་ལྷན་པ། ལ།
རོང་པོའི་དམངས་དམག་གི་མི་གངས་དང་མདའ་མཆོན་གང་ཅིས་ཐད་ཀྱི་ཆ་རྩོན་ཏེ་ཅང་ཞན་
ཡང་རང་སྒྲོག་སྒྲོས་གཏོང་མོད་པའི་དཔའ་བོའི་སྒྲོ་བས་པ་ཆེ་བ། རུག གསེར་ལྗེ་འུ་དམག་

མི་རེ་རེའི་དམག་འཐབ་ཁྲིད་མ་སྐྱུལ་དང་ལེན་གྱིས་འཐབ་རྩལ་འཐབ་ཚུལ་བཏོན་ཏེ། གཅིག་
བསྐྱུས་ཡིན་ལ་ཁ་བཀྲམ་གྱི་ནམ་པས་འཐབ་ཚོལ་བྱེད་པ། བདུན། གསེར་ལྗེ་འུ་དམག་ལ་མདའ་
མཚོན་གྱི་ཐོན་ཁུངས་གང་ཡང་མེད་པས། མི་ཚང་མས་གང་བྱུང་གིས་མདའ་ཚུད་ཟས་སུ་མི་
གཏོང་བར་མདའ་གཅིག་གིས་དབྱ་གཅིག་གསོད་བྱུང་པའི་གདོང་ཚོད་ཀྱིས་ཕ་རོལ་བོ་ཆམ་ལ་
ཕབ་ཐབས་བྱེད་པ་བཅས་སོ།།

རྒྱ་ནག་དམར་ཚོགས་དམག་གིས་ངོ་ལོག་པ་འདུལ་བར་ཉིན་ཐོག་ཟླ་དང་ཟླ་ཐོག་ལོ་བཞག་
ཏེ་རྒྱ་ནག་བསྐྱོད་དམག་འཐབ་བྱེད་པར་བོད་དམག་གི་དམག་རྒྱལ་སྤངས་དང་ས་དབྱིབས་སོགས་
ལ་ཞིབ་འདུག་བྱས་ཏེ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆེན་གྱིས་ཕར་ཚོལ་དང་དམག་འཛིང་མཉམ་བསྐྱེད་སྤྱོད་འཐབ་
ཚོལ་དང་འབྲེལ་མཁའ་ཐོག་ནས་གཏོར་ཚོལ་བྱ་ཐབས་བྱས། གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་ཚོས་
ཀྱང་རྒྱ་དམག་གིས་འཐབ་འཛིང་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱིས་ལ་གཞིགས་ཏེ་དམངས་དམག་ཚོ་མང་བོ་མཉམ་
དུ་སྤྲད་དེ་དམག་འཐབ་བྱེད་པའི་ནམ་པ་བསྐྱུར་ནས་ཁ་བཀྲམས་པ་དང་ཡིབ་སྐྱུག་ངང་སྤྱོད་ཀྱིས་
ཆེན་གྱིས་གཏོར་པ་སེལ་ཐབས་ཀྱིས་དམག་མིས་ཚུར་ཚོལ་བྱེད་བྱུང་བར་ཡ་ལན་སྤྱོད་བྱུང་སྤྱོད་
དམག་མིའི་དམག་དཔོན་ཚོར་དམིགས་སུ་གཏད་དེ་རེ་རེ་བཞིན་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་སྐབས།
བཀོད་འདོམས་བྱེད་མཁན་མེད་པར་དམག་འཐབ་རྩོག་ཟེང་དུ་གྱུར་ལ་རང་མགོ་གང་ཐོན་གྱིས་
སྤྱིར་བཏོལ་བྱས། དེ་ནས་དམར་ཚོགས་དམག་གི་གནམ་གུ་སྤྱོད་པས་ཏེ་མཁའ་ཐོག་ནས་འབར་
གད་གཡུགས་པ་དང་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་གཏོར་ཚོལ་དྲག་པོ་བྱས་པར་མ་ཟད། སྐམ་དམག་
གིས་བསྐྱོར་ཚོལ་ཡང་ཡང་བྱས་རྒྱུན་གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་ཚོ་གཡུལ་ས་ནས་སྤྱིར་བཏོལ་
མི་བྱེད་མཐུ་མེད་བྱུང་སྟེ། ས་གནས་གཞན་དུ་རིམ་གྱིས་འཐབ་ཚོལ་བྱེད་ཞོར་དུ་བསྐྱོད་དེ་
ག་སྤྱང་ཚོ་དྲུག་གི་ངོ་ལོག་པ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་ཚོལ་དམག་སྐྱོར་འགའ་ས་ཆ་ད་ལྟའི་བྱུན་ཏེ་
རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཡུལ་རྩ་རི་སྤྱི་ཡུལ་གནས་དེར་བོད་མིའི་ཁ་དཔེར། སྤྱི་ཡུལ་སྤོ་མོའི་ཡ་འགག་
ནས་ཁྱི་གདའ་ལུ་གཅིག་གིས་འཕྲང་དགུ་ཁོགས། སྤྱི་ཡུལ་སྤོ་མོའི་མ་འགག་ནས་བ་ཡར་མ་
གཅིག་གི་བཟའ་དགུ་སོས་ཅེས་པའི་རི་བོ་མཐོ་བོ་རྩ་རི་གཡང་སར་ལྷན་འཛོམས་བྱུང་ནས་གཡུལ་

སའི་ས་དབྱིབས་ལ་གཞིགས་ནི་མེ་ཆོ་སོ་སོའི་དམངས་དམག་ལ་གོ་རུ་བགོས་ཐོག་ཁག་ཐེག་རང་
བཞིན་གྱིས་གཏན་འཁེལ་ས་གནས་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་བྱས། དེ་ནས་རིང་པོ་མ་ཕྱིན་པར་རྒྱ་དམར་
དམག་དཔུང་ཆེན་པོས་སྡེ་གས་འདེད་ཆོལ་རྒྱང་བྱེད་ཀྱིན་བོད་དམག་གི་གནས་སུ་བཅར། རྒྱ་
དམག་ནམས་ནི་མཆོ་སྡོན་དང་ཀན་སུའུ། སེ་ཁྲོན། ནང་སོག་ལ་སོགས་སུ་ཆས་པའི་རྒྱ་རིགས་
དང་བོད་རིགས་ཡང་ཁ་གས་ལོ་ཙྰ་བ་དང་ལམ་བྱིད་པ་བཅས་ཡིད། རྒྱ་དམག་དང་བོད་པ་དམངས་
དམག་འཐབ་འཛིང་ཇ་དྲག་ཅིག་བྱས་ནས་པར་ཚུར་སྤྱོད་གས་གཉིས་སུ་གི་ཆས་ཆབས་ཆེན་བྱང་
མཐར་གསུང་དམག་གིས་བཏན་སྤྱང་བྱེད་མ་བྱུང་པར་གཡུལ་ས་རྒྱ་དམག་གི་ལག་དྲུ་ཤོར་སྐབས།
རི་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པས་བོད་པ་རོ་ཆོལ་བ་ཆོས་སྒྲིག་བསྡོམས་གྱིས་དམར་འཛིང་བྱས་ཀྱང་ཉུང་
བས་མང་སྡེ་མ་བཏན་པར་བོད་པ་ཁག་ཅིག་དམར་གསོད་བཏང་པ་དང་། ཁག་ཅིག་གསོན་བཟུང་
ཐེབས། གསེར་ཇེའུ་དམག་མི་སྟོར་ཅིག་སྟུན་དྲུ་དེ་འདྲའི་དམག་འཐབ་ཟང་ཟིང་གི་སྐབས་
སུ། བོན་རྒྱའི་ཆོགས་གཉིས་གྱིས་གསེར་ཇེའུ་དམངས་དམག་གི་བྲོད་ལག་རྗེས་ཆེ་བའི་དཔའ་
པོ་གདུགས་དཀར་དང་། དཔལ་བཟང་། ཀ་ཉེ། ཀུན་བཟང་། ཏ་མགིན་བཅས་ལོགས་སུ་
བྲིད་དེ་བྲོས་བྲོལ་བྱེད་པར་ཕྱིན། ཆོགས་གཉིས་གྱིས་ཐེངས་འགར་མི་འདི་དག་བཀྲོངས་ཅིས་
གྱི་སྟུ་གོན་བྱས་ཀྱང་སྐབས་ལོགས་པོ་མ་བྱུང་། ཉིན་ཞིག་ཁོ་ཆོ་བྲོས་དེ་རྒྱ་དམག་གི་འཛིགས་
པ་མེད་པའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ལ་སྡེ་བས། གནས་དེར་རྩ་རྒྱ་འང་འཛོམས་པའི་ཁོ་ཆོས་ཇ་བསྐོལ་
ཅིས་བྱས་ནས་ཆོགས་གཉིས་གྱིས་བཤད་པར་ང་ཆོའི་མེ་མདའ་ནམས་སྟུན་གཅིག་དྲུ་ས་འདི་རུ་
འཛོག་ཞེས་ཟེར་ཞོར་ཁོ་རང་གིས་མེ་མདའ་རིང་པོ་དེ་ཐོག་མ་བྱས་དེ་བཞག་པས། གཞན་ཆོས་
ཀྱང་དེར་མཉམ་དྲུ་བཞག དེ་ནས་ཇ་བསྐོལ་སྐབས་སུ་ཏ་མགིན་ཡང་བསྐྱར་རྒྱ་ལེན་པར་མངགས་
རྗེས། ཆོགས་གཉིས་གྱིས་གོ་སྐབས་དང་བསྐྱུན་དེ་ཁོའི་རུམ་གྱི་དཀྱུམ་མདའ་བླངས་ནས་གདུགས་
དཀར་དང་དཔལ་བཟང་། ཀ་ཉེ། ཀུན་བཟང་བཅས་ལ་བསྐྱུད་སྐྱར་དཀྱུམ་མདའ་བརྒྱབ་དེ་བསད་
པས་ཏ་མགིན་གྱིས་མེ་མདའི་སྐྱ་ཐོས་འཕྲལ་སྐྱར་བར་ཕྱིར་ལོག་དེ་ཅི་ཡིན་ཅི་ཡིན་ཞེས་འདྲི་
སྐབས་ཆོགས་ཉིས་གྱིས་བྲོད་གྱི་ནམ་འགྱུར་དྲང་མོས་སྟོས་ངའི་རྗེས་དེད་དེ་སྐད་ཆར་ཉན་ན་

དགའ་ཟེར་ཞོར་ལོ་ན་ཆུང་བའི་རྟ་མགིན་བཟུང་སྟེ། མེ་མདའི་ཟུང་པ་ཚང་མ་ཁོས་སྒངས་ནས་
མེ་མདའ་ཚོ་གཞོན་ནུ་དེར་འཁུར་དུ་བཅུག་ཐོག་ཀྱང་དམར་ཚོགས་པར་མགོ་སྐྱར་བར་སྤྱན་དྲོ་
ཐར། གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་ནམས་ཀྱིས་དམར་ཚོགས་དམག་ལ་ངོ་ཚྭ་བྱེད་པའི་ལས་
གཞི་བཙམས་དྲེ་ཆེ་ངོ་བཞི་ལྗེའི་རིང་འཐབ་ཚོལ་དམག་འབྲུག་ཁྲིད་དཔའ་མངས་ལྟན་པའི་སྒོ་
ནས་རང་སློག་སྒོས་བཏང་བ་དང་། དམར་ཚོགས་དམག་གིས་གསོན་བཟུང་ཐེབས་པ། དེ་ལས་
ཤྱེན་གཞན་པ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་གསེར་ལྗེ་འུ་དམག་གི་སྒོ་བས་བྱགས་རྗེ་ཞན་དུ་གྱུར་
དྲོ། མཐར་སྐྱེད་དམག་སྐྱམ་ཅུ་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང་མི་རེ་རེའི་སློག་གི་ཉེན་ཁར་བྱག་པའི་དགའ་
སྐྱེག་རི་འདྲ་སྒྲིང་ཡང་སྟ་མཚོག་གྱུར་གྱི་མགོན་པོའི་སྐུ་ལ་སྐྱུང་སྒྲོབ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཆེས་གལ་གནད་
ཆེ་སར་བཞག་སྟེ་གང་སར་འཁུར་བསྐྱོད་བྱས། ལྷག་ལུས་གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་ཚོས་
དམར་ཚོགས་དམག་ལ་འཐབ་འཛིང་བྱེད་ཀྱིན་རྗེ་རི་དང་བྲག་རིའི་བཙན་རྒྱུ་ཡོད་ས་བཙལ་
དེ་དེ་རུ་རང་སྐྱུང་ཕར་ཚོལ་གཡུལ་ས་བཙོས་སྟབས། དམར་ཚོགས་དམག་གིས་ཀྱང་དམག་
དཔུང་ཆེ་ཆུང་རི་འདྲར་མངགས་དྲོ། ཕར་ཚོལ་བྱས་ནས་གཡུལ་ས་ཚུར་ལེན་བྱུང་ཀྱང་དམག་
བྱགས་དང་རྒྱུ་བྱགས་ལ་གྲོང་གྲུང་ཆེ་ཙམ་རག་རྒྱུ་གདོན་མི་ཟ་བ་ཚོར་ནས་ད་ནི་ངོ་ལོག་པ་དེ་
ཚོ་ཐབས་རྒྱས་ཀྱིས་ཚུར་འགྲུག་བྱས་ན་ལེགས་སྟམ་པའི་འདྲུ་ཤེས་སྟེང་། ལག་སོན་གྱི་གསེར་
ལྗེ་འུ་མང་ཚོགས་དང་ལས་བྱེད་ལས་དགེ་ཞན་སྒོ་བཟང་ལ་སོགས་སྐུ་ལ་དེ་མངགས་ནས་གསེར་
ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་ལྷག་འཕྲོ་ནམས་དམར་སློགས་ཚོགས་པར་མགོ་སྐྱུར་དགོས་ཚུལ་གྱི་ཁ་ཏྲ་
བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་པར་ཐེངས་འགར་ཕར་ཚུར་སྤྱན་དྲོ། དམར་སློགས་ཚོགས་པས་ཁོ་ཚོས་བཏོན་
པའི་ཆ་ཤྱེན་ནམས་ཁས་སྒངས་ནས་བཏུན་སྐྱུང་སྟ་མཚོག་གྱུར་ལ་གནོད་པ་མི་བྱེད་པར་སྐར་
མུས་བཞིན་མཚོད་བཀྱར་དང་སྐྱུང་སྒྲོབ་བྱ་རྒྱུ་དང་གཅིག་གཉིས་སུ་མགོ་སྐྱུར་པའི་མི་ཚོར་
གྲུ་ཡང་སྒོས་ཆེ་སློག་དང་རྒྱ་ཚོར། གོ་གནས་བཙས་ལ་འགན་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་པ། གསུམ་ནས་
མི་དམངས་སྤྱི་དགའུང་གི་འགོ་ཁྲིད་དང་སྒངས་བྱེད་པ་ལ་ཚུར་འགྲུགས་དང་སྒྲོབ་གསོ་གཏོང་
བའི་བྱེད་སློགས་ལ་གཞིགས་དྲེ་སྐར་བྱས་ལ་རྩད་གཅོད་མི་བྱེད་པར་སྒོ་བདེ་བག་ཡངས་པོར་

བཟའ་ཚང་དང་ལྷན་དུ་ཐོན་སྐྱོད་བྱེད་བཞིན་བསྐྱོད་ཆོག་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲིག་སྒྲུབ་པ་
བྱེད་ཀྱི་གཏན་འཁེལ་བས། བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༠༡༦ ཟླ་དང་པོ་དང་། ཟླ་ལོ་༡༩༥༩ ཉིན་ཟླ་
གཉིས་པའི་ནང་གསེར་ལྗེ་འུ་དམངས་དམག་དེ་དག་གི་ནག་དམར་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཆོག་སྐད་མགོ་སྐྱོར་
བ་རེད། དེ་དང་འབྲེལ་རྒྱུ་ལོ་ནང་ཉིན་སྟེན་ཆེ་བའི་མདོ་ནས་བསྐྱོར་འཛུགས་བྱས། དེ་ནས་
དུས་བྱང་བྱང་ཞིག་གི་ནང་དམར་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཆོག་སྐད་མགོ་སྐྱོར་ཆོར་དོན་འཁྲུལ་ཡོང་ཅམ་
བྱས་རྗེས། རོ་ལོག་པ་དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་ཀྱུ་གཞུང་གི་བྲིམ་སྐད་སྐྱོར་
རོ།། དེ་ནས་རིང་བོ་མ་ཕྱིན་པར་དམར་ཆོག་སྐད་མགོ་སྐྱོར་བྱས་པའི་གསེར་བརྗེས་
རོ་ཆོལ་བར་མི་དམངས་མང་ཆོག་སྐད་མགོ་སྐྱོར་ཆོར་བྱས་ནས་རོ་ཆོལ་དང་འབྲེལ་བྱེད་དགག་
ཀྱི་གི་ཆོག་སྐད་ཆེན་བསྐྱོར་སྐོག་དམར་གཞུང་གི་བཙོན་ཁང་དམ་བྲིམ་སྐད་སྐྱོར་བ་ལས་
མི་བྲིད་བྱང་ལྟེ། ཁོ་ཆོས་བཟོས་པའི་ཉེས་སྐྱོན་ནམས་མང་ཆོག་སྐད་མགོ་སྐྱོར་བཟུང་བར་བཟོ་ཆོ་
བའི་འབྲུག་ཐར་(ད་སྐབས་གནས་པ) གྱིས་ང་ཆོ་གྲུང་ཁྲང་ཏང་ལ་རོ་ལོག་ནས་མི་ལེགས་
པའི་བྱ་བ་མང་བོ་སྐྱབ། ཁྱད་པར་དུ་དམག་འབྲུག་བྲིད་ང་རང་ཉིད་གཙོས་ཆ་ཆ་ཆོ་བའི་དབང་
ཆེན་(དམག་འབྲུག་ནང་བཀོད་སྤྱོད་) གཉིས་ལ་མཆོན་ན་མི་རེ་སྤྱི་གཞི་མཐོང་ལག་སོན་གྱིས་
ཅེས་ཏེ་ཀྱུ་དམག་བཟུ་ལྷག་རེ་བསད་ཡོད་པས། ཉེས་པ་ཏ་ཅང་ཆེ་སྐབས་ཏང་དང་མི་དམངས་
གྱིས་ང་རང་ཁབ་གྱིས་བཞས་ཏེ་བསད་ཀྱང་གསོད་འོས་ལ་འགྱོད་པ་སྐྱུ་ཅམ་མེད་ཅེས་བརྗོད་བྱང་
བ་རེད། དམག་འབྲུག་གི་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་དུ་བཀོད་སྤྱོད་པ་འཇགས་ན་པོར་གནས་པ་སྐྱུ་
ཡིན་ཡང་། མེ་རེ་རེས་དམར་ཆོག་སྐད་མགོ་སྐྱོར་པ་དང་དམག་མི་བདུན་ཅུ་བཟུད་ཅུ་ཡས་
མས་སམ་ཆེས་ཉུང་བ་འང་བཅུ་ཕྱག་འགའ་རེ་མ་བསད་པ་ཕལ་ཆེར་མེད་པས། དམར་ཆོག་སྐད་
མགོ་སྐྱོར་ཆོར་འཛུགས་བྱེད་དང་དགག་ཀྱིས་སྐྱོར་པོ་བྱས་སོང་། ཟླ་རོང་བོ་གཅི་ནར་ལྗེ་
བ་གསུམ་ཟླ་ལོ་༡༩༥༩ ཟླ་བདུན་པའི་ནང་ལ། རོ་ཆོལ་བྱིང་འབྲུག་སྐད་མགོ་སྐྱོར་
པོ་སྐྱོར་ཡོངས་ཆོག་སྐད་མགོ་སྐྱོར་ཆོར་ལས་བྱལ་ཏེ། རང་སྐད་འཇགས་སྐད་སྐད་ཆུང་འབྲུག་དུ་བྱོས་
བྱོལ་དུ་བསྐྱོད། དེ་ལོ་གཅིག་ཅམ་འགོར་བ་དང་། དེའི་རིང་རི་ཡུལ་གང་ཡིན་ཡང་བདེ་འཇགས་

མེད་པས། རང་ས་འཕ་རང་གི་རྒྱ་འབྱོར་ལ་སོགས་སུ་བདག་སྐྱོང་དོ་དམ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཕར་ཞོག་
 བ་ན་རང་གི་སློག་མགོ་བོན་དཀའ་བའི་གནས་སུ་སྤྱོད་སྟབས། མཐའ་བསྐྱོར་བྱིས་མཆོས་སྡེ་
 བ་ཆོས་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ཏེ། རོང་བོ་གསེར་སྡེ་ལྷ་མོ་སྟེང་བཟུང་བྱས་པ་རེད། ༡༩༥༩
 ལོར་སྤྱིར་ཡོང་དུས་མི་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་གི་གྲོང་གྲུང་བེབས་པ་དང་། ༡༩༥༩ ལོར་རྩ་སའི་ཆིངས་
 ཡིག་བཟོ་སྐབས། རོང་བོ་གསེར་གྱི་ཕ་ས་ཤོར་བ་ནི། དཔེར་ན། ཀ་རྒྱུད་སྡེ་ལམ་སྦྱང་
 དང་ཏ་བ་གོང་ཞོལ་དང་། རྒྱལ་བོ་གོ་ཆེན་སྤྱི་ནང་། རོ་རྟ་ལེང་ཐང་། ལྷག་རྫོང་སྡེད་པ། རོ་
 ཙོར། ར་སྐམ། ཆ་ལྷང་ན་འགོ་ཡན་བཅས་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ ནས་༡༩༥༩ ལོའི་བར་གྱི་
 དགུན་ས་བྱུན་ཏེ་ལ་ཤོར་བ་མུའུ་ས་ཁྲི་༣༡ ལྷག་དང་། དེའི་མན་ནས་འབའ་རྒྱ་བར་དམག་
 ཁྲང་ལ་ཤོར་བ་མུའུ་ས་ཁྲི་༣༠ ལྷག་ཡོད། དུག་སེར་དང་བ་ལེ་མ་ལུང་བ་གཉིས་ནོར་ལ་ཤོར་
 བ་ས་མུའུ་ཁྲི་༥ ལྷག་ཡོད། ཁྲོན་བསྡོམས་མུའུ་ཁྲི་༤༤ ལྷག་བཞན་དུ་ཤོར་ཡོད། རོང་བོ་
 སྡེ་གསུམ་ནི་རེ་བ་གོང་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་རྒྱ་ནག་དམར་སྤྱོགས་ཆོགས་པར་ངོ་མོལ་བྱེད་པའི་སྡེ་
 ཆོ་ལས་ཆེས་དུས་ཡུན་རིང་ཤོས་ཡིན་པས། མི་ཞི་བྱིས་སྤོང་དང་རྒྱ་མོར་པར་ཆེར་བུལ་མེད་
 དུ་གྱུར་ལ། རོ་ལོག་པའི་ཆབ་སྲིད་ལྷ་མོ་བསྐྱོན་པས་སྡེ་བ་ཡིན་སྟབས། སྡེ་བ་འདིའི་མི་ཆོར་
 ཆབ་སྲིད་མངའ་དབང་དང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་བོལ་སྐལ། ཅ་འདྲུགས་ཀྱིས་ལྷ་སྐྱོང་ལ་སོགས་
 ཀྱི་ཐད་གནོད་སྐྱོན་ཆབས་ཆེན་འཁེལ་བས། སྤྱི་ཆོགས་མཉམ་ལས་ཅན་དུ་བསྒྱུར་བ་ནས་ད་ལྟའི་
 བར་ལ་བྱུན་ཏེ་རྫོང་འབའ་རྒྱ་ཁང་གི་སྤྱང་ཆོ་དུག་དང་། འགོ་མང་ཁང་འོལ་རྒྱ་སྡེ་བ། ཅེ་ཁོག་
 རྫོང་ཉིན་ཕུག་ཁང་རོང་བོ་སྡེ་བ་བཅས་ཀྱི་བར་ལ། རྒྱ་གཞུག་དུ་རྩ་སའི་ཐག་གཅོད་ཡི་གེ་
 བདུན་བཟོས་ཡོད་པ་དང་། དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡིག་ཆ་སོགས་གང་མང་བཏང་ཡོད། དེ་རེ་རེའི་
 ནང་དུ་རོང་བོ་སྡེ་བའི་ཕ་ས་མ་ཤོར་བའི་ཆིངས་ཡིག་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ། ས་ཆ་མུའུ་གཅིག་
 ཅམ་ཡང་རོང་བོར་བོལ་མ་སྐྱོང་བ་དེ་རེད། ༡༩༥༩ ལོ་ནས་ད་ལྟའི་བར་ལ་བྱུན་ཏེ་ར་ས་མུའུ་
 ཁྲི་134.3ཤོར་བ་དང་། དམག་ཁྲང་ལ་མུའུ་ཁྲི་20 ཤོར། རོར་ལ་མུའུ་ཁྲི་26 ལྷག་ཤོར་
 བ་བཅས་ཁྲོན་བསྡོམས་རྩ་ས་མུའུ་ཁྲི་180.3ལྷག་ཤོར་ཡོད། རོང་བོ་སྡེ་བར་དེ་ཡོད་རྩ་

ས་སྤྱུ་ཁྲི་71.4ལས་མེད། དེའི་ནང་དགུན་ས་སྤྱུ་ཁྲི་34.2 དང་། དབྱར་ས་སྤྱུ་
ཁྲི་25.2 ལྟོན་ས་སྤྱུ་ཁྲི་12 ལས་མེད་པས། ད་ལྟ་རོང་བོ་སྤེ་བར་བྱིམ་གྲངས་1༩༠ དང་
མི་གྲངས་4310 ཡོད། (སྤྱི་ལོ་1999 ནང་ཡིན) ས་ཁྲོན་ཇེ་ཞན་དང་དྲུད་ཁ་དང་མི་
གྲངས་ཇེ་མང་དུ་སྤྱིན་ཡོད་པས། སྤེ་བ་འདིའི་ཐོན་སྐྱེད་ལོ་རེ་བཞིན་མར་ཞན་པ་དང་། མང་
ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་བཞིན་ཇེ་ཞན་དང་ཇེ་སྤྱད་དུ་སོང་སྟེ། མཐར་འཇོག་བརྩམས་
ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད་པས། སྤྱད་པ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་འཚོ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཐབས་ཟད་
དེ་ཡོངས་ཁྲབ་ཀྱིས་ལོ་རེ་རེའི་བོད་ཆེད་དགུ་བའི་ཆོས་མགོ་ནས་སྤྱི་ལོ་བོད་ཆེ་བཞི་བའི་ཆོས་
མགོ་བར་བྱུན་ཏེ་དང་། ཉི་ནན། ཀོས་ནན། རང་རྫོང་བཅས་རྫོང་ཁག་བཞི་ཡི་མཆོར་བྱལ་
ཉལ་ནས། སྤྱད་པ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བཞིན་ཡོད་སྟབས། ལོ་རེ་རེར་ཆུ་དྲུག་ནས་བདུན་བར་
ཀྱི་དུས་ཡུན་རིང་། རུ་ཡུལ་བྱེས་ནས་བཟའ་མི་ནམས་ངོ་བྱུག་གི་མེད་པ་དང་། ལོ་རེ་རེའི་
ལོ་གསར་དུས་སྟོན་ཡང་ལོ་བཅུ་དྲུག་རིང་ལ་བཟའ་མི་མཉམ་གཅིག་དུ་རོལ་བ་བྱིམ་གཅིག་ཀྱང་
མེད་པར་མ་ཟད། རུ་ཡུལ་ནས་ངོ་མ་བྱུག་པར་མི་གི་བ་འང་མི་ཉུང་བཞིག་ཡོད། དཔེར་ན།
1999 ལོ་རོང་བོ་སྤེ་བའི་གསེར་ཆེན་ཅེ་དྲུག་པའི་ཅེ་ཡོན་དབང་ལོ་བྱུན་ཏེ་རྫོང་ཏོ་པེ་ཞང་
གི་དབྱར་མཆོར་བྱལ་དུ་སྤྱད་པ་འགོ་སྐབས་ཡུལ་ནས་བྱིས་པ་ལོ་གསུམ་ཅན་དང་ལོ་དགུ་ཅན་
གཉིས་གི་བར་མཐའ་མའི་ངོ་ཡང་བྱུག་བྱུབ་མེད། 1999 ལོ་གསེར་ལུང་རུ་ཁག་ལྔ་བའི་ཡོན་
ཆོ་འབུམ་ཏི་ནན་རྫོང་བྲག་མདར་ཞང་གི་དབྱར་མཆོར་དུ་ཐོག་བ་འགོ་སྐབས། མ་ཞན་ལ་ནད་
ཚབས་ཆེན་གྱིས་མནར་ཡོད་པའི་བདེ་ཐོན་ཀྱང་སྤྱད་པ་ཐོག་ཆོ་བ་ལས་བྲལ་ཐབས་མེད་པས་མ་
ཞན་ཆོ་ལས་འདས་པར་མཐའ་མས་ངོ་ཅམ་ཡང་མ་བྱུག་པ་སོགས་གང་མང་མང་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།
། རོང་བོ་སྤེ་བའི་ཕ་ས་གོར་བ་མང་དགས་པས་སྤྱད་པ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་ཐབས་དང་བྲལ་ཡོད་པས་
སྤེ་བ་ཡོངས་ཀྱི་བྱིམ་གྲངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་90 ལྷག་གིས་ལོ་རེ་རེར་སྒོར་ཁྲི་30 ནས་ 90 བར་
བྱིན་ནས་རྫོང་ཁག་གཞན་པ་དང་། ཞང་གཞན་པའི་རྩ་ས་ཉོས་ཏེ་སྤྱད་པ་འགའ་རེ་ཡིན་ཀྱང་
གསོན་ཨེ་བྱུབ་ལྟ་གི་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ཅམ་བརྗོད་ན། རོང་བོ་གསེར་ཆེན་རུ་ཁག་དྲུག་

པས་ལོ་འགའི་རིང་ལ། ཐུན་ཏེ་རྫོང་འབའ་ཆུ་ཁང་གི་ཁོ་རྒྱ་སྡེ་བ་དང་། ཁོ་གན་སྡེ་བ། ལྷག་
ཡན་སྡེ་བ། སེར་རྒྱ་སྡེ་བ། གཏེར་སྟོན་སྡེ་བ་བཅས་དང་། རྟོ་པེ་ཁང་གི་ཆན་ཅིན་སྡེ་བ་
སོགས་ནས་རྩ་ས་ཉོས་པར་སྒྲིར་༡༩༤༥༠ དང་། འབྲི་རྒྱག་བཅས་བྱིན་པ་དང་། རོང་བོ་གསེར་
ཆེན་རུ་ཁག་གཉིས་པའི་རྩེ་ཡོན་ལོ་ཆོས་ནས་༡༩༩༣ ལོ་ཐུན་ཏེ་འབའ་ཆུ་ཁང་གི་བད་ཁོ་སྡེ་
པའི་རྒྱ་བོ་དང་ཁོ་གན་སྡེ་བའི་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ། རྟོ་པེ་ཁང་གི་སྲིད་གཞུང་དང་། བརྟན་
འཛིན་སྡེ་ཁ་བཅས་ཀྱི་ལག་ནས་སྡེ་གཞུག་ལྟར་རྩ་ས་ཉོས་རིན་ལ་སྒྲིར་༡༩༥༠༠ བྱིན། རོང་
བོ་རྒྱུང་སྡེ་བའི་བྱིམ་༣༤ ཡིས་༡༩༩༣ ལོ་ཐུན་ཏེ་རྫོང་ཁོ་གན་སྡེ་བ་དང་། ཁོ་རྒྱ་སྡེ་བ།
ཏི་ནན་རྫོང་ཉིན་མཐའ་ཁང་སོགས་ནས་རྩ་ས་ཉོས་རིན་ལ་སྒྲིར་༥༥༣༠༠ བྱིན། རོང་བོ་རྟའོ་
ཙོར་སྡེ་བའི་བྱིམ་༤༣ ཡིས་༡༩༩༤ ལོ་བར་ལ་ཏི་ནན་རྫོང་ཉིན་མཐའ་ཁང་དང་བྲག་དམར་
ཁང་། ཐུན་ཏེ་རྫོང་རྟོ་པེ་ཁང་བཅས་ནས་རྩ་ས་ཉོས་རིན་ལ་སྒྲིར་༡༥༤༤༠༠ བྱིན། རྟོ་ཙོར་
རུ་ཁག་དང་པོའི་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ནས། ༡༩༩༩ནས་༡༩༩༤ བར་ལོ་ལྔའི་རིང་ལ་ཐུན་ཏེ་
རྫོང་རྟོ་པེ་ཁང་གི་རྩེ་ཡོན་འགའ་དང་། ཏི་ནན་རྫོང་ཉིན་མཐའ་ཁང་གི་རྩེ་ཡོན་འགའ་སོགས་
ཀྱི་ལག་ནས་རྩ་ས་ཉོས་རིན་ལ་སྒྲིར་༣༣༥༠༠ བྱིན་པ། རྩེ་གཉིས་པའི་རྩེ་ཡོན་ཡི་དམ་སྐྱབས་
ནས་༡༩༩༡ནས་༡༩༩༤ ལོ་བར་ལ་རྩེ་ཁོག་རྟོར་སྡེ་བའི་བྲག་དཀར་ལེགས་ཆོགས་དང་དཀར་
ལྗང་དབང་ཆེན་ཐར་སོགས་ཀྱི་ལག་ནས་རྩ་ས་ཉོས་རིན་ལ་སྒྲིར་༣༥༠༠༠ བྱིན་པ་བཅས་ལྟ་
བུ་སོགས་གངས་ལས་འདས་པའོ།། ཐུན་ཏེ་ལ་རོང་བོ་སྡེ་བའི་པ་ས་མོ་ལུ་བྲི་༡༩༤༣ ལྷག་
ཤོར་ཡོད་པ་དང་སྡོན་ཆད་རྩ་སའི་མི་འདང་བའི་ཐུན་ཏེ་རྫོང་གི་སྡེ་བ་སོ་སོ་ལ་དེང་སྐབས་རྩ་
ལྷག་གང་འདོད་དུ་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེ་ནི་མ་རྩ་ཅན་གྱི་ཆོང་རྩས་བཞིན་དུ་རིན་གོང་ཆད་ཏེ་
ཅང་མཐོན་པོ་བྱས་ནས་ཐུར་རོང་བོ་སྡེ་བར་བཅོང་གི་ཡོད་པ་དེ། རོང་བོ་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཡིད་
ལ་ཤོང་དཀར་པའི་དོན་དག་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ལོ་རེ་རེ་བཞིན་ཁོ་ཆོས་རྩ་ལྷག་ལ་རོང་བོ་མང་ཆོགས་
ཀྱིས་རིན་སྒྲིར་འཕོར་ཆེན་བྱིན་ཏེ་མི་ཉོ་ཀ་མེད་དུ་གྱུར་ཏེ་སྡིང་རྩེ་བའི་ཡུལ་དུ་གནས་ཡོད་
པ་རེད། ༡༩༥༤ ལོའི་ཐུགས་གངས་དང་༡༩༩༡ ལོའི་རྫོང་ཡོངས་ཀྱིས་གཙང་རྩེ་ས་ཐུགས་

གངས་བསྐྱར་ཆོ་ཞང་གཞན་པ་ཁག་ཅིག་གོང་འཕེལ་རེ་ཡོད་ཀྱང་རྫོང་བོ་སྡེ་བར་གོང་འཕེལ་
ལས་སྡོག་དེ་ཞན་གངས་༣༥༥༠༥ ཡོད་པ་ལས་གཞན་༡༧༥༦ ལོའི་ཕྱགས་གངས་༧༩༣༠༧ ཡོད་
པ་དང་ད་ཡོད་ཕྱགས་ཐོག་ཁྲི་༥ ལས་མེད་པས། ༡༧༥༦ ལོའི་ཕྱགས་ཐོག་གི་བརྒྱ་ཆ་༩༧མར་
ཞན་པ་དང་། ད་ཡོད་ཕྱགས་ཐོག་དེས་མི་རེ་ཕྱགས་བརྒྱ་རེ་ལས་མི་འདང་བས། མང་ཆོགས་
འཆོ་བ་དང་གྲོན་པར་དཀའ་ངལ་ད་ཅང་ཆེ། དེའི་རྒྱུ་པས་སྒྲེར་གཞུང་དབུལ་ཁང་བཅས་ལས་
སྤང་བའི་བྱ་ལོན་སྒྲེར་ཁྲི་བརྒྱ་ལྷག་ཡོད། མདོར་ན་ཞིང་ཆེན་ཡོངས་ཀྱི་བྲིད་ནས་མིང་དུ་གྲགས་
པའི་དབུལ་བོ་སྐྱུག་ཅན་གྱི་སྡེ་ཁག་ཅིག་དུ་གྱུར་ཡོད། དེའང་། སྡོན་ཆད་འགྱོར་ཕྱག་ཆེ་
བ་མིང་དུ་གྲགས་པའི་རྫོང་བོ་སྡེ་གསུམ་དེ་ད་ལྟ་དབུལ་ཞིང་སྐྱུག་པའི་མིང་གྲགས་ཅན་དུ་གྱུར་
པས་རྩ་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི་གཙོ་འཛིན་མའོ་ཙེ་དྲུང་གིས་སྡེ་ཁག་ཅིག་གི་བྱ་ལས་ཡར་རྒྱས་སུ་འགོ་
མིན་དེ་གཙོ་བོ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁ་སློགས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་ལ་རག་ལས་ཡོད། ཅེས་བཤད་པ་
དང་། ཡང་ན་ཉིང་ཞོ་སྤྲོན་གྱིས་དངོས་ཐོག་བདེན་འཆོལ་བྱེད་དགོས། ཞེས་བཤད་པའི་རྩ་
དོན་ལྟར་ལག་ལེན་བྱེད་མིན་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་སྤྲེལ་ག་
ཅིག་བརྟོས་ཆེ། སྡོན་ཆད་རྫོང་བོ་སྡེ་བ་གསུམ་དང་། ཉོར་ཆོ་བཞི། ཤ་སྤང་ཆོ་དུག་ལ་
སོགས་ཀྱི་བར་དུ་རུ་འབབ་སྤྱོད་སུ་ས་ཆ་ངེས་གཏན་རེ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་ས་མཆམས་རྒྱ་
མཆམས་ལ་ངེས་གཏན་ཞིག་མེད་པས། རྫོང་བོས་རུ་སྤྲོན་ཀ་དང་དགུན་ཁར་ཅི་ཕིར་དང་སྤ་
ལུང་སོགས་སུ་འགོ་བ་དང་། ཤ་བྱང་ཡང་འབབ་ཉིན་དང་འབབ་སྤྲད་ན་ཡོད་པའི་དབྱར་ཁའི་
ཆ་གདུག་སྐབས་སུ་ཅི་ཕིར་སྤ་ལུང་སོགས་ལ་དབྱར་རུ་རྒྱག་པ་དང་། ནུང་ཤས་དེ་ཉོར་དང་
རྫོང་བོས་འབབ་སྤྲེལ་གྱི་ལུང་བ་སོ་སོའི་ཕུ་དང་ཁ་ཆར་ཉིན་བརྒྱ་ལྷག་དང་ཟླ་བྱེད་ཅུ་མ་རེ་ཆ་
བཞོལ་རེ་བྱེད་པའི་སློལ་ཡོད་པ་བཅས་ནི་ད་ལྟ་ཡོད་པའི་ནན་པོ་ནམས་ཀྱིས་མིག་མཐོང་ལག་
ཟེན་གྱི་དོན་དངོས་གནས་ཚུལ་ཁོ་ན་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཆན་ཡང་དམར་སྤྱོད་པའི་འགོ་བྲིད་
འོག ས་གནས་སོ་སོའི་ཉང་སྲིད་འགོ་འདྲེན་ལས་བྱེད་མི་སྣ་དང་དམངས་གཙོའི་མི་དྲག་
ནམས་མཉམ་དུ་འཛོམས་དེ་གྲོས་མཐུན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཟེར། གྲོས་མཐུན་འདི་ནི་ལོ་རྒྱུས་

སྟེང་གི་ཕུགས་འཛོའི་ལམ་ལུགས་དང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་སྒྲིམ། ཚུལ་
དང་མཐུན་པའི་གྲོས་མཐུན་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སུན་ཚུན་སྟེགས་གཉིས་ཀྱི་
དམངས་ཚོགས་ནམས་ཀྱིས་བརྩི་བཀུར་དང་ལེན་བྱས་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བསྟན་འདོགས་ཀྱིས་
ཆིངས་ཡིག་ཞིག་ཀྱང་བྲིས་ཡོད། ཆིངས་ཡིག་དེ་དག་ཚང་མ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་ཕུགས་འཛོའི་
གནས་ཚུལ་དངོས་དང་། མིག་སྔར་བྱུང་སླིད་པའི་གནད་དོན་གསར་བ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་བྱེད་
མ་ཐུབ་པར་མ་ཟད། དངོས་དོན་ངོ་མཉམ་གནས་ཚུལ་དངོས་ལ་ཁ་བྱལ་སོང་བས་རྒྱན་གྱིས་རེད།
ཁས་ལེན་མི་ཐུབ་པ་དེ་སུན་ཚུན་གྱི་མང་ཚོགས་ལ་ལས་འདེད་རྒྱ་མེད་ལ། དེ་ནི་བྱ་ལས་སྐྱབ་
མཁན་གྱི་བྱ་བྱེད་ཁོ་ནར་ཐུག་ཡོད། དེའི་མཆོན་རྟགས་ནི།

༡ གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་མི་འདང་བས་ས་དེ་གའི་ཕར་ཚུར་གྱི་གནས་
ཚུལ་དངོས་དེ་མ་ཞེས་པར་ཐུག་ཡོད།

༢ ལོ་རྒྱུས་སྟེང་གི་སུན་ཚུན་གཉིས་ཀྱིས་ཕུགས་འཛོའི་ལམ་ལུགས་དངོས་ལ་དབྱེ་ཞིབ་མི་བྱེད་
པར་ཟུར་དུ་བཞག་པ་ལ་ཐུག་ཡོད།

༣ སྟེགས་ཞེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཅིག་ལ་སུན་པ་ཐོབ་ཆེ་བ་དང་། གཅིག་ལ་གནོད་པ་བསྐྱལ་ཆེ་བ་
ལ་ཐུག་ཡོད།

༤ བྱ་བའི་སྟེད་སྟངས་གཟབ་ནན་མིན་པ་དང་། སྤྱི་བཙུན་འགྲོ་ཐབས་བྱེད་པར་ཐུག་ཡོད་པ་
ལ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྟེགས་ཆ་ཡས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཞན་ཆེ་བ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་འཆོ་བ་
ལོ་རེ་ནས་ལོ་རེ་རྗེས་སུ་གྱུར་དུ་གྱུར་ཏེ། མཐར་འཇོག་ས་རོལ་ཐབས་མེད་པའི་གནས་
སུ་བསྐྱལ་བས། སུན་ཚུན་སྟེགས་གཉིས་ཀྱི་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཆེ་སྟོག་དང་རྩིང་པོ་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཐོན་
སྐྱེད་དཔལ་འབྱོར་སོགས་སུ་གནོད་འཆོ་ཕོག་པ། དཔེར་ན། བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༠༠༠རའ་བྱུང་
བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་མོ་སྤང་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༠རའ་བྱུང་
ལ་འཐབ་རེས་འཛིང་རེས་བྱས་ནས་སྟེགས་གཉིས་ལ་ཆས་མ་༡༩༩༩ དང་། ལུས་ཕུང་སྐྱོན་ཅན་
དུ་གྱུར་པ་མི་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྒྱན་ལམ་དུ་སྐྱོན་པ་མི་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ལ་ཕུགས་

ཐོག་ལའང་གྲོང་གུང་འཛོར་ཆེན་ཐེབས་ཡོད་སྟབས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མིང་འཇགས་མཐུན་སྤྱི་ལ་
དང་། མངའ་མཐུན་མཉམ་གནས་ཀྱི་ཅ་དོན་ལ་གན་བྲུགས་ཆབས་ཆེན་ཐེབས་ཡོད་པ་བཅས་
སོ།།

དམར་ཚོགས་དམག་གིས་པོན་རྒྱུ་ཟིང་འབྲུག་ནི་འཇགས་སུ་ བཏང་ཚུལ་མདོ་ཙམ།

རེ་བ་གོང་གསེར་མོ་རྫོངས་ཅེ་ཁོག་སྡེ་བརྒྱུ་ཁོངས་གཏོགས་སོ་ནག་ཚོ་བ་ལྔ་དང་པོན་
རྒྱུ་ཚོ་བ་བཞི་བཅས་ཚོ་དགུ་སྡེ་གཉིས་ལས་གྲུབ་པར་གཞུང་གསར་གྱིས་དབུས་ཁུལ་མཚོ་དཀྱིལ་
ས་ཆ་རུ་ཆེས་(ས་གནས་སམ་ཁུལ་)བརྒྱགས་པས། མཚོ་དཀྱིལ་ཆེས་ཞེས་མིང་བློགས། དེའི་
སྐབས་ཀྱི་ས་གནས་ཁུལ་གྱི་དྲུང་ཆེའི་རུས་མིང་ལ་ཡུང་དང་། ཁུལ་དཔོན་གཤོ་བོ་བཅས་ཡིན།
ཁུལ་འདིའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་འབྲོག་པ་མང་ཚོགས་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་དམར་སྤྱོགས་ཚོགས་པས་མང་
གཙོ་རིང་ལུགས་གསར་བའི་སྤྱི་དྲུས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ལག་བརྟར་བྱས་སྟབས། ལོ་ངོ་དགུ་འི་
རིང་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་འགོ་བློན་དང་རྒྱངས་བྱས་ཏེ་བདེ་འཇགས་ཀྱི་འཚོ་བ་རོལ་བཞིན་
བསྟན། ༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་༥ བའི་ནང་འབྲོག་པ་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྤར་སྤོལ་ཐམས་ཅད་ལ་འགྱུར་
སྤྱོག་གཏོང་བར་བློག་མར་འབྲོག་པ་མང་ཚོགས་ཚོའི་རང་སྤྱང་མཚོན་ཆའི་རིགས་ཡོད་དོ་ཙག་
བསྟུ་བར་རྒྱ་དམག་ཁྲོན་ཆེ་སྡེ་བས་རྒྱུར་ཏེ་བའི་སྐབས་སུ། མཚོ་དཀྱིལ་ཁུལ་གྱི་འབྲོག་དམངས་
ཚོས་རྒྱ་ནག་དམར་སྤྱོགས་ཚོགས་པས་བོད་ཁུལ་གང་སར་མཚོན་ཆ་བསྟུ་བཞིན་པ་བློས་པས། བོད་
པ་དེ་ཚོའི་བསམ་བློར་གནའ་ནས་ད་ལྟའི་བར་རང་ཉིད་སྤྱང་སྤྱོབ་བྱ་ཕྱིར་མི་ཚོས་རྒྱ་ནོར་འཛོར་
ཆེན་སྤྱིན་ཏེ་ཉོས་པའི་མཚོན་ཆ་ཙམ་མངའ་བ་དེ་འང་རང་ལ་འཛིན་དབང་མེད་པར་མ་ཟད།
མདའ་མཚོན་དེ་དག་ལ་རིན་སྐར་ཆ་ཙམ་ཡང་མི་སྤྱོད་པར་གང་བྱུང་གིས་བསྟུ་བ་དེའི་མཐའ་

མའི་དམིགས་ཡུལ་ཡག་པོ་ཞིག་མིན་སྙམ་ནས་མཆོན་ཆ་ནམས་སྲིད་གཞུང་ལ་སྟོན་འདོད་མེད་
པར་བཅན་གྲགས་ཀྱི་ནམ་པ་ཞིག་སྡེ་བས་རྒྱུར་དོ་ཞོལ་སྒྲེར་ལངས་བྱས་ཏེ། འབྲོག་སྡེའི་རུ་
ནང་དུ་དག་ཆས་སྤྲས་པའི་ལས་བྱེད་པ་དང་དམག་མི་ཆོ་ལྷ་བའི་ལམ་དུ་བརྒྱུངས་པ་དང་འབྲེལ་
མཆོད་རྟེན་ས་ཁུལ་དུ་ཕར་ཞོལ་གྱི་ལས་གཞི་བསྐྱངས་ཏེ། ཉིན་གཅིག་ཙམ་གྱི་རིང་འབྲལ་ཞོལ་
ང་དག་ཅིག་བྱས་མཐར་ཕན་ཚུན་སྟོགས་གཉིས་སུ་འཆི་མས་འགའ་རེ་ཁེལ་བ་རེད། དེ་འདྲའི་
གནས་ཚུལ་ཅེ་རྫོང་གི་ས་རྟོགས་འབྲལ་སྐྱར་བར་རྒྱུའི་དམག་དབུང་མངགས་ནས་འོས་ལངས་
དམངས་དམག་དོ་ཞོལ་བར་བསྐྱོར་ཞོལ་སྒྲེས་འབྲལ་འཛིང་བྱས་སྟབས། བོན་རྒྱུའི་དམངས་
དམག་གིས་དམར་ཆོགས་དམག་གི་དོ་ལྷར་ལངས་ཀྱང་མཆོན་ཆའི་ལེགས་ཞན་དང་། མང་སྒྲ་
ཉུང་བས་མ་བརྟེན་པར་འབྲོག་དམངས་ཆོ་བསད་མས་ཆབས་ཆེན་བྱུང་རྗེས། མང་ཆེ་བ་ཞིག་
མགོ་སྐྱར་བ་དང་། ཉུང་གས་གིག་ཡུལ་གཞན་དུ་བྱོས་བྱོལ་དུ་བྱིན་ཀྱང་ཟླ་དོ་གཅིག་ལ་ཉེ་བའི་
སྟབས་སུ་རྒྱ་དམག་ལ་མགོ་འདོགས་བྱས་པ་གོང་གསལ་ལྟར་རེད། དེ་ནས་རིང་པོ་མ་བྱིན་པར་
བཅོས་སྐྱར་ཆེན་པོའི་མགོ་བཙམས་ཏེ། ཟླ་དཔོན་དང་ཆོས་ལུགས་པ། རྒྱལ་པོ། རིམ་གས་
མཐོ་ཤོས་ཅན། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་ལ་དོ་ཞོལ་བྱེད་སྲོང་མཁན་ཆོ་བཅོན་ལ་བྲིད་པ་དང་།
འབྲོག་དམངས་ཆོའི་རྒྱ་ཁོར་ཡོངས་རྫོགས་གཞུང་བཞེས་བྱས་ནས་ཕུགས་ལས་མཉམ་ལས་ཅན་
དུ་བསྐྱུར། སྡོན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེས་ཁོངས་ཀྱི་སོ་ནག་སྡེ་བ་དེ་ལོགས་སུ་བཀར་བར་མ་ཟད།
བོན་རྒྱ་སྡེ་བའང་གཉིས་སུ་དབྱེ་སྡེ་བྲི་ཀའི་ཁོངས་སུ་སྒྲོར་ཅིག་བརྒྱག་ལ། ཁག་ཅིག་མ་སྟོའི་
ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཕན་ཚུན་བསྐྱེད་ཏེ་དབྱེ་འབྱེད་སྒྲོས་མཆོད་རྟེན་ཆེས་མེད་པ་བཟོས་ཐོག་སོ་
ནག་བྱ་འདར་དང་བོན་རྒྱ་ས་ཆའི་མཐའ་ལ་ཕུད་དེ་ཞང་ཞིག་བཅོས་ཏེ། རྒྱ་ནག་དམར་སྟོགས་
ཆོགས་པས་དབང་སྐྱར་སྟབས་བདེ་པོའི་ངང་ཕུགས་ཞིང་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་བྱེད་སྒོ་སྡེ་ལ་ཡུལ་དུ་
བྱུར་ཏོ།

བཅན་ལྷགས་དང་ཟིང་འབྲུག།

གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་བདེ་འཇགས་སྤྱང་སྦྱོང་ཏུ་གཞུང་དམག་དང་དམངས་དམག་གཉིས་སུ་
དབྱེ་ཆོག་སྟེ། གཞུང་དམག་གིས་རྒྱལ་སྤྱང་ལས་དོན་གཙོ་བོའི་སྟེང་ས་གནས་ཁག་རིམ་པའི་
ཕན་ཚུན་ནང་འགལ་དམ་བསྒྲགས་མགོ་འདུམ་བྱེད་པ་དང་། དམངས་དམག་ཆོ་དྲག་ཏུ་མི་སེར་
ཁྲོད་གནས་པའི་ཞིང་སྤྱགས་ཀྱི་ལས་གཉེར་བའི་ངལ་ཚོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་མཐའ་སྤྱང་བྱེད་
པའི་ལས་འགན་རང་ལྷགས་སུ་ཁུར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་བྱིངས་སུ་བོད་ཡུལ་འདིར་སྤྱིའི་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བཅན་འཛུལ་གཞོད་འཆེ་བཏང་བ་ཆེས་དཀོན་པས། གཞུང་དམག་དེ་འདྲའི་སྟོན་
ཆེ་སྟོབས་ལྡན་ཞིག་འཛུགས་བྱུང་བྱས་མེད་ལ། བོད་ཀྱི་མཐའ་ཁུལ་ཁག་ཏུ་སྤྱི་དབང་བཅན་
ལྷགས་སྟེབས་སྐབས། རང་སྤྱིད་རང་སྦྱོང་གི་དཔོན་རིགས་ཆོ་གཙོས་མི་སེར་གྱི་སྦྱིས་པ་དགྲུང་
ལོ་བཙུ་ལྡན་དམག་ལ་ཆས་བྱུང་ཆོད་ཀྱིས་འཐབ་ཁོལ་རང་སྤྱང་བྱེད་པའི་རྣམ་པའི་ཚུལ་ཏུ་གནས་
དགོས་བྱུང་པ་ལ་མཐོ་ཙེ་ཏུང་གིས། ཁོ་ཆོ་དམག་དོན་སྟོབས་ལྷགས་ཐད་ང་ཆོ་ལས་ལྷགས་
ཞན་པ་ཡོད་ན་འང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་སྟོབས་ལྷགས་ཐད་ང་ཆོ་ལས་ལྷགས་ཆེས་ཆེ་བ་ཡོད། ཅེས་
བཤད། བོད་དམག་གི་སྟོབས་ལྷགས་ཏེ་རྒྱ་དམག་ལས་ལྷགས་ཞན་པ་ཡོད་པས། རྒྱ་ནག་དམར་
ཕྱོགས་དམག་ལ་ཐད་སྦྱོད་ཀྱི་ལམ་འབྱེད་དགོས་པ་ཅིག་བྱུང་། ཁོ་ཆོའི་མཐའ་མའི་དམིགས་
ཡུལ་ཅི་བདེར་འགྲུབ་བྱུང་པ་དེ་ཐབས་རྒྱས་མཁས་པའི་ལས་དོན་ཡག་པོ་འགའ་རེ་ཁོ་ན་བྱས་
པ་དེར་མང་ཆོགས་ལ་ལྷགས་རྒྱན་བཟང་བོ་ཐེབས་ཐབས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་ཟེར་གྱི་ཡོད། དེ་
དོན་ནི་ས་སྦྱི་པ་ཉི་ཏུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས། གཡོ་ཅན་སྟན་པར་སྦྱོ་བ་ནི། རང་དོན་ཡིན་
གྱི་གུས་སྤྱིར་མིན། སྤྱིན་བྱ་བ་སྟེན་ནས་དགོད་པ་ནི། ལྷས་ངན་གཏོང་གི་དགའ་ནས་མིན། ངན་
པས་ཐོག་མར་ཆོག་གིས་འདྲིད། བག་ཤེབས་བྱུར་ན་སྤྱི་ནས་བསྐྱུ། ཉ་བ་ཟས་ཀྱིས་ཁ་བྲིད་ནས། ཉ་
རྣམས་གསོད་པར་བྱེད་ལ་སྟོས། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཆོགས་པས་

རེ་ཞིག་རིང་ཞི་འཇམ་བག་ཡོད་ཀྱིས་བྱ་བ་བཟང་བོ་ཁ་གསུམ་ཅིག་བསྐྱབས་ཏེ། དཔུང་བསྐྱོད་
བཟོད་ལམ་གྱི་མཐུན་ཆེན་དང་མང་ཚོགས་ཐད་ཀྱི་མཐུན་ཆེན། གོང་རིམ་ཐད་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་
ག་སྐྱིག་བྱས་པ་རེད། རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ཀྱི་ཆོས་དང་སྤྱི་དམག་དོན།
རིག་གཞུང་། དཔལ་འབྱོར། ས་ཁམས་ཆགས་ཚུལ། ཡུལ་སྤོལ་གོམས་གཤེས་ལ་སོགས་ཀྱི་
གནས་ཚུལ་ནམས་རེ་རེ་བཞིན་རྒྱས་ལོན་བྱེད་པའི་སྤྱོད་འཁྱོའི་ཆ་ཆེན་གྲུབ་པར་བརྟེན། སྤར་
ནས་བསམ་ངན་ཞེ་བཅངས་ཀྱི་གཞན་སྡེ་ཟ་བར་རྒྱུས་པའི་རྒྱ་དམར་བཙན་འཇུག་མཁན་གྱི་
གདོང་རིས་སྤྲུལ་འགོ་བས་མ་ཐུབ་པར་མངོན་སུམ་འཛོམས་མེད་དམར་རྗེན་དུ་ཐོན་ཏེ། རྒྱ་
ནག་དབུས་གཞུང་གིས་བོད་ལ་བཏོན་པའི་དོན་ཆུང་ནམས་ཁོ་ཆོ་རང་གིས་བདལ་ཞིག་དུ་བཏང་
སྟེ། བོད་རྒྱལ་ལོ་༡༠༡༥ དང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ ནང་འཆེ་མེད་ཆོས་བྱེད་ཞི་བའི་བོད་མིའི་ཐོག
རྒྱ་ནག་དམར་སྤྱོགས་ཚོགས་པའི་དམག་དཔུང་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་འཕྲོ་ཆེན་
བྱངས་ཏེ། རྒྱ་དམར་གྱིས་རྒྱ་ནང་དུ་༡༩༥༡ ལོའི་ཟླ་༡༠ ཆོས་༡༩ ལ་བཏོན་པའི་ལས་འགུལ་
ཆེན་པོ་གསུམ་སྟེ་ལ་བ་དེ་བོད་ཀྱི་ཐོག་བཀོལ་སྤྱོད་བྱས་བྱུང་བར་བོད་ཀྱི་ཨ་མདོའི་ས་ཆ་ལ་ལར་
ངོ་ཤོལ་སྒྲེར་ལངས་ཀྱི་བྱ་འགུལ་བྱུང་བས། དེས་གན་བྱགས་ཀྱིས་རེ་བ་གོང་གསེར་མོ་སྒྲོངས་
ཀྱི་ས་ཆ་རེ་གཉིས་དང་མི་འགའ་རེས་(དཔེར་ན། ཀོ་རུ་སྡེའི་ཨ་ལགས་བན་སྤགས་དང་ས་
དཀྱིལ་པད་མ་ཆེ་རིང་སོགས་) དམར་ཚོགས་དམག་ལ་ངོ་ཤོལ་གྱི་ནམ་འགྱུར་ཙམ་བསྟན་
རུང་། གར་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ་གཙོས་སྒྲ་དཔོན་དང་མི་སེར་མང་ཆེ་བས་དེ་འདྲའི་བྱ་སྤྱོད་སྟེ་ལ་
མི་རུང་བའི་གོ་བསྐྱོན་བྱས་སྟབས། ཟུར་བར་གནས་ཚུལ་ཞི་འཇགས་སུ་སོང་། དེ་འདྲའི་
རང་རེ་བ་གོང་བ་ནམས་ཀྱིས་སྤར་ཐུས་བཞིན་ཆོས་སྤྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་བྱེད་སྤྱོད་མཐའ་དག་
ལ་སྤྱོགས་ཏེ་གནས་ལ། སྐབས་དེར་རོང་བོ་དགོན་ཆེན་གྱི་འདུ་ཁང་ཆེན་པོ་གསར་བཞེངས་
བཞི་བར་གནས་པ་སོགས་ཞི་དལ་སྒྲོད་སྒྲོད་ཀྱིས་བག་ཡངས་པོར་བསྟན་འདུག་ཅིང་བོད་རྒྱལ་
ལོ་༡༠༡༥ རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་མོ་བྱི་ལོའི་ནག་རྒྱའི་ཆོས་བཙོ་ལཱའི་མཆན་མོ་སྒྲོ་བུར་
དུ་རྒྱ་དམར་དམག་དཔུང་བྱི་བཞི་ལྷག་རེ་བ་གོང་དུ་ཡོང་སྟེ། གནད་ཆེའི་ས་འགག་ཡོངས་ཚོགས་

བཟུང་བ་དང་འབྲེལ་རྩེ་བོ་དགོན་ཆེན་གཙོ་བོ་སྡེ་བདུན་གྱི་ས་ཁུལ་དམག་མིས་བཀའ་བར་བྱས་
ཐོག་དགོན་ཆེན་གྱི་མཐའ་སྡེ་རིམ་ནང་རིམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་སྟེ་དམ་པོར་བསྒྲོར་བ་དང་། དགོན་
པའི་དྲང་ཐད་གྱི་འཇའ་མོ་དང་ཐེ་བུ་སྡེ་བ་གཉིས་གྱི་བར་གནས་ས་ནིང་སྟེང་མེ་སྒྲིགས་ཆེན་
པོ་བཙུ་ཤྱག་འགའ་བཙུགས་ཏེ། གཙུག་ལག་ཁང་སོ་སོ་དང་འདུ་ཁང་ཆེན་པོ། རྒྱ་བྲང་ནང་
ཆེན་ཁག་ནམས་དང་གྲ་ཤག་བཅས་ལ་ཁ་གཏད་དེ་རྒྱག་གྲབས་གྱིས་ཆེས་བཙུ་དུག་གི་རྒྱ་རེངས་
ཤར་ཡོང་དུས་དམག་མི་ཐམས་ཅད་གྱིས་འཛིང་རགས་བཅོས་ནས་ཡིབ་སྒྲུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
ལ། སེར་རྒྱ་མི་དམངས་ཚོ་མལ་ནས་ལངས་ཏེ་ཚོར་སྐབས། རྒྱ་དམག་གི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཚོས་གྲོང་
སྡེ་སོ་སོ་དང་སྤང་ལམ་སོགས་སུ་རྒྱང་བསྐྱགས་ལས་སྐད་ཆེན་པོའི་མི་ཐམས་ཅད་རང་ས་རང་
ཡུལ་དུ་སྡོད་ཅིག ཡར་འགོ་མར་འགོ་གཏན་ནས་བྱས་ན་མི་ཚོག་ཅེས་སྒྲུལ་ལྷག་ནན་ཏན་
བྱས། རྩེ་བོ་དགོན་ཆེན་ལ་སྤྱོད་ཚོའི་སྤྱོད་གསང་སྒྲུལ་བ་དང་ཇག་པ་ཡོད་པས། ང་ཚོར་
མགོ་སྒྲུར་དགོས། དེ་འདྲ་མ་བྱུང་ཆེ་ཆུ་ཚོད་བཙུ་དང་སྐར་བཞི་བཙུ་ཞེ་གཉིས་སྟེང་དམག་
གིས་མཐའ་གཅིག་དུ་རྒྱག་ངེས་ཡིན། ཞེས་བསྒྲགས། སྐབས་དེར་ཤར་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ་གཙོས་
རྒྱ་ཆེན་འགས་གྲ་དམངས་གྲ་ཚང་ཚོས་རྩ་ལ་བསྡུས་ཏེ། ཁྲིང་རིན་པོ་ཆེས་གྲ་མང་གི་ཚོགས་
ལ་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པས་དགོན་པའི་ནང་སྒྲུལ་མ་དང་ཇག་པ་བསྒྲོང་ཡོད་ཅེས་སྒྲུབ་པའི་དེ་འདྲ་ཡོད་
སྟེན་ཅེས་ཀྱང་མགོ་འདོགས་དགོས་ཚུལ་གྱི་གསུང་འཕྲིན་གལ་ཆེན་གནང་བ་དང་། རྒྱ་ཆེན་
ཚོས་ཀྱང་ད་ནི་འགོར་འགྲང་མི་རུང་བའི་དུས་སུ་གཏུགས་པས། དགོན་ཆེན་མི་རྒྱག་པའི་ཐབས་
ཤིག་ཅེས་ཀྱང་འཚོལ་དགོས་སྟུམ། གྲ་མང་ནས་རྒྱ་དམག་གིས་བཏོན་པའི་གཏམ་ལ་མཆར་
ཅན་དེ་ཅི་ཡིན་གསལ་ཉོགས་མ་བྱུང་ཡང་གང་ལྟར་དགོན་ཆེན་ལེན་པར་དོ་སྤང་བྱགས་ཆེན་
བྱས་པ་ཞིག་དུ་སྒྲུང་། དེར་དགོན་པ་སྤང་སྒྲོབ་ཆེད་སྒྲུལ་མ་དང་ཇག་པ་མིན་ཡང་ཡིན་ཁུལ་
གྱིས་གྲ་བ་བདུན་ཅུར་ཉེ་བ་ཞིག་གིས་ཁས་ལེན་ཀྱང་མི་ལྟ་བུ་བཙུ་བསལ་བ་ལས་མི་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྟ་
མགོ་འདོགས་ངང་སྤྱིར་བཏབ་པ་དང་། ཤར་རྒྱ་བྲང་གི་སྡེ་ཁུ་ཁྲུང་དུ་དགོན་པ་མགོ་སྒྲུར་བའི་
མཚོན་ཏུགས་སུ་དར་དཀར་བོ་ཞིག་སྤྱིར་མཛོན་པ་བྱས་སྟབས། རྒྱ་དམག་གི་བཀོད་འདོམས་

པས་དམག་དཔུང་ལ་མུར་བར་དགོན་ཆེན་དུ་དཔུང་འཇུག་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་འཕྲུལ།
དམག་མི་ཆོས་དེང་རབས་ཀྱི་གོ་མཆོན་ལག་འཁོར་དང་འགད་རྩིས། བསྐྱེད་མཉམ་དང་དགྲུམ་
མཉམ་ལ། གྱི་ལྷན་མེ་མཉམ་ལ། སྐྱག་སྐྱག་མེ་མཉམ་ལ་ལོགས་ཐོགས་ཏེ་སྤྱང་སྤྱོན་རི་ལས་བབས་
པ་དང་ལྷ་འོད་རྒྱག་པ་ཇི་བཞིན་དགོན་ཆེན་ནང་བསྐྱེད་ཏེ་སྤྱང་བྱང་ནང་ཆེན་ཁག་དང་གྲ་ཤག་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་དགོན་གཉེར་ལས་སྡེ་བ་ལ་ལོགས་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པར་སྤྱོགས་སོ་སོ་ནས་
བཅན་ཤེད་ཀྱིས་དེ་དེ་དགོན་པའི་སྤྱིང་ཁག་ལྟ་རུ་དབྱེ་སྟེ་ནང་ཆེན་ཆེ་སར་དཀག་སྡོམ་བྱས་
ནས་ཁང་ཐོག་དང་སྡོ་སྡེ་ལུ་ཁྱང་སོ་སོ་འཕྲུ་ཁང་ཆོས་རའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཐོག་ཁར་སྤྱོགས་
བཞི་རུ་སྐྱག་སྐྱག་མེ་མཉམ་ལ་བཙུགས་ནས་སྤྱང་མ་གྲ་བཙུན་རྣམས་ལ་འཛིགས་སྤྱང་སྤྱུ་ལ་བ་དང་
། དམག་མི་ཆོས་གང་བྱུང་ཇི་འདོད་བཞིན་སྟེ་ཁང་གཙུག་ལག་དང་ཆོས་བྱེད་འདུ་ཁང་རྣམས་
དང་མཆོད་ཁང་སྤྱང་བྱང་ནང་ཆེན་ཁག་གྲ་བཙུན་སྡོད་ཤག་ཐམས་ཅད་ལ་སྡོག་བཞེར་བྱས་ནས་
བཅན་ཁང་དང་མགོན་ཁང་སོགས་ཀྱི་ནང་གནའ་སྤྱ་མོ་ནས་ཆོས་སྡོལ་དུ་ཆགས་པའི་སྤྱིབ་མཉམ་
དང་མདུང་། གྱི་མཉམ་གཞུ་བཅས་བཀའ་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་ཁྱེར་ཡོང་སྟེ་ཨ་ལགས་རྒྱལ་ཆང་གི་
ནང་ཆེན་ལ་སྤྱངས་གསོག་བྱས་ནས་མཆོན་ཆ་འདི་དག་གྱང་ཁྱན་ཏང་ལ་ངོ་ཚྭ་ལ་བྱེད་པའི་ལག་
ཆ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱང་བྱང་ནང་ཆེན་འགའ་ཡི་འབྲུ་རིགས་དང་རྩམ་བྱེ་རྣམས་སྤྱོགས་གཅིག་དུ་
བསྐྱེད་ཏེ་ཟས་རིགས་འདི་ཆོ་ངོ་ལོག་ཟིང་འབྲུག་གི་གྲ་སྐྱིག་རེད་ཅེས་མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་སྡོམ་
བསམ་བཞིན་ལྷན་ཀ་བཅུ་ཏེ། རོང་བོ་དགོན་ཆེན་ནི་ས་རེ་བོ་འདི་ལོག་ཟིང་འབྲུག་སྡོང་
པའི་རྩ་བའི་ཆང་གཞི་རེད་ཅེས་མི་བཤད་དགྲུ་བཤད་བྱས་ནས་གསར་བརྗེར་ངོ་ཚྭ་ལ་བའི་ནག་
ཉེས་ལྟ་མོ་གཡོགས་ཏེ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྡོལ་སྤྱོག་འཇུགས་སྟེང་གི་སྤྱང་མ་དང་ཡོངས་
འཛིན། སྤྱུ་མདུན་པ། སྤྱག་མཛོད། གཉེར་བ། དགོ་བསྐྱོས། དཔུ་མཛོད། གསེར་བྱི། བྱི་
བ། བཙུ་བཞག་དགོར་གཉེར། ཆབ་རེས། གྲ་ས་སོ་སོའི་ལས་གནས་འགོ་བ་མིང་བཏགས་
ཆོ་རེ་རེ་བཞིན་སྡོག་འཛིན་དང་། གྲ་མང་བཀག་ཉར་བྱས་པའི་གནས་ནས་མིང་བཏོན་པ་རྣམས་
རེ་རེ་སྤྱིར་བོན་མ་ཐག་རྒྱ་དམག་གིས་ཐག་པས་བཀྱིགས་སྡོམ་བྱས་ནས་བཅོན་དུ་བྱིད་བཞིན་

ཡོད་ལ། རྒྱ་བྱང་ནང་ཆེན་དང་སྤྱི་བ། གྲུ་བ་ཕྱུག་པོ་སོགས་ཀྱི་མི་སྣ་རེ་རེ་བཞིན་ལོགས་སུ་
བཀར་ཏེ་བཅར་དུང་ཆ་འདྲི་བྱས་ནས་མཆོན་ཆ་འཕགས་ར་དངུལ་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་
ཅི་ཡོད་གར་སྐྱེས་འདྲི་གཙོད་བྱེད་པར་ནམ་འགྱུར་རྒྱུང་ཟད་མ་ཡག་ཆེ་བཙོན་དུ་བྱིད་པ། སྤྱིར་
བཙོན་འཇུ་ལ་དམག་དཔུང་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་རྒྱ་འབྲོར་ལ་མི་རྒྱུ་མས་པ་ཕལ་ཆེར་མེད་སྟབས།
རོང་པོའི་གྲུ་བ་རྒྱུག་པོ་ཡིན་པའི་བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་དང་དགོན་མཆོག་སྐྱབས་གཉིས་ཀྱིས་
རང་རང་གྲུ་བག་གི་སྒོ་མོ་ཆེ་ཆེར་སྤྲེས་ཏེ་རྒྱ་དམག་ལ་རེད་ཆང་གི་ཕྱགས་ཀྱི་སྤང་མ་མན་ཆད་
དང་སྒོ་འབྲེམ་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྒྱ་ཞོར་བམས་ཅད་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་ཕུལ་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པས།
དམག་གིས་འདི་ཆོའི་རོས་བེན་བཟང་པོ་འདུག་ཅེས་མི་དེ་གཉིས་པོ་བསྐྱམས་བཀྱིགས་བཙོན་
བྱིད་མ་བྱས་པར་རྒྱན་བཀོལ་འཆོ་བའི་ཅ་ལག་ཕྱན་ཆོགས་ཤིག་བྱིན་ཏེ་ཕ་ཡུལ་དུ་ཕུད་པ་དང་
ཁོང་ནམ་པའི་རྒྱ་ཞོར་ཡོངས་ཇོགས་རྒྱ་མིས་བདག་དབང་གཞུང་བཞེས་སུ་བྱངས། རྒྱ་དམག་
ཆོས་མི་འདི་གཉིས་ཀྱི་བསམ་སྒྲོའི་གོ་རྟོགས་མཐོ་བ་གྲུ་མང་གི་ཆོགས་འདུའི་སྟེང་བསྐྱགས་
བརྗོད་བྱས་པ་དང་། ཞི་དྲག་གཉིས་ཀྱི་བབས་ཤེས་གྲུ་བཙུན་ཆོའི་ཐོག་དུ་པེད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆབ་
སྤྱོད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཐོབ་བབས་དང་དམིགས་ཡུལ་འགྲུབ་བབས་ལ་གྲུགས་སྒོན་བྱས་
ནས་རེབ་གོང་སྐྱབས་མགོན་གཙོའི་རྒྱ་མ་དང་དཔོན་པོ་ཆོ་ངོ་ལོག་བེང་འབྲུག་གི་གཏེ་པོ་ཡིན་
ཚུལ་བརྗོད་གཞི་བྱས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བྲིམས་ལ་འགོ་དགོས་ཚུལ་བསྟན་པས། གྲུ་མང་གིས་
དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ནས་ཡོད་མི་སྤྱོད་པ་སོགས་བརྗོད་དེ་ཨ་ཁུ་དགོ་རྒྱལ་གྱིས་གར་སྐྱེལ་
ལྷན་རྒྱ་མཆོའི་ཆབ་དུ་བཙོན་ཁང་དུ་ང་འགོ་རྒྱ་དང་ལྷགས་དར་རྒྱལ་གྱིས་གྲུ་ཆང་གན་པའི་ཆབ་
བྱེད་པ། བད་མ་དབང་རྒྱལ་ནས་ཨ་ལགས་བྱང་ཅི་གསེར་བྲི་ཆང་གི་ཆབ་དུ་འགོ་བ། རྒྱོ་བཟང་
གིས་ནང་སོའི་ཆབ་དུ་བྲིམས་ཁང་ལ་འགོ་བར་ཁས་བྱངས་པ་ཡིན་ལ། བན་མཁོ་དང་མཁའ་
འབུམ་རྒྱལ། རྒྱ་ཏོ་བཅས་བྲིན་མི་བདུན་ངོ་ལོག་པ་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་བཙོན་དུ་བཙུག་རྗེས། རྒྱོན་
ལ་བཟུང་བ་ནམས་སྤྱིར་བཏང་། ཉིན་འགའི་རྗེས་སུ་གྲུ་བཙུན་སྒོར་ཆོགས་འགར་བགོས་ཏེ་
གར་སྐྱེལ་ལྷན་རྒྱ་མཆོའི་ཉེས་སྒྱུན་སྟེང་མོལ་ཆོགས་འདུ་འཆོགས་སྐབས་སུ་དོར་རྒྱལ་ཨ་ཁུ་

སྒྲིལ་མ་ཆེ་བཅུན་དང་ཆོ་འདུའི་དངོས་གྲུབ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་ཤར་ཆང་ལ་ཉེས་སྒྲིན་ངེ་ཡང་མེད་
པ་མ་ཟད། ད་དུང་ཁོང་གིས་གྲུབ་ཁྲན་ལ་བྱས་རྗེས་ཆེན་པོ་བཞག་པ་ཁྱོད་ཆོ་རང་གིས་སྒྲིན་
ནས་བརྗོད་ཟིན་པས། ད་སྐབས་འདི་འདྲ་བཤད་པ་ངོ་མའི་སྤྲེལ་མེད་ཀྱི་བྱ་ལས་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་
བཤད་སྐབས་ཁོ་གཉིས་ཐག་པས་བཀྱིགས་ནས་བཙོན་དུ་བྲིད་པས། དེ་ནས་བཟུང་དྲང་བདེན་
ཀྱི་སྐད་ཆ་བཤད་བྱབ་མཁན་ཡོད་པ་མ་གྱུར་། རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཆོགས་པས་མི་དམངས་
ཆོར་སེམས་གཏིང་དུ་ཅི་ཞིག་བརྗོད་རྒྱ་ཡོད་སྤྱིན་སྤྱ་གསང་མེད་པར་སྤྱོད་ཆོག་པ་ཡིན་ཚུལ་
བརྗོད་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་དེ་འདྲ་ཞིག་གཏན་ནས་མ་ཡིན། ལོ་འདིའི་ནག་ཁྲའི་ཆོས་བཙུ་དྲུག་
ནས་ཁྲ་བཞི་པའི་ཆོས་བཙུ་བར་ཉིན་མཆན་སྒྲོས་མེད་ཀྱིས་ཁྲ་མ་དང་གྲུ་བ་བཀག་སྒྲིལ་བྱས་ནས་
གོང་དུ་བཤད་པའི་མཆོན་ཆའི་རིགས་དང་བཟའ་ཆས་ནམས་པར་རྒྱག་པ་དང་སྒྲ་སྒྲོར་བྱེད་པ་
བརྒྱད་དེ་དགོན་པའི་ཉེས་སྒྲིན་ཆོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་གི་སྤྱིང་འབྲོག་བཤད་སྒྲོས་དྲིལ་བསྐྱགས་
བྱས་ལ་ཁྲ་མ་དཔོན་པོའི་གས་ནས་དང་། གྲུ་བ་ཕྱག་པོ་འགའ་བཀྱིགས་སྒྲོས་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་
བྲིད་པ་དང་འབྲེལ་རྒྱ་དམག་གིས་དུས་འཁོར་ཆོས་རྩའི་ཕྱོགས་བཞིའི་ཐོག་ཁང་སྤྱིང་སྐྱག་སྐྱག་
མེ་མདའ་བཙུགས་པ་དང་དམག་མིས་དམ་པོར་བསྒྲོར་དེ་འཛིགས་རྩམ་ཆེན་པོས་གྲུ་མང་ཁྱོད་
མི་དེ་ཆོར་འཐབ་ཚྱོད་བྱེད་དུ་བཙུག་པ་དང་། གྲུ་བ་ཆོ་རེ་རེ་བཞིན་བྱར་བཀག་གིས་ཞི་དག་
གཉིས་ཐབས་བཀོལ་དེ་འདྲི་གཙོད་ཁ་བསྒྲོག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པར་མ་ཟད། མི་རེ་རེའི་ལོ་རྒྱུས་
ཞིབ་འདྲི་འང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྐབས་འདིར་ཉིན་དཀར་ཆོགས་འདུ་ཆེ་ཆུང་དང་འཐབ་ཚྱོད་དགག་
རྒྱག་མུ་མཐུད་བྱེད་དགོས་པ་དང་མཆན་མོ་དམར་ཕྱོགས་དམག་གིས་དག་ཁྲའི་དམག་དཔུང་ཕམ་
པར་བརྒྱབ་ཚུལ་ཀྱི་སྒྲོག་བརྒྱན་ཆོར་བརྒྱ་དགོས་པར་འདུག ད་དུང་རེ་བ་གོང་ཤོག་ཁ་བཙུ་
གཉིས་ཀྱི་ཁྲ་མ་དང་དཔོན་པོ། མི་དྲག་ཆོ་དང་སྤྱན་གྲགས་ཆེ་བའི་མི་སྤྱ་ནམས་མ་སྒྲོ་བྲལ་ཆགས་
སའི་གནས་སུ་བསྐྱུས་དེ། མ་ཁྲལ་དུང་ཆེ་དོན་དཔའ་ཨན་ཀྱིས་ཁྱོད་ཆོར་དེ་སྒྲིན་མངར་ཆ་
བྱིན་ཀྱང་བཟང་པོར་མི་ཟ། ད་ནི་ལྷ་ཅི་སྤྱིར་བྲང་ཁ་ནི་ཨེ་ཆ་སྒྲོས་ཤིག་ཅེས་བཤད་འཕྲལ།
རོང་བོ་དགོན་ཆེན་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་གཉན་ཐོག་གི་ཞིང་སར་མེ་སྒྲིགས་ཆེན་པོ་བཙུ་སྐྱག་འགའ་

བཙུགས་ཡོད་པ་ནས་བེས་པ་སྡེ་བའི་འཁོར་ལོ་རི་ཅེ་དང་འཇམ་མོ་སྡེ་བའི་རི་སྡེ་དགོན་པའི་
གར་སྡེ་གཉིས་སུ་མེ་སྟོགས་བརྒྱབས་ཏེ་དེའི་ཟིལ་ཤུགས་ཀྱིས་སྒྲ་དཔོན་སེར་སྟུ་ཡོངས་ལ་
འཛིགས་སྒྲུང་བསྟུལ་ནས་དམར་སྟོགས་ཆོགས་པར་ངོ་ཡ་བྱེད་མི་རུང་བའི་ནམ་པ་བཏྟན། རོང་
པོ་དགོན་ཆེན་ལ་གྲུ་བཙུན་ཁྱིན་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱར་ཉེ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་མི་སྟོར་ཅིག་བཙོན་
དུ་བྲིད་པ་དང་། ཁག་ཅིག་སྟོབ་སྟོབ་སྟུར་བཞོད་བྱེད་དུ་བྲིད་པ། ལག་ཤེས་འཆོམ་བཟོ་བ་
ཁག་ཅིག་ཟུར་དུ་དགར་ཏེ་བཟོ་ཁང་དུ་བཙུག་ ལོ་ཆུང་བྱིས་པའི་སྟོར་སྡེ་བདུན་སྟོབ་ཆུང་
དུ་དེད་པ། ན་གཞོན་གྱི་སྟོར་ཏེ་ཨ་ལགས་འཛིགས་མེད་ཆང་གི་ནང་ཆེན་གཙོའི་དུས་འཁོར་
གྲུ་ཆང་གི་འདུ་ཁང་། གཙུག་ལག་ཁང་། གྲུ་ཤག་ལ་སོགས་པ་གཞུང་བཞེས་སུ་སྒྲངས་ནས་
སྟོབ་གྲུའི་མིང་བཏགས་ཏེ་སེར་སྟུ་པོ་མོ་མཉམ་བསྐྱེས་ཀྱིས་སྟོབ་སྟོབ་དང་ངལ་ཚོལ་ཟུང་འབྲེལ་
བྱེད་དགོས་པ་དེར་མི་སེར་ཆོས་སྒྲ་མའི་ཀྱང་ཞོ་བེར་བ་ཞིག་བཙུགས། དགོན་པའི་སེར་མོ་
བ་སྟོར་ཅིག་རང་རང་གི་ཡ་ཡུལ་དུ་དེད་ནས་སྟུ་པོ་ངལ་ཚོལ་བ་ཞིག་དུ་བསྟུར། དེ་འདྲའི་ངང་
པོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ངོ་པོར་དོག་བརྩིས་ཆབས་ཆེན་བཏང་སྟེ་ཆོས་བྱེད་མི་སྣའི་
ཆོས་དང་ཆབ་སྤྱིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་གནས་ལོངས་སྟོན་བྱེད་པའི་རང་དབང་གི་དབང་ཆ་རྩ་
འཕྲོག་བྱས་ཏེ་སེར་མོ་བ་ཆོ་སྒན་ཕུང་དབྱུག་པས་བཞུས་པ་བཞིན་སྟོགས་སོ་སོར་གཏོར་ནས་
བཙན་ཤེད་ཀྱིས་སེར་མོ་བ་ནམས་ཀྱིས་སྟོན་པའི་ན་བཟའ་ཡང་གྱོན་དབང་མེད་ལ། ཉོན་མོངས་
དུག་གསུམ་མ་རུང་ཐ་ཤལ་གྱི་རྒྱ་ཐ་མ་ཁ་དང་ཆང་བྱད་མེད་བཙས་སུ་ཞི་དག་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་
རྩས་སྟུད་དེ་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་སྟོང་གི་ཚུལ་བྲིམས། མི་ཆོས་གཙང་མའི་ཡ་རབས་སྟོན་བཟང་
ནམས་ཉམས་སྟུད་དུ་གཏོང་རི་བྱུང་བྱས་ནས་བྲིམ་པ་བར་བསྟུར་བར་མ་བཟད། སངས་རྒྱས་བཏྟན་
པའི་སྟོག་གིང་དང་དབྱུ་འདྲེན་པའི་སྒྲ་མ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྟེས་བྱ་དམ་པའི་རིགས་
ཡོད་དོ་ཅོག་སྟེད་ཅིག་དེ་ཉིད་དུ་མི་གཙང་རི་ཆེན་ཁུར་བའི་བཙོན་པ་ཐ་ཤལ་བ་ཞིག་དུ་བཙན་
གྱིས་བསྟུར། རེབ་གོང་གསེར་མོ་སྟོངས་ཀྱི་སྟེ་བ་ཆོས་གྲུ་ཆེན་པོ་རོང་པོ་དཔལ་གྱི་དགོན་
ཆེན་སྟོགས་ཅད་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་འདི་པོད་རྒྱལ་ལོ་༡༩༣༤ རབ་

བྱུང་ལྟ་བུའི་ལུགས་མོ་སྒྲུང་དང་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༡ ལོར་རོང་བོ་སྒྲ་མ་བསམ་གཏན་རིན་ཆེན་གྱིས་
གསར་འདེབས་མཛད་དེ་པོད་རྒྱལ་ལོ་༡༠༥༥ རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་པོ་བྱི་དང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤
ནག་ཟླའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་པར་ལོ་ངོ་དྲུག་བཅུ་ལྔ་བཅུ་དང་བདུན་གྱི་རིང་སྒྲ་མ་དང་གྲ་བཅུན། དཔོན་
པོ་དང་མི་སེར་པ་མེས་ཡང་མེས་ནམས་གྱིས་དཀར་བོ་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་ལྷག་བསམ་ནམ་པར་
དག་པའི་མོས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་དཀར་སྒྱུད་སྒྱུག་རུས་གྱིས་མི་བྱགས་དང་རྒྱ་བྱགས་དངོས་
བྱགས་བརྗོད་གྱིས་མི་ལང་བ་ཡུལ་པ་དང་། རྫོ་གྲོས་གྱི་སྟོང་བཅུད་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུན་པའི་
ཆོས་གྲ་ཆེན་པོ་རོང་དཔལ་གྱི་དགོན་ཆེན་སྤྱོགས་བམས་ཅད་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བ་འདི་རྒྱ་སྐར་
ཁོད་ན་ཟླ་བ་དང་། རི་བོའི་དབུས་ན་ལྷ་ན་པོ་བཞིན་ཡོད་པའི་ངོ་སྟོན་རྒྱུ་ཟད་ཟུ་བ་ནི། དེ་
ཡང་གནས་བསྟོད་ལས། ལུང་མང་ག་ཤུར་རྒྱ་ཡིས་ཟེན་པའི་མཆན་རབ་གཞིར། བརྗོད་ཆགས་
དཔག་བསམ་སྟོན་མེད་དགོན་པའི་བྱང་རྒྱུ་བ་ཤིང་། རྫོ་མ་བཙོན་གསེར་གྱི་མེ་ཉོག་དོ་ཤལ་འཇུ་མ་
འཕྱང་བས། ནམ་པར་བརྒྱན་འདི་བསྐྱགས་བྱ་ཀྱན་གྱིས་བསྐྱགས་པར་འོས། གསུངས་པ་ལྟར་
དམ་པའི་ལུང་གིས་བསྐྱགས་པའི་ཆོས་སྟེ་ཆེན་པོ་འདིའི་མཛུས་རྒྱུ་ཆགས་པ་ནི། ལྷ་འབུམ་
ཤར་གྱི་སྒྲ་བྱང་ནོར་བུ་གྲ་འཛིན་ཅེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་བྲག་ན་པ་རྫོ་ནམ་འདྲེན་སྒྲ་མ་ཡབ་རྗེ་
སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོའི་ཆད་མེད་བྲགས་རྗེའི་རང་སྤྱང་ལས་གྲུབ་པའི་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་གཞལ་
མེད་ཁང་གི་གཞོན་ལ་ཆེན་པོ་དེ་ཡིན་ལ། ལྷ་ཁང་ཐོག་བཙེགས་སུ་མ་ལྷན་གཡུ་ཅིས་བྲགས་པའི་
རྒྱ་ཐིབས་གྲན་བརྒྱད་རྒྱ་པ། ཡང་སྟེང་དུ་གསེར་ཉོག་མི་ཆད་གཉིས་པ་ཅན་དང་། གསེར་གྱི་
རྒྱལ་མཆན་ཆ་བྱང་། མདུན་སྟོང་གསེར་ཉོག་རི་དྲགས་པོ་མོ་ཆོས་འཁོར་དང་བཅས་པས་ཀྱན་
ནས་བརྗོད་པ། ནང་རྟེན་དུ་མི་པམ་མདུན་སར་གྲགས་པར་རྗེ་བཅུན་རྒྱལ་ཆབ་བུམས་པ་མགོན་
པའི་སྤྱང་བརྟན་ཐོག་ཆད་ལས་བཞལ་བ། ནམ་འདྲེན་སྒྲ་མ་ཡབ་རྗེ་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཤར་སྐལ་
ལྷན་རྒྱ་མཚོའི་སྐུ་གདུང་ཡོད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། ནང་རྟེན་ལ་དངུལ་བདུངས་མཆོད་རྟེན་
སྟོང་གསེར་མོགས་རིན་པོ་ཆའི་འཕྲ་རྒྱན་སྤྲོ་ཆོགས་གྱིས་སྤྲས་པ་ཐོག་ཆད་ལས་བཞལ་བ། ལྷ་
ཐོང་གཉིས་པ་ངག་དབང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དང་། ལྷ་ཐོང་གསུམ་པ་དགེ་འདུན་འཕྲིན་ལས་

རབ་ཀྱིས་ནམ་གཉིས་ཀྱི་གདུང་ཉེན་མཆོད་ཉེན་རེ་རེ་ནས་དངུལ་ལས་བྱུང་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་ཆོགས་
པའི་འཕྲ་ཀྱན་ཅན་ཁང་ཆོད་ཡོད་པ། སྐྱུ་ཕྱེད་བཞི་བ་སྒོ་བཟང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཆོའི་སྐྱུ་གདུང་
མཆོད་ཉེན་གསེར་བྲངས་ཀྱིས་བཞེངས་པ་སྒོན་མ་ནམས་ལས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲ་
ཀྱན། སྐྱུ་ཕྱེད་ལྔ་བ་སྒོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཆོའི་སྐྱུ་གདུང་མཆོད་ཉེན་དངུལ་གྱིས་བཞེངས་
པ་ལ་རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲ་ཀྱན་གྱིས་སྤྲས་པ་ཐོག་ཆོད་ཅན། སྐྱུ་ཕྱེད་དུག་པ་ཆེན་པོ་སྐལ་ལྷན་སྒོ་
བཟང་བཞུན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྐྱུ་གདུང་དངུལ་ལས་བྱུང་བ་འཕྲ་ཀྱན་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་ཡོངས་
སྤྱ་སྤྲས་པ་ལྔ་མ་ནམས་ལས་ཀྱང་ལྷག་པར་ཆེ་བ། ཡབ་རྗེ་སྐལ་ལྷན་རས་པའི་སྤྲས་ཀྱི་བྱ་བོ་
གཡུ་རྟོག་བསམ་གཏན་ཀྱི་མཆོའི་སྐྱུ་གདུང་མཆོད་ཉེན་གོང་གི་དེ་མཚུངས་བཅས་པར་བྱིན་རྒྱབས་
ཉི་མ་སྟོང་གི་དྲོད་དུ་འབྱེལ་བ། གཞན་ཡང་རྟོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་ལི་སྐྱུ་ཆེ་ཆུང་
སྒྲ་ཆོགས་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་གི་ཐོག་གསེར་བྲངས་ཀྱི་མཁའ་སྟོན་མའི་སྐྱུ་ཁྱན་གང་མ་དང་། བདེ་
མཆོག་དང་ཆེ་སྟོ་ནམ་གསུམ་བཅས་མི་ཆོད་ཅན། གསེར་བྲངས་ཀྱི་སྒོས་བསྐྱངས་གཅིག་དང་
བ་སོའི་སྒོས་བསྐྱངས་གཅིག ཅན་དན་གྱི་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མི་ཆོད་ཅན་དང་རྗེ་སྐྱུ་སོགས་
ལི་མ་ཆེ་ཆོད་བཅུ་གསུམ། གསེར་བྲངས་ཀྱི་བཀའ་གདམས་མཆོད་ཉེན་བཞི། ཁྱན་ཐང་ཆེན་
མོ་བརྒྱད། བཀའ་བཞུན་གཙོ་བྱས་པའི་གསུང་རབ་པོད་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་ལྷག་ཅུ་མ། གསེར་
འབུམ། གསེར་མཆོག་གི་འཁོར་ལོ་ཆ། དངུལ་གྱི་གཟུ་གསེར་གྱི་པ་ཏུ་ཅན་ཆེ་ཆོད་གསུམ། བ་
སོའི་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་མི་ཆོད་བཅས་ཀྱིས་སྟོང་འོག་ནམས་གང་ཞིང་། རིན་པོ་ཆེ་རྩྭ་ཁྲིའི་
ཤང་ཤང་ཉེའུ་བྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོད་མཉམ་གཉིས། རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ཙོག་གཉིས་སོགས་
མཆོད་རྫས་ལོ་བྱད་འགངས་ཆེ་བ་ནམས་མཐའ་དག་འདིར་བྱིས་པས་མི་ལང་ངོ་། ། འདི་རྒྱ་ཆེན་
པོར་བཞེངས་པར་མཛད་པོ་ནི་རྒྱབས་མཆོག་སྐལ་ལྷན་སྒོ་བཟང་བཞུན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཡིན་
པར་བཤད་དོ། །ཤར་སྒྲ་བྲང་ཆེན་མོའི་ཆོ་མས་ཆེན་ལ། འདྲུ་ཁང་གུན་མིག་བདུན་ཅུ་པ་དབུས་
སྟོང་གསེར་རྟོག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང་། མདུན་ངོས་སུ་གསེར་རྟོག་རི་དྲུགས་པོ་མོ་ཆོས་འཁོར་
དང་བཅས་པ། གཙོ་བོ་འཕགས་པ་གནས་བཏན་བཅུ་དྲུག་གི་འབྲུར་སྐྱུ། བཀའ་བཞུན་གྱི་སྒྲེགས་

བཅ། གུན་ཐང་ཉེར་གཅིག་སོགས་བཞུགས། རྒྱལ་མགོན་མོ་བཟང་ཚོས་གཤམ་ཆུ་མཚོས་
བཞེངས། ཤར་རྒྱ་བྱང་ཆེན་མོའི་སྟོ་ལྟའི་སྟེ་ཁང་། རྒྱལ་མགོན་མོ་བཟང་ཚོས་གཤམ་ཆུ་
མཚོས་བཞེངས་པར་མངོན། གུན་ཚད་དོན་ལྡེ་པའི་སྟེང་དུ་གསེར་དོག་ ཉེན་གྱི་གཙོ་བོར་
བདེ་མཚོག་དཀར་པོ། ཚོ་སྟེ་ནམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྟེན་སྦྱ་ཆེ་ཆོད། ལྗོངས་ཆུལ་བ་པའ་
ཆེན་ནམ་གཉིས་ཀྱི་འབྲུངས་རབས། མི་ཉ་རྟོར་སྤངས་སོགས་ཀྱི་ཐང་ག་ཉིས་བཟུ་ལྟག་གསེར་
བྱངས་ཀྱི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཚོད་ཉེན་ནམ་བཟུད་བཅས་བཞུགས། འཇམ་དབྱངས་ཁང་
། སྦྱ་འབྲུམ་ཤར་གྱི་གཟིམ་ཆུང་འཇམ་མགོན་པོ་བྱང་། གུན་གཉིས་པ་ཅན། འདི་ནི་དགོན་
ཆེན་དར་རྒྱས་སུ་མ་བྱུང་གོང་དབེན་གནས་སུ་འདུག་པས་དགོན་པའི་ཡང་དབེན་སྦྱ་འབྲུམ་ཤར་
ཀྱི་འཇམ་མགོན་པོ་བྱང་དུ་འབོད། ཡབ་རྗེ་རྒྱ་མ་སྐལ་ལྡན་ཆུ་མཚོའི་བཞུགས་གནས་ཀྱི་གཙོ་
བོ་ཡིན། འདི་ལ་བཞེན་ནས་ཁོང་ལ་ཤར་ཚང་ཞེས་པའི་མཚན་ལྷ་བ་བྱུང་བར་བཤད། བྱལ་
ཆེན་ཚོས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་ཇོགས་སུ་བཞེངས་པའི་ཡེ་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་
པ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱན་གཟིགས་ཀྱི་སྦྱ་བརྟན་ཆེན་པོ་རྗེ་ཤེས་རབ་བཀྲ་ཤིས་པའི་ཐུག་བཟོ་ཡིན།
གསེར་མགོན་གསུང་འབྱོན་མ་སོགས་བྱིན་རྒྱལ་ཁྲད་ཅན་གྱི་ཉེན་འགའ་བཞུགས། ཁོར་ཡུག་
ནི་ཙོ་གཞོན་རྒྱུའི་རོལ་བ་ལ། འབྲུ་ལྡན་རྟུང་འབྲུང་གཡུ་ཡི་སྦྱ་ལོང་གི། གར་གྱི་ར་བར་བྱངས་
མང་སྦྱུལ་བོ་ཡི། རྒྱ་བཅོར་བུའི་ཚོམ་བུ་བཀྲམ་པའི་རྒྱར། ཚོས་དང་སྤྱིད་ཀྱི་འབྱོར་བ་གཟུགས་
ཅན་བཞིན། མཚོག་དམན་སྦྱེ་བོའི་འདུ་ལོང་བོང་ངེ་བ། སྤྱིན་དཀར་དུམ་བུ་ལྷུང་འདུའི་བ་གམ་
ཚོགས། རབ་མཐོ་གསེར་གྱི་ཁང་བཟང་བཙེགས་པ་ན། འཇིག་ཉེན་དབང་ཐུག་མཐོན་མཐིང་
བྱར་ཐུད་དང་། ཤིལ་སེལ་འཁྲོལ་བའི་རིན་ཆེན་ཆུན་སྤངས་ཏེ། འདུར་སྤྱིག་གར་མངོན་སྐལ་
ལྡན་ཆུ་མཚོ་ཞེས། མཚན་གྱི་སྒྲས་ཀྱང་ཉམ་ཐག་དབྱགས་དབྱང་བ། དེ་ཉིད་འགྲོ་ཀྱན་སྤྱིད་
པའི་ཆུ་གཏེར་ལས། རྒྱོལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་གཟིངས་རབ་བརྒྱམས་ནས། བྱིན་དུག་སྦྱོང་
པའི་དར་ཆེན་གཡོ་བཞིན་དུ། མི་ཡི་སྤྱིད་པར་རྫོས་པའི་ཐོལ་གྱིས་བཞུགས། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཤར་རྒྱ་བྱང་ཆེན་མོ་ནི། གོང་ས་ལྷ་རྒྱལ་མགོན་སྦྱ་སྤངས་རིམ་བྱོན་གྱིས་ལུགས་གཉིས་

ཟུང་འདུག་གི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་སྟོབས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་འཆང་བ་ཡིན། གཟིམ་ཁང་སོ་
མ་དགེ་ལེགས་སྐྱེད་ས་པའི་སྟོབས་ཀྱི། གུན་བར་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ཙུ་ཙན། གཟིམ་ཁང་རྟིང་
བ་ལ་གུན་སུམ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཙུ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཟོ་བཞོད་ཆད་དུ་བྱུང་བ། བརྟེན་ཅིང་
རམ་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི་བརྟེན་ལས་འདས་སོ།། དེར་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ས་མགོ་ཡོངས་འཛིན་ནམ་པ་
ནས་མཆོན་ཞབས་པ་སོགས་ཀྱི་བར་བཞུགས་ས་མ་ཆང་བ་མེད་ཅིང་། གཙུག་ལག་ཁང་དང་སྐྱེ་
གསུང་བྱུགས་རྟེན་རིན་ཐང་བྲལ་ཞིང་བྱིན་རྒྱལ་ཀྱི་ཆོན་ཁ་འབར་བས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བརྟེན་
པས་མི་ལང་། གངས་ཅན་ཁ་བ་རི་བའི་ནི་ཆུ་ཟུང་མཆོག་ལ་ཞོད་ས་ལ་བརྒྱལ་དབང་པའི་ཆོན་ནམ་
པའི་གཟིམ་ཁང་སོགས་གོང་ན་མེད་པའི་ཆེ་དགུ་ནམས་ཀྱི་བཞུགས་གནས། སྐྱེ་མདུན་ཆེན་
མོ་དང་། ནང་མཛོད། སྐྱག་མཛོད། ཡིག་ཆང་། མགོན་གཉེར། གསོལ་དཔོན་ཆེན་མོ།
མཆོད་དཔོན་ཆེན་མོ། རྩལ་ཡིག་ཆེན་མོ། སྐྱེ་ཆབ་ཞབས་གས་བརྒྱད་ཙུ། འགོ་བ་སོགས་ཀྱི་
ལས་སྒྲེ་ཐམས་ཅད། སྐྱེ་བའི་སྒྲེ་བ་དང་གྲུ་ཆང་སྒྲེ་བ། རྒྱུད་པའི་སྒྲེ་བ་སོགས་མདོར་ན་མཛོད་
འཕྲིན་གཤེད་རྟ་འདྲེན་པའི་དབང་བྱུགས་སྐྱེ་རྫོགས་སུ་མངའ་བ་ཡིན་ནོ།། གར་སྐྱབས་བྲང་ཆེན་
མོའི་མགོན་ཁང་རམ་བརྟེན་རོལ་བ། ལྷ་ཁང་གུན་ཉེར་གཉིས་མ། སྐྱབས་མགོན་སྟོབས་བཟང་
ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་བཞེངས་པ། རྟེན་གཙོ་རྟོ་རྟེ་གྲུར་མགོན་གཙོ་བྲས་ཐང་ག་སྐྱེ་ཆོགས་ཉེར་
དུག་བཅས་བཞུགས། ས་འདི་ལྷ་ཁང་གུན་བཙོ་ལྷ་བ་གསེར་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པ། རོང་བོ་སྐྱབ་
མ་བསམ་གཏན་རིན་ཆེན་གྱིས་བཞེངས། རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་མཐོ་ཆད་
ཁྱི་བརྒྱད་ཅན་རེ་དང་། ཉེ་བའི་སྐས་ཆེན་བརྒྱད་གོང་གི་དེ་དང་མཉམ་པ་ནམས་དང་། རྟ་མགོན་
དང་ཁྱོ་བོ་མི་གཡོ་བ་གཉིས་ཁྱི་དུག་ཆད་རེ། འདིར་འཛིགས་བྱེད་སྒྲེ་བས་བྲིས་ཤིག་བཞུགས་
པ་རང་བྱོན་ཡིན་པར་བཤད། རྒྱ་ཀོ་ལྷོ་ལྷོ་གདུང་ལྷ་ཁང་། རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་རོང་བོ་སྐྱབ་
མ་བསམ་གཏན་རིན་ཆེན་དང་རྒྱ་ཀོ་ལྷོ་སྟོབས་སེལ་སྐྱེ་མཆོད་ནམ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་གདུང་མཆོད་
རྟེན་བཞུགས། རོང་བོ་སྐྱབ་མ་དཀར་དཀར་དང་། དམར་དམར་ནམ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་གདུང་ཡང་
བཞུགས་སོ།། མགོན་པོ་རྣ་སྐྱེས་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་གུན་དགུ་མ། རྒྱ་ཀོ་ལྷོ་སྟོབས་སེལ་ནས་

བཞེངས། རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་མཐོ་ཆད་ཁྱི་བདུན་མ། གཡས་སུ་དོ་རྗེ་གྲུ་
མགོན། གཡོན་དུ་མགོན་པོ། མཐའ་སྒྲོར་དུ་མགོན་པོ་ཕྱག་བཞི་བ། ལས་ཀྱི་མགོན་པོ། ལྷ་
མོ་ཕྱག་བཞི་བ། ཁྱེ་ཏུ་པ་ལ། དྲག་གདན་གཤམ་པོ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་སོགས་ཀྱི་ལྷེར་སྐྱེ་བཞུགས།
གྲུབ་ཆེན་ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱེ་གདུང་ལྷ་ཁང་གུན་བར་ད་དུག་ཅན། ནང་སོ་བསོད་ནམས་
རྒྱ་མཚོས་བཞེངས་པ། རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་གྲུབ་ཆེན་ཆོས་པ་སྒྲོ་བཟང་བཟླན་པའི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་
དམར་གདུང་དོ་མཆར་སྒྲོང་འབར་ཡིད་བཞིན་དབང་རྒྱལ་དངོས་བཞུགས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་
མོ་དངུལ་གྱིས་བཅོས་པ་བྲུ་བཅུ་ཕྱག་ཙམ་གྱི་དཔངས་སུ་མཐོ་བ། བསྐྱར་རྒྱ་ག་དང་མ་ཤད་ལ་
སོགས་པའི་ཆེས་དཀོན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཐང་བུལ་བ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱི་འཕྲ་རྒྱན་དཔག་ཏུ་མེད་
པས་ཀུན་ནས་སྤྲོས་པ་གངས་ཅན་རྒྱན་གཅིག་ལྷ་བུ་བཞུགས། སྐྱེ་གདུང་རིན་པོ་ཆེ་འདིའི་རྩི་
བསུང་ཁོར་མོ་ཡུག་ཏུ་བྲུབ་ཅིང་། ན་བཟའ་ལ་སྐྱེ་ཆགས་གིང་མཐོང་སྒྲུང་མི་གཅིག་པ། གཟེ་
མདངས་མ་ཉམས་པར་དབུ་སྐྱ་སྐྱེ་བཞིན་བཞུགས་པར། ཡབ་རྗེ་གསེར་ཁང་བས་དབུ་སྐྱེན་ཐེངས་
གཅིག་བསེལ་བར་མཛད་ཅེས་བཤད་པ་བྲུངས་དག་འདུག གསེར་བཟངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་མི་ཆད་
ཅན། དངུལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་དེ་མཚུངས། བུམས་པ་བྲུ་དགུ་པ། རོ་བོ་དང་། རྗེ་སྐྱེ། ཡབ་
རྗེ་སྐྱེ་མའི་འདྲ་སྐྱེ། རྗེ་སྐྱེ་ལེ་མ། ཕྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་བཅས་ཀྱི་ལྷེར་
སྐྱེ་མི་ཆད་ཅན། ཅན་དན་དམར་པོ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་བྲུ་གཉིས་
པ། ལྷེ་བས་རིས་གུན་གང་མ་ཉེར་ལྷ་དང་། ཐང་ག་གཞན་སུམ་ཅུ་ཙམ། གཞན་ཡང་། རོང་
བོ་ཁྱི་གན་སྐྱེ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་སྐྱེ་གདུང་མཆོད་རྟེན། གནས་བཟླན་བཅུ་དྲུག་གི་སྐྱེན་སྐྱེ་ཆེ་
ཆད། བཀའ་འགྱུར་ཆར་གཉིས། མ་ཁྱི་འཁོར་ཆེན་སོགས་བཞུགས། ལྷ་ཁང་འདི་ལ་བྱིན་
རྒྱབས་ཀྱི་ཆོན་ཁ་གཞན་ལས་བྲུད་དུ་འཕགས་པས་ཕྱག་མཆོད་སྒྲོར་བ་དང་ལེན་གྱི་དད་ལྷན་ཉིན་
རེ་བཞིན་སྐྱོན་བཞིན་བཏིབས་པ་ཡིན་ནོ།། རོང་བོ་ཁྱི་ཆེན་ཆང་གི་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་
ལྷ་ཁང་། རྒྱན་ཆད་བདུན་མ། ཏཱ་ཀོ་བྱི་སྒྲོ་གྲོས་སེའི་ནས་བཞེངས་པ། རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་དུས་
གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འབག་སྐྱེ། ལྷེ་བས་བྱིས་སོགས་མང་དོ།། བྲང་ལྷའི་ལྷ་ཁང་། གུན་

གསུམ་མ། ཏཱ་ཀོ་ལྷོ་ལྷོ་གྲོས་སེལ་ནས་བཞེངས་པ། རྟེན་གཙོ་རྒྱལ་བ་དོ་རྩེ་འཆང་། འཇམ་
དབྱངས་སྒྲ་སེང་། སྒོ་བ་དཔོན་པད་འབྱུང་། རོ་པོ་རྩེ། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཞི་པ། གསང་
བདག ཏྲ་མགོན་ཕྱགས་རལ། བུམས་མགོན། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་སོགས་ཀྱི་སྐུ་
བརྙན་སྐྱེན་བཟོས་མི་ཆད་ཅན། ཡབ་རྩེ་སྒྲ་མའི་བཀའ་འབྲུམ་སོགས་པར་གྱིང་བཞི་སྟོང་
སུམ་བརྒྱ་བཞུགས། ལྟ་མགོན་ཁང་བཅན་པོ་མ་གུན་དུག་ཅན། ཏཱ་ཀོ་ལྷོ་ལྷོ་གྲོས་སེལ་ནས་
བཞེངས་པ། རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་དཔལ་དོ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་བླ་དགུ་བ། གུར་མགོན་
དང་། མགོན་པོ་ཕྱག་བཞི་པ། ཡང་གུར་མགོན། མགོན་པོ་བཅས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་བླ་དུག་པ།
མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པ་དང་། ལྟ་མོ། ལྟ་མོ་ཕྱག་བཞི་མ། དྲུག་ཤད་ནག་པོ། རྩེ་ཏ་པ་ལ།
ཆོས་རྒྱལ། ལུ་མ་སྤང་བཅས་བླ་གང་གི་ཆད་ཅན། ལྟ་རྩེ་བྲག་སྐྱ་བའི་དོ་གཏོར། ཞལ་ཐང་
ལྟ་བུ་དང་། སྒོ་ལོགས་སུ་རྒྱལ་ཆེན་བཞི་བཅས་བཞུགས་སོ། ལྟ་ གཞུང་གི་མགོན་
ཁང་། གུན་བུ་གསུམ་མ། ཏྲ་ཀོ་ལྷོ་ལྷོ་གྲོས་སེལ་ས་བཞེངས། འདི་དག་ལ་གནས་བསྟོད་
ལས། ཁྱོ་ཆེན་གུར་དང་ཞལ་སོགས་བཀའ་སྤྱང་ཆོགས་ནམས་ཀྱང་། འདི་ན་དམ་ཆོག་དོ་
རྩེ་འཇིག་ར་བར་གནས་བཅས་ཏེ། ལ་ལ་དག་བཞུགས་དོན་སྤྱི་དམར་པོ་ཁ་ཡི་སྟོར། ཁྱེད་ཀྱི་
དབའ་སྟོང་ལུད་པའི་ཅེ་ན་འཕེན་པར་བཅོན། ཞེས་གསུངས་སོ། བཀྲང་ཡས་མཆོད་སྤྱིན་
དཀྱིགས་པའི་གཞོལ་། རབ་ཡངས་ཀ་ཆེན་བརྒྱ་ཡིས་བཞུགས་པ་ན། ཁྱིམས་ལྟན་གསེར་ལྷན་ཅོད་
པན་ཐོགས་པའི་ཆོགས། མཆོམས་སྤྱིན་འབྲུམ་ཕྱག་ཅིག་ཅར་སྤྱངས་པ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཆོགས་ཆེན་འདྲུ་ཁང་ཆེན་མོ། འདྲུ་ཁང་སྐྱ་མ་རྒྱལ་མཁན་པོས་དགོ་ལྟན་འདྲུ་ཁང་དཀར་
མོ་ལ་དཔེ་བཞུས་ཀྱིས་བཞེངས་པར་གྲགས་པ་ལས་ཀྱང་ཆོས་རྣམས་པ་ད་ལྟའི་ཀ་བརྒྱུ་མ་འདི་ནི་
སྐབས་མགོན་སྒོ་བཟང་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་བཞེངས། ལྟེང་ན་གསེར་དོག་ཆེ་བ་གསུམ་དང་།
རྒྱལ་མཆོན་བཞི། ལྟན་རྒྱན་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་འདྲུ་ཁང་གི་གུན་ཉིས་བརྒྱ་ཞེ་དུག་དང་།
ལྟེང་གི་མཆོད་ཁང་དབྲུས་མར་རྩེ་བཙུན་བུམས་མགོན་གྱི་སྐུ་བརྙན་གསེར་བཟངས་ལས་གྲུབ་
པ་བླ་བུ་གཉིས་པ། སྤུས་གཉིས་ལ་བླ་དགུ་རེ་བ། མི་འབྲུགས་པའི་སྟོང་སྐུ། རྒྱ་མཐོངས་

ཁར་ཡབ་ཆེ་སྒྲ་མའི་འབྲུངས་རབས་ཀྱི་གུན་ཐང་བརྒྱད། དེ་ནས་སྟེང་འོག་བར་གསུམ་ཅི་རིགས་
སྤྱོད་པ་སྤྱོད་ཆེན་མོ་གཉིས། ཆེ་འི་འབྲུངས་རབས་དང་། དཔག་བསམ་འབྲི་གིང་། རྒྱན་དྲུག་
མཆོག་གཉིས་བཅས་གུན་ཐང་དྲུག་ཅུ་ལྟ་གསེར་བཅས་ཀྱི་ཇོ་སྤྱོད་མི་ཆོད་མ་ཁྲི་རྒྱབ་ཡོལ་རིན་
པོ་ཆེ་འི་འཕྲ་རྒྱན་གྱིས་སྤྱད་པ་འདི་དང་གསོ་སྦྱོང་གི་ཐུབ་སྤྱོད་གཉིས་རྒྱ་ནག་གི་གོང་མ་ཐོན་ཏེས་
སྒོ་བྲོས་སེམས་ལ་ཐུལ་བ་ཡིན་ལ་འདིའི་ཁྲིའི་སྟེང་དུ་ཡང་ཡི་གེ་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད། སྐབས་
སྐབས་སྤྱོད་པ་དུད་ཅི་འབབ་ཅིང་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་ཡིན། གཙུག་ལག་ཁང་འདིའི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་
ཡང་ཡིན་ནོ།། ཅན་དན་དཀར་པོའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་ཇོ་བོ་གོང་གི་ཆོད་མཉམ་ཁྲི་རྒྱབ་ཡོལ་དང་
བཅས་པ། གཞན་ཡང་སྤྱོད་པ་འདྲ་ཆེ་ཆོད་ཅན་བཅོ་ལྔ། ཅན་དན་གྱིས་བཞེངས་པའི་གྲུར་
མགོན། གསེར་བཅས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ། བཀའ་བསྟན། སྤྱི་བའི་སྡེ་བར་ཁང་བ་གུན་བརྒྱ་དང་
དོན་དྲུག་སྤྱོད་པ་ཆེ་ཆུང་བརྒྱ་གསུམ། ཐང་ག་བརྒྱ་ལྟ་གསེར་ཡང་མཆོད་རྗེས་ཡོ་བྱད་
རྣམས་འགོངས་པ་བྲིས་པས་མི་ལང་ངོ་། ལྟོ ། བྲ་ཆང་འདྲུ་ཁང་། སྤྱོད་པ་ཡོལ་ཆེ་གོང་མས་
དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པར་བཞེངས་མགོ་བརྩམས་ལ་ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེས་བདག་རྒྱུན་མང་དུ་མཇུག་
ད་ལྟའི་འདི་ནི་འདྲུ་ཁང་གི་གུན་བརྒྱ་དང་རེ་གཉིས་པ། གསེར་ཏོག་ཆེ་བ་བདུན། རྒྱལ་མཆོན་
བརྒྱད། སྟེན་རྒྱན་བཞི་བརྒྱ་བ། རི་དྲུགས་ཕོ་མོ་ཆོས་འཁོར་དང་བཅས་པས་བརྒྱན་པ། སྤྱོད་
ཐང་དྲུག་པ་ཆེན་པོ་དགྲུང་ལོ་སོ་དགྲུའི་སྟེང་བཞེངས། རྟེན་གསུམ་གྱི་གཙོ་ཆེ་རིགས། ཆེ་
བརྒྱན་བྲམས་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཐོག་ཆོད་མ། ཡང་བྲམས་པ་དང་། རྣམ་རྒྱལ་མ། སྒྲོལ་དཀར་
སྟོན། ཆེ་ཡབ་སྤྲུལ་བཅས་མི་ཆོད་ཅན་དང་། རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཐོན་ཏེས་ཏ་ཀོ་ཕྱི་སྒོ་བྲོས་སེམས་
ལ་ཐུལ་བའི་གསོ་སྦྱོང་གི་ཐུབ་དབང་། གསེར་བཅས་ལས་གྲུབ་པའི་མཆོད་རྟེན་མི་ཆོད། ཅན་
དན་གྱི་ཐུགས་ཆེ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་གཅིག་ཞལ། སྤྱོད་པ་ཆེ་ཆུང་བརྒྱད་ཅུ་ལྟ་གུན་ཐང་སོ་གཉིས།
གོས་དྲུབས་ཀྱི་རྒྱན་དྲུག་མཆོག་གཉིས། ཆེ་བརྒྱན་བྲམས་པ་དང་སྒྲོལ་དཔོན་ལྷ་གསུམ་གྱི་གོས་
དྲུབས་ཐང་ཀ་ཆ་གསུམ། ཙོང་ཁ་བརྒྱད་ཅུ་དང་པཎ་ཆེན་འབྲུངས་རབས་བཅས་ཀྱི་ཐང་ག་བརྒྱ་
ལྟ་ ཆེ་ཐགས་དྲུབས་མ། བཀའ་འགྲུར་བཅས་བཞུགས་གིང་། མཆོད་རྗེས་ཡོ་བྱད་འགངས་

ཆེན་མང་ཡང་ནོར་རྒྱུ་གི་སྒོར་ཡིན་པས་འདིར་མ་བཞུགས་ཏེ། ལྷ་ཆེན་གི་སྒྲ་བརྒྱད་ཁང་།
ཀྱན་ཉེར་བརྒྱད་པ། རྗེ་ཨ་ལོ་ལ་སྒོ་བཟང་ལུང་རིགས་ཀྱི་མཆོའི་སྐུ་དུས་ཙམ་ན་གཙོས་ཨ་ལགས་
མི་དོ་ཆེན་གིས་བཞེངས་པ། རྟེན་གཙོར་སྟོན་པ་གཙོ་འཁོར་གསུམ། རྗེ་ཡབ་སྐུ་གསུམ།
ཀྱན་དུག་མཆོག་གཉིས། ཡམ་རིམ་སྒྲ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐུ་འདྲ་བརྒྱད་དང་བཙོ་ལྷ་བཅས་སྐུ་འདམ་
ལས་བཞེངས་པ། བཀའ་འགྲུར་ཆར་གཉིས་དང་། རྗེ་ཡབ་སྐུ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་འབྲུམ་སོགས་
སྐེགས་བམ་མང་པོ་བཞུགས། ལྷ་ཆེན་གཙོ་བོ་འཁོར་ཁང་། ཀྱན་སོ་དུག་མ། འདྲུ་ཁང་དང་དུས་
མཉམ་དུ་བཞེངས་པ། ལྷ་ཆེན་ཁང་། ཀྱན་རེ་གསུམ་པ་ལྷ་ཆེན་ལ་ཁར་བཞེངས། འདི་ལ་
དང་པོར་བྲི་བའི་སྒྲ་བྲང་བེར། ལྷ་ཆེན་པའི་འདྲུ་ཁང་། ཟུར་བཞེ་ལོགས་བརྒྱད་པ་ཀྱན་
བདུན་ཅུ་དོན་བརྒྱད་ཅན། གསེར་ཏོག་བཞེ་དང་། གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་དང་སྐེན་
ཀྱན་བཞེ་བཅས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། སྐབས་མགོན་སྐུ་སྤྱོད་གཉིས་པ་དག་དབང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཆོས་
བཞེངས་ཤིང་། མཐུ་སྟོབས་དབང་སྐུ་སྒོ་བཟང་དར་རྒྱས་ཞལ་སྤྲ་ནས་བདག་ཀྱི་ཆེན་པོ་
མཛད། ཨ་རིག་དག་དབང་མཁས་བཙུན་པས་ཤིང་རིས་སོགས་བསྐྱབས། རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་
རྒྱལ་བ་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ནང་བཞུགས་སུ་དོ་རྗེ་ཕག་མོས་དངོས་སུ་གནང་བའི་རྒྱུ་གི་སྐེགས་བམ་
དང་ཞུ་ལུ་བ་ལོགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཞུ་ཐིག་ལས་གྲུབ་པའི་དོ་རྗེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐུ་སོགས་
བཞུགས། རྗེ་པའི་ལུ་སྐུ། བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ། བཀའ་འགྲུར་ཆར་གསུམ། ཡུམ་
གསེར་གྱིས། གསུང་འབྲུམ་གྱི་སྒོར་མང་པོ་སོགས་བཞུགས། ལྷ་ཆེན་གཙོ་བོ་འཁོར་ཁང་། ཀྱན་
སོ་ལྷ། ནང་རྟེན་གཙོ་བོ་རྗེ་པོ་ཐོག་ཆད་གཉིས་ཅན། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཙུ་གཅིག་ཞལ་ཉིས་
ཐོག་ཅན་གཙོ་འཁོར་གསུམ། བདེ་གསང་འཛིགས་གསུམ་གྱི་སྒོས་བསྐྱངས། གསང་འདུས་
སྒྲ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐུ་འདྲ། ལྷ་ཆེན་བཀགས་སྐྱོ་བྲངས་སོགས་བཞུགས། ལྷ་ཆེན་ཁང་། ཀྱན་བཙུ་
གཉིས་མ་གསེར་ཏོག་དང་སྐེན་ཀྱན་གྱིས་མཛེས་པ། སོ་ནག་བོན་པོ་ཆེན་གིས་སྐུ་བདག་བྲས་
ཏེ་བཞེངས་པ། ནང་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་རྗེ་ཡབ་སྐུ་གསུམ་ཡིན། ལྷ་ཆེན་ཁང་ཀྱན་ཉེ་ལུ་པ་
གསེར་ཏོག་དང་བཅས་པ། རྟེན་གཙོར་མགོན་ཆོས་ཀྱི་ལྷེར་སྐུ། དོ་རྗེ་ལོགས་པའི་སྐུ་བརྒྱན་

བཅས་བཞུགས། ལྷ་ འདྲེ་འཁོར་འདྲེ་ཁང་། གུན་བཞི་བཅུ་བ་གསེར་རྟོག་གཉིས་དང་། རྒྱལ་
 མཆན་གཉིས། སྤེན་རྒྱན་བཞིས་མངོས་པ། རྟེན་གཙོར་དུས་འཁོར། འཇམ་དབྱངས། ཀུན་
 རིག་རྩེ་ཡབ་སྲས། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་རྣམ་བཤགས་ཀྱི་རྩ་
 གྲངས། རིགས་ལྷན་ཉི་ལྔ། གསང་བདག་འཁོར་ཆེན། ཆེ་རྩ་རྩམ་གསུམ་སོགས་སྐྱབ་བརྟན་
 བརྒྱ་ཕྲག་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་ལེ་སྐྱ། ཅན་དན་ལས་གྲུབ་པ་གོང་གི་ཆད་
 མཉམ་ ཅན་དན་གྱི་མཆོད་རྟེན་རྩམ་བརྒྱད། གསེར་ཟངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་རྩམ་བརྒྱད། རྩེ་
 གཟིགས་པ་ལྔ་ལྔ། ལྷ་མཆོད་ཆོགས་ཞིང་། དུས་འཁོར། གམ་ལྷ་ལའི་ཞལ་ཐང་། རྩེ་
 འབྲུངས་རབས་དང་པཎ་ཆེན་འབྲུངས་རབས། རྒྱུད་སྤེའི་ཐང་ག་སོགས་བྱིས་ཐང་བརྒྱ་ཙུ། གསེར་
 དངུལ་གྱི་བཀའ་འགྲུར་བྱིས་མ། གཞན་བཀའ་འགྲུར་དཔར་མ་ཆར་གཉིས། གསེར་བྱིས་ཀྱི་
 ཡུམ་སོགས་པོད་སུམ་ཅུ་ཙམ། གཞན་ཡང་སྒྲེགས་བམ་སྐྱ་ཆོགས་སྒྲོར་པོད་སྒྲོང་ཕྲག་ལྷག་པར་
 ཞིང་སྐྱ་ཆོགས་ཉིས་སྒྲོང་ཙམ། གར་འཆམ་དང་རྣལ་འབྱོར་བའི་ཡོ་བྱད་༧་ཇི་ལ་དབུ་རྒྱན་སོགས་
 རིན་ཐང་བྲལ་བའི་མཆོད་རྩམ་ཡོ་བྱད་འགངས་ཆེན་རིགས་མང་ཡང་འདིར་མ་བཀོད། ལྷ་ འདྲེ་
 འཁོར་རྩ་ཁང་། ལ་རོལ་ནི་རྩེ་འཆང་སྒོ་བཟང་ཡུང་རྟོགས་བརྟན་པའི་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་
 པོས་བཞེངས་པ། ལྷ་ཁང་གུན་རེ་གཉིས་པ་གསེར་རྟོག་གིས་མཆན་པ། ནང་རྟེན་གཙོ་པོ་
 དུས་འཁོར་སྒོས་བསྐྱངས་ཁྱད་མཆར་ཅན། ལྷ་གྲངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱབ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་ཅན་དན་ལས་བྱས་
 པ། དཔག་བསམ་འབྲི་ཞིང་གི་བྱིས་ཐང་དང་གཞན་བྱིས་ཐང་སྐྱ་ཆོགས་ཉི་ལྔ་ཙུ་གྲངས། གསེར་
 ཟངས་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་། རིགས་ལྷན་གྱི་སྐྱབ་བཞི། རྩེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་འབུམ། གུན་ཐང་
 བརྒྱད། བ་སོ་སོགས་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་རྩམ་མང་ངོ་། ལྷ་ རྩམ་སྲས་རྩ་ཁང་ངམ་མགོན་
 ཁང་། གུན་དགུ་མ། གཙོ་རྟེན་རྩམ་སྲས། ལྷ་ སྦྱིན་སྤྲེག་ཁང་། གུན་སོ་གཅིག་དེ་ཡུགས་
 ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཆ་ཆང་། ལྷ་ འཇམ་དབྱངས་ཀུན་གཟིགས་ཀྱི་རྩ་ཁང་། གུན་ང་དགུ་
 པ་སུམ་ཐོག་ཅན། ལྷ་མ་ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེས་བཞེངས་པ། རྟེན་གཙོ་གྲུབ་ཆེན་ཆོས་པ་རིན་
 པོ་ཆེའི་ཕྲག་བཟོའི་འཇམ་དབྱངས་ཀུན་གཟིགས་སུམ་ཐོག་ལ་བསྐྱེགས་པ་རིན་ཆེན་སྐྱ་ཆོགས་

ཀྱི་རྒྱུ་མཛུགས་མཛུགས་པ། འདི་ཁོང་མུ་འཇུག་ལས་འདས་ནས་སྐྱུ་གདུང་རོང་པོར་ཐེབས་སྐབས་
ཞལ་གདུང་ཐེབས་སའི་རྒྱལ་ཐང་དུ་བསྐྱུར་བར་གྲགས་ལ། ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེས་དགྲུང་ལོ་ཞེ་
གཅིག་སྟེང་ཆང་བཏིངས། དེ་ནས་ལོ་བཞི་པ་ཤིང་བུའི་རྒྱལ་ཆུའི་བཙོ་ལྷ་ལ་རབ་གནས་མཛད་
བས་ཡེ་ཤེས་པ་དངོས་སུ་བྲིམ། རྗེ་གཟིགས་པ་ལྷ་ལྷན། ལྷུང་བཞགས་ཀྱི་སྒྲ་སོ་ལྷ། སྟོབ་
དཔོན་པལྒྱ་ཀ་རམ། བཅའ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན། ལྷ་མ་ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་འབྲ་
སྐྱུ། འུན་ཐང་བཙུ་དགུ་སོགས་བཞུགས་སོ། ། ཀུན་ཚོངས་རིམས་ནད་འཕྲོག་པའི་ཙི་སྒྲན་དུ། བྱིན་
ཆུབས་འདོད་དགུ་འཛོ་བའི་དཔག་བསམ་དབང་། ། ཀུན་གཟིགས་གསེར་གྱི་འབྲི་ཤིང་ཆེན་པོ་
སོགས། ། དཀོན་མཆོག་རྟེན་གྱི་ཕོ་བྲང་བརྒྱ་ཅར་བདོ། ། ཞེས་བསྒྲགས་པ་ལྷར་རོ། ལྷ། ། རྟོང་
སྐྱུའི་སྒྲ་ཁང་། འུན་བརྒྱ་དང་བཙུ་དགུ་པ། གསེར་རྟོག་བྲུ་དགུ་བ་ཆེ་ལེགས་སོགས་ཀྱིས་མཛུགས་
པ། མཆོན་སྟོག་སྟོ་བཟང་དར་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་རྟོ་
ཐོག་བྲུ་ཁོང་རྒྱ་ནག་གོང་མའི་དབུ་ལྷར་བཞུགས་བཞིན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཨོ་ཏན་ཏ་པུ་རིའི་གཙུག་
ལག་ཁང་ལ་དཔེར་སྒྲངས་པའི་སྒྲ་ཁང་སྟེང་འོག་གསེར་གྱི་གཞུང་རས་བཞེད་པ། ནང་རྟེན་
གཙོ་བོར་མགོན་པོ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱུ་རྒྱ་ཆེན་དམར་ལ་ཆ་གསེར་གྲང་གསེར་གང་འོས་གསོལ་
བའི་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱུ་བྲུ་བརྒྱད་པ། སྤས་གཉིས་བྲུ་དོ་རེ། གསུམ་གར་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱུ་མཛུགས་
གིས་སྤས་པ། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱུ་བྲུ་གང་དང་བྲེད་ཆད་ཅན་གྱི་སྟོང་སྐྱུ་གཙོ་སྐྱུའི་རྒྱ་ཅན།
ཡབ་རྗེ་སྒྲ་མའི་འབྲ་སྐྱུ་བྲུ་དོ་ཆད་ཅན་དུག གསེར་བྲིས་ཀྱི་ཏིང་འཕགས་སྐལ་གསུམ། བཀའ་
འགྲུར་མཆོལ་པར་གཉིས། གསེར་ཡུམ་སོགས་གསེར་བྲིས་པོད་ཉི་ཤུ། མདོར་ན་མཆོད་རྗེས་
ཕན་བུ་ཚུན་ཆད་ཀྱང་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་རིན་པོ་ཆེས་བྲས་པ་སོགས་འགངས་ཏ་ཅང་ཆེའོ། ། རྟོའི་
སྟེང་བདེ་ཆེན་དྲིན་བཟོ་སྤྲིང་ཞེས་རྒྱ་ནག་གོང་མས་གསེར་ཡིག་གི་མཆོན་བྲིས་པ་ཡོད། ལྷ།
། དུམས་ཁང་ཆེན་མོ། ལྷ་ཁང་གུན་གོ་གཅིག མཁན་ཆེན་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་བཞེངས་པ།
དང་པོར་འདུ་ཁང་འདི་ཡིན་འདུག རྟེན་གཙོར་བྲུ་བཞི་བཙུའི་མཐོ་ཆད་ཅན་གྱི་དུམས་ཆེན།
སྤས་གཉིས་བྲུ་བཙུ་གཉིས་རེ། འུན་ཐང་རྟེན་བདུན། བཀའ་འགྲུར་ཆར་གཉིས་བཅས་བཞུགས།

ཀྱས་པར་དཀར་ཆག་དད་ཅུན་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ལས་ཤེས་པར་བྱ། ལྟོ །སྟོན་འཛོང་ཆང་
གི་ཇོ་ཁང་། གུན་བཙོ་ལ། རྟེན་གཙོར་མཁན་ཆེན་དགེ་འདུན་ཀྱི་མཆོའི་སྐྱ་གདུང་མཆོད་
རྟེན་དངུལ་གྱིས་བཅོས་པ་འཕྲ་ཀྱན་རིན་ཐང་ཅན་གྱིས་སྤྱད་པ་ཐོག་ཆད་མ་སོགས་སོ། ལྟོ །དོན་
ཡོད་ཞགས་པའི་ལྟོ་ཁང་། གུན་བཙོ་བརྒྱད་ཅན་གསེར་རྟོག་བྱ་དོ་ཆད་ཀྱིས་མཛེས་པ། མཁར་
སྟོ་གོང་གི་ཡས་སྟེང་དུ་སྐྱབས་མགོན་དུག་པ་ཆེན་མོའི་དུས་སུ་མཆོན་སྟོག་ཆང་གིས་བཞེངས།
རྟེན་གཙོར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དོན་ཡོད་ཞགས་པའི་སྐྱ་བྱི་དུག་འགྲོགས་ཅན་ལི་མ། གུན་ཐང་
བཞི། བཀའ་འགྱུར་ཆར་གཅིག ལྟོ །མཁར་སྟོའི་ཇོ་ཁང་། ལྟོ་ཁང་གུན་དུག་ཅུ་ཅན།
གསེར་རྟོག་བྱ་དུག་ཅན་གྱིས་བརྒྱན་པ། ནང་སོ་འཛིགས་མེད་སྟོབས་ཀྱས་པས་བཞེངས། རྟེན་
གཙོར་ཇོ་བོ་བྱ་དུག་གི་ཆད་ཅན་དང་། སྐས་གཉིས་བྱ་བཞི་རེའི་ཆད། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། གསང་
བདག་འཁོར་ཆེན། དུས་འཁོར་གསུམ་གྱི་སྐྱ་ཆད་བྱ་དུག་རེ། དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་སྐྱ་
ཐང་ཆ་ཆང་བཅས་བཞུགས། ལྟོ །ལྟོ་ཁང་སོ་མ། གུན་ལྗེ་བརྒྱུ་པ་གསེར་རྟོག་བྱ་དུག་གིས་
ཆད་ཅན་དང་། གསེར་རྟོག་རི་དྲགས་སོ་སོ་ཆོས་འཁོར་དང་བཅས་པ། རྒྱལ་མཆོན་བཞི་སྟེན་
ཀྱན་དུག་དང་བཅས་པས་བརྒྱན་པ་ནི། སྤར་ཐོས་བསམ་སྤྲིང་ནས་འདྲུ་ཁང་གི་གཡས་སྟོགས་
སུ་ལྟོ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་ཀྱི་རྟོང་སའི་དུང་ནས་དགོངས་ལྷུ་ལྷུས་པར་ལན་མ་གནང་། སྤེས་
གོང་སའི་བཀའ་བཞིན་གསུང་རི་ཁྲོད་པས་གསེར་ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱ་བརྒྱན་ཆེ་བ་ཞིག་
ཕུལ་འགྲོར་དང་བསྐྱུན་ནས་ཀན་མང་གིས་རྗེ་སྟོ་བཟང་ལུང་རིགས་ཀྱི་མཆོའི་ཞབས་ལ་ལྷུས་
པར་དགྱེས་པ་ཆེན་པོ་མཛད་དེ་རེད་རང་སྟོད་སའི་ཁང་ཆུང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ན་ལེགས་གསུངས་
པས། ཤིང་བྱ་ལོར་གསར་བཞེངས་བྱས། རྗེས་སོར་རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་
སུ་གཏད་པ་ན། རྟེན་གནས་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལྷན་གྱིས་འགན་སྲུངས་ཏེ་དངུལ་སྤང་བཞི་སྟོང་
ལྷ་བརྒྱས་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་ཐོག་ཆད་ལས་ལྷག་བཞེངས་པ་ལ་མདུན་ཀྱབ་མེད་པར་རིན་པོ་
ཆེའི་འཕྲ་ཀྱན་སྐྱ་ཆོགས་དང་། སྟོ་ཀྱན་གསེར་རྩིས་བརྒྱན་པ་ས་བྱི་ལོར་གྲུབ་འཕྲལ་སྤར་གྱི་
གསུང་རིས་ནམས་ལས་སྐྱ་གདུང་དེར་བཞུགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འཕྲིགས་ཆུད་ནས་ས་བྱི་ལོའི་ཟླ་

བ་དང་པོའི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་དགེ་འདུན་སྟོང་ཕྱག་མང་པོས་སེར་སྒྲིངས་ཀྱིས་མདུན་བདར་ཏེ་
ལྷ་ཁང་གསར་བཞེངས་འདིའི་ཉིན་གཙོར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ཉིན་དེར་ཤོག་པ་སོ་སོའི་སེར་
སྒྲིའི་མངལ་མི་སྒྲིན་བཞིན་གཏིབས་པ་ལ་མཐོང་སྣང་སྣ་ཆོགས་དང་གསུང་འབྲོན་པ་སོགས་ངོ་
མཚར་བ་མང་དུ་བྱུང་པར་སྒྲིང་ངོ་།། ཉིན་དེ་ནས་བཟུང་གོང་སའི་བཀའ་གསུང་ལྟར་དགོར་
གཉེར་བཞིས་མཆོད་པ་ཆོས་སྒྲིད་བཅའ་ཡིག་ནང་བཞིན་ཆག་མེད་ཀྱི་སྲོལ་བཙུགས། གསེར་
ཟངས་ལས་གྲུབ་པའི་རྩེ་སྐྱ་བྲུ་དུག་ཅན། སྤས་གཉིས་བྲུ་བཞི་དང་སྟེད་ཅམ་རེ་རྩེ་ཆར་འབབ་
མ་གཙོ་བྱས་པའི་ལི་སྐྱ་ཆེ་ཆུང་ང་བཞི། རོ་བོའི་ལི་སྐྱ་བྲུ་གསུམ་ལྷག་ཅན་གཉིས། ཡབ་རྩེ།
སེང་གེའི་སྐྱ། རྩེ་སྐྱ། ལྷན་ལྷ་བདེ་བཤེགས་བརྒྱད། རྩུང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་གངས་སོགས་རྒྱ་
གསེར་ཟངས་ཅན་བྲུ་གང་བ་རེ། བཤེ་ཁྱི་ཏ་མི་སྟེའི་ཕྱག་ཚུ་འབྲུལ་མེད། རྩེ་འཆོང་དཔོན་
དགེ་ལེགས་མའི་སྟོང་སྐྱ། ཐང་ག་བརྒྱ་བཞི། གུན་ཐང་བརྒྱ། བཀའ་འགྱུར་ཆར་གཉིས། བལྟན་
འགྱུར་ཆར་གཅིག་ལམ་སྤགས་གསེར་བྱིས་པོད་བཞི་སོགས་བཞུགས། ལྷ། །བྲག་དཀར་སྒོ་མ་
ཁང་ལེགས་ཆོགས་ཀུན་འཕེལ་རི་ཁྲོད། གུན་ལྷ་པ། ཉིན་གཙོར་ཡབ་རྩེ་ལྷ་མའི་འབྲ་སྐྱ་གཙོ་
བྱས་པའི་སྐྱ་ཆེ་ཆུང་ཞེ་ལྷ་། རོ་བོའི་སྐྱ་བྲུ་ལྷ་པའི་ཆད་ཅན། ལྷ་མཆོད་ཆོགས་ཞིང་སོགས་
ཀྱི་ཉིན་ཐང་བདུན། ཡབ་རྩེ་ལྷ་མ་སྐྱ་སྟེང་གི་བཀའ་འབུམ་དང་རྩེ་ཡབ་སྤས་གསུམ་དང་ལ་མོ་
གསེར་བྲི་ཆང་བཅས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་སོགས་བཞུགས་ལ་རྩེ་གསེར་ཁང་བ་འདིར་རྒྱན་རིང་
བཞུགས་ནས་བཀའ་ཆོས་གསུངས། རྒྱབས་མགོན་དུག་པ་ཆེན་པོས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ་བཞེངས།
མཚམས་རེ་བསྐྱོར་ཏེ་ཉིན་རེར་མ་ཁྱི་དང་མཆོད་པའི་རྒྱན་བཙུགས། ལྷ། །རོང་བོ་བྲི་གན་
ཆང་གི་མཆོད་ཁང་དུ། སྟོན་པའི་གསེར་སྐྱ་བྲུ་གསུམ་མ། རྩེ་སྐྱ་དེ་ལས་ཆེ་ཆད་ཅམ་གཞན་
ལི་སྐྱ་བཙུག་ཉིས། ཅན་དན་གྱི་མཆོད་ཉིན་བྲུ་གང་བ། ཅན་དན་གྱི་ཕུགས་རྩེ་ཆེན་པོ། བཀའ་
འགྱུར། རྩེ་ཡབ་སྤས་གསུམ་དང་བཤེ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཚན། ཏ་ནག་མོར་བཟང་རྒྱ་མཚོ། རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་
གཙོ་བྱས་པའི་སྒྲིགས་བམ་པོད་བརྒྱ་ཕྱག་འགྲུལ་བཅས་བཞུགས། མཆོད་ཁང་འདི་ལས་ཕེབས་

པའི་འགྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ་མཆན་མ་ཞིག་ད་ལྟ་ཁོ་པོའི་ལག་དྲུ་བཞུགས་པ་གནའ་བྲིས་ལོ་རྒྱུས་
ཅན་གྱི་ཆད་འཛོགས་ཉན་ཅེས་བདག་གི་སྒྲ་མ་པའ་ཁྱེ་ཏེས་གསུངས། ལ། །བམེ་བྲི་གན་ཆང་
གི་ནང་ཆེན་དུ། ལམ་རིམ་སྒྲ་བརྒྱད་ཀྱི་འབྲས་སྒྲ། ཅན་དན་གྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཅིག་
ཞལ། ཅན་དན་དམར་པོ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བཞེགས་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་བྲུ་གང་བ་རེ་བཅས་
སོ། ལ། །མཆན་སྒྲོགས་ནང་ཆེན། གསེར་རྟོག་བཞི་ཡོད། གསེར་བཟངས་ཀྱི་རྩོམ་པོའི་སྒྲ་བྲུ་
གསུམ་ཅན། ཅན་དན་གྱི་རྩོམ་པོའི་སྒྲ་དེ་དང་མཉམ། ལེ་མའི་སྒྲོལ་མ་དང་། ཐུག་དཔེ་པོད་
སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ། གུ་རུ་མཆན་བརྒྱད་སོགས་སྒྲ་འབྲས་མང་། ནང་སོ་སྒྲ་སྒྲིས་ཆང་ལ་ཡང་
ཀྱ་གར་ནག་ལས་བྱུང་བའི་ལེ་སྒྲ་ཏ་ཅང་མང་པོ་བཞུགས། རྩོམ་པོ་ནང་ཆེན་བཙོ་བརྒྱད་ཅེས་
ལོ་རྒྱུས་གསལ་ཅན་ནམས་ཀྱང་མང་གིས་དོགས་ནས་དེ་ཅུམ་གྱིས་རན་པར་བྲས། དེ་ལྟར་གོང་
དུ་བཀོད་པ་ནམས་ནི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཐུན་པའི་སྒྲོ་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་མིང་ཐོགས་ཆད་དང་ཐོས་
ཆད་བྲིས་པ་མིན་ལ། རོག་དྲུ་དགོན་ཆེན་རང་ན་ཡོད་པའི་སྒྲ་སྒྲུལ་གསེར་བྲི་ནམ་གཉིས་དང་
མཁན་པོ་ནམ་བརྒྱད་སོགས་ཆེ་ཁག་ནམས་ཀྱི་སྒྲ་བྲང་ནང་ཆེན་གྱི་རིམ་པ་ནི། སྒར་གྱི་དེ་ནམས་
དང་། དོན་སྒྲིང་མཁན་ཆེན་སྒྲ་ཐོགས་ཨ་རོལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྒྲ་མཆེད་དོ་རྗེ་འཆང་གི་
གཟེམ་ཁང་། རྩོམ་པོ་ཆང་གི་སྒྲ་བྲང་། དཔལ་ཆོས་མཁན་ཆེན་སྒྲ་བྲང་། གཡེར་གཤོང་རྟོ་
ཐོག་ཐུའི་སྒྲ་བྲང་། ནང་སོའི་གཞུང་ཁང་། ནང་སོ་སྒྲ་སྒྲིས་སྒྲ་བྲང་། རྩོང་དཀར་རྟོ་ཐོག་
ཐུའི་སྒྲ་བྲང་། གཙོས་དགའ་ལྷན་གསེར་བྲི་ཆེན་པོའི་སྒྲ་བྲང་། བམེ་བྲི་གན་སྒྲ་བྲང་། ཐུང་
ཡུང་བྲི་གན་མོ་མན་ཏན་གྱི་སྒྲ་བྲང་། མཆན་སྒྲོག་རྟོ་ཐོག་ཐུའི་སྒྲ་བྲང་། འཆོ་འདུ་མཁན་པོའི་
སྒྲ་བྲང་། བེང་བཟའ་རྟོ་ཐོག་ཐུའི་སྒྲ་བྲང་། བྲང་ཅེ་མཁན་པོའི་སྒྲ་བྲང་། རྒྱལ་མཁན་པོའི་
སྒྲ་བྲང་། བཟང་པོ་རྟོ་ཐོག་ཐུའི་སྒྲ་བྲང་། བདེ་ཆེན་པའ་ཁྱེ་ཏེའི་སྒྲ་བྲང་། སྒན་འཆོང་བདེ་
ཆེན་ཆང་། རྩོམ་པོའི་འཛོགས་མེད་དུང་ཡིག་ཆོས་རྗེ་ཆང་། དུང་ཡིག་མོ་མོན་ཏན་ཆང་།
བྲག་དཀར་སྒྲགས་རམས་པ་ཆང་། འདན་ཆོས་འཁོར་མཁན་པོ་ཆང་། བདེ་ཆེན་བཙན་པོ་མ་
ཆང་། ཐིག་མོ་ཆང་། བྲག་དཀར་ཆང་། རྒྱ་བཙལ་ཆང་། རྩོང་སྒྲོན་ཆང་། སྒྲིད་ཐུག་ཆང་།

སྟག་གེ་ཚང་། ཡེར་བ་མཁན་པོ་སློབ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ཚང་། མགོན་པོ་དོན་གྲུབ་
ཚང་། སློབ་མར་ཚང་བཅས་བསྟོམས་པའི་ནང་ཆེན་གཞུང་ཁང་ཞེ་བཞི་ཡོད་ལ། ཁང་བ་གུན་
བཞི་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་གི་བཟོ་བཞོད་ཡོད་པ་ཡིན། གོང་དུ་བཤད་པའི་སྟག་ཁང་འདྲུ་ཁང་སོ་
ལྔ་པའི་སྟོན་ལ་གུན་ཆེག་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ལྷག་ལ་གསེར་ཚོན་ཉིས་བསྟེན་བས་ཀྱི་པ་ཏཱ་རི་མོའི་
བཞོད་ལེགས་མངོས་པ་ཤ་སྟག་དང་། གྲུ་བའི་སྟོང་ཁང་སྐྱམ་བརྒྱ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་གསུམ་
ཆ་ལ་གུན་དགུ་སྟོང་ཆེག་བརྒྱ་ཡོད་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ས་སྟོན་སྐྱུ་སྐྱ་གྲུ་བཞི་
མ་ཆེག་སྟོང་སྐྱམ་བརྒྱ་ལྷག་བེན་ཡོད། ལྷ་རྟེན་ཆོས་གསུམ་དང་རྒྱ་རྩ་སྟོན་གྱི་བཅེས་པས་
མི་ལང་ལ། བཟུང་ཆས་གོ་ནས་སྟན་གསུམ་དང་ཕྱེ་རྩ་མ་མར་རྩ་གསུམ་བྲག་རི་བཞིན་དུ་སྐྱུངས་
ཡོད་པར་མ་ཟད། ལྷ་བྲང་ནང་ཆེན་ཁག་དང་གྲུ་སའི་སྤྱི་བ་སོ་སོར་འབྲོག་དུ་རྟོན་པ་ལྷག་གསུམ་
ཡང་བྲང་གིས་མི་ལང་བ་རེ་ཡོད་ལ་གསེར་དངུལ་དང་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཀྱང་མི་དམན་པ་
མཆིས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་ནག་དམར་སྟོགས་ཆོགས་པས་བཙན་དབང་གིས་བདག་པོ་བརྒྱབས་
ཏེ་གཞུང་བཞེས་བྱས། ལོ་འདིའི་ཟླ་བཞི་པ་ནས་རེབ་གོང་གི་སྐྱབ་སྟེ་བཙོ་བརྒྱད་དང་དགོན་
མ་ལག་སྐྱམ་རུ་སོ་ལྔ་སོགས་ལ་གྲུང་བྱས་དམག་གིས་འཛིགས་རྩམ་ཆེན་པོས་བསྟོར་གྲོལ་རྩོང་
པོ་དགོན་པར་ཅི་བྱས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་གྱིས་བྱ་འགྲུལ་སྟེ་ལ་ཏེ་མི་རྒྱ་གཉིས་ལ་གཏོར་བརྒྱག་ཆབས་
ཆེན་བཏང་བ་དང་སྟོགས་མཚུངས་སུ་གྲོང་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་དཔུང་འདུག་བྱས་ནས་མི་སེར་ཆོས་
རང་སྐྱུང་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་མཚོན་ཆའི་རིགས་ཚང་མ་བཙན་བསྐྱུ་བྱས་པར་མ་ཟད། དཔོན་རིགས་
དང་ཕྱག་པོ། འགོ་བ། དཔའ་རྩལ་ཅན་པོད་ནང་མིང་གྲགས་ཆེ་བའི་མི་སྟོན་སོགས་ལ་བཀའ་
བཞོད་རྒྱ་ན་འཛིན་པ་དང་དཔོན་ངན་མ་རྩ་ཅན། བཟུ་གཞོག་གྲུལ་རིམ་པ། གསར་བརྗེར་ངོ་
གྲོལ་བ། རོ་ལོག་པ། རྒྱགས་བྱ། ཆོས་ལུགས་མི་སྟོན་གོང་གས་ལ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་ཅིག་
ཉིས་མིང་བཏགས་ཏེ་རང་བྱིམ་དང་ཆོགས་འདྲའི་སྒྲང་དང་། ངལ་རྩོལ་བྱ་ཡུལ། སློབ་སློང་
བྱེད་གནས་སོགས་སུ་དམག་མི་དང་ལས་བྱེད་པ། བདེ་སྐྱུང་མི་སྟོན་བཅས་ཀྱིས་ཆམ་ཆོམ་མེད་
པར་བཀྱིགས་རྟུང་བྱེད་བཞིན་བཙན་གྱིས་བཤའ་ལུག་འགོག་འགོག་སྟར་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་

བཀྲིགས་དྲུང་བྱེད་བཞིན་བཙན་གྱིས་གསོད་པ་དང་། ངལ་ཚོལ་བསྐྱར་བཀོད་ར་བར་འཕེན་པ་
བཙས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་སྣ་ཚོགས་པ་སྤྱད་དེ་མི་མང་འདུལ་ཐབས་བྱས་ནས་རྒྱ་ནིར་ས་ཞིང་ཡོངས་
ཚོགས་གཞུང་བཞེས་སུ་སྒྲངས། ས་ཆ་སོ་སོའི་དགོན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་དངོས་རྩ་ཆེན་དང་
རྒྱལ་ཁབ་ལ་མཁོ་བའི་རིགས་ཡོད་དོ་ཙམ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དཔོར་འདེན་བྱས་པ། དཔེར་ན། གར་
ཆ་བྱང་གཅིག་བྱར་མཆོན་ན་ནམ་སྐུ་མཛོད་ཁང་དང་ནང་མཛོད། ལྷག་མཛོད་བཙས་ཡོད་
པ་ལས་ནམ་སྐུ་མཛོད་ཁང་གི་གསེར་དང་དངུལ། དངུལ་སྒོར། དངུལ་ཏྲ་མིག་མ། གསེར་
གཞུང་། གསེར་གྱི་ཀྱིག་ཅོ། གཟེ། གཡུ་བྱར། རྒྱ་མ། བ་སོ། ལུ་མེན། ལུ་ཏིག་ལ་སོགས་
རིན་པོ་ཆེ་རྒྱང་བའི་དངོས་རྣམས་བཙེངས་འགྲོལ་ཏིགས་ཅན་གྱི་སྒྲངས་འཁོར་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐྱེལ་
འདེན་བྱས་ཀྱང་ད་དུང་མཇུག་ཚོགས་མེད། དེ་དང་དེ་འདྲར་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་དུ་སྒྲ་བྱང་
ནང་ཆེན་ཁག་དང་གྲ་ས་གསུམ་གྱི་སྤྱི་བ། དགོན་པའི་སྤྱི་བ། གྲ་གཤམ་ལྷག་པོ། ལྷན་པར་དུ་
རེབ་གོང་གི་སྐྱབ་སྤེ་དང་དགོན་མ་ལག་པལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་ལོ་ངོ་སྟོང་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་
རྩ་ཆེའི་གནའ་རྣམས་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་འགངས་ཆེན་བྱང་གིས་མི་ལང་བ་མཆིས་པ་ནམས་
དང་། རེབ་གོང་ནང་ལོགས་ལ་གྲོང་སྤེ་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་པ་ལས་དགོན་གྲོང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་
འབྱོར་དང་པོའི་གས་རྒྱལ་དུ་ནང་འདེན་བྱས་པ་དང་ཏྲ་ནིར་ལྷག་གསུམ་(དགོན་པ་སོ་སོའི་
རྒྱ་དང་གྲོང་གསེབ་འབྲོག་ཁུལ་གྱི་ལྷག་པོ་གསུམ་ཅན་གྱི་རྒྱ། རོང་བའི་རྒྱ་འབྲོག་དུ་བཙོལ་
ཡོད་ཆད་) ཆང་མ་གཞུང་བཞེས་བྱས་ཏེ་རྒྱ་གཞུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བདག་གཉེར་བྱེད་པའི་
རྒྱལ་གཉེར་ལྷགས་ར་ལ་ཏྲ་ར་དང་ནིར་རྒྱ། ལྷག་ར་ཞིང་ར་སོགས་ཀྱི་མིང་བཏགས་ཏེ་རྒྱ་གཞུང་
རང་ལ་ཕན་ཐབས་བྱས། རྒྱ་འབྱོར་གཉིས་པའི་རིགས་ཐུན་མོང་དུ་གཞུང་བཞེས་བྱས་ལ། རྒྱ་
དངོས་གསུམ་པའི་སྒྲོར་མི་སེར་ཆོར་(རྒྱན་བཀོལ་འཆོགོས་རིགས་སྟོད་ཅ་ལག་ཙམ་) དབང་
བ་བྱས། རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཚོགས་པས་པོད་ཀྱི་ཐོག་བཙན་གཞོན་མྱིད་དྲག་པ་ཞིག་བྱས་ནས་
པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་མགོ་ཉིང་བསྐྱོགས་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་ལྷགས་སུ་བསྐྱར་ནས་མི་དམངས་སྤྱི་ཁང་
ཟེར་བ་ཞིག་འཇུགས་རྒྱུའི་ལས་གཞི་བཙུམས། མར་ཁེ་སིས་གང་དུ་བཙན་གཞོན་ཡོད་ཆེ་དེ་

རུ་གྲོན་སྒྲོག་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་བཞིན་བོད་ཡུལ་ཨ་མདོའི་སྒྲོགས་སུ་རྒྱ་དམར་ལ་ངོ་སྤོལ་བྱེད་
པའི་འོས་ལངས་བྱ་འགྲུལ་ག་ས་ག་སར་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པས། རེ་བ་གོང་གི་མདོ་བའི་
འབྲོག་དང་ཅེ་ཁོག་བོན་རྒྱལ་སྡེ་བ། ག་བི་ནར་སྡེ་བ་གསུམ། ག་སྦྱང་ཆོ་དྲུག་སོགས་སྡེ་བ་
མང་པོ་གྲོན་ལངས་ཀྱིས་འབྲལ་འཛིང་ཅི་དྲག་བྱས་ཀྱང་མཐར་མང་སྡེ་ཉུང་གིས་མ་བཞེན་པར་
དམར་སྒྲོགས་ཆོགས་པའི་མངའ་ཁོངས་སུ་མི་ཞུགས་བམས་མེད་བྱུང་།

བཙན་དབང་གི་སྒྲི་གདུང།

བདག་ནི་མཆོ་སྡོན་པོའི་མཆོ་མགོའི་འབྲམ་གྱི་ཡུང་ཁུག་ཅིག་དུ་འཆོ་བའི་བོད་སྐྱུག་པལ་
བ་ཞིག་ཡིན་ལ་བོད་སྐྱུག་ཡང་དག་ཅིག་ཀྱང་ཡིན། མི་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔའི་རིང་ལ་རྒྱ་མིའི་དབང་
འོག་དུ་འཆོ་ཞིང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས་རང་ལས་ཐོག་ལ་སྐྱུག་བསྐྱལ་ཆེན་པོ་མ་
བྱུང་བར་འཆར་ལོངས་བྱུང་། རང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ནས་བོད་ཡིག་སྦྱང་མགོ་བཙུགས་ཤིང་བཅུ་
བཞིའི་ཐོག་བོད་ཡིག་ལ་བཞེན་ནས་རྒྱ་མིའི་སློབ་གྲར་ཞུགས་ཏེ་གྲི་ཁའི་སྦྱང་ཅི་ལེན་པ་རི་བཞིན་
ལོ་འཁོར་བདུན་གྱི་རིང་ལ་རྒྱ་མིའི་སློབ་གསོ་ལས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་སྦྱོང་བ་ཅི་ཐུབ་བྱས།
འཆོ་བའི་ནང་དོན་རྟོགས་པའི་ལོ་དེ་ནས་བཟུང་ཡིད་ཤེམས་ཀྱི་ཡུང་སྟོང་ཞིག་དུ་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་
འཇའ་ཆོན་ཞིག་ལ་ཡིད་གཏད་ནས་དམར་པོའི་ལྷ་བར་སློ་སྒྲོགས་ཀྱི་ཟུར་ཅམ་ཡང་གཏད་མ་སྟོང་
ལ་གཏད་ཐབས་ཀྱང་མེད། ལྷན་ཆའི་བདེ་འཕྲོད་པ་ཅམ་གྱི་དུས་ནས་པ་མས་མིག་ཆུ་དང་སྒྲགས་
ཏེ་ཡང་ཡང་བསྐྱར་བསྒྲོས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཁྲག་དྲི་འབྲུལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་དེས་བདག་གི་ཡིད་ཤེམས་
ཀྱི་མེ་ལོང་ཡོངས་སུ་སྒྲགས། བཅིངས་འགོལ་མ་བྱས་པའི་ཡར་སྡོན་དང་ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤
ལོའི་ཡར་སྡོན་བར་བདག་ཅག་གི་པ་ཡུལ་ནི་ཡངས་ཤིང་ལྷ་ན་སྐྱུག་པའི་རྩ་ཐང་ཡིན་ལ་དེ་ཡི་
མཁའ་དབྱགས་གཙང་ཞིང་དྲངས་པ། འཆོ་བ་ནི་འབྲུར་བ་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པར་བརྗོད་མི་རྣམས་
ཀྱང་བོད་མི་རྣམས་བདེ་འཇགས་བྱམས་བཅེའི་ཁོར་ཡུག་དུ་བག་ཐེབས་ཀྱིས་རང་རང་གི་འཆོ་

གཞིས་ལེགས་པོར་རོལ་བ་ལ་མདའ་ཆེན་ཆོ་བདུན་ནམ་མདའ་བཞི་ཞེས་མཆོ་སྟོན་པོའི་མཐའ་
འཁོར་ཀྱན་གྱིས་འཛོད་དོ། དམར་པོའི་དཔུང་གིས་བཟུང་བ་ནས་བོད་མི་ནམས་འཛིགས་སྐྱག་
དང་ཞེད་སྐྱང་གི་དབང་གིས་འཆོ་གཞིས་ཙམ་ལས་ས་ཁུལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་
སོགས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཆ་ལ་སྐད་ཅིག་གི་འཆར་སྟོན་ཙམ་ཡང་གཏད་པའི་རང་དབང་མེད་པར་
དུད་འགྱེའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཁོ་ནས་ཟ་འབུང་ཙམ་གཉེར་བཞིན། རྗེས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ ལོ་ནས་
བཟུང་ཆོས་ལུགས་བཅས་བསྐྱར་སྐབས་ཉེས་མེད་ཀྱི་སྒྲ་བྲ་མང་པོ་ཞིག་འཛིན་བཟུང་དང་སྐྱ་
སར་ཕབས་ཏེ་བཀའ་བཀོད་དང་བཙན་དབང་གིས་འཁོར་བའི་བྲིས་ཆང་དུ་བསྐྱལ་ལ་དགེ་འདུན་
མི་ཉུང་བ་ཞིག་གི་ཆེ་སྟོག་ཀྱང་བཀུམས། དེ་ནས་བཟུང་ཉེས་མེད་བོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་བག་
ཐེབས་ཡིད་སེམས་ལ་ནམ་ཉིད་ཀྱི་འདྲེ་ཡིས་ཟིན་ཏེ་སྟོན་འདྲིག་དང་འཛིགས་སྐྱག་གིས་ཡོངས་
སུ་བསྐྱབས་ཤིང་རྒྱན་སྟོལ་གྱི་ཁ་ཏོན་དག་ཀྱང་དུས་དེ་ནས་བཟུང་བདག་མེད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་རི་
བཞིན་ཡིད་སེམས་ཀྱི་གཏིང་ཞིག་དུ་སྐྱས་སོ། འོན་ཀྱང་བསྐྱོག་མེད་ཀྱི་ཆག་སྟོན་དེ་སྐད་ཅིག་
ལས་སྐད་ཅིག་དུ་ཉེ་བར་ཐོན་པ་སུས་ཤེས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ ལོའི་དགུན་དུམེད་ཀྱི་བར་མཆོམས་
སུ་རྒྱ་མིའི་སྲིད་གཞུང་གིས་རྒྱལ་སྤྱང་གི་དགོས་མཁོ་ཟེར་ནས་བོད་རིགས་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་
གཅིག་དུ་བསྐྱས་ཏེ་དྲག་ཆས་སྤྲས་སུ་བཅུག་ནས་ཆེ་གཅིག་སྟག་ལ་དམངས་དམག་སྟོང་བརྒྱར་
བྱེད་དུ་བཅུག དེ་རྗེས་རྗེས་དྲག་སར་སྤྱིར་བསྐྱས་ནས་ཆེ་གཉིས་ཙམ་འགོར་རྗེས་སྤྱི་བདེ་
ཁག་དང་བཅིང་འགོལ་དམག་གི་ཆོན་ཁུང་མང་པོ་ཞིག་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་སྐྱེབས་ཏེ་
བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་ནང་འབྲུག་སྟོང་བར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་སྣ་ཞེས་རི་བོང་ལ་རྟ་བཏགས་
ཏེ་ཉེས་འཛུགས་འདྲི་ཉིད་བྱེད་པའི་མགོ་བརྩམས། བོད་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བདག་པོ་དང་རྒྱ་འབྲས་
ནི་བོད་མིའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་སུ་གྱུར་ཡོད་པས་བོད་མི་སུས་ཀྱང་རྒྱལ་འགལ་མེད་པར་
བདེན་དོན་དམ་འཛིན་དང་། ནང་འབྲུག་གི་བྱ་འགུལ་ཅེས་པ་རྩ་བ་ནས་མེད་པའི་ར་སྟོན་ཡང་
ཡང་བྱས་ཀྱང་མཐར་གདུག་རྩུབ་ཀྱི་བྲིས་ཆས་བཀོལ་བ་དཔེར་ན། ལུས་གཅེར་བྱར་ཐག་པས་
བྱིག་ནས་ཚུ་ཆོད་འགའི་རིང་མེ་དྲོད་ལ་ཞུ་བར་བཅུག་པ་དང་། ལ་ལ་གཅེར་བྱར་གནམ་ལ་

དཔུངས་ཏེ་མཉམ་གཅོད་སོགས་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྲིམས་གཅོད་མང་པོ་བྱས་པས་
བཟོད་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཞན་པ་འགས་ནང་འབྲུག་བྱ་འགྲུལ་ཟེར་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་བྱ་བཞག་
ཁས་ལེན་མི་བྱེད་ཀ་མེད་དང་ད་དུང་སྒྲུག་གཅོད་དག་པོའི་འོག་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་མི་གང་མང་ནིག་
དམར་འདོན་བྱས། འོན་ཀྱང་བདེན་དོན་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཡིད་སེམས་རིང་ནས་གཏད་པའི་སྐྱེས་
བུ་དག་ནི་རྩོལ་རི་མོ་བྲིས་པ་ཇི་བཞིན་རྒྱ་མིའི་སྤྱི་གཞུང་ལ་བདེན་དོན་ཀྱི་ར་སྒྲོ་བའི་རྒྱས་
བྱས་ཀྱང་མི་སྐྱགས་ཀྱིས་གཡོགས་པའི་འདྲེ་གདོན་ཀྱི་ནམ་ཁེས་ལ་རྒྱ་འབྲས་དང་བདེན་དོན་ཀྱི་
གནས་ལུགས་འཆད་པ་ནི་རང་གི་རག་སྒྲོ་རང་གིས་རྒྱུད་བས་སུ་བཏང་བ་ཙམ་ལས་འབྲས་བུ་མ་
ཐོན་པར་མ་ཟད། ཁོ་ཚོས་ད་དུང་དམངས་དམག་སྒྲོང་བཅར་བྱེད་སྐབས་སྒྲོག་དུ་ཆངས་པའི་
བྲལ་འགྲིག་ཅིང་དག་ཆས་ཀྱིས་སྐྱས་པའི་འདྲ་པར་ཅིག་སྤྲོར་ཡོང་ནས་མི་རེ་རེ་བཞིན་དོ་གཏུགས་
ཀྱིས་འདི་དབང་རྟགས་ཡིན་ཞེས་སྐྱས་ལ་བྲིམས་ཆད་ཀྱང་ཇི་དག་དུ་བཏང་། གདུག་རྩུབ་སྐབས་
མཉམ་གཅོད་ཆབས་ཆེན་ཀྱི་དབང་གིས་ཀན་པ་མང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་འཛིག་ཏེ་ན་འདི་རུ་རྩོགས་ལ་
ཉེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར། ལྷག་མ་ནམས་ཀྱང་སྤྱོད་སོ་སོར་རྒྱུད་བཅོན་འདུག་བྱས་པས་
བདག་གི་ཡབ་མེས་ཀྱང་པ་ཡུལ་དུ་ལོག་རྒྱུ་མ་བྱུང་བར་ས་ཆ་རྒྱས་མེད་ཅིག་དུ་འཛིག་ཏེ་ན་གཞན་
པ་ཞིག་འབྲིམས་དགོས་བྱུང་། དེ་ལས་ཀྱང་ཡིད་སེམས་སྒྲོ་བ་ཞིག་ནི་བྲིམ་འཛིན་ཀྱི་བྱད་མེད་
དང་ཉེས་མེད་ཀྱི་བྲིས་པ་དག་ཀྱང་རང་དབང་མེད་པར་མགོའི་སྒྲ་དང་བྲིམ་ཀྱི་གཞི། སྒྲོ་ཁའི་
ཐོག་ཐ་ན་ཕྱར་བར་བཏགས་པའི་བྲི་དང་བཅས་པས་མེད་སྐྱུལ་མེད་དུ་བསྐྱུར་ནས་དག་
ཆས་སྐྱས་པའི་རྒྱ་དམག་གི་བཙན་དབང་འོག་སྤྱི་ལེ་ཉིས་བརྒྱར་ཉེ་བའི་རྒྱང་ཆ་དང་དེ་ལས་ལྷ་བ་
འགྱུར་བྱིས་ཆོད་པའི་ཆིས་ལེན་སོགས་སུ་གནས་སྒྲོར་དགོས་བྱུང་ཡོད། དོན་དངོས་ཐོག་བྱད་
མེད་བྲིས་པ་དག་ལའང་རྒྱ་ནོར་ཁབ་སྐྱུད་ཙམ་ཡང་འབྲེར་དབང་མེད་ལ་སྤྲོར་བྱུང་བྱུང་མེད།
སྐབས་དེར་མདའ་བཞི་ཁོ་ནར་བོད་བྲིམ་སྒྲོང་ཆོ་གཅིག་ལྷག་དང་བོད་མི་སྒྲོང་ཕྱག་དྲུག་ལ་ཉེ་
བཞིག་གི་སྒྲོག་དབང་བྲལ། གཞི་དོར་གཉེན་འཛོར་དུ་བཏང་བའི་མ་ཤི་གསོན་བྲལ་ཀྱི་སྒྲོ་གནས་
དེ་དག་ད་བར་དུ་བརྒྱུད་མེད་མངོན་སུམ་དུ་གནས་ཡོད། གནའ་དུས་ནས་འདི་གར་འཛོལ་བའི་

གནས་པའི་ས་ཁུལ་འདིའི་བདག་པོ་བོད་མི་མང་ཆེ་བ་བཙན་འདེད་བྱས་ཆེས་རྒྱ་མིས་མདའ་བཞིའི་
ས་ཁུལ་དུ་གསང་བའི་དེའི་དྲག་ཆས་ཞིབ་འདུག་དང་གསར་སྐྱེན་གྱི་ལས་ཁུངས་དང་དམག་ཆས་
གྱི་གསང་མཛོད་དུ་བསྐྱར་ཅིང་དེ་ལས་ཀྱང་སེམས་ཁུལ་ཆེ་བ་ནི་ས་གནས་པའི་རྒྱ་མི་མང་པོ་
བསྐྱེད་ལེན་བྱས་ཤིང་རང་སར་སྐྱོད་པའི་བོད་མི་ཉུང་ཙམ་པ་དག་ལས་རིན་ཐང་མེད་པར་རྒྱ་ནོར་
གང་མང་བཙན་དབང་གིས་སྒྲངས་ཏེ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱ་མིའི་སྡེ་བ་དང་མི་སྡེར་གྱི་འཛོལ་བའི་
ཉེན་གཞིར་བྱིན། ད་སྐབས་རྫོང་འདིར་རྒྱ་མིའི་ཞང་གཉིས་ཡོད་པར་བསྡོམས་པས་བྱིས་ཆང་།
༡༩༩༠ ནང་། རྒྱ་མི་མི་གྲངས་༩༩༡༡༣ ཡོད་ཅིང་རྫོང་ཡོངས་ཀྱི་མི་གྲངས་ཀྱི་བརྒྱ་ཆའི་རེ་
གཅིག་བྱིན། དེས་ས་ཁོན་ཡུལ་ཁུ་༩༥ ནས་༥༠ བརྒྱད་། རྫོང་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དང་སྐྱོད་
པར་དུ་རིག་གསར་སྐབས་མདའ་བཞིའི་ཆོས་དད་མང་ཆོགས་ཀྱིས་མི་རབས་དུ་མར་འབད་པས་
ལས་སྐྱོབ་བྱས་པའི་དགོན་སྡེ་ཁག་གཉིས་ཀྱང་ཡང་བས་འཕྲོག་བཙོམ་བསྐྱོད་གསུམ་གྱིས་མང་
མེད་གཏོར་བཞིག་བཏང་ལ་རིན་ཐང་བུལ་བའི་རིག་གཞུང་དཔེ་ཆ་དང་གནའ་རྫས་ནམས་ཀྱང་
དོན་མེད་ཀྱི་བར་ཆད་ཆེན་པོ་བྱུང་། རྫོང་འདྲམ་མའི་སྐུ་འདྲ་དཔར་སྐྱུ་ཁྱེར་བའང་མི་ཤེས།
སྐབས་དེར་ཡང་ཞན་པ་མང་པོ་ཞིག་འཛིན་སྐྱོད་དང་མནར་གཅོད་གཟོད་བསྐྱོན་མ་རྒྱས་པར་
རང་སྤྱོད་རང་གིས་གཅོད་པའི་ལམ་དུ་བརྟུག་བྱེ་ལོ་༡༩༥༥ ལོ་ནས་༡༩༦༡ བར་གྱི་ལོ་གསུམ་
ཀྱི་ཟུ་གའི་ཁྲིད་ལྟོགས་སྒྲིམ་གྱིས་ཁྲ་ལམ་དུ་སྤྱོན་པ་སྐྱུ་ཁྱེར་གྱང་གྲངས་འདྲེན་པར་དཀའོ།། ལོ་
རབས་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱས་ཤུགས་དང་འཛམ་སྐྱིང་ཐོག་གི་བདེན་དབང་
གི་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་ཁ་བརྒྱད་འོག་མདོན་སྐྱུ་མ་འཛམ་མེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་རྩལ་སྤྱོད་
བྱས་ཏེ་སྤྱི་འོས་ནས་འཛམ་མཉེན་གྱི་ནམ་པ་བསྐྱོན་ནས་ལོ་རྒྱུས་ལ་དཀར་འདོན་དང་སྤྱོད་རྩལ་
རྩེ་ལེགས་སུ་བསྐྱར་པ་ཞེས་པའི་མགོ་བརྒྱམས་ནས་བརྒྱད་རིམ་བཞིན་ཆོས་ལུགས་དད་མོས་རང་
དབང་དང་ཉེས་མེད་འཛིན་བརྒྱུད་བྱས་པ་དག་དཀར་འདོན་བྱེད་སྐབས་གནས་སུད་བཏང་བའི་
མདའ་བཞིའི་འབྲོག་པ་ནམས་ལའང་༡༩༥༥ ལོར་གནས་སྤོར་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རྒྱལ་སྤྱིའི་
དགོས་དོན་ཡིན་ཚུལ་དང་གསང་བའི་དེའི་དྲག་ལས་ཁུངས་དག་གཏོར་འབྲེན་བྱས་ནས་སྤར་

གཏོར་པའི་མདའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་དག་ཀྱང་སྤྱིར་རང་སར་འདུས་ཆོག་པ་ཁས་ལེན་དང་གཞན་པའི་གཏམ་བཟང་ཡང་གང་མང་བསྒྲགས་ཁྲལ་བྱས། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉེའི་བཟོ་ལས་སྒོལ་ཡིག་ལྟར་འདིར་བཅུགས་ཀྱི་ཉེའི་བཟོ་གྲུ་གཏོར་འཐེན་བྱེད་མགོ་ཚུགས་རྗེས་བཙན་འདེད་བྱས་པའི་བོད་དམངས་ཀྱིས་བྲིམས་མཐུན་སྒྲོལ་སྤྱིར་རང་སར་ཡོང་རྒྱའི་རེ་བ་བཤད་པའང་བྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ཟེར་ནས་གཤེགས་ཤིང་། འོན་ཏང་ཡུན་རིང་དུ་བཀག་པའི་ཆུ་མཛོད་དེ་རགས་དང་བྲལ་བའི་སྐལ་བཅིག་བྱུང་ཆེ་འགོག་པའི་རྒྱས་པ་དང་བྲལ་བ་ཇི་བཞིན་ལོ་ངོ་སྤྲུལ་ཚུར་སྐྱས་པའི་རང་ཡུལ་གྱི་དྲན་གདུང་དེས་བོད་དམངས་ནམས་བཀག་འགོག་གི་འཛིགས་སྐྱུ་ལ་ལ་མ་འཛེམས་པར་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ ལོ་ནས་༡༩༥༩ ལོ་བར་སྤྱ་གཞུག་བྲེངས་བརྒྱད་ཙམ་ལ་རང་ཡུལ་དུ་ལོག་པ་ལས་མང་ཆེ་ཤོས་སྤྱིར་ཡང་བཙན་དབང་སྒྲོལ་སྤྱིར་ལུད་བཏང་། ཉུང་ཤོས་ཤིག་གི་འཆོ་བའི་ཉེན་གཞིའི་སྤྱགས་ཐོག་བཅུ་ཁྲག་འགའ་ཙམ་ཀྱང་གཞུང་བཞེས་བྱས་ཏེ་འཆོ་ཉེན་མེད་པར་བྱས་པ་ད་སྐབས་ཀྱང་འདི་གར་འདུག ལྷག་པར་དུ་བོད་བྲིམ་མང་པོ་ཡར་མར་གནས་སྒོར་སྐབས་སྤྱིར་ཡང་བོད་མི་ཉུང་ཤོས་ཤིག་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་དང་བདེ་འཇགས་ལ་གཏོར་བརྒྱག་བྱེད་མཁན་ལ་ཁ་གཡར་ནས་བྲིམས་འགོག་དང་ཆད་པ་གང་མང་བཙན། ད་སྐབས་གཞན་སར་ཡོད་པའི་འབྲོག་པ་ཀན་པ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་ནམ་རྒྱུན་དུ་མགོ་བོ་རང་སར་འཁོར་ནས་ཉལ་བ་དང་ནང་དགུང་ལ་རང་སའི་སྨྱོགས་སུ་ཟས་སྤྱད་མཆོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཆོ་གས་རང་སེམས་གསོ་ཅི་རྒྱས་བྱེད་པ་དང་། ལ་ལ་ཞིག་གིས་ཆེ་མཇུག་གི་སྐད་ཅིག་མའི་དུས་སུ་མགོ་བོ་རང་སར་འཁོར་ནས་མིག་བཅུ་མས། ཡང་ལ་ལས་དབུགས་ཀྱི་མཐའ་མར་རང་གི་བེམ་པོ་རང་ཡུལ་དུ་སྒྲིལ་དགོས་ཀྱི་ཁ་ཆེམས་འཛོག་པ་སོགས་ཀྱན་གྱི་ཡིད་རབ་དུ་སྒྲིབ་པའི་ནམ་པ་ཞིག་ད་བར་དུ་གནས་ཡོད་ལ་ད་དུང་ཡང་ཡུན་རིང་ཞིག་དུ་གནས་སྤིད། སྤྱིར་ན་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རང་སར་སོང་ནས་བྱ་བ་སྐྱབ་པའི་སྤྱིད་རྒྱས་ཡོད་མོད། ཉེས་མེད་ཀྱི་བོད་འབྲོག་དུ་མ་ཆོགས་ཤིག་གཞན་སར་དེད་ནས་ནམ་ཡང་བཀག་འགོག་དང་མནར་གཅོད་བྱེད་པ་དེ་བོད་མིའི་ངོས་ཐོག་ནས་འགོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གནད་དོན་ཅིག་དང་རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་བོད་

ཀྱི་ས་ཆ་བཙན་འཛིན་བྱེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནད་དོན་ཅིག་ཀྱང་ཡིན་པར་འདོད། གང་ལྟར་
ཡང་གོང་དུ་སྒྲུས་པའི་གནད་དོན་ཆེ་མ་ཆུང་གསུམ་འདི་དག་གིས་ཀྱང་པོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་
ཐང་ལ་གསལ་བཤད་ཙམ་བྱེད་ཐུབ་པར་བསམ་ནས་དེ་ཚུལ་མདོར་ཙམ་ཡར་ཁྱུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།

སྤྱི་ཕྱོད་ཞིག་རྫོང་ན།

རྒྱ་མིའི་ཐོག་མར་འབྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་དུ་གཏོགས་པ་ནམས་ལ་དངུལ་རྩུང་ཙམ་སྤྲད། མ་
འགྲུངས་པར་ལོ་རེ་རེར་མི་སེར་གྱི་དཔལ་འབྱོར་རིམ་བཞིན་རྗེ་སྟུག་དུ་སོང་། མི་དམངས་
ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁུར་པོ་དེ་ལོ་སྟོན་མ་ལས་ལྷབ་འགྱུར་གྱིས་རྗེ་ཕྱི་ལ་བཏང་ནས། རྒྱ་མི་
འཕོར་ཆེན་པོད་ནང་དཔུང་འདུག་བྱས་པས་རྒྱུན་གྱིས་པོད་མི་ཆང་མ་འུ་ཐུག་ནས་དཔའ་ངར་
ཆེན་པོས་བྱེན་ལོག་རྩུང་ཙམ་རེ་བྱས། པོད་པ་གང་སར་འོས་ལངས་ཀྱི་རྒྱུང་ཚུབ་རྩུང་ཙམ་
རེ་བྱས་ནས། དེ་ལ་ཁག་བཀལ་ནས་ཁ་ནས་སྒྲིག་བྲིམས་གསུམ་དང་མཉམ་འཛིག་བརྒྱད་ལས་
མི་འདའ་ཟེར་བའི་སྐུ་དབྱངས་སྟན་མོ་ཞིག་ལེན་ཞོར་དུ། མི་མདའི་ཁ་ནས་སྲིད་དབང་ཐོབ་
དགོས་ཟེར་བའི་རྩ་དོན་སེམས་ལ་བཅེངས་ཏེ་ཁ་འཇམ་ཁོག་རུལ་གྱིས་གདོང་རིས་ངན་པ་དམར་
རྗེན་དུ་བསྟན་ཏེ་སྟུག་གྲོ་བའི་བཙན་དབང་གདུག་རྩུབ་རྗེ་ཆེ་རྗེ་སྟུག་དུ་བཏང་། བཙན་འཇུལ་
མཁན་དང་བཙན་གཞོན་སྟོང་མཁན་བར་གྱི་འཐབ་ཚྭ་དེ་དེ་རིམ་གྱིས་གྲལ་རིམ་འཐབ་ཚྭ་དེ་གྱི་
ནམ་པར་བསྐྱར་ཏེ། བྲིམས་མེད་ལུགས་མེད་ཀྱི་རང་སྤྱང་གང་གར་ཁོ་ན་བྱས་ཏེ། མི་ལོ་ཉིས་
སྟོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་སྟོང་མེད་པའི་བཙན་འཇུལ་ཆེན་མོ། བཙན་འཇུག་ཆེན་མོ། དམར་
གསོད་ཆེན་མོ། འཕྲོག་བཙོམ་ཆེན་མོ། གཏོར་བཤིག་ཆེན་མོ་སོགས་བྱས་ནས། པོད་འདི་
ཞིན་དུ་ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་རྒྱུང་བའི་ཐུན་ནག་གི་རྒྱལ་ཁམས་ཞིག་དུ་བསྐྱར་རྒྱུའི་ངན་སེམས་
བཅང་སྟེ་པོད་མིའི་བསམ་སྟོབ་བཅེངས་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱ། བསམ་སྟོབ་བཙོས་སྐྱར་བྱ་རྒྱ། ལྷན་

པ་བརྟེན་གྱི། བྲ་བཙུན་ནམས་སྒྲུ་སར་འབབ་གྱི། བོད་ཀྱི་གོན་པ་བརྟེན་ནས་འབྱོར་ལྡན་གྲུལ་
རིམ་དང་བཀའ་བཀོད་ཀྱི་དུང་འཛིན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཉིད་པ་འདོར་གྱི། རྣམས་པའི་རལ་བ་གཙོད་
པ་དང་། འབྲོག་པའི་བུ་མོ་ནམས་ཀྱིས་ལན་སྤྲུག་བསྐྱས་མི་ཆོག་ཟེར་ནས་ཀྱི་མིའི་རྩ་སྤྱོད་བཞིན་
སྒྱུར་གྱི་འཇུག་མེས་ཀྱིས་ཐོག་མར་སློབ་གྲུ་བ་ནམས་ལ་དགོན་པ་ནམས་ཀྱི་གོས་སྒྲུ་དང་། ལྷ་
བྲེས་ཡོལ་བ། མགོན་ཁང་ནང་ནས་སྟན་ཤལ་མོགས་ཀྱིས་ཀྱི་ལུ་བཟོས་ཏེ་བསྐྱོན། རྣམས་པ་
ནམས་ཀྱི་རལ་བ་བཅད། སློབ་གྲུ་བ་བུ་མོ་ནམས་ཀྱི་སྐྱ་བྲེགས། ཀྱི་མིའི་ལས་བྱེད་ལ་གྲོགས་
བྱེད་མཁན་བོད་པ་བ་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲེན་པ་ཉུང་ཤས་ཞིག་གིས་རང་གྱི་དགོན་གྱིས་བརྒྱབས་
པས་བོད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ཅད་དེ་དོར་ནས་རང་གི་ཁེ་ཕན་ཕྱན་བུ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་གྱུ་དམར་
ལ་སློབ་གཏད། ཁྱེད་དང་དོ་ཆ་ཀུན་དང་བུལ་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱན་རླུ་མི་རིགས་དག་ལྟར་བཅིས་
ཏེ། སློབ་དུ་གྱུ་དམར་ལ་དགའ་བའི་སྐད་ཆ་ཆོག་གཅིག་གོ་ནའང་གྱི་མི་ལ་དོ་དགའི་ཞུ་རྟེན་
བྱས་ནས་ཀྱི་མི་དབྱེས་པའི་ཐབས་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པའི་བོད་མི་སྐད་མེད་འགའ་ཤས་ཀྱིས་
སྒྲུ་དངས་ནས་ས་ཆ་ལ་ལར་བཅན་འདྲུལ་གྱི་མགོ་ཡང་བརྩམས་ཡོད། ༡༩༥༤ ཟ࿳་ཟླ་གསུམ་
པའི་ནང་ལ་རེ་བ་གོང་གསེར་མོ་སྤྱོདས་ཀྱི་ལྷོ་གནས་རོང་བོ་དཔལ་གྱི་དགོན་ཆེན་དང་དགོན་
ལྷག་སྟེན་དཀར་ཐང་དགོན་པ་ལྷ་བུ་མཆོན་ན་མཆན་མོར་སློབ་དུ་སྤྱོདས་བཞི་མཆན་བཅུད་
ནས་དམག་གིས་བསྐྱོར། མེ་སྤྱོདས་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་བཙུགས་ནས་དམག་མི་དང་གྱི་མིའི་ལས་
བྱེད་བོད་སྐད་སྟན་བུ་ཤེས་མཁན་ནམས་གྲུ་ཤག་ནང་དུ་འདྲུལ་འོང་ནས་བསྐྱོདས་གཤེར་བྱས།
དགོན་པའི་ཁྱི་གདན་ཟུར། དབུ་ཆོས་ལས་སྟེ། ལྷ་སྤྱུལ་ཆེ་ཆུང་། གཉེར་བ་དང་གྲུ་བ་ཆེ་
ཆུང་ཆང་མ་ལུག་བྱུ་ར་བར་བཙུག་པ་བཞིན་བཀག་ཉར་བྱས། སྤྱོདས་སྤྱོདས་ནས་དེ་ནམས་ཀྱི་
ལྷོད་དུ་མེ་མདའ་བཙུགས། དམག་དཔོན་གཅིག་གིས་རྩིག་ཉམས་དང་བཅས་ཡོངས་ནས་སྐད་
གསེང་མཐོན་པོས་མགོ་ཚྭ་མས་ཞེས་སྐད་བྱུ་ཆོ། ཆོག་བརྒྱུད་པོ་ན་བར་རྩུབ་པའི་གནམ་རྩུགས་
ཀྱི་སྐྱ་རྩ་བྱས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་དགོས་པའི་མི་ནམས་ཀྱི་མིང་ཐོ་པོས་ནས་ཡར་ལངས་སུ་བཙུག་
གྱུ་དཔོན་དེས་མི་འདི་ནམས་གང་ཡིན་ཟེར་ན། རྩལ་ཁབ་དང་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ལ་གཏོར་

བཟླག་བྱེད་མཁན། འཕྲོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་ལ་གནོད་པ་སྐྱེལ་མཁན།
མི་དམངས་ལ་བཙན་གནོད་དང་བཟུ་གཞོག་ ཉམ་ཟས། རྒྱས་བྱིར། མ་ཙཱ་རིང་ལུགས་ལ་
དགའ་བ། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ལ་མི་དགའ་བ་གཏུག་ཡིན། དེ་རིང་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་
པ་ཡིན། ཞེས་བཤད་རྗེས་ལག་བཅད་ཞིག་བཏང་བ་ན། ཞགས་པ་འཛིན་པའི་དམག་མི་གཉིས་
རེ་གྲུ་བ་གཅིག་གི་སྟེང་ལ་རུབ་ནས་ཤེད་ཡོད་ཆད་ཀྱིས་དམ་པོར་བཀྱིགས་རྗེས། མེ་མདའི་
ཞབས་ཀྱིས་བརྟུང་བ། རྟོག་ཁྲིས་རྒྱག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཁྲག་དམར་ཙ་ར་ར་ཐོན་བཞིན་བཙོན་ཁང་
དུ་འབྲིད། ལྷག་ལུས་ནང་ནས་ཡང་བསྐྱར་རྒྱ་མིའི་འདོད་སྒོར་མ་བབ་པའི་གྲུ་ནན་ཆང་མ་ལུན་
ཁྲོད་དུ་བརྒྱུངས། རྒྱ་མིའི་བཤད་རྒྱུར། དེ་རིང་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་མི་ངན་པ། མིའི་རིགས་
ཀྱི་གས་སུ་མི་ཚུད་པའི་བྱི་སྐྱག་གི་ཡུང་པོ་འདི་ནམས་རྩ་མེད་དུ་མ་བཏང་ན་འཕྲོར་མེད་གྲལ་
རིམ་སྲིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་སྲ་བཏན་དུ་གཏོང་བ་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱུན་
ལ་གནོད་ཆབས་ཤིན་དུ་ཆེ། མི་ངན་འདིའི་རིགས་ནི་པོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་གདུག་རྩུབ་ཅན་གྱི་
འོག་ནས་འཆར་ཡོངས་བྱུང་བའི་མི་སྦྱོན་ཅན་གཏུག་ཡིན། ཁོ་ཚོ་སྟོད་ཡང་ལ་གཏན་ནས་གཏོང་
མི་རུང་། དཀའ་སྐྱུག་མང་པོ་མུང་དུ་བཅུག་ནས་ཉེས་རྟུང་བྲག་པོ་གཏོང་རྒྱུ་དང་ཉེས་ཆད་སྦྱི་
མོ་གཙོད་དགོས་ཞེས་བཤད། ལྷག་ལུས་ནམས་ལྷ་བ་འགའ་ལ་བཀག་ཉར་བྱས་ནས་བཙོན་ཁང་
དུ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཉེས་མིང་ཅན་འགའ་གས་ཉིན་རེ་ལ་མི་གཅིག་རེ་སྤྱིར་འབྲིད་ཡོང་ནས་
ངོ་ཚྏ་ལ་ཐེངས་མང་བྱས། ཁ་ནང་ལ་རུས་པ་དང་རྟོ་བཞག་ བཀྱིག་བྲགས་ནས་བྲན་མེད་བརྒྱལ་
ན། བྲང་ལ་ཆུ་སྐྱུགས་ནས་བྲན་པ་སོས་སུ་བཅུག་རྗེས། སྒར་ཡང་བཀྱིགས། རྒྱ་མིས་ཉི་མ་
རེ་རེ་ལ་བཙོན་པ་གཅིག་རེ་འབྲིད་འོང་ནས་རྒྱ་མིའི་རྒྱགས་ཁྲི་དུར་བཙོན་ཅན་དེ་ཆོར་མི་འདི་
འདྲ་ཞིག་ལ་ཉེས་པ་འདི་དང་འདི་ཡོད་ཅེས། མང་ཚོགས་སར་བྲིད་དེ་འཐབ་འཛིང་གཏོང་དུ་
འཇུག་པ་ཡིན། དེའི་སྐབས་ཁྲིད་ཚོས་སྟོན་ལ་ལངས་ཏེ་ཁོང་ཁྲོ་ཆེན་པོའི་ནམ་འགྲུར་ཐོན་
དགོས། མི་དམངས་ལ་འགྲུལ་བུགས་ཐེབས་པའི་སྦྱོན་བརྗོད་དང་། རྟུང་རྟོག་གཏོང་དགོས་
ཞེས་ངན་བསྐྱབ་བུགས་ཆེན་བྱས། རྒྱགས་ཁྲི་ནམས་ཀྱིས། བྲན་གཡོག་ལ་ཉེས་རྟུང་བཏང་

ཚུལ། བུ་ལོན་ཆངས་ཚུལ། བྲེ་དང་རྒྱ་མ་ལ་གཡོ་སྐྱུ་བྱས་ཚུལ་སོགས་ཉེས་པ་ཚབས་ཆེན་
ཡིན་ཁུལ་གྱིས་རྩོན་གཏམ་གང་མང་ལའ། རྒྱ་གསུམ་གྱི་ཆོ་ཡར་ལངས་ནས་གདོང་ལ་མཆིལ་
མ་འདེབས་པ། འབྲམ་ཚུག་གཞུ་བ་སྐྱོད་ན་ཅོག་ནས་འཐེན་པ། རྩོད་དང་ཁུ་ཚུར། དབྱུག་
པ་སོགས་གྱིས་ཉེས་རྒྱུ་ཆད་མེད་གདོང་བ་སོགས་དང་། མཚམས་མཚམས་སུ་གཏན་མེད་དུ་
གདོང་དགོས། གྲུང་ཁུན་ཏང་གི་ཡོར་ཤོག་ལ་སོགས་པ་སྐྱོད་འགག་རག་བར་སྒྲིག་དགོས། ཐ་
གུ་སྤྱོད་སྒྲིག་སྐྱོད་ལྟ་བུ་བྱས་ལག་པ་གཉིས་རྒྱུ་དུ་བསྐྱམས། ཤེད་ཡོད་ཆད་སྒྲིག་མི་གཉིས་རེས་
བསྐྱམས་ཉེ་ས་ལ་ཁ་སྐྱབས་གྱི་འགྲེལ་འགྲོ་རག་བར་བསྐྱམས་བཀྱིག་གྲེད། འདི་ལྟར་ངོ་ཚྏ་ལ་
འཐབ་ཚོད་གྲེད་དུ་ས་བྱིས་འདིའི་རྒྱ་རྩལ་དངོས་པོ་ནམས་འགྲེམས་སྟོན་བྱས་སྟེ། མི་ངན་པ་
འདིའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ཐོག་གཏོང་གཞོན་དང་བཟུ་གཞོག་བྱས་པས་དགའ་སྤྱོད་ས་འཆོ་བ་འདི་
འདྲ་སྐྱེལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་ནས་ཡང་ཡང་འཐབ་ཚོད་གྲེད་དུ་བརྒྱུག་དེ་ལྟར་ཉེས་རྒྱུ་གིས་
བསད་མས་མང་པོ་བྱུང་བ་རེད། སྤྱི་ལོ་ལྟ་མ་བྱས་ཆེ་མི་དེ་ལྷད་སྟོང་མཁྱེགས་བཟུང་ཅན་
ཡིན་ཟེར། དེའི་དངོས་པོ་ནམས་གཞུང་ལ་ཆངས། ལྷག་མ་རྒྱ་མིའི་རྒྱ་གསུམ་གྱི་ཆོང་མ་ལ་བགོ་
བཤའ་བརྒྱབ། མི་གཅིག་ལ་ཐེངས་མང་པོར་ངོ་ཚྏ་བྱས་པའང་ཡོད། མི་རེ་རེ་ནས་བཟང་
ན་གངས་གྱིས་མི་ལང་། ཡང་བཙོན་པ་ལ་ལ་རྒྱུ་ལག་བྱས་ནས་གནམ་གྱི་གདུང་མ་ལ་བཏགས།
རྒྱུང་མགོ་ལ་རྩོད་བཏགས། དབྱུགས་ཆད་ཆེ་ཐང་ལ་འཕངས། སྐར་ཡང་གནམ་ལ་བཏགས། དེ་
འདྲ་ཐེངས་མང་བྱས་ནས་ལག་ལ་ཁྲག་རྒྱུག་མ་ཐུབ་པར་ཞ་བོར་གྱུར་བའང་གིན་དུ་མང་། དེ་
དང་མཉམ་དུ་གྲོང་སྡེ་ཁག་ལ་ཡང་བཙན་འཇུག་གྲེད་ཚུལ་གོང་དང་མཚུངས་མོད། གཙོ་བོ་
དཔོན་པོ་འབྱོར་ལྷན། སྡེ་དཔོན། རྒྱ་མི་ལ་དགའ་པོ་མི་གྲེད་མཁན་ཆང་མ་འཛིན་བཟུང་བྱས།
རེབ་གོང་སྐྱོད་པ་སྤྱོད་གས་གྱི་སྐྱེ་ལེར་ནམས་སྐྱན་ཁང་ཞིག་གི་ནང་དུ་བཀག་དམག་མི་ནམས་
གྱིས་བཤད་རྒྱུར་པོད་པ་ནམས་ལ་ཅེད་མོ་ཞིག་ཅེ་ཟེར་ནས་བཙོན་པ་ཆང་མ་མཉམ་གཅིག་དུ་
སྒྲིག་སྐྱོད་གྱིས་བཀྱིགས། བསྐྱམས་དགས་པས་ལ་ལ་དན་མེད་དུ་བརྒྱལ། ལ་ལ་དབྱུགས་ཆད།
ལ་ལ་ཁྲག་རྒྱུགས་མ་ཐུབ་པར་ལག་པ་ཞ་བོར་གྱུར། དེ་སྐབས་རྒྱའི་སྐྱན་པའི་བཟའ་ཟླ་རྒྱ་མོ་

ནམས་འོངས་ནས་(ཅང་མེན་ཅ་ཡིག) (བོད་སྐད་དུ་བོད་པ་བྱགས་ཚྲིབ་ཟེར) ཡང་ནས་ཡང་
དུ་སྐད་འབོད་བརྒྱབ་སྟེ་བརྟན་སྟོན་བྱས། ཞོ་འཕོང་ལ་ཁ་ཟེར་བའི་སྟེ་བ་ཞིག་གི་ཕ་བུ་གཉིས་
ཡོད་པའི་ཕ་བུ་གཉིས་ཆར་མཉམ་དུ་བབྱང་བས་བྱས་བསྐྱེད་མ་ཐུབ་པར་ཕའི་གམ་དུ་སོང་ནས།
ཨ་ཕ་ངས་བསྐྱེད་མི་ཐུབ་ཀྱི་ཞེས་བཤད། ཕའི་མིག་ཚུ་བུའི་གདོང་ལ་ལྷུང་། བུའི་མིག་ཚུ་
ཕའི་པང་ལ་ལྷུང་ནས། བྱས་ཨ་ཕ་ཨ་ཕ་ཟེར་ཞོར་དུ་ཕའི་པང་ལ་མགོ་བཞག་ནས་ཤི། རྒྱ་དམག་
གིས་རྒྱ་པ་ཡ་གཅིག་གིས་བབྱང་ནས་བྱི་རོ་ལྟར་དུད། སྤྱི་སྟོག་མ་ཆད་པའི་རྒྱ་ན་གྱིས་མགོ་
ནོ་ལ་བརྒྱབ་པས་ཁྲག་དམར་བཞུར། རྒྱ་མིས་བདུང་བརྟེན་དང་ཡང་བའི་གདུག་རྩུབ་ལ་སྐྱག་
ནས་སྤྱིང་བྱའི་སྤྱིས་པ་ཞིག་གིས་རང་གི་བུ་ཚུང་ག་པོ་དོ་རྟེ་ཟེར་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཅན་དེ་འབྲིད་
ནས་ལུང་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཡིབས་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པའི་སྐབས། རྒྱ་མིས་ཆོར་དེ་ཕ་བུ་གཉིས་
ཀ་འཛིན་བབྱང་བྱས་དེ་ལམ་ཁར་ཅེད་སྤྱད་བྱས་ནས་མེ་མདས་བསད། དེམ་པོ་སྟེ་བའི་དཀྱིལ་
དུ་གཡུལ་ཀ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་བཞག་ནས། བཟའ་ལྷ་དང་ག་ཉི་རིང་ཆང་མར་ལྟ་རུ་བཅུག་སྟེ་
བདུན་གྱི་མི་ཆེ་ཚུང་ཆང་མ་གྲལ་བསྐྱིག་དུ་བཅུག་ནས་ཁ་ནས་འབོད་ཆོག་ལ་ལོག་སྟོན་པ་ཙ་མེད་
བཟོ་དགོས་ཞེས་བཤད་ཞོར་ལ་ངོ་ཚྭ་ལ་བྱེད་དུ་བཅུག་ དེམ་པོ་རུལ་ནས་གམ་དུ་སྟོན་མི་ཚུགས་
པའི་བར་དུ་དོ་དམ་བྱེད་དུ་མ་བཅུག་ ད་དུང་ཆོགས་འདྲའི་སྟེང་རྒྱ་མི་ལག་དམར་གྱིས་བརྟོད་
རྒྱར། བུ་ཚུང་ག་པོ་དོ་རྟེ་མ་བསད་ན་དེ་ངའི་སྟོན་ཆ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞེས་བཤད། སྤྱིང་བྱའི་
དཔོན་པོ་སྟོལ་མ་ལ་ལོག་སྟོན་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་འཛིན་བབྱང་བྱས། རེབ་གོང་གི་སྟེ་གནས་རོང་
པོ་རྫོང་ཐོག་ནས་དམར་གསོད་བྱས། སྤྱིང་བྱའི་སྟེ་འདབས་ནས་བཟའ་ལྷ་ལ་ཡང་མནར་སྟོན་
ཡུན་རིང་བཏང་ནས་སྤྱག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་མ་ཐུབ་པར་སྤྱིང་བྱའི་སྟེ་འདབས་ནས་གཡང་ལ་མཆོང་
ནས་རང་གི་བརྒྱབ། རྒྱལ་ན་བུ་མོ་ལོ་བཅུ་ཅན་གཅིག་ཕུ་ཡོད་པ་དེས་ཆོ་ངེ་འདབས་བཞིན་ཡོད།
དེ་ལ་སྐྱས་བདག་པོ་བརྒྱབ་ན་ལོག་སྟོན་ལ་དགའ་བ་ཡིན་ཟེར། དེ་ལ་བདག་པོ་ཡང་བརྒྱག་མ་
ཐུབ། རེབ་གོང་གི་ཉི་འདབས་ན་དགུ་རོང་ཟེར་བའི་སྟེ་བ་ཚུང་ཚུང་ཞིག་ཡོད། དེ་ན་གསང་
སྐགས་རྩིང་མའི་རྒྱད་འཛིན་གྱི་སྐགས་པ་ཕ་བུ་གཉིས་ཡོད། སྐགས་པ་གཞན་གཅིག་དང་གསུམ་

ཀ་རྒྱ་མི་ས་འཛིན་བཟུང་ལ་སྐྱག་ཏེ་ནགས་ནང་དུ་ཡི་བས་ནས་བསྐྱོད། ཉིན་འགའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་
མི་ས་མཐའ་བསྐྱོར་ཏེ་གསུམ་ཀ་འཛིན་བཟུང་བྱས་རྗེས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་དམར་གསོད་བྱས་
མཐར། མགོ་བྲེགས། མགོ་གསུམ་པོ་རྒྱལ་བ་ཞིག་གི་ནང་ལ་བརྟུག་ནས་ཏྲ་ལ་བཀལ་ཏེ་སྡེ་
བའི་ནང་ལ་ཐོན་མ་ཐག་ཆོགས་འདུ་ཞིག་བསྐྱུས་ནས་དེ་ཆོའི་བཟའ་ཆེ་འབྲིད་འོང་ནས། ཁྱེད་
ཆང་གི་མི་གསུམ་པོ་གང་ལ་སོང་ཞེས་དྲིས། འཛིན་བཟུང་ལ་སྐྱག་ནས་བྲོས་སོང་ཞེས་བཤད།
དེ་རིང་ཡུལ་ལ་ཐོན་སོང་ཞེས་བཤད་མ་ཐག་མགོ་གསུམ་པོ་བྱངས་ནས་བུའི་མགོ་དང་ཁྱོ་བོའི་
མགོ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་ལ་བཏགས། གཞན་གཅིག་པོ་ཡང་བཟའ་ཆེའི་སྐྱེ་ལ་བཏགས། བཟའ་
ཆེ་གཉིས་དཔྱ་མེད་དུ་བརྒྱལ། ཁྱོ་བོའི་མགོ་བཅད་ནས་བཟའ་ཆེའི་སྐྱེ་ལ་རྒྱན་ལྟར་འདྲོགས་བརྟུག་
པའི་གཏམ་རྒྱུད་རིང་མོ་ཞིག་བོད་གངས་ཅན་ལ་བཞག་སོང་། ༡༩༥༩ ལོར་མི་དམངས་སྤྱི་
ཁང་བེར་བ་ཞིག་བརྟུགས་ནས་ཞིང་འབྲོག་ས་ཁུལ་ལ་ཆ་མཆོན་ན། ཁྱིམ་རེ་རེ་ནས་གདན། ཉལ་
ཆས་ཅམ་ལས་ཉར་མི་ཆོག་པར། ས་ཞིང་དང་ཞིང་ལས་ལག་ཆ། སྒོ་ཕྱགས། རྒྱ་རྩལ་ཡོངས་
རྩོགས་མཉམ་ལས་ཁང་ལ་དབང་བ་ཡིན་ཟེར་ནས། རྒྱ་རྩལ་ཡོངས་རྩོགས་གཞུང་ལ་བྱངས་ཏེ།
སྡེ་བ་མང་པོ་མཉམ་བསྐྱེས་བྱས། བོད་སྡེ་མང་པོའི་བྱུལ་དུ་རྒྱ་མི་འཛོམ་ཆེན་བབས་ནས་སྡེ་
བ་དེའི་ཕྱགས་ཐོག་ཁང་བ་རྒྱ་རྩལ་རྩམས་རྒྱ་མི་ལ་སྒྲོད་དགོས་བྱུང་། དེ་མིང་ལ་གཞི་མེད་
ཟེར། རྒྱ་མི་དེ་རྩམས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ཕྱགས་ཐོག་འཆོ་སྒྲོང་བྱེད་མི་ཤེས་པས་ཆང་མ་གི་ཆར་
བ་རེད། ད་སྐབས་ང་ཆོའི་ཕྱགས་ཐོག་གི་ཆར་སོང་ཟེར། དེ་དག་ས་སྐང་མཐོ་བ་དང་མུ་གེ་
གཉིས་ཀྱིས་ལན་པ་ཡིན། འདི་ནི་བྱུན་མོང་ཕྱགས་བསྐྱར་གྱི་ལམ་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། མིང་ལ་
མི་དམངས་སྤྱི་ཁང་དུ་བཏགས་ཀྱང་། དོན་ངོ་མ་བཅོན་ཁང་སྤྱི་གོས་གཅིག་གི་ནང་དུ་བརྟུག་
པ་ནང་བཞིན་རེད། ཞིང་ལས་པ་རྩམས་ཞིང་འདེབས་པ་ལས། རྒྱ་ཡུར་གསར་བཟོ། ལམ་
གསར་བཟོ། སྒྲོང་བོ་གཙོད་པ། རོ་ཐལ་བསྐྱེད་པ། ས་ཞིང་གཏིང་བསྐྱོ། བྱིང་བཟོ། མགར།
ས་ཁོད་སྒྲོག་པ་དགུན་སྒྲོ་ཆོད་འདེབས་པ་སོགས་སུ་བགོས་ནས་བཅན་བསྐྱུལ་གྱིས་ངལ་ཚོ་ལ་
བྱེད་པར་བྲིད་པ་རེད། མཆན་མོ་ཆོགས་འདུ་བསྐྱུས་ནས། རྒྱ་གར། གོང་ས་མཆོག་ ལོག་

སྒྲིབ་པ། གལ་ཇི་མ་དག་པོ། འབྱོར་ལྷན་སྐོག་ས་མིང་ཐོག་ཐོག་ནམས་ལ་དགག་པ་རྒྱག་དགོས།
རེ་བ་གོང་སྒྲིག་ས་ཀྱི་སྡེ་བ་རེ་རེ་ལྟར་ནས་བོད་མི་རྒྱལ་གཅེས་པ་ཆང་མ་བཙོན་ཁང་དུ་འཛོན་
བཟུང་བཙོན་འཇུག་བྱས་ཟིན་པའི་སྒྲིག་ལུས་བོད་མི་ནམས་ལ་འཕྲོག་བཙོན་བྱས་པ། གཉེ་
གཞོན་དང་སྐྱུག་སྒྲིབ་བཏང་བ། ལུ་གེ་ཆེན་པོའི་འགོ་འཇུག་ས་པ། ཉིན་རེ་རེ་རྩོག་ས་འདྲུ་
ཆོག་ས་སྐབས། ཤར་སྒྲིག་ས་དམར་ཟེར་བ་དང་། སྒྲིབ་ཆོག་ས་རིང་ལུག་ས་བཟང་ཟེར་བའི་རྒྱ་
གཞས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཀན་ཀོན་ཆང་མ་ལ་གཏོང་དུ་འཇུག་པ། ཡང་རྒྱ་མིས་ལས་འགུལ་
འདི་ཆང་མ་བོད་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ། ལྷ་སྐྱུལ་དང་དཔོན་པོ་སྐོག་ས་ཉེས་པ་བརྗོད་
པ། མང་མཆོག་ས་བཟང་སྤྱིད་པས་སྒྲིབ་ཆོག་ས་རིང་ལུག་ས་འཇུག་ས་སྐྱུན་བྱེད་དགོས་པ་སྐོག་ས་
མཆོན་ཆོག་ས་ཐོག་ལ་མི་རེ་རེ་ནས་བཤད་དགོས་པ། མི་རེ་རེ་བཞིན་རང་ལོ་བརྒྱད་ཚུན་ཆད་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཉེས་པ་ཆེ་ཆུང་བརྗོད་དགོས། བྱིས་ཆང་དབུལ་སྐྱུག་མེད་པར་བ་འབྲུ་ཆང་མ་
གཞུང་ལ་ལྷང་། བྱིས་ཀྱི་བུད་མེད་དང་། སྒྲོན་ཅ་ལག་གདན་སྤྱིང་སྒྲོ་སྒྲོད། ཐག་པ། འབྲང་
བ། ཉ་བོང་། ར་ལུག་ བྱིས་ཆང་ཞིག་ལ་ཅི་ཡོད་པ་ནམས་གཞུང་ལ་ལྷངས་ནས་མཉམ་ལས་
ཁང་ཟེར་བ་ཞིག་བཙུགས། སྐྱུག་ས་རིགས་ནམས་རྒྱལ་གཉེར་སྐྱུག་ས་རེ་བ་ཞིག་ལ་བསྐྱུས།
བཟང་རག་མཆོད་ཆས། རྟོང་བུ། ཐེབ་ཆོ། བུམ་པ། ལིག་མ་ཆང་མ་རྒྱ་མའི་གངས་ཀས་
འངལ་ཏེ་བདག་ཆགས་བྱས། དགོན་པ་ནས་སྤྱིར་དེད་པའི་གྲུ་ཀན་ནམས་ལ་ལུད་ཇས་འཐག་
བྱེད་ཀྱི་དོའི་རང་འཐག་ཅིག་བཟོས་ཏེ་ཉ་བོང་གི་མིག་བཀལ་ནས་རུས་པ་སྒྲིབ་ཆོག་ས་བསགས་ནས་
འཐག་པ་རྒྱ་མའི་གངས་ཀ་མ་ཡོང་བ་དང་ཉ་དང་བོང་བུ་ངལ་དུ་བ་ཀྱིས་རང་འཐག་བསྐྱོར་མ་བྱུབ་
ཆོ་སྒྲ་ཀན་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་ནས་འཐག་དགོས། ཡང་གྲུ་ཀན་གཞན་པ་ནམས་ཆུ་ཚོ་གཉིས་རེ་
སྡེ་མ་ཤིང་བྱས་ནས་བུད་མེད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ཁར་བཙོན་མ་བརྗོད་སར་སོང་ནས་བུད་མེད་ནམས་
ཀྱི་སྦྱིན་པ་བསགས་ཏེ་ཡུལ་དུ་འབྱུང་ཡོང་ནས་དགོན་པའི་ཆོག་ས་བཟང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་སྐྱུག་ས་
ནས་ལུད་ཇས་ལས་བྱེད་ཡིན་ཟེར། རྒྱ་དམར་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ས་ཆའི་མཐོ་དམའ་ཡི་སྟོན་འབྲས་
སྦྱོར་བྱུབ་མིན་ལ་བརྟག་དབྱེད་མ་བྱས་པར་ལོ་ཏོག་ཉིས་འདེབས་བྱས་ནས་སྟོན་འབྲས་ཐོན་རྒྱ་

མེད་པ་དང་། འབྲོག་ལས་ལ་བཞེན་ནས་རྩ་ཐང་རྒྱ་ཆེ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཞིང་ཁ་བཞོས་ཏེ་འབྲུ་
ནས་བཏབ་ཀྱང་སྟོན་ཐོག་མ་སྦྱེས་པས་རྩ་ཐང་མེད་པར་འབྲོག་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞི་སྟོན་
ཀྱི་འཆོ་བའི་གནས་སྤངས་ཏེ་ཅང་སྟོ་པོ་བྱུང་བ་དཔེར་ན་ཅེ་ཁོག་དོར་ལ་སོགས་པ་ཡིན། རེབ་
གོང་སྤྲད་པ་སྒྲིང་རྒྱ་བེར་བའི་ས་ཆ་མཐོ་སའི་གཏིང་སེར་བེར་བའི་ས་ཆ་ལ་ངལ་རྩེ་ལ་བཙན་
བསྐྱལ་དུ་དེད་པའི་མི་སེར་ཆང་མ་ས་སྟོན་སྟོག་དུ་བཅུག རྒྱ་མིའི་རྒྱལ་ས་ཁྱི་རྒྱ་ཁྱོང་བེར་བ་
ཞིག་གིས་ཁྱོ་པོ་གམ་དུ་བཞག་ནས་པོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་མ་དུག་ལ་ལོག་གཡེམ་བྱས་པ། བུ་མོ་རྣམས་
ཀྱིས་དང་ལེན་མ་བྱས་ན་ཏང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ལ་མ་དགའ་བ་ཡིན་བེར་ནས་འཛིགས་བསྐྱལ་གྱིས་
ཉིན་མང་པོར་ཟས་མ་སྤྲད། བུ་མོ་དུག་པོས་ངལ་རྩེ་ལ་ཡང་བྱེད་མི་དགོས་ལ། ཅུ་མ་ཐང་རྒྱ་
རྩ་བུ་དེ་ཡང་འཐུང་མི་དགོས། ལས་བྱེད་པའི་ཁ་ཟས་བཟང་པོ་ཟས་ཆོག་དུང་ཆོགས་འདྲའི་
སྟེང་ནས་བུ་མོ་དུག་པོ་འདི་རྣམས་ངལ་རྩེ་ལ་ལ་གིན་དུ་དགའ་བ་དང་ཏང་ལ་ཡང་དགའ། ངལ་
རྩེ་ལ་དཔེ་ལེགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་རེད།   ཡང་ཆོགས་པ་གཞན་རྣམས་ས་སྟོན་སྟོག་
པ་ལ་བར་མཆམས་མེད་པ་ཇ་དུག་ཆེ་ལ་འཆོ་བ་གིན་དུ་སྟོ་བས་ལུས་བྱུངས་བད་པས་རྒྱུན་གྱིས་
གི་བ་གིན་དུ་མང། ཉིན་རེ་ལ་ཞིང་ཁུལ་སྟེད་ཀ་རེ་སྟོག་དགོས་པ། འཆར་གཞི་དེ་མ་འགྲུབ་
ཆེ་མཆན་མོ་ཆོགས་འདྲའི་སྟེང་འཐབ་རྩེད་བྱེད་པ། ཟས་སྐལ་གཙོད་པ། རྒྱབ་དུ་ཅིག་པ་ཆེན་
པོ་རྒྱ་མ་བརྒྱ་ཅན་འཁྲར་དུ་བཅུག་ནས་རྒྱ་ཆོད་གཅིག་རེ་ལངས་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱིས་འགོ་
བ་མིའི་རྒྱས་ཆད་ལས་བཀལ་བའི་བྱ་སྟོན་ངན་པ་འདི་ལྟར་བྱས།   ཡང་ཅུ་མ་པ་སྐྱུ་མ་པོ་ཞིག་
བརྗོད་ནས། ཞི་ལ་ཁད་ཀྱི་ནད་པའི་གམ་དུ་སོང་ནས་འདི་བ་འདོད་དམ་ཞེས་དྲིས་ན། འདོད་
ཞེས་བརྗོད་ཆེ། ཁ་ནང་ལ་སྦྱག་པ་རྒྱབ་བེར། གན་གོན་ཆང་མ་ཡུལ་དུ་བཞག་ནས་ངལ་རྩེ་ལ་
བྱེད་ཐུབ་པ་རྣམས་ལ་བཙན་གེད་ཀྱིས་ཉེས་རྟུང་གཏོང་བཞིན་ས་སྟོན་སྟོག་རྒྱ། མིའི་རྒྱས་བྱུགས་
ལས་བཀལ་བའི་ངལ་རྩེ་ལ་སྦྱེ་བའི་ཐོག་འཆོ་བ་ཞན་པས་གྲོད་ཁོག་རྒྱགས་པ་གཏན་ནས་མེད་རྒྱུན་
མི་ཆང་མའི་ལུས་བྱུངས་བད་དེ་ངལ་རྩེ་ལ་དུ་འགོ་མ་ཐུབ་པར་མལ་སར་སྐྱུང། མལ་སར་སྐྱུང་
བ་རྣམས་ཀྱི་རྐང་བ་ཡ་གཅིག་ལ་འཇུས་ནས་སྒྲ་གྱར་གྱི་སྟོར་དུད། གྲོད་པ་སྟོགས་ཆེ་ནས་ཅི་

བྱ་མེད་པར་ཞིང་ལས་སྐབས་འབྱེད་སྡེ་མ་ཕྱན་བྱ་བའི་གས་ནས་གྲོན་ཆས་བར་དུ་སྤྲོས་ཡོད་པ་
ཤེས་ཆེ་འགོ་བྱིད་དང་རྒྱ་གས་ཀྱི་ཆོས་ཐག་པ་ལག་ན་ག་སྒྲིག་བྱས་ནས་ཡོད་པའི་དེ་མ་ཐག་
བསྐྱམས་བཀྱིགས་བྱེད་པ་ཡིན། ལག་ར་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོའི་སྐྱེ་སྤང་བདུན་པའི་སློབ་མ་གྱི་
ཀའི་ཨ་ལགས་འཕྲིན་ལས་ལ་སྒྲ་མའི་སློན་བཤད་དགོས་ཟེར་ནས་ནན་བསྐྱལ་བྱས། ཨ་ལགས་
འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་འཆི་བའི་དུས་ལ་བབ་པོ་ཟེར་ནས་རང་གི་མཁྱིན་པ་རང་གིས་བཅད་ནས་གྲོངས།
སྐྱེན་དང་ཆ་པོའི་མགོ་བཅད་དེ་སྐྱེན་གྱི་མགོ་བཟའ་ཆུའི་སྐྱེ་ལ་བཏགས་བྱེད་མགོ་མའི་མདུན་
དུ་བཞག་ནས་ཤི་གསོན་ངོ་སྤྲད། བྱིད་ཀྱིས་ངོ་ཤེས་སམ་ཞེས་རྒྱ་མིས་ད་དུང་སྤྲིགས་ར་བྱས།
གདུབ་རྒྱ་བ་ཆེ་བའི་སློབ་ངན་འདི་འདྲ་བྱས་ཀྱང་རྒྱ་མིས་གྲུང་ཁན་ཏང་ནི་འགོ་བྱིད་ཡང་དག་པ་
ཡིན་པ་དང་གཟེ་བཞིན་དང་ལྷན་པ། རྒྱབས་ཆེ་བ་ཡིན་ཟེར། ཨ་ལགས་དེ་ཆང་གི་སྐྱེན་གཅིག་
མ་རྒྱུར་མཚོངས། ངལ་སྤོགས་གཉིས་ཀས་མནར་བས་ལུས་བྱངས་བད་པའི་པོད་མི་ཁ་ཤས་བས་
བཅུད་ཀྱིས་མ་འདང་བའི་རྒྱན་གྱིས་ཀང་བ་དང་གདོང་སྤྲངས་པ། འོག་རྒྱུང་བསྐྱམ་འགོག་བྱེད་
པའི་ཤུགས་ཡང་མེད། མི་དར་མ་ཡིན་ཡང་ལག་རྟེན་དབྱུག་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་དགོང་མོ་
ཉལ་ནས་ཞོགས་པ་ལངས་རྒྱ་མེད་པ། ལ་ལས་ངལ་ཚོལ་བྱས་རྗེས་ངལ་གསོ་སྐབས་ལངས་རྒྱ་
མེད་པ། འགྲོ་ཞོར་ལ་ཤི་བ་སོགས་ཤིན་དུ་མང་། དེམ་པོ་སྐྱེལ་མི་མེད་པས་སྤྱིང་རྒྱ་ཟེར་བའི་
རྗེ་བཞིག་དུ་ཉི་མ་རེ་རེ་ལ་མི་གསུམ་ནས་ལྷ་བར་ཤི་བཞིན་པའི་སྐབས། ན་གཞོན་སྐལ་བཟང་
ཆེ་རིང་ཟེར་བ་དེ་ལ་དེ་རིང་ནས་བཟུང་ངལ་ཚོལ་བྱེད་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་བྱེད་རང་སྡེ་བ་འདིའི་
རོ་འཁྲར་ཡིན། རོ་གཅིག་རེ་འཁྲར་ན་བག་དྲངས་པོར་བ་གང་རེ་ཡོད་ཞེས་བཤད། བྱིམ་
ཆང་བཅུའི་བཟའ་མི་ཆེ་རྒྱུང་ཆང་མ་གྱི་སོང་། དེའི་རྗེས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཞིག་འོངས་ནས་
བཤད་རྒྱར་སྡེ་བ་ལ་ལར་མི་ཤི་བ་རྒྱུང་མང་། པོང་བྱ་རྒྱམས་དགོས་མཁོ་མེད། ཞིང་ལས་འཕུལ་
ཆས་ཅན་དུ་བསྐྱར་རྒྱ་རེད་ཟེར་ནས་པོང་བྱ་མང་པོའི་སྐྱེ་བྲེགས་ནས་བ་རུ་བཅུག ༡༩༦༠ ལོར་
སུའུ་ལེན་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་བྱ་ལོན་བཅན་འདེད་བྱས་སྐབས། རྒྱ་མི་ལ་ཐབས་བད་དེ་པོད་མི་དམངས་
ཀྱི་ཐོག་ལ་གྲོན་རྒྱུང་ཟེར་བའི་མུ་གེའི་དཀའ་ངལ་ཆད་མེད་འཕྲད་པར་བརྟེན། ཟ་རྒྱ་ལ་ཆོད་

འཛིན་དམ་བསྐྱགས་ནན་ཆེར་བྱས་པས་མི་རེར་ཟླ་རེ་ལ་བཟ་འབྲུ་ཁྱེལ་དྲུག་ལས་མ་སྤྲད་པར་བཞེན་
མུ་གེ་དང་མནར་གཅོད་གཉིས་བསྡོམས་ཀྱིས་སྤར་ཐོས་མ་སྟོང་བའི་མི་གི་བ་བོད་ཀྱི་བྱུང་བ་
བྱུང་བ་ཡིན། མང་ཆོགས་ལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཕག་ལྟོ་ལས་ལྡན་བཅུ་འགྱུར་ཀྱིས་ཚོགས་པ། རོགས་
པར་ཅུ་མ་ཐང་ཆུ་ལས་འབག་ཙམ་ཕོར་བ་གང་རེ། ཉིན་གྲང་ཅུ་མ་པ་སྤང་གང་། དགོང་མོ་ཕྱེ་
ཐུག་ཆུ་ནང་བཞིན་ཕོར་བ་གང་རེ། མི་དམངས་ཀྱི་སྟོད་པ་ཁྱག་པ་ཞིག་ང་ཁ་གཅིག་ལ་ཡང་
གཏན་ནས་མེད་པས་མི་ཆང་མས་བཀའ་སྟོན་གས་ཀྱི་སྐྱུ་ག་བསྐྱེད་མ་བཟོད་པར་རྩ་སྟོན་ཁྲར་མ།
སྟོང་བོའི་ལོ་མ། ཉ་བོང་ག་ བྱི་ག། ཀོ་བའི་རིགས་ཀྱི་སྟོ་བ། བྱ་བྱི་བྱ། ཅི་ག། ལོ་མང་
འགོར་བའི་ག་མ་སོགས་ཟས་པའི་སྐྱེན་གྱིས་ངལ་ཚོལ་བྱེད་བཞིན་བྱེད་བཞིན་འབྱེད་ནས་གི་
བ། རོ་རྒྱུ་བ་ཉལ་ནས་སང་ནངས་ལང་ཆུ་མེད་པ། ན་རྒྱུག་མེད་པར་གཉིད་ཁྲག་པ་ནང་བཞིན་
གི་བ་སོགས་གིན་དུ་མང་བས། རེ་རེ་བཟོད་ན་བགྲང་ཀྱིས་མི་ལངས་པས་མ་བྱིས་སོ།། ༡༩༤༤
ལོར་རིག་གནས་གསར་རྗེ་ཟེར་བའི་ལས་འགྲུལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་ལ་དམར་སྤྱང་དམག་དཔལ་
པོ་ཆུང་ཆུང་ཟེར་བའི་ལོ་ན་ཉི་ལྷ་མ་ལོན་པའི་གཞོན་སྤྱེས་གཞུང་དྲང་རྣམས་ལ་ཁྱེལ་མིས་ངན་
སྐྱུ་ལ་བྱས་ཏེ་མཆོངས་སྤྱིང་བྱེད་དུ་བཅུག མི་དམངས་སྟོད་ཁང་ཆང་མར་བསྡོག་བཞེར་བྱས་
ཏེ་རྩ་ཉེན་ཆོས་གསུམ། མཆོད་ཆས། ས་རྩ། སྐྱུ་འབུམ། མི་རིགས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ཀྱན་
གོས་སོགས་མེ་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆུ་ལ་འདེབས་པ། ལམ་ནང་དུ་སྐྱུགས་པ་སོགས་བྱས། འགའ་
གས་རིག་གནས་ཁང་ཟེར་བའི་བཤམས་སྟོན་ཁང་དུ་སྤྱངས། དེ་ཆོའི་ཁ་གས་ལྷན་པ་རྩིང་བ་
ཟེར་བའི་མི་ཁན་པ། ལྷག་ལུས་གྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་འདོགས་པ་དང་། ལྷ་མོ་བཟོ་བ། ལུས་
ལ་གཡོགས་པ་སོགས་བྱས་ནས་ང་བདུང་། སྐྱུ་བ་དྲེལ་རྩ་འདྲེ་གདོན་བཞེགས་ལེབ་བཤགས་
བྱེད་དགོས་ཟེར་ནས་བྱོམ་སྟོར་ལ་འབྲིད་པ་དང་། རོ་རྩོལ་འཐབ་ཚོད་བྱས་ནས་བཙོན་དུ་འཇུག་
པ། ངན་གསོད་བྱས་ནས་བསད་པ། སྐྱུ་ག་མ་ཐེག་པར་རང་གི་ཁྱག་དུ་འཇུག་པ། ཁྱེལ་མི་
དབང་འཛིན་པ་ཆོས་སྟོད་གི་ང་གསོན་གྱི་དབང་ཆ་འཕྲོག་རེས་བྱེད་ཆེད་མི་དམངས་ཀྱི་མགོ་
ལ་སྐྱུ་ག་བསྐྱེད་འདི་འདྲ་ཡོང་དུ་བཅུག་ཡོད། རེ་རེ་བཟོད་ན་གིན་དུ་མང་མོད། ༡༩༤༤ ལོར་

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སུ་སྔོང་སྐམ་ཟེར་བའི་སྡེ་བ་ཞིག་ན་གྲུང་དགོན་པའི་བླ་མ་
ཆན་པ་ཞིག་སྡེ་ན་དཀར་ཐང་དུ་བཞུགས་སྔོང་བའི་འདྲི་རྒྱུ་ཆོག་ཤེས་ཅན་ཞིག་ཡིད། རིག་
གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས། རྒྱ་མིའི་ལས་ཤུད་དང་པོ་དམི་དམར་སྤྱང་དམག་དང་རྒྱ་མིའི་རྒྱག་
ཁྱི་རན་རངས་པ་ཆོས་འབྲུག་ཚོད་གང་མང་བྱས་ནས་བརྒྱ་གཡས་པ་བཅག འདི་བླ་མ་ཡིན་པས་
སྔོན་མ་གཉའ་གཞོན་བཟུ་གཞོག་ཤུད་མཁན་ཡིན་ཟེར་ནས་བསྐྱད་འདོགས་མང་པོ་བྱས། རྫོ་
དང་དབྱུག་པས་འཆི་ལ་ཉེ་བའི་འབྲུག་འཛིང་གཏོང་དུ་བཅུག་ནས། རྒྱ་མིའི་རྒྱག་ཁྱི་མང་པོས།
མིའི་གཡ་དུ་མི་ཚུད་པའི་ཁྱི་རྒྱག་གི་ཕུང་པོ་བླ་མ་དང་གྲུ་བ་འདིའི་རིགས་སྡེ་བའི་ནང་དུ་བཞུད་
ན་མི་ཆོག་ཟེར། ས་སྔོང་ཞིག་ན་སྡེ་བའི་གཞི་བདག་གི་ཁང་པ་སྔོང་བ་གཅིག་ཡིད་པ་དེའི་ནང་
དུ་དེད། གདན་དང་མལ་ཐུལ་ཡང་ཡག་པོ་ཞིག་སྔོང་དུ་མ་བཅུག་པར་ཁྱི་ནང་བཞིན་བཞུད།
རྒྱག་ཁྱིས་བཤད་རྒྱུར། རྫོ་སྐལ་སྔོང་མི་དགོས། ཁོ་ལ་དགོན་མཆོག་གསུམ་པས་སྔོང་རྒྱ་རེད་
ཟེར། ཁོང་བཞུགས་པའི་ཁྱི་མ་ཆང་དུ་ཨ་ཁུ་གཡང་ཁོ་ཟེར་བའི་གྲུ་བ་ཞིག་ཡིད་པ་དེས་གསང་
སྐབས་ཀྱིས་ཁ་ཟས་ཤིན་པ་ཤེས་ནས་དམར་སྤྱང་དམག་གིས་ཉེས་རྒྱུང་གཏོང་སྐབས་གྲོད་ཁོག་
སྡེང་ལ་དོག་བྲིས་མང་པོ་རྒྱབ་ནས་བཤང་ལམ་ནས་ཁྲག་མང་དུ་འཇགས་ཏེ་སྐྱན་ཁང་ནས་ཉིན་
གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གྲོངས་ཡིད།

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་དུས་སུ་རྒྱག་ལུས་ཀྱི་གྲུ་བ་འགའ་ལ་ཡང་ཆོས་བྱས་པར་བསྐྱད་བཏགས་
ནས་མང་ཆོགས་ཆོགས་པའི་སར་འབྲུག་འཛིང་རྒྱག་གྲོང་ཐེངས་མང་བཏང་བའི་རྒྱ་ན་གྱིས་ལ་
ལ་རང་ཤི་བརྒྱབ། ལ་ལ་རྒྱ་སར་ཐབ། ལ་ལ་ཆོས་ལུགས་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་ལུགས་པའི་ཞུ་མོ་
བསྐྱོན། སྡེ་མིང་ལ་ཁ་རྒྱ་ཞེས་པའི་སྡེ་བ་ཞིག་ན་ཨ་ཁུ་བསམ་གཏན་ཞེས་པའི་གྲུ་ཆན་ཞིག་ཡིད་
པ་དེ་ལ་རྒྱག་པ་བཏུ་རུ་བཅུག ཚུལ་བྲིམས་ཟེར་བ་ཞིག་ལ་ཐང་ཀ་ཞིག་ཡིད་པ་རེད་ཅེས་བསྐྱད་
འདོགས་ཀྱིས་འབྲུག་ཚོད་བྱས་ནས་རང་སློག་བཅད། སྡེ་མིང་ལ་ཏ་ར་བ་ཏི་ཟེར་བ་ཞིག་ན་བླ་
ཐང་དགོན་པའི་གྲུ་བ་དགེ་བཤེས་གཤམ་པ་ཟེར་བའི་དབྱུ་པར་གཉིས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞག་ཟེན་
པ་ཤིག་ཡིད་པ་དེ་ལ་སློ་བུར་དུ་བྲང་ཁོག་ཚུས་གང་བའི་ན་ཆ་ཞིག་བྱུང་བའི་སྐྱན་ཁང་ཆེ་སར་

སོང་སྟེ། རྒྱ་སྐད་པས་གྲུ་བ་ཡིན་པ་ཤེས་ནས་སྐད་བཅོས་མ་བྱས་པར་ཚུ་ཚོད་དགུའི་ནང་ལ་
འདས་གོངས་སུ་སོང་། འགར་ཅེ་དགོན་པའི་གྲུ་བ་ཞིག་ལ་ཐ་མཆོད་ཆོགས་ཞིང་ཞིག་ཡོད་པ་
རྒྱ་མིའི་རྒྱལ་ས་ཁྱི་ཞིག་གིས་མཐོང་ནས་རྒྱ་མི་ལ་བཤད་སོང་པས་དེ་མ་ཐག་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་གྲུ་
ཐྱིག་གྱེད་སྐབས་གྲུ་བ་དེས་རང་སྟོག་བཅད། རིག་གསར་རྗེས་སུ་རེབ་གོང་སྐད་པའི་འཇམ་
ཞེས་པའི་སྡེ་བ་ཞིག་ན་གྲུ་ཅན་རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད། རྒྱ་དམར་ལས་གྱེད་པོད་
མི་ཡིན་པ་རྒྱ་མིའི་རྒྱལ་ས་ཁྱི་ཞིག་འཇབ་ནས་གསང་སྐབས་ཀྱིས་བརྟམས་ཅན་ཐ་ཅན་གྱིས་ཁ་ཉོན་
འདོན་བཞིན་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱ་འགུལ་སྡེ་ལ་གྱི་ཡོད་ལུགས་བསྟན་ནས་མང་
ཆོགས་སར་འཐབ་ཚོད་སྡེ་རྗེས་སུ་བྱས་ཏེ་སྐྱུག་མནར་གཅོད་ཆོད་མེད་བཏང་ནས་ངོས་ལེན་
མི་བྱ་ཐབས་མེད་བྱུང་ཞིང་གཙང་དུང་གིས་ཨར་མ་བཏན་པར་ཡོད་དགར་དགོན་པའི་རྒྱ་རྗེས་
མང་པོ་ཞིག་དུང་ནང་དུ་ཡོད་པའང་ཁས་ལེན་གྱེད་དགོས་བྱུང་། ཆོགས་ཆེན་ཐོག་དེ་དང་འབྲེལ་
ཡོད་རྣམས་མཉམ་དུ་འཐབ་ཚོད་དང་བྲིམས་གཅོད་དྲག་པོ་བྱས། གྲུ་ཅན་དེའི་བཟ་མ་དང་གོན་
པ་སོགས་བཟུ་བཞོག་བྱས་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཆང་མ་སྒྲངས། རྒྱ་རྗེས་ནི་དཔུལ་སྒོར་
དུང་ཆེན་ཅི། ར་སྐྱུལ། རོ་དྲིལ། ཐང་ཀ། ལི་མ། བྱེ་ཙམ། ཤ་མར་ཆང་མ་སྒྲངས་ནས་
མེད་པར་བྱས། ཨ་ཁུ་རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ཕྱན་ལ་བཅན་བསྐྱུལ་བྱས་ནས་རི་
མོ་འབྲི་རུ་བཅུག དེ་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་བཤམས་ཏེ་མང་ཆོགས་ལ་རྩ་འདྲེ་གདོན་བཞགས་དང་
བཟུ་གཞོག་གུལ་རིམ་གྱི་བྱ་འགུལ་ཡིན་ཟེར། འཐབ་ཚོད་གྱེད་དགོས་ཟེར་ནས་ཉེས་བདུང་
ཆབས་ཆེན་བཏང་། ཕྱན་ལ་ཡང་ཨ་ཁུ་རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་གམ་དུ་སོང་ནས་འཐབ་ཚོད་ཁྱོས་
ཟེར། ཕྱན་གྱིས་ང་རང་སྟོབས་པ་ཚུང་བས་མི་རྣམས་ཞེས་ངོ་ཚྏ་ལ་མ་བྱས་སྐབས། དེ་ནས་རྒྱ་
མིས་བརྟ་ཚུལ་ཡག་པོ་མི་འཛིན།

རྒྱ་དམར་གྱི་གཙང་བཤེར་བཞི་དང་གཅིག་དུང་གསུམ་ཚྏ་ལ་ཟེར་བའི་ལས་འགུལ་སྡེ་ལ་བ།
ལས་འགུལ་འདིའི་ནང་དུ་དུང་དེག་གྱེད་ཡུལ་ནི། རྒྱ་མི་ལ་སྟོ་གཏད་མི་གྱེད་པ། རིག་གནས་
གསར་བརྗེའི་རྩྭ་ལུས་ཡོད་པ། གུལ་རིམ་དཔུང་ཁག་གཙང་བཤེར་གྱེད་རྒྱ། གསར་བརྗེར་

ངོ་མོ་ལ་བར་དུ་ང་དེ་ག་གཏོང་རྒྱ་དང་། ཚོང་དང་སྒོ་ག་ཟེའི་རྒྱ་འབྱེད་ནས་མ་ཅ་རིང་ལུགས་
ཀྱི་ལམ་དུ་འགོ་མཁན་ལ་ངོ་མོ་ལ་བྱེད་རྒྱ་ཟེར་བ་བཅས་ཡང་སྤྱིང་ལྷག་ལུས་པོད་མི་ལ་དུང་དེ་ག་
ཆེན་པོ། དམར་གསོད་ཆེན་པོའི་ལས་འགུལ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། རེ་བ་གོང་ན་ཨ་བར་ནང་སོ་ཟེར་
བའི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། བཙོན་ཁང་ནས་སྤྱིར་བོན་ཀྱང་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱིང་བའི་བེལ་ཡོད་པ་ལ་བསྟན་
བཏགས་ནས། འཛིན་བཟུང་བྱས། མི་དམངས་ཀྱང་ཉེ་ཟེར་བའི་ནང་དུ་བཀག་ནས། རོས་
ལེན་མ་བྱས་པས་བྲིམས་ལས་དྲག་པོ་བཏང་། འཛིགས་སྤང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཟླ་བ་གཅིག་གི་རིང་
ལ་ཉེས་དུང་དྲག་པོ་བཏང་བས་འཆི་ལ་ཁད་ཡོད་པས། བྲི་དོགས་ནས་རང་ཡུལ་ལ་བསྐྱལ། བ་
ཡུལ་ནས་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་སྤྲོན་བཙོན་བྱས་ནས་གསང་སྤྱོད་དུ་འགོ་བྱ་བ་ཅམ་དུས་རྒྱ་མིའི་
རྒྱ་གཉིས་ཞིག་གིས་མཐོང་ནས་སྤར་ཡང་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་གཅིག་འབོད་པར་བཏང་། ནངས་
མོར་ངས་གོན་པ་དྲོན་པོ་ཞིག་གོན་ནས་འོང་ཟེར་ནས་གོན་པ་བརྗེས་ཁྲུལ་གྱིས་རང་སྤྱོད་གཙོད་
དགོས་བྱུང་། འདི་འདྲ་བའི་བསད་བདུང་བཀོལ་གསུམ་བྱས་པས་མི་ཆད། ད་དུང་དེའི་
བཟའ་ཟླ་བུ་སྤྲུག་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་སོང་བའི་བྲུལ་ལུས་བཅས་ནི་གལ་རིམ་དག་
པོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཟེར། ཞུ་མོ་གཡོགས་པའི་མི་དང་། གལ་རིམ་མི་
གཙང་བ་ཟེར་བའི་མི་རྣམས་ལ་མི་ངན་རིགས་བཞི་ཟེར་ཞིང་། དེ་སུ་ཡིན་ཡང་མང་ཚོགས་
དང་གཉེན་སྤྱི་གམི་ཚོག་ དེའི་བུ་སྤྲུག་རྣམས་སྤོབ་གྲར་འགོ་མི་ཚོག་ དེའི་འདུག་ས་པོང་
ཁང་། ཉ་ར། ལྷ་ཁང་སོགས་སུ་བྱེད་དགོས། མི་ཀྱན་གྱིས་བརྩས་དམོད་མཐོང་ཆུང་བྱེད་
དགོས་པ། ཟླ་མེད་ངལ་ཚོལ་དུ་འགོ་དགོས་པ། ས་གང་སར་མང་ཚོགས་དང་མཉམ་བཞེས་
བྱེད་མི་ཚོག་པ། རེས་གཟའ་ཉི་མའི་ཉིན་རོས་ལེན་ཡི་གེ་འབྲི་དགོས་པ་སོགས་འགོ་བ་མིའི་
སྤྱོད་པ་ལས་འདས་པའི་བྱ་ངན་འདི་འདྲ་ལག་བསྟར་བྱས་པ་རེད། དོན་དུ་མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་
སྤྱི་ག་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་ཚུལ་གང་ལའང་མི་ལྷ་བར་དབང་བསྐྱུར་གལ་རིམ་ཉུང་གས་
ཀྱིས་དམིགས་བསལ་ཁེ་དབང་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་ཆེད་མི་དམངས་སྤོམས་བཀྱིག་བྱེད་པའི་འཆིང་
ཐག་ངོ་མ་ཞིག་རེད། དེ་ལྷ་བུའི་གཡོ་སྤྱི་ཁྲམ་གསུམ་གྱི་བོག་ནས་མི་དམངས་དབུལ་པོངས་

ནམས་སྒྲིག་བཟུལ་གྱི་གཡང་དུ་བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱ་དམར་གྱི་ས་ཏག་དུ་ཤོད་པའི་བཟུ་གཞིག་
ཟེར་བ་དེ་ཡང་ངལ་རྩེ་ལ་མི་དམངས་ནམས་ག་ཟད་རུས་པར་བྱུག་པའི་བྱ་ངན་འདི་རིགས་ལས་
གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད། རྒྱ་དམར་གྱི་ས་ཤོད་ལ་དཀྱུགས་ཤིང་བཟོ་བཞག་སྲུ། ཤོད་མིའི་ནང་ནས་
གདམས་ཏེ་དུར་བཙོན་ཅན་ཟེར་བའི་རྒྱ་གས་ཁྱི་སྒོར་ཞིག་ལ་སྒྲོབ་གསོ་སྦྱང་བཅུར་བྱས་ནས་
ཤོད་མི་ལྷག་བསམ་ཅན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་འབབ་འཛིང་དང་རྒྱུང་རྟེན་གདམར་གསོད་གཏོང་
དུ་བཅུག ལྷ་རྟེན་ཆོས་གསུམ་མེ་ལ་བསྐྱེད་སྤྱོད། རྒྱ་ལ་བསྐྱར། དེར་རྒྱ་མིས་ཆ་རྒྱུན་བཟང་
པོ་ཞིག་དུ་བཅོད་སྦྱང་ནས། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་མི་དེ་ཆོའི་གྲས་ལའང་ཏང་ནང་གི་
དབང་འཛིན་པ་ཟེར་བ་དང་གཡས་སྒྲོགས་ཟེར་བ་དང་གཞི་མི་གཙང་བ་སོགས་ཀྱི་ས་ཉེས་མིང་
སྒྲ་ཆོགས་བཀལ་ཏེ་ཐ་ན་རང་སློག་འདོར་དགོས་བྱུང་བ་ཡང་མང་། རྒྱ་གས་ཁྱིའི་ནང་ཕན་ཚུན་
དུའང་དམར་སྤང་དམག་དང་བརྒྱུད་གཅིག་བརྒྱུད་ཟེར་བའི་སྒྲོགས་ཁག་བཟོས་ནས་ཕན་ཚུན་ལ་
འབབ་རྩོད་བྱེད་དུ་བཅུག་ཏེ་བསད་མས་སྲུ་བཏང་བའང་ཀུན་གྱི་མཐོང་ཆོས་སྲུ་བྱང་བ་ཤིན་དུ་
མང་། དེར་དུས་སྲུ་འང་རྒྱ་མིའི་རྒྱ་གས་ཁྱི་ཆོས་རྒྱ་མི་རིགས་ཀྱི་ས་དབང་བསྐྱར་ལ་ངོ་རྒོལ་
བྱེད་མཁན་ཤོད་མི་ལྷག་བསམ་ཅན། རང་བཙན་བཙོན་ལེན་དང་། ཤོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཟུན་པ། ཤོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱའི་ཆེད་དུ་རང་སློག་དམར་པོ་འབེན་ལ་བཞག་
ནས། རྒྱ་མིའི་གདུག་རྒྱུ་བ་ཆེ་བའི་དྲག་གཞོན་ལ་བཟོད་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཤོད་མི་དུར་བཙོན་
ཅན་ནམས་ལ། རྒྱ་གས་ཁྱི་ནམས་མང་ཆོགས་སར་སོང་ནས་མི་དེ་ནམས་རྒྱའི་གསང་ཉུལ་བ་
ཡིན་ཚུལ་བཤད་ནས་ཤོད་མི་དམངས་ཀྱི་བར་ལ་དཀྱུགས་ཤིང་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། རང་
གི་བྱིམ་ཆང་ཕྱག་པོར་སྐྱར་མི་བྱུང་བ་ཞིག་གིས་ཤོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་ལ་དུར་བཙོན་བྱེད་ཁུལ་
ཡོད་ཅེས་སྒྲོག་དུ་ལབ་ཏེ་རང་བཙན་བཙོན་ལེན་ལ་གཏོར་བརྒྱག་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

རེ་བཞོང་སྤྱད་པ་དང་ཐོ་རྒྱའི་ས་ཞིང་ལ་ཁུ་དགོན་སྐབས། རྒྱ་དམར་ལ་ཆད་ལེན་འཕྲུལ་
ཆས་མེད་པས་བྱུ་མོ་རི་སྐྱེད་ནས་ཁུ་ཡུར་ཆེན་པོ་གཏོང་ལ་མི་ཆད་ལྷག་ཞིག་རི་ཕྱག་ནས་
བསྐོས་སྲུ་བཅུག་ཤིང་སྒོ་བར་བ་མ་བག་དངས་ཅམ་ལས་མེད་ཀྱང་། བཙན་འདེད་ཀྱིས་ལོ་གསུམ་

ལ་ཤོ་རུ་བརྒྱུག་སྟེ་མཐར་ཆུ་འདྲེན་མ་བྱུང་པར་མང་ཆོགས་ལ་བདེན་གསུག་ཆད་མེད་བཏང་
བ་རེད། ཡང་རྒྱ་དམར་ནས་རེབ་གོང་སྒོ་དམར་དང་རྟ་གསར་ཟེར་བའི་སྟེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ནས་
ས་ཞིང་བཟང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་ཆུ་ཡུར་ཆེན་པོ་ཞིག་བཙོས། དེའི་རིན་འབབ་རྒྱ་མིའི་འགོ་འཁྲིད་
དེའི་གཉེ་རིང་ལ་བྱིན། ཆུ་འདྲེན་མ་བྱུང་པར་ཞིང་ས་བཟང་པོ་ལ་གཏོར་བརྒྱུག་བཏང་། མང་
ཆོགས་ཀྱིས་ས་ཞིང་དེ་དག་ལའང་ཁྲལ་ལོ་རེ་རེར་སྒྲོད་དགོས་པ་ཡིན། ༡༩༥༥ ལོར་ལྷ་ས་
བརྒྱུད་ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་མ་ཙི་དུང་བསྐྱབས་ཀྱི་རིལ་བུ་མདོ་སྒྲོད་སྒྲིགས་སུ་གཅིག་ནས་
གཅིག་བརྒྱུད་ཀྱིས་བོད་མི་དམངས་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོར་བཀྲམས་ཏེ། བོད་མི་བརྒྱ་ཆའི་གོ་དགུས་
མགོ་ལ་བཞག་ཅིང་ཁ་ལ་རེག་དམར་པོའི་རྒྱགས་ཁྲི་ཆོས་སྟོན་གཞུང་ལ་ཡར་ཁྱུ་བྱས་ནས། ཅད་
གཅིད་ནན་མོ་བྱས་མཐར། རེབ་གོང་སྒྲིགས་ཀྱི་སྤྱི་བུ་ཨ་ཁུ་མདང་མེད་ཟེར་བའི་ནན་མོ་
ཞིག་གཏེ་བོ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཟླ་གཅིག་ཙམ་ལ་འབབ་ཚུད་དང་ངོ་ཚོལ་གྲངས་མང་བྱས། དེ་དུས་
ཕན་ཁོ་ཆོའི་སྒྲན་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་མིའི་རྒྱགས་ཁྲི་རྒྱར་དགའ་འབྲུམ་བྱམས་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་བཙན་
བསྐྱལ་ཀྱིས་ངོ་ཚོལ་བྱ་དགོས་ཟེར། ཕན་གྱིས་རྩ་བ་ནས་མ་བྱས་སྟབས་དེའི་རྗེས་ང་ལ་བཞུ་
ཆུལ་མི་ལེགས་པ་འཛིན་པ་ཡིན། ཨ་ཅེ་མདང་མེད་ཀྱིས་དཔལ་ངར་ཆེན་པོས་མཁྲེགས་ཚོལ་
བྱས་པ་ལས་མགོ་བོ་ནམ་ཡང་བསྐྱར་མེད། སྟེན་དཀར་ཐང་དགོན་པར་མཆོན་ན། རྒྱ་མིའི་
རྒྱགས་ཁྲི་ལ་བུའུ་ཀྲང་ཟེར་བ་ཞིག་འོངས་ནས་ཁྲོད་ཆོའི་དགོན་པའི་མཐའ་སྒོར་གྱི་མི་འགས་
སྟོག་སྟོང་བཅད། ས་སྒྲིབ་ཀྱིས་ནད་པ་བསད། ཁྲོད་ཆོས་དམོ་ཆོས་བཏོན། ཏང་ལ་མི་དགའ་
བའི་ནམ་འགྱུར་བསྟན་སོང་། དེ་རིང་ནས་བཟུང་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་། ཤར་མཆོག་སྐུ་ལ་
རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ལ་སྐུར་འདེབས་མཆོན་སྟོན་ཞུ་དགོས་ཞེས་བཙན་དབང་གིས་ལས་འགུལ་
སྟེལ་སྟེ། འདི་གཉིས་ནི་དྲག་པོའི་བྱིང་འབྲུག་སྟོང་མཁན་གྱི་གཏེ་བོ་ཡིན། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོ་
གཏད་ས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་མིན། མེ་གོ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས། སུའུ་ལེན་བཟོ་བཙོས་རིང་ལུགས།
རྒྱ་གར་མི་ཆོས་རིང་ལུགས་ནམས་ཡིན། དེ་རིང་ནས་བཟུང་དགག་པ་རྒྱག་དགོས་ཟེར། ཟླ་
གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་སྟོབ་གསོ་བཏང་ཀྲང་འབྲས་བུ་མ་བྱུང་། བན་དེ་སྦྱིན་པ་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་

དགག་པ་བརྒྱབ། ཁོའི་ཨ་ཁུ་ལ་ཡང་དགག་པ་ནན་མོ་བརྒྱབ་ནས་ཨ་ཁུ་བཙོན་ཁང་དུ་བརྒྱུངས།
དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་རྒྱ་ར་དགའ་མིང་ལ་བཞད་དང་བཞག་སྡེ་བེར་བཞིག་འོངས་ནས་
སྐྱུར་འདེབས་ལུ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པར་སྐྱུར་འདེབས་ཚུ་བ་ནས་ལུས་མ་སོང་སྟབས། དགེ་
བསྐྱོས། གཉེར་བ། ཅན་པ་ཚང་མ་འཛིན་བཟུང་བྱས། དགོན་པའི་འདུ་ཁང་། བུམས་ཁང་།
རྗེ་བཀྲ་ཤིས་དོ་ཁ་མའི་སྤྱ་ཁང་ཚང་མ་བཞིག བཀའ་བསྟན་འགྱུར་གཙོས་གསུང་རབ་པོ་ཉི་
ཅམས་མེ་ལ་བསྟེགས། རྒྱུར་འཕངས། མིད་ན་དགོན་པའི་རྗེ་བཀྲ་ཤིས་དོ་ཁ་མའི་སྐྱུ་དང་རྒྱལ་
ཚབ་སྐྱུ་བཅས་སྤྱད་བྱེད་བྱབ་ཡོད། ལྷ་ཅན་གུ་རུ་བེར་བཞིག་གིས་སྟོག་དང་བསྟེས་ནས་
བསྐྱུངས་པས་རྒྱུའི་ལག་དུ་མ་ཚུད། དགོན་པ་སོ་སོའི་གཞུང་དང་གྲ་གྲག་བཅས་པའི་སྟོན་པའི་
སྐྱུ་བཅན་རྒྱ་གཞེར་དངུལ་ཟངས་རག་ལི། མཆོད་རྟེན་སོགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲས་རྒྱན་རྗེ་
ལྟོ་སོགས་ལས་གྲུབ་པའི་དབུ་རྒྱ། ཅན་རྒྱན་ཅམས་བཀོག་གཞེར་དངུལ་གྱི་མཆོད་ཀོང་ཅམས་
རྒྱུའི་ཚོང་ཁང་དུ་བསྐྱལ། ཚོགས་ཟངས་ཆེན་མོའི་རྒྱ་ཟངས་དང་རག་གི་སྒྲོར་རྒྱ་མིས་ལྷངས།
རྒྱ་ཚུགས་ཁྲོ་སོགས་སུ་ལུད་རྗེས་བསྐྱོལ་སྐྱུད་བྱས་ཏེ་སྐྱག་གཅིན་གྱི་སྟོད་དུ་ཤེད་སྟོད་བྱེད་དུ་
བརྟུག་སྟེན་སྐྱུ་ཅམས་བཙོག་བྱབ་ཚོད་བཅག་གིང་ཆ་ཅམས་སྟོན་ཐོན་ཅན་གྱི་སྡེ་བ་ལ་བྱིན།
གསུང་རབ་པོ་ཉི་ཅམས་མེ་ལ་བསྟེག་རྒྱུང་ལ་བསྐྱུར། ཤོག་སྟག་བཟོས། ལྷ་མ་མཐེལ་བཟོས།
མ་ཁི་འཁོར་ཆེན་ཅམས་རྒྱ་མིའི་འཕོང་བྱིས་བྱེད་དུ་བྱིན་པ་སོགས་ཐ་གལ་གྱི་བྱ་བ་ཡོད་རྒྱ་བྱས།
སྟེན་དཀར་ཐང་སྤྱ་བུའི་དགོན་པ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་གི་ནང་ནས་དོ་དམ་བཙོན་འཇུག་བྱས་པའི་ཨ་
ཁུ་སྐྱབས་རིས། གཉེར་བ་མཁར་བུམས། དབུ་མཛད་ལུ་རྟོ། ཨ་ཁུ་གིང་སྐྱུ། ཅན་པ་མཁའ་
འབུམ་རྒྱལ། སངས་རྒྱས་རྒྱལ། བན་དེ་ཆེ་རིང་། རྟོ་རྗེ་རྒྱལ། རི་ཁྲོད་པ་ཨ་ཁུ་སྟོ་ཉི། རིན་
ཆེན་དོན་འགྲུབ། ཆེ་རིང་བུམས། མིང་བུམས་རྒྱལ། བཙོན་འགྲུས། གཙོད་པ་ཐར། གཙོད་
གོ་བུམས། ཨ་ལགས་ཀར་དཀར། རི་ཁྲོད་པ་དཔལ་རྒྱལ། ག་པོ་ཆེ་རིང་། ཆེ་རིང་བུམས།
ག་པོ། དགེ་འདུན། ཨ་ཁུ་ཁོན་ཐར་བཅས་ཡིན། ༡༩༥༠ ལོ་ནས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་སྒྲོར་
སྟོན་མ་ལས་མི་འདྲ་བའི་དོ་སྣང་ཡོད་ཁུལ་འདུག་རུང་ས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་སྟོབ་གྲུའི་ཆ་རྒྱུན་མེད་

པ་དང་གཅིག་ བོད་མི་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་ཆེ་བ་ཅ་མེད་དུ་བཏང་བས་སྐད་ཡིག་ལ་མཁས་པའི་
དགོ་ཆན་མེད་པ་དང་གཉིས། མར་ལེ་རིང་ལུགས་སོགས་ཀྱིས་སློབ་གསོ་ལས་གཞན་ཤེས་རིག་
གཏིང་ཟབ་མོ་མེད་པ་དང་གསུམ་གྱིས་ཤེས་ཡོན་དང་སློབ་བཟང་གཉིས་ལྡན་གྱི་སློབ་ཕྲུག་ཅིག་
གསོ་སྦྱང་བྱ་བ་པ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། ཤེས་རིག་མཐར་ཕྱིན་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱང་བོད་
ཡིག་བེད་སློབ་བྱེད་ས་མེད་པ་དང་། བོད་གྱི་རིག་གཞུང་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་བོད་མི་ཡར་
རྒྱས་མེད་པ་སོགས་རྒྱ་མིའི་གཡོ་སྤྱོད་མ་ཁ་ནས་གང་ཐོན་བཤད་རྒྱུ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། བོད་
མིའི་ན་གཞོན་མང་བོའི་བསམ་སྒོ་ལ་སྐད་སློན་ཆེན་པོ་བཟོས་ཡོད་པ་རེད། བོད་མིའི་རྒྱལ་
གཅིས་པ་ཆང་མ་འཛིན་བཟུང་བཅོན་འདུག་བྱས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ལྷག་ལུས་བོད་མིའི་ཞིང་འབྲིག་
ས་གནས་གང་སར་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་དང་དམག་མི་གཞིས་སྡོད་བྱས། རྒྱ་དམར་ནས་གང་བཤད་
དེ་ཉན་གྱི་སློབ་གཏོད་མི་བྱེད་མཁན་དང་ཤེས་ལྡན་མི་སྤྱ། བྱིས་ཆང་དབུལ་བོ་གསུག་མིན་པའི་
མི། དགོན་པ་ནས་བཅོན་འདེད་བྱས་པའི་གྲུ་བ་དང་རྒྱ་དམར་གྱི་སློབ་འབྲུག་མི་འབབ་པའི་མི་ཆང་
མ་མཆན་མོ་དུས་ཚོད་གསུམ་དང་བཞི་ལ། མི་དམངས་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་སར་བྲིད་ནས། འབྲུར་
མེད་ནང་ནས་མི་ཁ་གསལ་སྒྲོག་ནས་ངན་བསྐྱབ་དང་། འཛིགས་སྤྱུལ་བྱས་ཏེ། བྲངས་ལུང་
མེད་པའི་ཉེས་སློན་བརྗོད་དུ་བཅུག་སྟེ། རྣམ་འགྱུར་ཡག་པོ་མིན་པ་དང་ཉེས་སློན་མེད་སྟབས་
ཁས་ལེན་མ་བྱས་ན། ཉེས་རྒྱུ་ཚོད་མེད་གཏོང་དུ་བཅུག་ནས་ལས་བྲངས་སུ་བྲིད་ནས་སྒོག་
ལ་བྱག་པའི་ཉེས་རྒྱུ་བཏང་བར་བཞེན་དེ་ལྷའི་དཀའ་སྤྱུག་མ་བཟོད་པར་ཉེས་པ་མེད་བཞིན་
དུ་དབང་མེད་དུ་ཁས་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་ཉེས་ཅན་ངོ་མ་རུ་བཅིས་ནས་བཅོན་དུ་བཅུག་ནས་
བྲིམས་ཐག་བཅད། དེ་ད་ཅག་གི་སྡེ་བའི་ནང་དུ་མཁའ་མོ་ཟེར་བའི་ཁྱོད་ལྷག་གཉིས་ཡོད་ཁྱིམ་
ཆང་འབྲུར་མེད་ཡིན་སྟབས་རྒྱ་དམར་ལས་བྱེད་བཟང་ཆང་རྣམས་བྲིམ་དེར་བསྐྱད། བོད་མིའི་
སེམས་ཁམས་དང་སྤྱི་ང་མ་བདེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་མི་ལམ་ལ་སྐྱག་དངངས་ཡོང་བས་མཁའ་མོས་
དམག་ཐོན་དང་དམག་ཐོན་དང་ཞེས་པའི་སྐད་བརྒྱབ་པས་ནངས་མོར་རྒྱ་མིས་སྡེ་བའི་ཏང་གི་
ཕུལ་རྒྱུ་ཅི་ལ་བཤད། དེ་གཉིས་གྲོས་བྱས་ནས་དེ་རིང་ཉིན་སྡེ་བའི་མི་རྣམས་འཛོགས་འདུ་

ཞིག་ཚོགས་དང་དེའི་སྟེང་ནས་ངོ་ཚྭ་ལྟ་བུ་བྱེད་དགོས་པ་ཤད་པར་ཁོ་མོ་གི་ན་དུ་སྐྱབ་སྟེ་
འུ་བྱུག་གིས་རྒྱ་མིའི་བཟའ་ཚང་མེད་ལུ་ལྟ་བུ་གསང་བའི་སྒྲོ་ནས་མར་མེ་ཞིག་དང་ཚ་བསྐྱར་ལུ་ལ་
རྩེས་སྟེ་ལ་སྟེ་བ་ཐག་བསྒྲོན་ནས་རང་གི་བརྒྱབ། ད་དུང་ལས་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་མི་དམངས་ཀྱི་
དགྲ་པོ། རྒྱལ་ཁབ་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དང་མཉམ་ལས་ཁང་ལ་མ་དགའ་བའི་ནུམ་འགྱུར་
བརྟན་པ་རེད། རོ་ལ་ངོ་ཚྭ་བྱས་ན་འགྲིག་གི་ཟེར། དེ་ལ་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཁྱོ་པོ་གཅིག་བྱ་
འདུག་སྟེ་ང་མ་འདོད་པར་འབྲོག་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་མོང་། རྒྱའི་དམག་མི་འགའ་རིག་ནས་བྱོས།
དམག་མིས་བྱུ་འུ་སྟེ་ཡིན་པ་འདྲ་ཟེར་ནས་མེ་མདའ་རྒྱབ་ནས་བསད། ཡང་གོང་གི་སྟེ་བ་མ་འགོ་
ཞེས་པའི་སྟེ་བའི་མི་པལ་ཆེར་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཚར་བས་མི་ཞིག་གིས་སེམས་ལ་སང་ནངས་
མོ་ངའི་མགོ་ལ་བབ་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ་མ་ནས་སྟེ་བའི་གཉའ་ན་རི་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ཡོད། དེའི་ངོས་
ན་བྲག་ཁྲུང་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་དུ་ཁོའི་བྱ་རྒྱུང་ལོ་བརྒྱ་ཅན་དང་ཁོ་རང་གཉིས་ཀ་སྐྱུང་
ནས་བསྐྱད། རྒྱ་དམར་ལས་བྱེད་འགའ་ཡུལ་ལ་ཡོང་ནས་བཟའ་ཟླ་ལ་དྲིས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱིས་
པ་གར་མོང་ཟེར། ངས་མ་ཤེས་ཟེར་བ་ན་འགྲམ་ལྷག་འགའ་གཞུས་ནས་སྤྱི་ཉིན་དམངས་དམག་
དང་རྒྱ་ལས་བྱེད་ནུམ་མཉམ་དུ་རི་མགོའི་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅའ་བ་ན་པ་བྱ་གཉིས་བྲག་ཁྲུང་ནང་
དུ་ཡིབ་ནས་བསྐྱད་ཡོད་པ་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཁོ་ཡོང་ལུས་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་མཐོང་ནས་མར་
ཡུལ་ལ་དེད་ནས་འོངས་པའི་ལམ་ཁར་བརྟན་བཅོས་བྱས་ནས་བསད། བྱ་རྒྱུང་གིས་ཨ་པ་ཨ་
པ་ཟེར་ཞོར་དུ་ཨ་པ་ལ་འཐམ། བྱ་རྒྱུང་གི་གམ་དུ་ཡང་མེ་མདའ་འགའ་བརྒྱབ་ནས་བྱ་རྒྱུང་
ལ་ཡང་འཛིགས་དངངས་བྱིན། དེ་ནས་གནམ་མཁར་མེ་མདའ་གསུམ་བརྒྱབ་པའི་ཆོ་ན་དམངས་
དམག་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་གང་ངར་ངར་གྱིས་སྤྱི་ན་ཆད་འདི་ལྟ་བུ་བྱེད་མི་ཡོད་ཆོ་འགོ་ས་འདི་
ལས་མེད་ཞེས་ཟེར་ནས་འཛིགས་སྐྱུང་བསྐྱུལ།

༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་བརྒྱུད་པའི་ནང་ལ་སྐྱུ་འདུམ་ནས་ཆེས་མཐོ་སྒྲུ་ལ་སོགས་ལ་ངོ་ཚྭ་གྱི་
ཚོགས་ཆེན་ཞིག་བསྐྱུས། ཚོགས་འདུའི་འགོ་བརྒྱམས་མ་ཐག་རྒྱ་མི་ཞིག་གིས་རྩིག་ཉམས་དང་
བཅས་སྐྱད་གསང་མཐོན་པོས་མི་དམངས་ཀྱི་དགྲ་པོ་སྟེ་བས་མོང་ཞེས་བཤད་མ་ཐག ཤར་མཚོག་

སྐྱུལ་ཆེན་མོ་དང་། ལུ་མོ་གསེར་ཁྲི་རྣམ་གཉིས་འབྲིད་འོངས་ནས་སྟེགས་བུའི་སྟེང་དུ་འདུག་
དུ་བརྟུག་དེ་ནས་ཐབས་ཟད་འུ་ཐུག་པའི་བོད་མི་འགས་འོ་སྟེ་ལ་བྱེད་ཁྲུལ་བྱས་ཀྱང་གདུག་རྩུབ་
ཅན་གྱི་རྒྱ་མི་ཡིད་མ་ཆེ་མས་པར། ཐ་གལ་ཀན་པོ་ཞིག་ལ་བཀའ་མངགས་ནས་ཀན་པོས་དོག་
མཐིལ་མང་དུ་བརྟུབ་མཐར། ཁ་སྐྱབ་དུ་ཉལ་བརྟུག་ནས་གསེལ་ཐབས་ཡར་བརྗེས་གརྗེན་ཐོག་
ལ་ན་ལྷག་གངས་མང་བརྟུབ་སྟེ་ཁྲག་དམར་གར་གར་བཟུར་བྱུང་བ་ཀྱན་གྱིས་མཐོང་འོ།།

རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ལ་རང་དབང་གི་བྱུང་པར།

རྒྱ་ནག་དང་རྒྱ་གར་གཉིས་ལ་རང་དབང་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི་རྒྱ་གར་ནང་མི་རིགས་
འདྲ་མིན་དཔེར་ན་ང་ཚོ་བོད་དང་རྒྱ་མི། འབྲུག་བལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་མི་རིགས་འདྲ་མིན་འབྲུམ་
ཕྱག་མང་པོ་གཞིས་ཆགས་གནང་སྟེ་ཚོང་དང་ཞིང་ལས་སོགས་རང་རང་སྐབས་བབས་ཀྱི་ལས་
ཀ་གཉེར་བཞིན་རང་དབང་ཐོག་འཛོལ་བ་སྐྱེལ་བཞིན་ཡོད། བལ་ཡུལ་དང་ཨ་རི་སོགས་མང་
གཙོ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནང་བོད་པ་དང་རྒྱ་མི་སོགས་མི་རིགས་འདྲ་མིན་འཆང་ཀ་གིག་གིག་གྱིས་
དེར་སོང་ནས་སྐབས་བཅོལ་གནང་དང་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་ཀྱན་ལ་གསལ་བོ་ཡིན། འོན་ཀྱང་
རྒྱ་ནག་ནང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་མི་སེར་རྒྱ་ནག་ལ་འོང་ནས་གཞིས་ཆགས་གནང་རྒྱ་རི་བོང་རྩེ་
སྐྱན་ཆར་གྱུར་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་རང་གི་མི་དམངས་ནང་ནས་རང་ཡུལ་དང་ཁ་བྲལ་ནས་
དམངས་གཙོ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལ་སྐབས་བཅོལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། རྒྱ་ནག་ནང་གི་དམངས་
གཙོ་དོན་གཉེར་མཁན་མང་པོ་ཞིག་རང་ཡུལ་དང་གཉེན་ཉེ་སྐྱན་ཆར་སོགས་དང་ཁ་བྲལ་ནས་གཞན་
ལ་སྐབས་བཅོལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་བོད་མི་འབྲུམ་ཕྱག་གཉིས་ལྷག་ཞིག་རྒྱ་གར་ནང་སྐབས་
བཅོལ་དུ་སྦྱིན་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། དེ་མཚུངས་བལ་ཡུལ་དང་ཨ་རི་སུད་མི་ལེན་སོགས་རྒྱ་ཁབ་
ཆེས་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་སྐབས་བཅོལ་ནས་བསྐྱེད་ཡོད། རྒྱ་ནག་ནང་གི་ཆོས་ལུགས་དོན་གཉེར་
གནང་མཁན་དང་། མང་གཙོ་དོན་གཉེར་མཁན་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དུ་སྐབས་

བཅོལ་ལ་འགོ་དང་འགོ་བཞིན་པ་ཀུན་གྱིས་གསལ་བོར་མཐོང་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཕྱི་ལོག་དུ་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་། ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ། ཞི་བས་བཅིངས་གྲོལ། སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་བཏང་ཡོད་ཚུལ་གྱི་སྟོང་སྒྲ་འབྲུག་སྐད་ནང་བཞིན་བསྒྲགས་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་དོན་ངོ་མཉེ་ཐོག་ཕྱོག་ཕྱོགས་ཏག་ཏག་ཆགས་ཡོད་པ་གོང་དུ་བཤད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལས་གསལ་བོར་རྟོགས་བྱུང་པོ། ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་དང་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཁྱད་པར། མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་གཅིག་སྒྲིལ་གོང་དུ་ཡིན་ཞེས་འབྲུམ་ཕྲག་མང་པོ་བསྒྲས་བརྗོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ན་ཡང་། རྒྱ་དང་བོད། མི་རིགས་གངས་ཅུང་ཞེས་ཆེས་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཞིག་རྒྱ་ནག་རང་གི་ཁྱད་པར་སྤྱི་བཞིན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། རེ་བ་གོང་གསེར་རྫོངས་ཡུལ་ཞེས་བོད་རིགས་གནས་སྡོད་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་དེར་རྒྱ་དང་བོད་གཉིས་ལས་བོད་རིགས་མང་བོ་ཡོད་ན་ཡང་། བོད་རིགས་འགོ་མཉེ་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེས་ཅུང་ཅུང་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་རིགས་འགོ་མཉེ་སྒྲོབ་གྲུ་ཏ་ཅང་མང་བོ་ཡོད་པ་མ་ཟད་སྒྲོབ་འབྲིང་མཐར་ཕྱིན་སྐབས་རྒྱ་མཉེ་སྒྲོབ་མ་ཆོར་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ཁག་མང་བོ་ཞིག་དུ་འགོ་མཉེ་ཁྲུངས་ཡོད་ཀྱིན་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཆང་མ་སྒྲོབ་གྲུ་ཐོན་རྗེས་མདུན་ལམ་རག་བཞིན་ཡོད། བོད་རིགས་སྒྲོབ་མ་ཆོར་དེ་ལྟ་མིན་པར་བོད་རིགས་མང་མཉེ་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་དེར་བོད་ཀྱི་སྒྲོབ་གྲུ་ཏ་ཅང་ཅུང་ཅུང་ཡིན་པ་མ་ཟད་མཐུན་ཀྱིན་ཞན་པ་དང་། ཁང་པ་དང་བཟ་མ་ཡང་རྒྱའི་སྒྲོབ་གྲུ་ལས་ལྡན་འབྲུར་གྱི་སྒྲོབ་ཡིན། སྒྲོབ་ཆུང་ནས་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་སྒྲོབ་འབྲིང་དུ་བསྐྱོད་རྒྱུར་ལོ་གཅིག་ནང་སྒྲོབ་ཡོན་ཆེན་པོ་སྒྲོད་དགོས་ཀྱིན་ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་ཆོར་སྒྲོབ་ཡོན་སྒྲོད་རྒྱ་མེད་པར་བརྒྱ་ཆའི་བདུན་ཅུ་དོན་ལྡུ་ཕྱིར་འཐེན་མི་གནང་ཐབས་མེད་ལྟ་བུར་ཆགས་ཏེ་འགོ་བྱུང་གྱི་མེད། སྒྲོབ་འབྲིང་དུ་འགོ་བྱུང་མཁན་ཆོར་ཡང་སྒྲོབ་འབྲིང་ནས་མཐར་ཐོན་ནས་རྒྱ་གསེབ་ལང་དང་པོ་རག་ན་ཡང་སྒྲོབ་གྲུ་ཆེན་མོར་འགོ་ན་ལོ་གཅིག་ནང་སྒྲོབ་ཡོན་རྒྱ་སྒྲོར་ལྡེ་སྟོང་ལྟ་གྱི་སྒྲོད་དགོས་ཀྱིན་ཕྱིར་པ་ཡུལ་དུ་ཡོང་ནས་ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས་གཉེར་རྒྱུ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད། ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ལྟ་གྱི་ཞིག་རིང་སྒྲོབ་སྒྱུང་ལ་དུར་བཅོམ་གནང་གནང་ནས་རྒྱ་གསེབ་ལག་པོ་ལོན་ཡོད་ན་ཡང་སྒྲོབ་སྒྱུང་།

གནང་བའི་འབྲས་བུ་འཕེལ་སྤྱོད་ལས་སྤྱོད་ཅིག་མ་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་མེད་པར་སྤྱིར་བཏགས་པ་ཡུལ་དུ་ཡོང་
ནས་ངལ་ཚོལ་གྱི་ལས་ལ་ཞུགས་དགོས་པ་ལ་སེམས་ཡོད་སྲུ་ཞིག་གིས་སྟོས་ན་སྟོང་རྒྱུ་མེད་
ལ་འཆང་ནས་ན་རྒྱལ་དྲག་པོ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་མིག་ཚུ་དབང་མེད་དུ་འཆོར་ངེས་ཡིན་པ་སྟོས་
མ་དགོས་པ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་དཔེར་ན་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་དུ་བོད་རིགས་སྟོབ་མ་འགྲོ་སའི་
སྟོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ཆེས་ཉུང་བ་དང་། རྒྱའི་སྟོབ་མ་ཆོར་འགྲོ་སའི་སྟོབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ཁག་ཏུ་ཅང་
མང་བོའི་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱིས་འབྲས་ངན་དེ་ལྟ་བུ་ཆགས་པ་རེད། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གིས་
ཁ་འཇམ་ཁོག་རྩྭ་བ་གྱིས་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཁ་ནས་བཤད་ནས་དོན་
ངོ་མའི་ཐོག་མི་རིགས་ཁ་བྲལ་དང་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ང་ཚོའི་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་དང་རིག་
གཞུང་ཅུ་མེད་གཏོང་རྒྱའི་རྩ་ས་ངན་ཁག་ནས་གཅིག་ཡིན། རྒྱ་ནག་དམར་གཞུང་གི་སྲིད་འཛིན་
སྲིད་སྟོན་དང་ལས་བྱེད་མཐོ་དམན། དམག་མི་དང་དམག་དཔོན། ཆོན་རིག་པ། སྟོབ་
གྲུའི་དགེ་ཆན། མཁས་སྟོན་ཅན་གྱི་ཚོམ་པ་པོ། གསར་འགོད་པ། སྲིད་དོན་པ་བཅས་ཆང་
མས་མཁའ་གསལ་བརྒྱུད་དང་རྩ་སྟོན་ལྟུང་འཆོས་གདུག་རྩྭ་བ་དང་ཆེས་མུན་ནག་གི་དམར་སྟོགས་
པའི་ལྟ་བུའི་དར་ཆ་དམར་པོའི་གདོང་འབག་གྱོན་ཡོད་པར་བརྟེན། དམར་མདོག་ཅན་གྱི་དར་
ཆའི་ཁ་དོག་གཅིག་པུ་ལས་ཀྱང་ཁག་དེ་ཐོ་བའི་ལྟ་སྟོན་ངོ་མ་ཞིག་མཐོང་བྱུང་ལ། དེ་མཚུངས་
སྲུ་སྤང་སྲིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དམར་པོ་ཁོ་ནར་སྤང་བ་ལས་དངོས་པོ་རང་རང་གི་བདེན་
པའི་གནས་ལུགས་ལ་ཉོག་དཔྱོད་དང་རྒྱས་ལོན་བྱེད་རྒྱ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་གི་རྗེས་སུ་སོང་ཡོད།
དེར་བརྟེན་རྒྱ་མིའི་ཆོན་རིག་པ་ལ་ཆོན་རིག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཆང་མེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དམར་
གཞུང་གི་ལས་བྱེད་དང་སྲིད་དོན་པ་ཆང་མ་རྩུན་པ་ལ་གོམས་བྱུགས་ཆེ་དྲག་པའི་རྒྱན་པས་བདེན་
པ་དང་བདེན་པའི་གནས་སྟུང་ལ་མི་དགའ་བར་དེའི་ཐོག་ཁོང་སྟོང་ཞེ་སྤང་། བསྐྱེད་སྟོགས་
ཀྱི་མདའ་མོ་གཡོ་སྐྱུའི་གཞུ་ལ་སྤྱད་ནས་སྟོགས་སྟོགས་སུ་གཏད་བཞིན་ཡོད་པ་ཡང་དཔེར་ན།
རྒྱ་གཞུང་གིས་ལྟ་མིའི་ནམ་འདྲེན་ལྟུ་ཞོར་ལྟོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་བཙལ་བྱོལ་བོད་གཞུང་
དམངས་གཉིས་ཀྱིས་ལོ་ངོ་བཅུ་ཕྱག་ལྔ་ཙམ་རིང་ཐབས་མཁས་ཆེན་པོའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་

གནས་ཚུལ་དང་ཐོད་ཀྱི་གཉིས་པན་གྱི་ལྟ་བུ་སྟེ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཅས་གསལ་བཤད་
ག་ཚོད་ཅིག་གནང་ན་ཡང་དེར་ཡིད་མི་རངས་པར་མ་ཟད་དེའི་ཐོག་དོགས་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་བཞིན་
ཡོད། དེ་ཡང་ཐོད་ཀྱི་ཁ་དཔེར། རྒྱ་དོགས་པས་ཐོངས། ཐོད་རེ་བས་ཐོངས་ཟེར་བ་ལྟར།
བདེན་པ་དང་བདེན་པའི་དོན་ལ་དོགས་པའི་ཐུན་པས་སྐྱབ་ནས་ཕྱགས་སུ་ཉིན་ཁ་དང་སྟུག་བསྐལ་
གང་ཞིག་ཡོང་མིན་བཅས་ལ་དབྱད་ཞིབ་གནང་བྱུང་གི་མེད། རྒྱ་མི་གཡོ་སྐྱུ་དྲ་ཅང་ཆེ་བའི་
ཤར་བཤད་པའི་ཆེ་རྒྱབ་ཡིན། རྒྱབ་བཤད་པའི་ཆེ་ཤར་ཡིན། ཡོད་ཟེར་ཆེ་མེད་པ་ཡིན་མེད་
ཟེར་བའི་ཆེ་ཡོད་པ་ཡིན། ཁ་བཤད་ལག་བརྟར་མི་མཚུངས། གཡོ་སྐྱུ་བཀོལ་ནས་གོ་མིན་
ཏང་གི་ཁྲི་དམག་བརྒྱད་བརྒྱ་ཡུན་བྱང་ཅམ་ལ་མེད་པར་བཏང་བྱིན། ཐོད་སོག་གིན་ཅང་གསུམ་
པོ་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག་བྱིན། ཀྱང་གོ་རྒྱལ་ཁབ་བཅིངས་སྒོལ་བྱེད་པའི་སྐབས་ལ་རྒྱ་ནང་དུ་
བརྒྱ་ཆའི་བརྒྱད་ཅུ་འབྲོར་མེད་ཡིན་པ་དང་བརྒྱ་ཆའི་ཉི་ཤུ་འབྲོར་ལྡན་ཡིན་པས་རྒྱ་དམར་འབྲོར་
མེད་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱད་ནས་གཡོ་ཐབས་དང་ངན་བསྐྱལ་འོག་ཏུ་འབྲོར་ལྡན་པམ་ཏུ་བཅུག་པ་རེད།
ཉམས་སྦྱོང་དེ་དེང་སྐབས་ཀྱང་བཀོལ་ནས་ལག་བརྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། འབྲོར་མེད་རྒྱལ་ཁབ་
དང་། དེ་རིགས་རྒྱལ་ཁབ། ཨ་མེ་རུ་ཀ་ལ་མི་དགའ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་བྱས་
ནས་རྒྱལ་ཁབ་དེ་དག་དགོས་མཁོ་ལ་བསྐྱུན་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཁུལ་ཡོད། མདོར་ན་ཨ་མེ་རུ་
ཀ་རྒྱ་མིའི་དབང་ཆེ་བའི་པས། ཁ་ནས་ཆོག་འཇམ་གྱི་ཞི་བདེ་བཤད་ཁུལ་གྱིས། ཁོག་
ན་གྱི་བདར་བཞིན་ཡོད། ཡང་གཡོ་སྐྱུ་བཀོལ་སྤངས་གིག་བརྗོད་ན། མཆོ་སྡོན་ཞིང་ཆེན་ཞིན་
དུ་ཞན་ཀ་རིང་ཀྱང་ཕྱི་ཟེར་བ་དེ་ལ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་ཚབ་ཅིག་ལྟ་སྟོར་ལ་
ཡོང་སྐབས་སྤར་ནས་མང་ཆོགས་ལ་སྐྱག་སྐྱུལ་ནས་ནངས་ཀ་གནང་ཉིན་སྤྱི་སྤྱིང་བ་ཡོང་ན་རང་
བྱིམ་ནང་སྤྱི་རུ་འབྱུང་མི་ཆོག་སྟོར་འབྱུང་ན་ཆད་པ་གཙོད་རྒྱ་ཡིན་ཟེར་ནས་བཀག་སྤྱི་ཉིན་
མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་ཚབ་སྤྱི་བས་སྐབས་རྒྱ་དམར་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཁག་ཅིག་གིས་
ཐོད་ལྷ་གསར་བ་དག་གོན་ནས་གཡུལ་ཁ་ལས་བཞིན་པའི་ནམ་པ་བརྟན་ནས་གཡོ་སྐྱུའི་མགོ་
བསྐྱོར་བཏང་བ་ལྟ་བུ་ཡོད།

བཅན་དབང་གིས་བོད་ཉམ་བཞོས་བྱས་ཚུལ་དངོས་སུ་མཐོས་ཐོས་སྤྱོད་གསུམ་ གྱིས་ཕྱག་པའི་ཀན་རབས་པ་ཞིག་གི་གསུང་བཤད།

ཀྱུ་དམར་གྲུང་ཁྲན་ཏང་འདིས་གཡོ་ཐབས་དང་མགོ་བསྐྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཐམས་ཅད་
བཅན་དབང་གིས་བསྐྱར་བའི་ཀྱུ་མཆན་ཅི་འདྲ་ཞིག་རེད་ཟེར་ན། རྩ་བཅུ་དང་བརྒྱད་ལྟ་བུར་མཆོན་ན།
བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་ལོར་ཐོག་མར་ཀྱུ་ནག་པེ་ཅིན་གྱི་ཀྱུལ་ས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་ཐོབ་པ་རེད། དེ་ནས་བོད་
ལ་སྤྱིར་བཏང་གི་དམག་དཔུང་མ་བཏང་བར་རྟེན་ཆ་ལག་ལྡན་ཅན་གྱི་དམག་མི་ཕྲག་མ་དེ་འདྲ་ཡོང་
ནས་བྱ་ཁྱ་ཏ་ནང་བཞིན་བསྡད། དེ་ནས་དམག་དར་སོགས་ཤེ་མང་ཤེ་མང་དུ་སོང་། དེ་ནས་གནས་
ཆང་འདྲ་གཡམ་ནས་བསྡད། དང་པོ་ཁོང་ཆོ་ཡོང་ནས་གནས་ཆང་ཤི་ལྟར་གཡམ་གྱི་འདུག་ཅེ་ན། ཀན་
མོ་ཁེར་འདུག་ཆོའི་ནང་ལ་ཡོང་། དེ་ནས་ཁོང་ཆོར་སྒོར་མོ་རུང་ཅམ་རེ་བྱིན། ཟ་མའི་འཕྲོ་མ་འདྲ་
ཡོད་ན་ཁོང་ཆོར་བྱིན། དེ་ནས་འགོ་ཁར་གྲུར་འདྲ་བརྒྱབ། འུ་ཆོ་ད་ནས་ངོ་ཤེས་ཡིན་ཞེས་བཤད་དུས།
ཡུལ་མི་ཆོས་བསམ་པར། འོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་འདི་ཅང་ཅེ་ཅི་འདྲ་བོ་ཞིག་མ་རེད། འདི་མི་དམངས་ལ་
བྱམས་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ་སྟེ། ཁོང་ཆོས་ཀྱང་ང་ཆོ་མི་དམངས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་ཀྱི་ཀྱུལ་བོ་ཞིག་
ཡིན་ཞེས་དང་པོ་ནས་གཡོ་སྤྱོད་ཐབས་བྱས། ལོ་འགའ་རེར་འཇམ་པོ་བྱས་ནས་གསལ་གང་ནས་ཡིན་
ཡང་མཐུན་པོ་བྱས། དེ་ནས་ང་བརྒྱད་སྟེབས་པ་རེད། ང་བརྒྱད་ཐོན་དུས་ག་རེ་བྱས་པ་རེད་ཟེར་ན།
ས་ཆ། ལྷ་ས་ཆང་མ་དམག་གིས་སྤང་ནས་མནན་པ་རེད། དེ་ནས་མི་གློད་པོ། དཔོན་པོ། མི་མང་པོ་
མང་འོག་ཏུ་བསྐྱར་མི་བྱབ་པའི་མི་ཆང་མ་ཁོ་ཆོས་ཆེ་འཛོག་བརྩི་འཛོག་གིས་ཐབས་ཤེས་སྤྱད་ནས་
བཅོན་ལ་དང་པོ་ནས་བཀག་པ་རེད། བྱེད་སྤྱད་དེ་ཡང་ཁོས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་བཞོས་པ་ཞིག་ཡིན། རེབ་
གོང་ལ་མཆོན་ནའང་། ག་རེ་བྱས་པ་རེད་ཟེར་ན། མཁར་སྒོ་ཞེས་སྡོན་ཆད་ཀྱི་ཀྱུ་ཡི་འདུག་ས་ཞིག་
ཡོད་དེར་གྱིག་(ཁུལ་) དང་ཞན་(རྫོང་)གྱི་གཞི་ལྟ་བུ་བྱས། ཞན་ཟེར་བ་དེ་ཡང་མར་ཀྱུ་མཁར་
ནས་བསྡད། དེ་ནས་ག་རེ་བྱས་པ་རེད་ཟེར་ན་ཡར་ལྷགས་ལུང་ཁ་ཟེར་བ་དེར་རས་གྲུར་ཞིག་བྱུབ། དེ་

ན་ཇག་རྒྱུན་ཅིག་འདུག་ཅེས་རས་གྱུར་དེ་ནས་སྤྱིར་བསྒྲགས། དེ་ནས་རེབ་གོང་ལ་སྒྲོགས་བརྒྱགས་ནས་
བསྐྱད། དེ་ནས་རྒྱུན་ཇག་ཡོང་སྟེ་རྒྱ་གུང་ཁྲན་ཏང་དེ་རིང་བདེ་ལྡན་རྒྱ་རེད་ཅེས་དང་། ལས་བྱེད་པ་ཆང་
མས་ཇག་རྒྱུན་སྤྱི་བས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་རྒྱ་མཁར་ཡོད་པ་ཆང་མ་ས་ཤོད་སྤྱི་བཟུང་བ་དེ་ར་གྲོས། ཐ་ན་
སྤྱི་ཁྲག་མ་སོགས་ལམ་ཁ་ནས་གཡུགས་ཤིང་སྤྱིར་བདེ་བའི་ཅ་ལག་ནམས་སྤྱིར་སྤྱལ་གྱིས་བྲོས་པ་རེད།
དོན་མེད་དུ་ཆང་མ་བཟང་བཟང་ལང་ཡོང་དུ་བཏང་། དེ་ནས་མི་མང་བཟང་བཟང་ལང་ཡོང་བྱས་པར་ཁག་
དགྱིས་ནས་ང་བརྒྱད་སྐབས་མི་ཆང་མ་བཟུང་བ་རེད། ཡང་གུང་ཁྲན་ཏང་ལྷུང་རྒྱ་རེད་ཅེས་ཁོ་ཆོས་
སྤྱིར་བསྒྲགས་ཇེས། ཡང་བསྐྱར་གྱུང་ཁྲན་ཏང་ལྷུང་རྒྱ་རེད་ཟེར་མཁན་སུ་རེད། ཁྱོད་ཆོས་ཁ་འབར་
དེ་འདྲ་སྤྱི་ལོགས་ནས་བཤད་མ་བཤད་ཅེས་དང་། ཐ་ན་ཆོང་ཁང་ནང་ནས་རས་ཤིག་ཉོས་པ་འདྲ་བོ།
རང་གི་ཅ་ལག་གང་དང་གང་ཉོས་ན་ཡང་། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོང་བརྒྱབ་བམ་མ་བརྒྱབ། ངས་ཆོང་བརྒྱབ་པ་
ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་ཁྱོད་གུང་ཁྲན་ཏང་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་པར་ཆོང་བརྒྱབ་པ་རེད་ལ། འོ་ན་ཁྱོད་ང་བརྒྱ་
ང་བརྒྱད་ལོར་ཆོང་ཅིའི་སྤྱིར་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་དེ་འདྲའི་ཁག་དགྱིས་ནས་བཟུང་བ་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་
ནས་ཤོད་པོ་ཆང་མ་བཟུང་ཆར་སོང་བ་རེད། དེའི་རྗེས་ལ་དགོན་པ་གྲྭ་ཆང་ལ་མཆོན་ན་ཡང་། གྲྭ་
བ་གྲྭ་མང་ཆང་མས་ཁུ་མཛོད་བསྐྱལ་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བཀའ་བཏང་ནས་བྲག་དཀར་ངོར་དེ་ནས་ཁུ་
མཛོད་སྐྱལ་བརྒྱག་སྟེ། གྲྭ་བའི་ཤེད་བྱགས་དེ་ལྟར་བཅག དེ་ནས་སྤྱུལ་མ་འདུག་ཅེས། གྲྭ་བ་སྒྲོར་
མི་འབབ་པ་ཆང་མ་སྤྱི་བའི་འདུ་ཁང་ནང་བཀག་ནས། ར་སྤྱུལ་སྤྱང་གི་རྒྱགས་རྒྱགས་བྱས་ཏེ། གཅིག་
དང་གཉིས་བྱས་སྟེ་བཙན་གྱིས་བཟུང་ནས་སོང་། སྤྱི་བའི་འདུ་ཁང་དང་ལྷ་ཁང་གཞན། ནང་ཆེན་ཆེན་
པོ་ནམས་སུ་གྲྭ་པ་ཆང་མ་བྱས་ཏེ་སྤྱོགས་ལྡན་ནས་བཀག དེ་ནས་ཁྱོད་ཆོར་མི་མདའ་ཡོད་དམ་མེད། མདའུ་
ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་སྐད་ཆ་དྲིས། མདའུ་མེད་མི་མདའ་མེད་ཟེར་བར། ཅིའི་སྤྱིར་མེད། ད་ཁྱོད་ཆོ་
མི་མདའ་དང་མདའུ་ཡོད་པའི་སྐད་རེད། མེད་ན་ཡང་ཡོད་དགོས་བཤད་པ་རེད། རྒྱ་བོ་ལྗོང་ངེ་ཨ་
ཁུ་རྒྱ་རྒྱལ་ཟེར་བ་དེ་ལ་ཁྱོད་རང་བསམ་མཐོ་ཐོངས། ཁྱོད་ལ་བསམ་མཐོ་བཏང་རྒྱ་མེད་པ་ཅི་རེད། ཟོག་(དུད་
འགོ་)ཞིག་ཡིན་ན་འདང་རྒྱ་རྒྱ་མེད་པ་བདེན་པ་རེད། མི་ཞིག་ལ་འདང་རྒྱ་རྒྱ་མེད་པ་ཅི་རེད་ཅེས་
ཨ་ལགས་རྒྱལ་ཆང་གི་སྒྲ་བྱང་དུ་ཉིན་བདུན་གྱི་རིང་ལ་བསམ་ཁམ་གང་མ་སྤྱད་པར་བཀག དེ་ལྟར་འདང་

ཀྱག་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཁྱོད་ལ་ཟ་མ་སྟེར་རྒྱུ་རེད་ཅེས་ཟེར་བར། ང་འདྲང་ཀྱག་རྒྱུ་ཡོད་ཅེས་བཤད་པས་ཁོ་
ལ་ཟ་མ་བྱིན་པ་རེད། དེ་ལྟར་བཅན་དབང་གིས་སྒོ་ནས་མེ་མདའ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་བཟོས། ནག་ཉེས་
མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་བཟོས། རེབ་གོང་སྐྱབས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་མཆོན་ནའང་ཁོང་ཆོས་འདུལ་
བའི་བཅོས་ཁྲིམས་བཞིན་དུ་བཞུགས་མཁན་ཞིག་ལས་མེ་མདའ་དང་མདེུ་སོགས་ཉར་མཁན་ཞིག་དུ་
དཔེ་མི་སྤྲིད་ཀྱང་། ལྷ་ཁང་དང་མགོན་ཁང་གི་ནང་ན་རལ་གྱི་དང་། སྟོན་ཆད་ཀྱི་མེ་མདའ་རྟིང་བ་
སོགས་སྤྱང་མ་ཁག་ལ་སྤྱན་གཟིགས་སུ་བཤམས་ཡོད་པ་ཆང་མ་སྟོགས་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་ཏེ། འདི་
རྩོད་བོ་དགོན་པ་ཇག་དམག་ལ་ལངས་རྒྱུའི་ལག་ཆ་མ་རེད་དམ་ཞེས་སྐྱབས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ལ་དེ་འདྲའི་སྒོ་བཏགས་བྱས། དེ་ནས་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་བྱས་ནས་རེབ་གོང་ཁོག་གི་དགེ་འདུན་
པ་ཆང་མས་ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་ལ་མཛད་སྒོ་འཆོགས་རྒྱུའི་སྐབས་མི་རེ་རྣམས་ཕྱེ་ཏེ་ཁྲག་རེ་འབུལ་རྒྱུར་
ག་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པ་དེར་ཁྱོད་ཆོས་རྒྱན་ཇག་ལ་ཟ་མ་ག་སྒྲིག་བྱས་འདུག་ཅེས་སོགས་བཅན་འདོགས་བྱས།
མ་ཟད་སྐྱབས་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མདོ་བ་ལ་ཕྱེབས་ནས་དག་ལྟ་དཔང་བསྟོད་བྱས་ནས་རབ་གནས་
ཞིག་གནང་བ་དེར་ཁྱོད་ཀྱིས་དམག་ལྟ་བུ་དེ་ནས་དམག་ལ་མ་ཆས་བྱས་པ་མ་རེད་དམ་ཞེས་པ་སོགས་
ཐམས་ཅད་ཁོང་ཆང་གི་དབྱར་བཀལ་ནས་རྒྱན་ཇག་ལངས་འཇུག་མཁན་གྱི་བར་ན་ཡང་ཁྱོད་ཡོད་པ་གཏན་
ཁེལ་བྱ་བ་ཅེས་དང་། རེབ་གོང་དགོན་པར་ཇག་རྒྱན་སྤྱང་ཡོད་ཅེས་རྩོད་བོ་དགོན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ང་བརྒྱད་
ལོའི་ཁྱེད་བཀུ་མ་པའི་ཆོས་པ་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་ལ་དམག་ཁྲི་ཆོ་གཉིས་ལྟག་གིས་སྟེ་བ་དང་། ལྷང་ཆོན།
དགོན་སྟེ་ཁག་གཅི་བྱས་ནས་བསྐོར། དེ་ནས་གཅིག་ཀྱང་ཕྱི་ལོགས་སུ་འགྲོ་བྱ་བ་པའི་རང་དབང་མེད་
པར་བཟོས་པ་རེད། ཐ་ན་ཆུ་ཡང་ལེན་མ་བཅུག་པར་ཉི་མ་མང་པོར་བཀག་ དེ་ནས་ཆང་མ་སྟོགས་
གཅིག་ལ་བསྐྱུས་ནས་སྟོགས་སོ་སོ་ནས་བཀག་ ཁྲི་གཅིག་ལྟག་གི་རིང་ལ་དེ་ལྟར་བཀག་སྐྱེལ་བྱས། དེ་
ནས་དགོན་པའི་ནང་གི་རྒྱུ་འབྱོར་བ་ཡོད་མཁན། ལྷ་མའི་ཆ་བོ་དང་གཉེར་བ་སོགས་ཆང་མ་བཀག་ནས་
སྤྱར་བཏང་གི་གྲ་བ་དེ་ཆོ་ཕྱིར་བཏང་། དེའི་སྐོར་ལ་སྒོ་བ་གསོ་བཏང་ནས་ཁྱོད་ཆོས་གྲུང་ཁན་ཏང་ལ་
ངོ་ཚོ་ལ་ཇི་ལྟར་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན། ཁྱོད་ཆོས་ང་བརྒྱད་ལོར་ཆོང་གང་ནས་བརྒྱབ། ཆོང་སུ་ཡིས་བརྒྱབ་
པ་རེད་ཅེས་དང་། ཁྱོད་ཆོས་ཇག་རྒྱན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་ཡོང་བཅུག་པའོ། འོ་ན་ཇག་རྒྱན་ཡོང་

གི་འདུག་ཅེས་ཡར་ཁྱུ་ཁྱུས་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་སོགས་སྒྲིན་འདོགས་བྱས་ནས་ནག་ཉེས་མེད་ཀྱང་ནག་
ཉེས་ཅན་དུ་བཟོས་ཏེ་གྲུ་བ་ཅན་པ་དང་། ཕྱག་མཛོད། གཉེར་བ། དགེ་བསྐྱོས། ལས་སྡེ་མང་ཆེ་བ་
འཛིན་བཟུང་བྱས། དེའི་རྗེས་ནས་ཀྱང་དགོན་པའི་མི་ལྷག་མ་དེ་ཆོར་སློབ་གསོ་བཏང་། མི་རུང་ཟད་
རྒྱས་པ་ཅན་ཆང་མ་འཛིན་བཟུང་བྱས། ཡང་འཕྲོར་ལྷག་པའི་གྲུ་བ་དེ་ཆོར་སློབ་གསོ་བཏང་། དེ་ལས་
རུང་ཟད་རྒྱས་པ་ཅན་ཆང་མ་ལྷ་བ་རེ་རེ་ལ་ཆ་འདྲི་གཙར་རྟུང་གིས་བརྟག་དཔྱད་ཁྲུལ་གྱིས་མི་མང་འཛིན་
བཟུང་བྱས། དང་པོ། ཐོས་བསམ་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་ལ་མཆོན་ན་གྲུ་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་དུས་
རྒྱན་པར་ཡོད་ལ་མཆོམས་རེ་དེ་ལས་མང་བ་ཡོད། བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ལ་གྲུ་བ་སུམ་བརྒྱ་དང་
བཞི་བརྒྱ་བར་ཡོད་པ་རེད། རྒྱད་པ་གྲུ་ཆང་ལ་གྲུ་བ་དྲུག་བརྒྱ་ནས་བདུན་བརྒྱ་བར་ཡོད་ལ་སྐབས་རེར་
དེ་ལས་མང་བ་ཡོད། དེ་ཆང་མ་སྤྱོད་གཙིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་འཛིན་དགོས་པ་ནམས་བཟུང་སྟེ་ལྷག་
མ་ནམས་འདིར་འདུག་ས་མེད། མར་སྐྱུ་ས་འབབ་དགོས་ཅེས་དང་། ཡུལ་ལ་འགོ་ས་ཡོད་མཁན་ཆོ་
ཡུལ་ལ་སོང་། འགོ་ས་མེད་མཁན་ཆོ་ཞེ་ནི་དང་ལྷགས་བཞོ་བར་འགོ་དགོས། ལམ་ལས་ལ་འགོ་དགོས་
ཞེས་རེ་རེ་བྱས་ནས་གང་འོས་སུ་དེ་ལྟར་བྲིད་ནས་དགོན་པ་རྩ་མེད་དུ་བཏང་། དེ་ལྟར་མི་འགོ་མཁན་
ནམས་རང་གི་སྐྱེར་ཐག་པ་བརྒྱབ་ནས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ཡོད་སར་ཕྱེ་བས་བརྟུག་པ་རེད། སོག་རིའི་ཨ་ཁུ་
ཞིག་གིས་ཀྱང་རང་གི་སྐྱེར་ཐག་པ་བརྒྱབ་ནས་ཕྱེ་བས་སོང་། དཔའ་རིས་ནས་ཡིན་པ་ཨ་ཁུ་དགེ་བཤེས་
ཤིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་གྱིས་མ་བཟོད་པར་རང་གི་ཁང་བའི་ནང་ཕྱེ་བས་པ་རེད། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བས་
སོང་བ་གྲུ་བ་ཡང་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་མ་ནམས་དང་སྒྲོས་སུ་གྲུ་གཞོན་པ་ཆོར་རེས་པར་
དུ་འབྲིག་སྒྲོར་བྱེད་དགོས་གྲུ་བ་བྱས་ནས་སྟོད་ས་མེད་ཅེས་བཀའ་བཏང་སྟེ་སྤྱོད་ས་སོ་སོར་ལས་བྱེད་
པ་བཏང་། ས་དཀྱིལ་སྡེ་བའི་བྱུད་མེད་སྦྱད་འཛོང་མ་ཞིག་གི་སྒྲོར་མཆོན་གཙིག་ལ་གྲུ་བ་བརྟུ་གཉིས་
བརྟུ་གསུམ་རེ་བཅིས་ནས་བཏང་། དེ་ལྟར་རོང་བོ་དགོན་ཆེན་གཙོས་དགོན་མ་ལག་གི་སྟོད་བརྟུད་མཐའ་
དག་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྟོང་ས་སུ་བརྟུག དེ་ནས་དགོན་པའི་བྱུལ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཤིག་ མགོན་ཁང་བཤིག་
གསེར་དངུལ་གྱི་མཆོད་ཆས། གཏོར་མའི་གཏོར་རྒྱ། མཎ་ཏུལ། སྐྱ་གདུང་སོགས་ཀྱི་འཕྲ་རྒྱ།
སྐྱ་གདུང་གི་དངུལ་སོགས་མིག་གིས་མཐོང་ཆད་ལ་ཉིན་རེར་མོ་གྲགས་མ་བཞི་རེར་བྱས་ནས་རྒྱ་ནང་

དུ་འབྱེད་པ་རེད། རྒྱལ་མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་དེ་འདྲའི་སྒྲིབ་དགའ་ནས་ཇག་ཀྱན་འདྲེན་མཁན་
ཡིན་ཅེས་ལྟ་བུ་གསུམ་པའི་ཆེས་བརྒྱད་ཀྱི་ཉིན་རྒྱ་དམར་གྱིས་འཛིན་བཟུང་བཅོན་ལས་བྱས། དེ་ཡང་
གཡོ་སྒྱུའི་ཐབས་ཏུས་ཀྱིས་རི་བྲོད་ནས་བྲོད་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་མིན་ཞེས་བཀའ་ཉར་གྱིས་ཁོ་བཙུག་
རེབ་གོང་བསྐྱོར་མ་ཆར་བར་དུ་རི་བྲོད་ལ་བྲོད་དེ་བཞུགས་སུ་བཅུག གསོལ་ཐབས་པ་ཡང་འགྲོ་
ཞེས་གསོལ་ཐབས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡང་འབྲིད་ནས་ལྟ་བུ་གསུམ་བཟུང་ཤོར་ས་མེད་པ་ཞིག་ལ་བཀག གསོལ་
ཐབས་པ་གཉིས་ཀྱང་སྔོན་བཅུག་ནས་སྤར་གང་བྱས་པ་ལྟར་བྱས། དེའི་སྐབས་སུ་གསོལ་ཐབས་པ་གཅིག་
ལ། བྲོད་སོང་ནས་རྒྱལ་མགོན་ཆོང་ལ་གསོལ་ཆོག་སྤང་བཞུགས་མལ་གཙང་སྤྱོད་ཀྱིས། ཡང་གཅིག་
ལ་བྲོད་ཕྱིར་སོང་ནས་དཔེ་ཆ་སོགས་ཡར་མར་གཏོར་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་རང་སར་བཞག་ནས་བདག་ཉར་བྱས།
དེ་བྱས་དང་རྒྱལ་མགོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེད་ལ་ནམ་ཐེབས་མི་ཤེས་ཟེར། དེ་ལྟར་གཡོ་སྒྱུ་དང་དབང་ཤུགས་
ཀྱིས་རེབ་གོང་མི་མང་གི་མགོ་བོ་གདུགས་ལྟར་བསྐྱོར་བས། མང་པོ་ཞིག་གིས་ཆོལ་འཛིང་གིས་རྒྱལ་
མགོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཕྱིར་གདན་འདྲེན་བྱེད་ཅི་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཅེས་དཔེ་རང་གྱིས་སྐད་བརྒྱུ་
པ་ན། ཁོ་ཆོ་དེར་འཛིན་ནས་མཁྱེན་པའི་རང་མཆོན་དེ་གར་གསང་སྐབས་ཀྱིས་རྒྱལ་བོ་དཔོན་
པོ། རོང་བོ་ནང་སོ། རྒྱལ་མགོན་ཆོང་བཅས་མི་སྣ་དྲག་གསུམ་འགའ་བཙན་བྲོད་ཀྱིས་རྒྱ་དམག་བྲི་
སྒྲོར་གྱིས་སྤར་གཞུག་ཐམས་ཅད་སྤང་སྟེ་ཟེ་ཡིང་ལ་གདན་དངས་པ་རེད། དེ་ནས་བཙོན་ཁང་དུ་སྤྱོད་
ངན་ལས་འདས་བར་དུ་བཙོན་ལ་བཞུགས། བཙོན་ཁང་བཞུགས་དུས་སུ་འང་ཁོང་ཆོང་ལ་ནད་མེད་ཀྱང་
བྲོད་ལ་ནད་འདུག་ཅེས་མཆོར་བ་ཕྱིར་བཏོན་པ་རེད། རྒྱུ་ལོགས་ནས་ཕྱི་བས་མ་གཉིས་ཕྱིར་བཏོན་
པ་རེད། དེ་ནས་ང་བརྒྱུད་ནས་དོན་བརྒྱུད་ལོའི་བར་ཁོང་ཆོང་བཙོན་ཁང་ནང་བཞུགས། མི་པར་
ཚུར་བྱུག་ཀྱི་རང་དབང་ཡང་མེད་ལ་ཉམ་ཆམས་འདིར་གཞན་གྱིས་དྲི་བ་བཏོན་པར་ཤོང་གི་སྐུ་ལུས་
ནས་ཕྱི་བ་གྱུ་སྒྲངས་སོང་ཟེར་བ་དེ་འཐབ་ཚོད་བྱེད་དུས་སྒྲངས་སོང་ཟེར་བ་དེ་བདེན་པ་རེད་དམ་ཞེས་
པར་དེ་མ་རེད་སྟེན་པ་དང་བཙོན་ཁང་གི་འགོ་བ་ནམས་ཁོ་ལ་དགའ་བོ་མེད་པས། མཆོར་བ་དང་ཕྱི་བས་
མ་གཉིས་བཅས་སྒྲངས་སོང་བ་རེད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་མགོན་ཆོང་ལ་དད་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བའི་རྒྱལ་བོ་དཔོན་པོ་ཉེ་བཀའ་བྱུར་ཨ་ལགས་འཛིན་མེད་སྟེན་འགྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡབ་ཤེས་ཚུལ་

དེ་ཤིས་རྗེས་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྒྲན་པའི་ལག་ནས་ཕྱི་བ་གྲུ་གཉིས་ཀ་ཉོས་ནས་མ་འོངས་པར་རང་བྱིམ་
 ཏུ་ལོག་རྗེས་ཉེན་བཞེངས་བྱ་ཆེས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་བཏང་མོད། འོན་ཀྱང་རྗེས་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་གསལ་
 ཉོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོ་དཔོན་པོ་ལ་འཐབ་ཚུད་ཏེ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་པོ་བྱས་པ་རེད། དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་
 འོག་ཕྱིས་སུ་ཁོང་སྐྱ་ངན་ལས་པའི་སྐྱ་གདུང་ཡང་ས་འོག་ལ་བཅུག་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྐྱས་དགོས་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཡང་འཐབ་ཚུད་འདྲ་མིན་གྱིས་སྐྱ་ལུས་ལ་སྐྱེ་གཡའ་བའི་ཆ་ཤུལ་ཆེན་པོ་བཏོད་ཡོད་འདྲ་སྟེ་
 རྒྱར་སོང་བཅོན་ཁང་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱང་དད་ལྡན་སེར་མོ་བ་གཤམ་དང་སྐྱུན་ཉེ་སོགས་ཐུག་འཕྲད་
 ཏུ་ཡང་ཡང་བཅར་ཡང་མཇུག་ཁའི་གོ་སྐབས་བཅོན་གྱིས་མ་སྤྲད་དོ། དེ་ལྟར་རེ་བཞོང་མི་དམངས་
 ཀྱི་སྐབས་འཆའ་པའི་ཉེ་མ་གཅིག་ཤུ་མི་འདོད་སྤྱོད་གཅན་གྱིས་ཁྱུར་མིད་བཅོས་པ་རེད། དེ་ལྟར་སྐབས་
 གཅིག་མཐོང་བའོན་ལྟར་གང་གི་སྐྱ་ཆེ་པ་ལ་ཆེ་བ་རྒྱའི་གཅོན་ཁང་ཏུ་དཀའ་སྤྱད་བཅོད་ཐུགས་མེད་པའི་
 ངང་བསྐུལ་བ་དང་། དམ་པ་གང་གི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པའི་ཉག་མ་རེ་རེ་ལའང་བཅོན་གྲོགས་
 ཀྱི་ཆ་མ་དང་དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཐུགས་འགྲུལ་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་མོས་གུས་ཆ་ལྟག་
 ཅིག་འཕེལ་ཡོད་པ་སོགས་ནི་ངེས་ཤིང་། ཉག་ཏུ་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་༥སྐྱེས་བུ་དམ་པས་ལྟག་པར་
 སྒྲོགས་༥ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱིས་སུ་བཅོན་གྲོལ་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཁ་ན་རྒྱུང་
 ལྟར་གྲགས་སོ། འོན་ཀྱང་ང་བརྒྱད་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་རྗེས་སུ་དམར་པོའི་དྲག་ཤུགས་དང་ཆ་གཙུན་གྱི་དབང་
 གིས་དུར་བཅོན་པ་ཁ་གས་ཀྱིས་དམ་པ་གང་ལ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་སྒྲོ་སྐྱར་ཡང་མང་པོ་ཞིག་བཏབ་
 ཡོད་ལ། དེའི་རྒྱུན་པས་བཅོན་གྲོལ་ཐོབ་མ་ཐག་དེ་ནི་ངའི་ཉེས་པ་དག་སོང་བ་ཡིན་ནམ་ཅེས་བཅོན་
 ཁང་ཏུ་བསམ་བཞིན་བཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ངང་ལ་སྐྱ་ཆེའི་མཛད་པ་བསྐྱས་སོ། དུག་ཅུ་རེ་གཉིས་
 ལོར་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བོད་མི་དམངས་ལ་སྐྱུག་བསྐུལ་ཡོང་གི་ཡོད་ཚུལ། བོད་ཀྱི་ཆོས་
 ལུགས་མེད་པར་བྱས་ཚུལ། ཆོས་བྲིམས་དང་འདུལ་བྲིམས་ཆང་མ་ཉམས་བཅུག་ཚུལ་སོགས་ཕྱི་རྒྱལ་
 ལ་བསྒྲགས་པ་ན། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་རྩོན་མ་བཅོ་བའི་ཕྱིར་དུ་མའོ་ཀུའུ་ཤི་ཡིས་
 རོ་སྤྱིས་དགེ་བཞེས་ལ་ཁྱོད་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སོང་ནས་ཀྱང་གོ་ན་ཆོས་ལུགས་ཡོད། ཁོ་ཆོས་ལུགས་པ་ཡིན།
 སངས་རྒྱུས་བཞུན་པ་ད་དུང་ཡོད་ཅེས་བསྒྲགས་དང་། ངས་ཁྱོད་ཀྱི་འདུན་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་འང་བསྐྱབ་

ཆོག་གིས་ཁས་ལེན་བྱས་པ་རེད། རྡོ་སྤྲིས་དགེ་བཤེས་ཚང་གིས་མའོ་ལ་འོ་ན་ཁྱིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བཞུགས་པ་ཡང་བསྐྱར་འདུགས་ཏུ་འདུག་རྒྱུ་ཡིན་ནམ་འདུག་ན་ང་སོང་ནས་ལབ་ཆོག་ཟེར་བར། མའོ་
ཡིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུགས་པ་སྤྱིར་འདུགས་ཏུ་འདུག་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ཁས་ཁྲུངས། དེ་ནས་རྡོ་སྤྲིས་དགེ་
བཤེས་ཀྱི་བསམ་པར་ཡང་ད་ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱི་ལྟུང་
ཕེབས་འདུག པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཡང་སྐུ་འཆོས་གཞིས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུགས་པའི་དོན་
དུ་བཞུགས་འདུག སངས་རྒྱས་བཞུགས་པའི་དོན་ངེད་ཅག་གི་ལག་པ་ལ་བབ་འདུག སངས་རྒྱས་བཞུགས་
པའི་སྒོ་སྤྲོས་ན། ཞི་དག་གང་གི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་ཞིག་བྱེད་ན་འགྲིག དེ་འདྲ་ཡིན་ན་ཆོག་གི་སྒྲུལ་པ་
རེད། རྡོ་སྤྲིས་དགེ་བཤེས་ལ་གཟན་ཤམ་གོན་བརུག འཇམ་སྒྲིང་གི་ཆོགས་ཆེན་ཉེང་ལ་སོང་ནས་
ཀྱང་གོ་ན་ཆོས་ལུགས་ཡོད་ཅེས་བཤད། ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞལ་ངོ་ཆང་མ་རྩུན་དུ་བཟོར་
བརུག་པ་རེད། དེ་ནས་སྤྱིར་ཕེབས་རྗེས། རྒྱ་མིའི་ཆོགས་པར་ཉེང་ལ་འཁྱེད་པ་རེད། རྡོ་སྤྲིས་དགེ་བཤེས་
དང་ཞབས་བྱུང་དཀར་པོ། ཨ་ལགས་ཞབས་བྱུང་། ལྷ་བྱང་གི་དགེ་བཤེས་ཞིག་གི་མཆན་མ་དུན། དེ་
ཆོ་ཁ་ཤས་ཀྱི་རེ་འདོད་ལྟར་ཆོས་སྒོ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཀོད་པར་དེ་དུས་ཀྱི་མི་ཆང་མས་དེའི་རྒྱ་མཆན་
མ་གོ། དོན་ངོ་མ་མི་འགའ་ཤས་ཞིག་གི་རེ་འདོད་ལྟར་མ་གཏོགས་ལྟུང་ཡོངས་ཀྱི་རེ་འདོད་ལྟར་
ཆོས་སྒོ་མ་སྤྲོས། དེ་ལྟར་མའོ་ཀུན་གྱིས་ཁས་ཁྲུངས་པ་ལྟར་རེ་འདོད་ཅམ་ཞིག་སྒྲིང་བ་རེད། དེ་ནས་
ལོ་གཉིས་གསུམ་ཙམ་འགོར་རྗེས་ཆོས་ཡང་བསྐྱར་བསྐྱབས། རྟེན་འགངས་ཆེན་སོགས་མང་ཆོགས་
ཀྱིས་ཕུལ་ཡོད་པ་ཆང་མ་ཡང་བསྐྱར་ཁྲ་བརུ་ང་བརུད་ཐེངས་གཉིས་པ་ཐོན་ནས་གཏོར་བརྒྱགས་བཏང་
པ་རེད། དེ་ནས་རྡོ་སྤྲིས་དགེ་བཤེས་ཆང་ལ་ཡང་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱེད་བརུག་པ་རེད། དེ་ནས་རྡོ་སྤྲིས་དགེ་
བཤེས་ཀྱིས་མའོ་ཀུན་གྱི་ཤི་ལ་བྱུག་དགོས་ཀྱི་སྒྲན་ཞུ་ཡི་གེ་བསྐྱར་རྗེས། མའོ་ཀུན་གྱིས་བྱུག་བརུག་པ་
རེད། གད་པོ་ཁྱིད་རྒྱལ་བོ་གསུངས་པ་ལན་གཅིག་ཡིན་པས་ངས་ཁྱིད་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་པ་ཡིན། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བཞུགས་པ་དང་ཁྱིད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་གདོང་བརྗེས་སོང་པ་ཡིན། ཁྱིད་ཆོ་མ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་བོ་མ་
རེད། སུའུ་ ཞེས་མའོ་ཀུན་གྱི་ཤིའི་ངོར་མཆིལ་མ་བཏབ་པ་རེད། དེ་ནས་རྡོ་སྤྲིས་དགེ་བཤེས་ཆང་
བཙོན་ཁང་ནང་བཀག་ཏེ་བཙོན་ཁང་ནང་ལ་ཆོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ཟས་གང་ཡང་མ་བྱིན་པར་མུ་གེར་གེར་

བཅུག་པ་རེད། དགེ་བཤེས་ཚང་ལ་ཡང་དེ་འདྲ་བྱས་པ་རེད། དེ་ལྟར་མགོ་བསྐྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་འདྲ་
བྱེད་བཅུག་པ་རེད། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱིན་པས་གང་དང་གང་གསུངས་པ་ཚང་མ་མི་བདེན་པ་གཅིག་
ཀྱང་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་དམར་གྱིས་སྤྱི་རྒྱལ་བ་ལ་ཡང་གཡོ་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེ་འདྲའི་ལས་ཀྱི་བྱས་
པ་རེད། རྒྱ་མེད་ལ་ཡང་གཡོ་ཐབས་མ་གཏོགས་གཞན་པ་བྱ་བ་གང་ལས་ཀྱང་གཡོ་ཐབས་མ་འདྲེས་པའི་
བྱ་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་རེད། ཏང་ནང་དང་སྤྱི་ཚོགས་གང་ཡིན་ནའང་ཁོའི་འགྲོ་བྱེད་ཀྱིས་དེ་འདྲ་ཞིག་
རེད། དགོན་པར་མཆོན་ན་ཡང་དགོན་པའི་རྩ་རྟེན་ཆོས་གསུམ་གྱི་རྟེན་འགངས་ཆེན་ཆང་མ་མེད་པར་
བཟོས་ནས། དགོན་པའི་བྱ་བ་ཐོས་བསམ་གྱི་ལས་གཞི་གཙོ་བྱས་ཆང་མ་ཉམས་ཆར་བ་རེད། ཆོས་
དང་རིག་གཞུང་ཆང་མ་མེད་པར་བཟོས་པ་རེད། ཁྲོད་ན་ཡོད་པའི་གྲ་བ་ཆང་མ་ཁྲོད་ན་གནས་ན་ཡང་།
གྲ་བའི་ཁྲོད་སྤོང་ནས་ཁྲོད་གྲ་བའི་ལས་བྱས་པ་རེད། ཁྲོད་ཅིའི་སྤྱིར་བྱིམས་ལ་གནས་པ་ཡིན། ཁྲོད་
ངེས་པར་དུ་འདུལ་བྱིམས་འདོར་དགོས་ཞེས། གྲ་བ་པ་ལ་ཆེ་བ་བཙན་དབང་གི་སྒོ་ནས་སྒྲིམ་བྱིམས་
ཉམས་སུ་བཅུག དེ་ལྟར་གྲ་བ་སྤྱི་བྱིངས་ཀྱང་དབྱུག་པས་སྤྲོད་མ་གཏོར་བ་ལྟར་གང་སར་སྤྱུགས་པས་
ཆ་མ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟན་པའི་མངོས་རྒྱ་དུ་འགྲོ་བ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་མི་འདོད་བཞིན་
དུ་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བྲལ་དགོས་བྱུང་། ཁོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་གྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་
བཙན་དབང་དང་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་སྤྱོད་སར་བབས་བཅུག་ལ། འདིར་ཡང་དཔེར་མཆོན་ལྟ་བུ་ཞིག་བཀོད་
ན། བ་ཡན་ན་ཨ་ཁུ་གནམ་མཁོ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་སྒྲོན་ཆད་ཨ་མཆོད་བྱེད་ཡུལ་གྱི་བྱིམ་ཆང་
ཞིག་དུ་དདུལ་སྒོར་བདུན་ཅུ་ཙམ་སྤྲད་དེ་ཁོང་ལ་དམ་ཆོག་མེད་ཟེར་བཅུག་ཏེ་དམ་ཆོག་མེད་པའི་གས་
སུ་སྒོད་ཁུལ་བྱས། བྱིས་སུ་ཆེ་བ་གཉིས་རིང་བྱིམ་ཆང་དུ་བསྐྱད་ནས་ཁོ་མག་པར་བསྐྱད་ཀྱང་འཆམ་
པོ་འགྲིག་པོ་ཡོང་གི་མི་འདུག་ཟེར་ནས་སྤྱིར་ལོག དེས་ཚུལ་བྱིམས་གཙང་མ་ཞིག་བསྐྱང་བྱུང་བ་བྱུང་
བ་རེད། ཡང་ཨ་ཁུ་རི་བོང་ཟེར་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ན་བས་མི་གོ་བའི་སྐབས་ཀྱིས་ཁོས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་
དང་མི་ཆངས་སྤྱོད་ཀྱིས་གོས་དགོས་ན་ད་བར་གྲ་བ་བྱས་ནས་བྱིམས་སྤྱང་བས་ཅི་བྱེད་ཅེས་བཤད། ཁོ་
མི་རྒྱ་བོ་ན་བས་མི་གོ་བ་མི་རུང་ཟད་མདོག་ཉིས་པོ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། ཁོས་མི་ཆངས་སྤྱོད་བྱེད་
དགོས་ན། དུ་མོ་གཞིན་རྒྱ་མ་མངོས་མ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་དང་མཉམ་དུ་ཉལ་རྒྱ་བྱུང་ན་ཁོས་མི་ཆངས་

སྤྱད། དེ་མ་གཏོགས་མི་ཚངས་མི་སྤྱད་ཅེས་བཤད་པར་ལས་བྱེད་པ་དེ་ཚོར་བཤད་རྒྱ་མ་རྟེན་པས་གྲ་
བ་དེས་བྲིམས་སྤྱད་བྱུང་པ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ལྟར་སྡེ་བ་སོ་སོ་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བརྟན་པ་འདི་ལྟར་བཅན་དབང་གི་སྒོ་ནས་བསྐྱབས་སོང་བ་རྒྱ་མཚན་དེ་འདྲ་རེད། དེ་ལྟར་འདོར་བར་
འདྲེན་གོང་འདོ་བ་དེ་མཚན་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྫོང་དཔོན་པོ་དེ་མི་ཚོས་ལུགས་ལ་དད་མཁན་ཞིག་
གིས་སྤྱོད་ནས་མཚན་རྟེན་གཅིག་ལུས་ཡོད། དེ་ཡང་ཉི་ཟླ་དང་ཚེས་འཁོར་བཞིག་ཡོད་པ་རེད། གད་
པོ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་རེད་ཟེར་ན། ཁོས་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་མཚན་རྟེན་འདི་བཞིག་རྒྱ་མིན། མ་འོངས་
པ་ན་གྲུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། གྲུང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ལྟར་ན་ཚང་མ་ཇ་
ཁང་གཅིག་དང་ཟངས་པ་གཅིག་གི་ནང་ནས་ཟ་དགོས་ཀྱི་འདུག དེར་ཐབ་ཀ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལས་དགོས་
རྒྱ་རེད། ངས་མཚན་རྟེན་འདི་འདྲི་གྲོ་མོག་གིས་ཐབ་ཀ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱ་ཡིན། དེ་འདྲི་རྒྱ་གྲིས་འདི་
བཞིག་ན་མི་འགྲིག་ཟེར་བས་མཚན་རྟེན་དེ་བཞིག་མ་དགོས་པ་རེད། དེ་ལྟ་བུ་མ་གཏོགས་ས་སྤྱོགས་
འདིར་མཚན་ན་སྤྱོ་གསུང་བྱགས་གཙོས་དགོན་པ་ཚང་མ་མེད་པར་བཟོས། ཐང་ན་ཡོད་པའི་མཚན་
རྟེན་ཡིན་ན་ཚོགས་གི་ ལྟ་ཁང་། མགོན་ཁང་ཡིན་ན་ཚོགས་གི་ རང་གི་གཞི་བདག་ཁང་ཡིན་ན་ཚོགས་ ཐ་
ན་ལ་བཙུ་ཚུན་ཆད་སོགས་ཀྱང་ཚང་མ་བཞིག་སོང་བ་རེད། གཞན་ཡང་ཕྱི་ག་མཁར་རྟེན་བེད་ཚོ་ཡང་
བཞག་མི་ཚོགས་ཅེས་དང་། འདི་ལོ་མང་པོ་འགོར་བས་ལུད་རྫས་ལ་བཀོལ་ན་པམ་ཐོགས་ཆེ་ཞེས་བཤད་
ནས་མཁར་ཚང་མ་ཡང་བཞིག་པ་རེད། དེ་ཚོ་བཞིག་དགོས་ཅེས་བཤད། དུག་ཅུ་ཐམ་པ་ལོར་ཐོན་
དུས་མི་རེར་ཉིན་གཅིག་ལ་སྤེ་སྤང་གསུམ་རེ་ཡོད་པ་རེད། སྤང་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་སྤེ་སྤེར་མཁན་གྱིས་
ཅུང་ཟད་བརྟུས། དེ་ནས་སྤེ་ལ་འདྲེན་བྱེད་མཁན་གྱི་ཤིང་རྟ་བས་ཅུང་ཟད་བརྟུས། སྤེར་ཡོང་ན་ཕྱིས་
གཉེར་བ་དང་ཇ་མས་ཅུང་ཟད་བརྟུས་ནས་མི་དམངས་ལ་སྤེ་སྤང་གཉིས་རེ་མ་གཏོགས་ཟ་རྒྱ་མེད་པ་རེད།
དེ་སྤེ་དྲངས་ཤིག་བསྐྱོལ་ན་དེའི་འབག་ཆད་ནི་འོ་ཇ་དཀར་པོའི་འབག་ཆད་ཡང་ཡོད་མིན་ཞིག་རེད། ལོ་
བཞིའི་རིང་དཀར་པོ་ལ་དེ་ལྟར་བྱུང་བཅུག་པ་རེད། པོད་མི་ཚང་མ་དཀར་པོ་ལ་གྱིས་གྲོངས་པ་རེད། སྤེ་
དྲངས་ནང་སྤེ་ལོག་ལོག་སྤེན་ཆུང་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཡོད་ན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྤོས་ནས་འོ་ཁྱོད་བསོད་
ནམས་ཆེན་པོ་འདུག ཁྱོད་ཀྱི་ལག་པར་དེ་རིང་སྤེ་ལོག་ཁ་ཤས་རེག་འདུག་ཅེས་བཤད་རྒྱ་རེད། བ་

མ་ཚོས་རང་གི་བྱ་སྤྱུག་ལྟོ་ལེན་པར་བཏང་ན་བྱ་སྤྱུག་ཚོས་ལྟོགས་ནས་མ་བཟོད་པར་ཕ་མས་བས་སྐལ་
ཡང་ལམ་ཁ་ནས་འཐུང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་བྱ་སྤྱུག་དང་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱང་མ་
མཐུན་པར་བྱིམ་ཆང་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་རང་སར་བསྐྱད་ནས་རང་གི་སྐལ་རང་ཉིད་སོང་ནས་འཐུང་གི་
ཡོད་པ་རེད། དེ་དུས་ཆང་མའི་ལག་པར་དབྱུག་པ་འབྱེར་ནས་ཁྲིག་ཁྲིག་ཅེས་འགྲོ་རྒྱུ་ལས་ཐང་ལ་རྒྱགས་
ནས་འགྲོ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་མེད། ས་ནིང་ཆང་མར་ཡེ་གོ་དང་ལྷུ་མ་བྱས་བཀའ་ནས་ལོ་དུག་དང་བདུན་
ལ་ནིང་འདེབས་མ་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད། གྲུང་ཁན་ཏང་གི་ནང་དུ་འང་ལིའུ་ཉི་ཆིའུས་རྩུང་ཡག་པོ་བྱས་
པ་རེད། ཁོས་ཉ་ཀྱང་གོ་བཅེར་བའི་དེས་སྤྱོད་གས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བཞུ་སྒོར་ལ་སོང་ནས་མི་འཆི་གི་
ཡོད་པ་དེ་ཚོ་མཐོང་རྗེས། ཡུལ་འབངས་མེད་ན་རྒྱལ་པོ་བྱས་ནས་ཀྱང་ཕན་ཐོགས་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡུལ་
བདག་ཆང་མ་ཆར་འདུག་ཅེས་མའོ་ལ་བཤད་པས་མའོ་ཡིས་ཆར་གྱི་འདུག་གམ། འདུག་ཅེས་བཅེར་ནས།
དེ་འདྲིའི་ཐབས་བཀོད་ཀྱི་སྲིད་རྒྱས་ཞེས། ད་ཐབས་བཀོད་ལོ་ཡོད་དམ་བཅེར་ན། ཐབས་བཀོད་ཅིག་ཡོད་
པ་རེད། བྱིམ་ཆང་གཅིག་ལ་ར་མ་གཅིག་རེ་དང་། བྱ་པོ་གཅིག་རེ། ཞིང་ཉ་ཞིང་ས་རྩུང་ཅ་མ་རེ་དེ་ལྟར་
གཉིས་རེ་སྤྲོད་རྒྱུ་བཅས། ལིའུ་ཉི་ཆིའུ་ནས་དེ་འདྲ་ཞིག་བཟོས་པ་རེད། དེ་ནས་ཡང་མི་མང་གི་ཁ་
གསོ་ཐབས་རྩུང་བཅུ་དེ་ལེགས་སུ་བྱིན། འཆི་ལ་ཉེ་བ་དེ་ཚོ་ཡང་སྦྲར་སོས་པ་རེད། དེ་མ་གཏོགས་
ཆང་མ་གེ་ནས་འཛིག་ཏེ་ན་བྱི་མ་འགྲོ་དགོས་པའི་གནས་ལ་སྦྲེབས་ཡོད་པ་རེད། སུའུ་ལེན་ནས་ལོ་སུམ་
རུ་ཐམ་པ་ཡན་ཆད་ཆང་མ་སེ་ཏ་ལེན་གྱིས་བསད་པ་དང་མའོ་ཀྱའུ་གིས་དེའི་ཆབས་ལ་མུ་གེས་གསོད་
ཅེས་ཁོའི་དམིགས་ཡུལ་དེ་རེད། མུ་གེས་བསད་ན་ཁོའི་བྱ་བ་འགྲུབ་སོང་བ་རེད། ཆེ་ཆུང་ཆང་མ་
མུ་གེས་བསད། ང་བརྒྱད་ཚུན་ཆད་ནས་དཔེར་བཞག་ན་བྱད་མེད་ཅིག་ལ་བྱིས་པ་སྦྱེ་མཁན་གཅིག་ཀྱང་
མེད་པ་རེད། ད་སྐབས་ཡིན་ན་ཡང་སྤྱོད་གས་ཡོངས་ལ་སྦྲོབ་གྲར་འགྲོ་བའི་སྦྲོབ་རིམ་ཕོན་ཆེན་པོ་བཀོས་
པས་སྦྲོབ་རིམ་གྱི་མཚམས་གིག་ན་སྦྲོབ་མའི་རྒྱན་ཆད་ནས་བསྐྱད་ཡོད། བྱ་སྤྱུག་ནང་ཁུལ་ཡིན་ན་
ཡང་སྤྱུག་བསྐྱལ་དེ་འདྲ་ཡོང་མཁན་མང་པོ་ཡོད། ཚོགས་འདུ་ཞིག་འཚོགས་ན་ཡང་ཀྱང་གོ་ན་མི་དུང་
ཕུར་འདི་འདྲ་ཞིག་འདུག མི་གཅིག་གིས་འབར་ཁྱན་གཅིག་གོན་ཆུང་བྱས་ན་འབར་ཁྱན་འདི་འདྲ་
ཞིག་གོན་ཆུང་བྱས་པ་རེད་ཅེས་གོན་ཆུང་བྱེད་སྤངས་ཁོ་ན་བཤད་ནས་ཆང་མའི་ཁ་སྐྱམ་ནས་ཡོད་པ་

ཅེད། དཔེར་བཞག་ན་སྡེ་བ་ཞིག་ལ་ཁུ་ལང་གི་རྩུབ་མ་དེ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་སྤྱད་ཀྱང་ཅིས་གཉེར་བས་
ཁོ་ལ་དགོས་ཟེར་བ་དང་། ར་མས་ཁོ་ལ་དགོས་ཟེར། ཏོས་ཀྱང་གིས་ཁོ་ལ་དགོས་ཅེས་སྡེ་བ་གཅིག་
གི་ནང་རྒྱུ་རྒྱུ་གཅིག་ལ་ཡང་ཅོད་པ་བྱས་ནས་འདུག་ཏུ་ཅེད། རྩུ་པོའི་འགོ་སྤངས་དེ་འདྲ་ཅེད།
ལེའུ་ཉོ་ཆེའུ་ལྟ་བུ་རེ་བྱུང་གིས་མ་གཏོགས་མི་མང་གིས་སྤྱད་བསྐྱེད་མཉམ་པ་ཞིན་པ་ནང་ཁུ་ལ་ནས་བཤད་
བྱུང་གི་མེད། ལེའུ་ཉོ་ཆེའུ་མ་བཟོད་པར་མཉམ་ཀྱང་ཉེ་ཁྱེད་ལྟ་བུའི་འདི་འདྲ་འདྲའི་བྱ་བ་ལས་ན། ང་
ཆོ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱོད་ཆད་ཡིན་ན་ཡུལ་སྤྱང་གི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཞེ་བྱུང་བས་མ་ནས་རྩུ་ལ་ས་ལེན་པར་ཡོང་
པ་ཅེད། དེ་འདྲ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ཏུ་མ་ཅེད། ཁྱོད་ཀྱི་སྒོ་བོ་དེ་འདིར་ང་གཏན་ནས་མི་འཐད་གི་
ཟེར་བར་ལེའུ་ཉོ་ཆེའུ་ཁོ་རང་ཡང་བཅོན་ལ་བཅུག་ནས་མཐར་གོ་བའི་སྐྱེ་རགས་གཟན་དུ་བཅུག་པ་
བྱུང་སྟེ་སྒོ་བཀག་ནས་གི་བ་ཅེད། མཉམ་ཀྱང་ཉེ་ཁྱེད་ལྟ་བུའི་འབྲིས་ལ་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་དྲག་
གས་ཆང་མ་མ་བསད་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ཆང་མར་ཡོད་ཆེས་མེད་པ་བཟོས་པ་དེས་ཁོང་གི་རྗེས་འབྲངས་
པ་ཆང་མ་ལའང་བསྐྱབས་ནས་དེ་ཆང་མ་ཡང་ཡོད་ཆེས་མི་རུང་བ་ཞིག་ཆགས། དེ་ཆོ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་
ས་ཞིག་མིན། ནམ་ཡང་རང་གི་གོགས་ལ་ཡང་མི་བྱམས་ཏེ་འཆམས་འདིར་མང་བོ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་གོང་
དུ་བཤད་བཅུན་པ་བསྐྱར་སྒྲིལ་ཙམ་ཡིན་པས་བཀོད་མེད་དེ་རྟོ་སྤྱིས་དགེ་བཤེས་ཆང་ཡིན་ན་ཡང་མཁས་
པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་ཁོང་ཡང་ཀྱང་དབྱང་དུ་བཞག་ རྟོ་
སྤྱིས་དགེ་བཤེས་ཆང་གིས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་འགོ་སྤྱོད་ཀྱིས་དང་གཡོ་བྱུ། ཁོང་ཆོའི་ནང་གི་ངན་མཆང་
དེ་མཐོང་ནས་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་ལས་ཁུངས་འདི་དྲག་སྤྱུ་ལ་གྱི་ཆང་ལྟ་བུ་ཅེད། གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་སྤྱི་
དུས་འདི་ཀོ་རྒྱུན་པའི་ལྷ་ལྟ་བུ་ཅེད། གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་སྤྱི་དུས་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱངས་བྱེད་པ་དེ། ཀྱང་དབྱང་
རྩུ་ལྟས་གཞུང་དེ་ནས་བསྐྱབས་ན་རྩུ་སྤྱི་དུས་པ་ལྟ་བུ་ཅེད། ཁྱོང་གསེབ་ཁྱོང་སྡེ་ལ་སོང་ན་བོང་བྱས་
དུ་སྤྱད་འབྲེན་པ་ལྟ་བུ་ཅེད་ཞེས་བཤད་པར་ངོ་མཉམ་པ་དེ་ན་དོན་འདུག་ རྩུ་དམར་གྱི་ཁ་སྤྱོད་ས་སམ་འགོ་
སྤྱོད་ཀྱིས་ཆང་མ་མཁས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོག་དེའི་ནང་འདུས་ཡོད་པ་ཅེད། ང་བརྒྱད་ལོར་རྩུ་པོ་དགོན་ཆེན་
ལ་མཆོན་ན་ཡང་། རྩུ་པོ་དགོན་ཆེན་ལ་སྤྱོད་ཆེན་དམ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྩུ་པོ་མཆོ་དང་
རེབ་གོང་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆང་ནམ་པ་གཉིས་སོགས་ཅེད། རེབ་གོང་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆང་ཡིན་ན་ཡང་། ང་བརྒྱད་

ལོར་བཙོན་ལ་བརྟུག་ནས་ཟླ་ལིང་གི་བཙོན་ཁང་ནང་ཆེས་གདུག་རྩ་བ་འོག་གྲོངས་བརྟུག་པ་རེད། དེ་ཕྱི་
ས་ཨ་ཁུ་ཁྲོ་གྲོས་ཆང་སོགས་གནམ་གྲིས་ས་བཀའ་པ་ལྟ་བུའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་
སྡོན་ལ་དགེ་ཆེན་གྱི་མིང་བཏགས། དེའི་རྗེས་བཙོན་ཁང་དུ་བརྟུག་སྟེ་ཆང་མ་མེད་པར་བཟོས། སྐྱེ་
ཕྱོགས་ཆང་གཙོས་བྲག་དཀར་སྟེལ་རྫོང་ལ་ཡང་ཨ་ལགས་ཁ་རྒྱ་ཆང་གཙོ་བྱས་ནས་སྒྲ་མ་དགེ་བཤེས་
ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་དུས་གཅིག་དུ་དམག་གིས་མེ་མདས་ངར་ལ་གྲོངས། ཨ་ལགས་ཁ་རྒྱ་ཡིན་ན་མེ་མདས་
ཅི་ཙམ་བརྟུག་ཀྱང་སྒྲགས་མ་ཁེལ། ཁོང་ཆང་གི་རུམ་ན་མདེའུ་སྤྱང་ཞིག་ཡོད་པ་ཤེས་ནས་ཁོང་ཆང་
གི་མགོར་ལྷམ་མཐིལ་གྲིས་བརྟུག། མགོར་ལྷམ་བཞག་ནས་མཐར་མེ་མདའ་བརྟུག་ནས་གྲོངས་སུ་བརྟུག་
བྲག་དཀར་སྟེའུ་རྫོང་གི་རི་བོའི་པ་ཆང་མ་རི་མགོར་འགྲོར་བརྟུག་ནས་དབ་ཆ་རྒྱག་བཞིན་མེ་མདས་དེད།
བྲག་དཀར་སྟེའུ་རྫོང་དགོན་པར་མེ་སྐྱོགས་བརྟུག་ནས་གཏོར་བ་རེད། ང་བརྟུད་ལོར་གཏོར་བའི་དགོན་
པ་དེ་འདྲ་ཡོད། གཞན་འབྲོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་རྒྱལ་བོ་ཡིན་ཞེས་འབྲོར་མེད་ཆོ་ཡར་འུར་སྒྲངས་བརྟུག་
མེ་སྐྱེན་པོ་རྟོལ་རྒྱགས་པ་མང་པོ་ཞིག་འུར་ལངས་བརྟུག་ཏེ་དགོན་པ་གྲུ་ཆང་ཆང་མ་མེད་པར་བཟོས།
དེ་རི་ལྟར་བྱེད་བརྟུག་པ་རེད་ཟེར་ན། བྱེད་རང་ཆོ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ལ་སྒོ་དཀར་བྱེད་མིན་ལྟ་རྒྱ་ཡིན།
སྒོ་འཁེལ་ན་ཡར་གོ་ས་ཆེན་པོ་སྟོན་རྒྱ་དང་། གནང་སྐྱེན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་། དཔེར་
བཞག་ན་དེར་ཆོགས་འདྲུ་འདྲུ་འཆོགས་དུས་ཀྱང་། སར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཤིག་བཤད་ན་གྲུ་ཡངས་ཡིན།
ལམ་སང་བཙོན་གྲོལ་གཏོང་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་དང་། བྱོད་ཀྱིས་མི་བཤད་ན་བྱོད་ཀྱི་ས་འཛིན་བཟུང་བྱ་རྒྱ་
མ་ཟད། བྲུ་ཡང་འཛིན་བཟུང་བྱ་རྒྱ་ཡིན། བྱོད་ཀྱི་ཆ་བོ་ཆ་མོ་ཆང་མ་ན་སྐྱོན་ཆ་དང་ནག་ཉེས་ཡིན་
ཞེས་དང་། སྤྱིར་བཏང་སྐྱོན་ཆ་ཅན་གྱི་ཁྱིམ་ཆང་ཡིན་ཞེས་པར་ཆང་མ་སྐྱག་ནས་བྱས་རང་གི་ས་ལ་འོ་
ཆོལ་བྱས། སས་རང་གི་བྲུ་ལ་འོ་ཆོལ་བྱས། དགེ་ཆེན་གྲིས་དགེ་ཕྱག་ལ་འོ་ཆོལ་བྱས། དགེ་ཕྱག་
གིས་དགེ་ཆེན་ལ་འོ་ཆོལ་བྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་འདི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བྱང་མ་སྤྱོད་བཞིག་གི་རི་མོ་བཀོད།
བཤད་ན་གྲུ་ཡངས་དང་མ་བཤད་ན་དྲག་གཞོན་ཡིན། དེ་གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་སྟོན་རྒྱས་ཡིན། གྲུང་ཁྲན་
ཏང་གི་རྩ་བྱིས་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་ཞེས། རྩ་བྱིས་པ་དེའི་སྟེང་ནས་ཆང་མ་ཆོངས་བརྟུག་པ་རེད། ཆོས་ལུགས་
སྟེང་ནས་བཤད་ན་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་མདོར་ཙམ་བཤད་ན་དེ་འདྲ་རེད། དེ་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་ཆོ་སྲོག་

གི་ཕྱོགས་ནས་གནོད་སྐྱེལ་སྤངས་ཇི་འདྲ་རེ་དཔེ་རྒྱུ་། ཆང་མ་སྡེ་བ་གཅིག་གི་ནང་ནས་ཡིན་ཀྱང་སྡེ་
བ་ལ་མགོ་ནས་མི་ཤིན་མ་མགོ་ནས་མི་ཤེས་པ། མ་འགོ་ནས་མི་ཤིན་ལ་མགོ་ནས་མི་ཤེས་པ། ཤི་
སྤང་ན་ཤི་སྤང་བ་གསང་། དཀའ་ངལ་གྱིས་བསྐྱུ་མས་བཅུག་པས་ཉིན་བཅུ་བདུན་བཅོ་བརྒྱད་རིང་ལ་
གསང་ནས་བཀའ་བཞག་ཡོད་པ་རེད། སྤེ་སྤང་དོ་ཡིས་ཆང་མས་རང་རང་གི་སྟོག་འཛོམས་བྱུང་བར་
ཕལ་ཆེ་བ་ཤི། གྱིས་པ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཆོར་མཆོན་ན་ཡང་། ཏུར་བྲོད་ཡོད་སར་སྤང་ནས་རོ་ཡི་ཐོག་ནས་
བཏོག་རྒྱུ་ཡོད་ན་བཏོག་ནས་ཡུལ་ལའང་མི་སྡེ་བས་པར་དགོང་མོ་ཡང་ཏུར་བྲོད་ནས་ལུས། ཉིན་ཁ་
གསར་རིང་ལ་ཏུར་བྲོད་ཏུ་ལུས་ནས་ཕ་མ་ཆོས་འཆོལ་ཏུ་སྤང་ན་ཏུར་བྲོད་ཀྱི་རོའི་སྤང་ནས་ག་བཏོག་ནས་
བརྒྱད་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་རེད། མྱེང་རྒྱ་སྡེ་བའི་གྱིས་པ་ཞིག་ལ་མཆོན་ན་ཡང་། ནམ་
རྒྱུན་གྱིས་པ་བྲིམ་ན་མེད་ཏུས་འཆོལ་ཏུ་སྤང་ན་ཏུར་བྲོད་ཏུ་ཡོད་པ་རེད། རྟོགས་ནས་མ་བཟོད་པས་
གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་རེད། སྤྱི་ཆང་སྡེ་བའི་རྒྱུ་ཤི་ཞིག་གིས་ཁལ་མ་གཉིས་དེད་ནས་ཞིང་ཁར་
ལོག་བརྒྱབ་ཏུ་ཕྱིན་པར་རྟོགས་ནས་མ་བཟོད་པར་མཛོའི་ཁ་ནང་གི་སྡེ་ཤ་ཆོན་པ་གྱིས་བཅད་ནས་ཐོས་
པ་རེད། ཡང་སྡེ་བ་ལ་ལ་ནས་ཕ་ཤི་རྗེས་ནང་མི་ཆོས་རྟོགས་ནས་མ་བཟོད་པར་ཕའི་ག་བཅོས་ནས་ཐོས་
པ་རེད། དེ་ཏུས་མི་ཆང་མས་སྟོན་ལམ་རྒྱག་ས་གཅིག་ཤུ་ནི་རྩ་མ་པ་དཀར་པོ་ཞིག་ཐོས་ནས་ཤི་སྤང་
ན་ཅི་བྱས་ན་ཅི་བྱས་ཞེས་སྟོན་ལམ་རྒྱག་གིན་ཡོད། སྟོན་ལམ་རྒྱག་སྤངས་དེ་འདྲ་ཞིག་རེད། སྡེ་བ་
ལ་ལར་གྲོའི་རྩ་ཡོད་ན། སྡེ་བ་དེར་དཀའ་ངལ་མི་འདུག་གྲོའི་རྩ་བཟའ་རྒྱུ་འདུག་དེ་ཆོ་སྦྱིད་ཨང་ཞེས་
བཤད་རྒྱུ་ཡོད། དེ་ནས་སྟོན་ཆད་ཀྱི་སྟོ་ཁྲག་དང་། རྩག་པ་རྟོགས་པ་པགས་འཆག་དྲིང་བ་ཆང་
མ་གདུས་ནས་བཟའ། འབྲང་བ་རྟོག་ཐག་དེ་ཡོད་ན་གདུས་ནས་བཟའ་ཞིན་ཡོད་རེད། དེ་ནས་མཆོ་སྟོན་
ལ་གསེར་མང་པོ་ཡོད་ཅིས་རྒྱ་མིའི་ཡུལ་མི་མང་པོ་འདིར་བྲོད་ཡོང་ནས་རྒྱ་མི་མང་པོ་ཡོང་ཏུས་རྒྱ་མིས་
བཟའ་རྒྱུ་མ་རྟོན་པར་ཕྱང་སྤོང་གི་ལོ་མ་འབྲས་ཏུས་ལོ་མ་ཆང་མ་བཏོག་སྟེ་ཐོས། ལོ་དེར་ཕྱང་སྤོང་
སྤོང་ལོ་མ་མཐོང་རྒྱ་མེད་པ་རེད། ལོ་མ་དེ་ཆོ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་གདུས་ནས་ཐོས་པ་རེད། ཆད་དེ་འདྲ་
ཞིག་ལ་སྡེ་བས་པ་རེད། ཏུས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཡང་ རྟོགས་རྩག་དེ་རྩགས་མ་གཏོགས་ཆང་མ་རྒྱུང་སྟེ་
འགམ་ནས་ཐོས་པ་རེད། ལྷ་རམ་བྱ་ཐེར་བ་དེ་རག་ན་དེ་འགྲིགས་པ་རེད། ཟ་མའི་རིགས་ཤིག་རག་

པར་བརྩི་གི་རེད། ཚང་མས་མྱ་ཐོས་ནས་མྱ་རྒྱ་མའི་ནང་འགགས་ཏེ་གི་སྤང་བ་མང་བོ་ཡོད་པ་རེད།
ད་སྐབས་ད་དྲུང་ཡང་ལོ་དྲུག་ཕྱི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་པའི་མི་ཚང་མ་སྐབས་དེར་བ་མ་ངན་པ་ཐོས་པས་
ད་སྐབས་ཐོ་ནད་དང་མཆིན་ནད་ཀྱིས་འཆི་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། བ་མ་ངན་པས་ཚང་མའི་མཆིན་པ་དང་
ཐོ་བ་འཕྲོ་བརྒྱུ་དྲུང་ཡོད། དེའི་སྐོར་མཐོང་མ་ཚོར་མཁུན་དང་མི་ཤེས་མཁུན་ཞིག་གིས་དེ་བདེན་
པ་རང་ཨེ་ཡིན་སྙམ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། གཤིན་རྗེའི་སྤྱོད་ཀྱིས་ན་ཡང་འདི་འདྲའི་སྤྱི་མས་ཡོད་ཀྱི་མ་
རེད། རྒྱ་མའི་སྤྱི་མས་དེ་འདྲའི་ཚོད་པོ་ཞིག་དང་ཤུགས་ཆེན་ཞིག་ཡིན། དེ་ཚོ་དྲུག་ཕྱི་ལོ་བཅུ་གཉིས་
རེ་བཞི་ལོའི་བར་ལོ་བཞིའི་རིང་ལ་རེད། དེ་ལྟར་ན་མི་བཟོད་པའི་མི་གཤེད་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཐུངས་པ་
རེད། དེ་དྲུས་ཞིང་ལའང་ལོ་ཉིད་མི་ཡོང་བས་མི་མང་བོ་དཀའ་ངལ་གྱིས་གི་སྤང་། ཚང་མའི་ལུས་
ཡུང་སྦྱོར་དགས་ནས་ཞིང་ལས་བྱེད་བྱུང་མཁུན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པ་རེད། རྗེ་བའི་ནང་ནས་ཕྱིས་གཉེར་
བ་དང་། ཇ་མ། ཏོས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་བཅས་མི་བཞི་མ་གཏོགས་ཞིང་ལས་ལས་བྱུང་མཁུན་གཅིག་
ཀྱང་མེད་པ་རེད། དེ་ནས་ལིའུ་ཕྱོ་ཆེད་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་ཟེར་བ་ཞིག་བཙུགས་ནས་
སྤྱི་མ་ཚང་རེ་ལ་ར་མ་གཅིག་ བྱ་བོ་གཅིག་ མི་རེ་ཞིང་ཡུན་དོ་བཅས་བྱིན་པས་མུ་གེའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་
ཐུང་བའི་ལས་ལས། ལོ་གཉིས་དང་གསུམ་ལ་དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་རེད། དེ་ནས་ཡང་ས་ཞིང་སྤྱོད་ལ་དབང་
བ་ཡིན་ཞེས། ས་ཞིང་སྤྱོད་སྤྱོད། ད་སྐབས་སྤྱོད་བཏང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་པ་ཞིག་ཡིན་ན། དེ་འདྲ་
ཞིག་ཡིན་ཀྱི་མ་རེད། དཔུལ་བོ་ཚོར་མུག་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱིན་འདུག ན་དྲུས་སྤྱོད་པས་མ་མཐའ་ལ་ཡང་
སྤྱོད་རིན་སྤྱོད་ཀྱིན་ཡོད་པ་རེད། འདི་ནས་མུག་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། སྤྱོད་རིན་སྤྱོད་ཀྱིན་ཡོད་ཅེས་
ཚུགས་ཀ་ཙམ་སྤྱོད་ཀྱིན་ཡོད་ན་ཡང་། དོན་དངོས་སུ་ཡན་ཐོགས་པ་ཞིག་ཙམ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད། རྒྱལ་
ཁབ་གཞན་པར་ལ་ད་མོ་འདྲ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དོན་ཐོག་ནས་སྤྱོད་ལ་ཙམ་གེ་ཙམ་གེ་ཞིག་ཐུང་
བའི་སྤྱོད་ཀྱང་སྤྱོད་ལ་ར་གོང་འཕེལ་ལ་འགོ་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་འཐེན་ཀྱི་མ་རེད། དཔུ་བྱུ་ལ་མཆོན་
ན་ཡང་ཕྱགས་ཏེ་ཞིག་རག་ན་ཕྱགས་ཏེ་ཡི་བྱུ་ལ་མ་ཁར་སྤང་ན་ལམ་བུ་ཞེས་བསྟུ་ཀྱི་རེད། ཞིང་
ལ་ཡང་རྒྱལ་བོའི་ཞིང་བྱུ་ལ། རྒྱ་བྱུ་ལ། ས་བྱུ་ལ་སོགས་དཔུ་བྱུ་ལ་མང་བོ་ཞིག་སྤྱངས་ནས་མི་དམངས་
ལ་བདེ་སྤྱོད་ཙམ་བ་ནས་ཡོང་མི་བྱུ་། རྗེ་ཆད་ལས་ཀ་ལས་དྲུས་ལས་ཀ་ལས་ཀྱི་ལས་ངལ་གསོ་རྒྱག་

ཕྱི་མང་པས་མ་ཁི་འདོན་ཕྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་ཆོས་འདོན་ཕྱི་གོ་སྒྲིག་པས་ཡོད། ད་སྒྲིག་པས་ཡིན་ན་རང་ཁ་རང་གིས་
མི་གསོས། ཉིན་མཆོན་གཉིས་ཀར་ཆང་མས་ལས་ཀ་ཏག་ཏག་ལས་ཀྱང་ཁ་སོས་པ་ཁག་པོ་རེད། དེའི་
ཞོར་དུ་དམ་པའི་ཆོས་རང་ལུགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་ནས་འགོ་གི་ཡོད་རེད། ཕྱི་ཡི་ངན་ཆ་ཆང་མ་བོད་ལ་
བསྐྱབ་པ་རེད། ཉིན་རེ་ནས་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་ལུགས་སྒྲོལ་བཟང་བོ་དང་བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཆང་
མ་བསྐྱགས་ནས་འགོ་གི་ཡོད། གཞན་བོད་ཡུལ་གྱི་གཏེར་ཁ་མང་པོ་ཡང་དམ་འཕྲོག་གི་སྒྲོ་ནས་ལེན་
གི་ཡོད། བོད་ཀྱི་ནགས་ཆལ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཕྱི་ནག་ལ་དངས་པ་རེད། བོད་ཀྱི་གཏེར་ཁ་མང་པོ་
ཆང་མ་ཕྱི་ནག་ལ་དངས་པ་རེད། བོད་ཀྱི་རི་ཆེན་པོ་ཆང་མའི་ཁོག་དུ་གསང་བའི་སྒྲོ་ནས་བཟོ་བྲ་དང་
དུས་རྒྱུས་བཟོས། བོད་ཡུལ་ལ་ལམ་ལས་བཞིན་པ་དེ་ཡང་སྤྱིར་བཏང་གི་ལམ་མ་ཡིན་པར་གཅིག་ནས་
གཏེར་ཁ་དང་དེ་འདྲ་སྤྱིར་འདྲེན་ཆེད་དང་། གཉིས་ནས་བོད་འདི་ཡར་ལངས་ན་དམག་འཁྲུག་ཕྱི་
བསམ་པ། བོད་ཡིན་ན་འདི་ལྟར་ཁ་འཆམ་ཆེ་ཡག་པོ་མི་འདུག་བསམ་ནས། སྒྲོ་ན་ཆད་རང་གི་ས་ཡིན་
ན། རྗེ་བ་གཅིག་ལ་མཆོན་ན། རྗེ་རེ་རེར་ས་ཡོད། རང་གི་དབྱར་ཁའི་རྩ་ས་དབྱར་ཁ། དགུན་ཁའི་
རྩ་ས་དགུན་ཁ། སྒྲོ་ན་ཁའི་རྩ་ས་སྒྲོ་ན་ཁར་བཀོལ། དེར་དུས་ཆོག་སེམས་མ་གཏོགས་སྒྲོད་ཀྱི་མེད། ད་
སྒྲིག་པས་དེ་དུམ་བུ་དུམ་བུར་བཅད། རྗེ་བ་རྗེ་བས་བཅད། ཟོག་ར་ལ་ལུགས་ར་བསྒྲོར། བྱིམ་ཆང་གི་
བར་ལ་འང་ལུགས་ར་བསྒྲོར། དེ་དུས་ས་ཆ་ལ་ལས་ས་བཀོ་དུས་བཀོ་ཕྱི་མིན་ཟེར་བ་རེད། འདི་རང་
གི་ནང་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་མི་ཡོང་བྱེད་ཅིག་རེད་ཅེས་པར་ལོ་འགའ་རེའི་ནང་མ་བཀོས་ན་མི་ཆོག་ཅེས་བཀོས་
ནས་ད་སྒྲིག་པས་བོད་ཀྱི་རྗེ་བ་རྗེ་བའི་བར་མི་འགྲིག་པ་བཟོས་པ་རེད། ད་རྗེ་བ་རྗེ་བ་མི་འགྲིག་པས་རྩ་
ཁུ་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་མི་གསོད་གི་ཡོད། དེ་ཡང་ཞེ་གནག་ཕྱི་ནག་གིས་བཟོས་པ་རེད། བྱིམ་ཆང་བྱིམ་ཆང་
གི་བར་ལ་མི་འགྲིག་ སྤུན་སྤུན་ཆེད་བར་མི་འགྲིག་ ས་དེ་འཕྲོག་པའི་རྩ་ས་དེ་ལྟར་བཀོས་ནས་ཁོའི་
ཞེ་ལུགས་ནས་བོད་འདི་མཐུན་སྒྲིལ་མ་ཡོང་ན། བོད་འདི་གཅིག་བསྐྱས་མ་ཡོང་ན་ཕྱི་དམར་ལ་ངོ་ཡ་
བྱེད་མི་བྱུང་སྐྱམ་པ་ཁོའི་བསམ་པ་དེ་རེད། ད་སྒྲིག་པས་ལྟ་སར་མཆོན་ན་ཡང་། ལྟ་ས་འདི་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་
ཁུངས་རེད། ཆོས་གནས་ས་དེ་འདྲ་རེད། ད་ཆོས་གནས་ས་དེར་ཁོས་དམག་འཐབ་མ་བརྒྱབ་པར་ཆོས་
དང་བྱིམ་ས་ལྟན་དང་དཔེ་ཆ་བལྟ་མཁན་ཆོ་ལྟ་ས་ན་ཕེབས་ཡོད་པར་སྤྲད་འཆོང་མ་མང་པོ་མངགས་ནས་

དེར་སྡོད་དུ་བརྟུག་ཡོད། དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཅི་ཞིག་རེད་ཟེར་ན། བྲིམས་ལྷན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྲིམས་
ཉམས་བརྟུག་ནས། ཅ་བ་བྲིམས་མེད་པར་བཟོས་ན་ཁོས་ཡག་པོར་བཅི། དེའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་རྒྱན་
གྱིས་ད་སྐབས་རྒྱ་མོ་སྐྱམ་བརྟུ་དང་། བོད་མོ་སྐྱམ་བརྟུ་འདུག་ཅེས་བཞིན། དེ་ལྟར་ལུས་འཛོང་ཁང་
གིས་བཀང་བརྟུག་པ་རེད། དེ་འཇུགས་དགོས་དོན་གྱི་ཅ་བ་ཡོད་པ་མ་རེད། གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་དམིགས་
ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཆེས་དང་རིག་གཞུང་ཉམས་སུ་བརྟུག་རྒྱ་དེ་རེད། ཕྱི་ལོགས་ནས་བརྟུས་ན་གང་དང་
གང་ཡིན་ཡང་ཡག་པོ་ཞིག་བཟོས་ཡོད་པ་རེད། ད་སྐབས་འཇམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཆང་མ་དཔལ་འབྱོར་
གྱི་སྟེང་ཡར་རྒྱས་ལ་འགོ་བཙུག་ཡོད་པའི་སྐབས་རེད་འཇམ་གླིང་ཆང་མ་རྒྱས་བའི་སྐབས་འདི་ནས་ང་
ཚོ་རྒྱང་རྒྱས་སོང་ན་གྲུང་ཁྲན་ཏང་ཁོ་རང་གི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་རྒྱས་སོང་ཞེས་བསྒྲགས། རྟེན་བེ་རེ་
ལས་མི་གཅིག་གཅིག་བྱས་ནས་དེ་འདྲའི་མི་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་ནས་ལྟ་མོ་ཡར་མར་སྒྲ་
ཚོགས་བརྟུན་ནས་པ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁྱོད་མེད་ན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་བྱུལ་དུ་ཁོ་ཚོས་བོད་མི་བདེ་
སྲོད་ལ་འདི་འདྲའི་ལོངས་སུ་སྦྱོད་དུ་འཇུག་གི་ཡོད། ཁོ་ཚོ་ཡང་ཡར་རྒྱས་འདི་འདྲར་སོང་ཡོད་ཅེས་
དེ་འདྲའི་ཉམས་སྟོན་གྱི་ཡོད་པ་སྐྱུས་ཀྱང་ཤེས་གསལ་ལྟར་རེད། ད་དུང་ཅི་ཞིག་གི་གཞི་རྒྱ་འཐེན་གྱི་
འདུག་ཅེ་ན། གཅིག་ནས་རབ་བྱུང་བརྟུན་པ་འདུས་སར་སྒྲུང་འཛོང་མ་མང་པོ་ལྷ་ས་བསྐྱུས་པ་དེ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བརྟུན་པ་ཉམས་འཇུག་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་རེད། ཁོའི་ཅ་བྲིམས་སྟེང་ཚོས་ལུགས་དད་མོས་
རང་དབང་ཡིན་ཞེས་དང་། དེའི་རྗེས་ནས་དད་ན་རང་དབང་། མི་དད་ན་ཡང་རང་དབང་ཞེས་བཞིན།
འོ་ན་ཚོས་ལུགས་དད་མོས་རང་དབང་ཡིན་ན། གྲུང་ཁྲན་ཏང་གྲུང་ཁྲན་ཏང་རང་རེད་མོད། གྲུང་ཁྲན་
ཏང་གི་བཙོན་ཁང་ན་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་འདུག དེ་ལ་ཁྱད་པར་རམ་མངོན་གློག་ཡོད་དགོས་སམ། གྲུང་
ཁྲན་ཏང་ལ་ཚོས་ལུགས་དད་མོས་རང་དབང་ཡོད་ན། གྲུང་ཁྲན་ཏང་མི་ལ་རང་དབང་ཅི་ཞིག་མེད་པ་
རེད། དེ་ལ་ཁ་གཡར་བ་མ་གཏོགས་དོན་ལ་ཚོས་མེད་སོང་ན་འདོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཉིང་ཞི་ཕིན་གྱི་
བོད་འདིའི་ཚོས་ལུགས་དེ་ལྟར་མེད་པ་བཟོ་བྱུང་པ་ཞིག་མ་རེད། དེ་ཁོ་རང་ཚོའི་འདོད་པ་ལྟར་བཞག་
ཞིག འདོད་པ་ལྟར་བཞག་ནས་དེའི་ནང་ལ་གཞིན་ཆབས་ཐོངས་དང་། རང་བྱུགས་ཀྱིས་ཉམས་
འགོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ལྷ་ས་སྒྲུང་འཛོང་མས་བཀང་བརྟུག དེ་ཡང་དེའི་གཞི་ཐབས་ཡིན་པ་རེད། མི་གཞན་

ཞིག་གིས་བལྟས་ན་པོ་ཏ་ལ་དེ་ཡང་ཉམས་གསོ་རེ་བྱས། ལྷ་ས་ཡང་ཞིག་གསོ་རེ་བྱས་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་
རེད། ནང་གི་ནང་ཉེན་ཆང་མ་ཡོད་པ་མ་རེད། ལྷ་སའི་པོ་ཏ་ལ་ནང་ལ་ལྷ་ཁང་མགོན་ཁང་སྒོ་ཕྱེ་ཡོད་
པ་མང་པོ་འདུག་གམ་སྒོ་བརྒྱབ་ཡོད་པ་མང་པོ་འདུག རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྱེང་རེ་རེའི་མཆོད་ཁང་དང་ལྷ་
ཁང་། མགོན་ཁང་མང་པོ་ཡོད་དོ་ཅིག་ཆང་མ་ཅི་འདྲ་བཅོས་འདུག ལྷ་ས་འཇལ་དུ་སོང་བ་ཆོས་ཤེས་
གསལ་རེད། གཅིག་གིས་བལྟས་ན་བལྟས་མ་ཐག་དུ་ཁྲ་ཁྲ་རིག་རིག་ཅིག་འགྲིག་འདུག བསམ་སྒྲོ་
ཞིབ་དུ་བཏང་ན་ཕལ་ཆེ་བ་མེད་པར་བཅོས་ཡོད་པ་རེད། ནང་ཉེན་ཆང་མ་ཡོད་པ་མ་རེད་ལ། སྐུ་བཤམས་
ཡོད་པ་དེ་ཆོར་གཟུངས་གཞུག་ཡག་པོ་ཞིག་ཕྲལ་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། ལྷ་སའི་ཇོ་ཁང་ནང་ལ་མཆོན་
ན་ཡང་མཆོད་མེ་ཞིག་བཞག་ན། མཆོད་མེ་དེ་དགོར་གཉེར་ལ་ཡང་དབང་གི་མི་འདུག དབང་ན་ཡང་
ཉེན་མོ་ཆང་ནས་དེ་འཕྲོ་ནས་མར་ཁུ་བསགས་ནས་ལས་བྱེད་པ་རང་རང་གིས་ལོངས་སུ་སྦྱོད་ཀྱི་འདུག་
ཅེས་བཤད་ཀྱི་འདུག ཆོས་ལུགས་དད་མོས་རང་དབང་ཡིན་ན། དེ་རང་གི་བཟའ་ཀྱུ་ཞིག་རེད་དམ།
དགོན་མཆོག་ལ་འབུལ་ཀྱུ་ཞིག་རེད། དེ་ལྟར་དགོན་མཆོག་ལ་ཕྲལ་བའི་རྗེས་ཀྱང་རང་གི་ཉར་གི་
ཡོད། དགའ་ལྷན་དགོན་པར་མཆོན་ན་ཡང་། དགའ་ལྷན་ཆར་གསུམ་ལ་གཏོར་བཞིག་བཏང་བ་རེད།
སྒོན་ཆད་ཀྱི་དགའ་ལྷན་ཅི་འདྲ་རེད། དེའི་ཕྱིས་ནས་ཅི་འདྲ་ཞིག་བཏང་འདུག དེ་ནས་ཡང་བསྐྱར་
བཞིག་སྟེ་ཅི་འདྲ་བྱས་འདུག ཡང་བསྐྱར་དེ་འདྲ་བྱས་པ་རེད། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འདྲ་པར་ཞིག་
ཀྱང་བཤམས་མི་ཆོག་ན། ཁ་བཤད་དོན་ལ་གནས་འདུག་གམ། གོ་ཐོས་ལྟར་ན་དགོན་གཉེར་ཞིག་གིས་
ལགོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་རྒྱ་དམག་གཅིག་ནས་མཆོད་བཤམས་ནས་བཏོན་པ་ལ་ཕྱིར་སྒྲུངས་རྗེས་ཕན་
ཚུན་ལག་འཛིང་ཅུང་བྱུང་བ་ལ་དགོན་གཉེར་དེའི་ལག་པ་བཅད་པ་རེད། བཅད་སོང་བ་དེ་ཆོ་ཆང་མས་
མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་ལྟར་རེད། དེང་དུས་པོད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བལྟན་པ་ཅུང་ཞིག་དར་ཡོད་ཟེར་
ན། སྒོན་ཆད་ཀྱི་སེ་འབྲས་དགེ་གསུམ་ཅི་འདྲ་རེད། དེང་སྐབས་ཀྱི་སེ་འབྲས་གསུམ་གཙོས་དགོན་
ཆེན་ཁག་ག་འདྲ་ཡིན་པ་ང་ཆོར་གསལ་བོ་ཡིན། ཉེ་ཆར་གསེར་རྟ་དགོན་པ་ཡང་ཆོས་ཁོ་ན་མ་
གཏོགས་གཞན་བསམ་ཀྱུ་མེད་པར་ཆོས་བསྐྱབ་མཁན་གྱི་སྟེགས་ཡིན། པོད་རིགས་གཙོས་ཕྱི་རྒྱལ་བ་དང་
། རྒྱ་མི་བཅས་ཆང་མ་འདྲ་སའི་ཆོས་ཀྱི་བསྟེན་གནས་དེ་ཡང་ཅ་བརྒྱག་དུ་བཏང་བ་རེད། ཁོང་ཉིད་མཁན་

པོ་འཛིགས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱང་སྒྲན་ཁང་ན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་སྒྲན་ཁང་ན་ཡོད་མེད་ཀྱི་གསལ་ཁ་
སྤུལ་མི་འདུག དེ་འདྲའི་སྒྲོན་ས་བྱ་བ་གང་དང་གང་བརྩམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འདི་དང་
མཐུན་ཅན་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་འདི་མེད་པར་བཟོ་བའི་སྒྲིགས་ཤིང་སྟག་རེད། ལྷག་པར་རྒྱ་མི་འདི་པོད་ལ་སྤང་
བས་བོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཉམས་འདུག་རྒྱུ་ཆེད་ཉམས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་བ་རྒྱུད་རྒྱུད་པ་མ་གཏོགས་
བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་བྱ་བ་གང་ཡང་བྱེད་ཀྱིན་མེད་པ་ཆང་མས་བཞུས་ཀྱང་ཤེས། བ་ཡུལ་ལ་ཡང་བའི་སྤྲུག་
བསྐྱལ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་འདི་སྤྱི་རྒྱལ་བ་རེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་གི་ཡོད་པ་རེད། སྤྲུག་བསྐྱལ་
འདི་བཤད་ན་བཤད་མི་ཆར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཞིག་སྒྲོན་ནས་ད་ལྟའི་བར་རྒྱ་རབས་ནས་རྒྱ་
རབས་བར་དུ་ཡོང་བ་ཞིག་ལོ་རྒྱུས་སྟངས་ན་མེད་ཆོད་རེད། ལོ་རྒྱུས་སྟངས་ལ་བྱུང་མ་སྐྱོང་བའི་ནད་ཡམས་
དང་། ལུ་གེ འཐབ་ཚྭ་དང་། འབྲུག་ཡོང་སོགས་མི་འདོད་པ་ཤིང་སྟག་རེད་ཀྱང་འདི་ཆང་མ་ལོ་འགའི་
ནང་ང་ཆོ་ལ་སྟབས་གཅིག་དུ་བཙན་ཐབས་ཀྱིས་སྤྱད་ཡོང་བ་རེད། དེ་ཡང་དང་ཐོག་རང་གི་ཁོངས་
མིའི་ཐོག་རང་གི་རྒྱལ་འབངས་ལ་ཡོང་བཅུག ཐ་ན་པེ་ཅིན་མཁར་དུ་རང་གིས་བསྐྱེད་བསྐྱངས་
བྱས་པའི་རང་གི་སྒྲོབ་ཕྱག་ཡིན་ཡང་དུས་ཆོད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཁྱིམ་ཁ་གསུམ་མེད་པར་བཟོས་པས། འདི་
འདྲ་བྱེད་ན་མི་རིགས་གཞན་པ་ལ་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་རེད། དེ་འདྲའི་དྲག་གཞོན་དེ་བྱས་རྗེས་ཆེན་
པོ་ཅིག་ལ་བརྩིས་ནས་ཅང་ཅི་མིན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། ལྷ་སར་དྲག་གཞོན་དང་པཎ་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེ་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་གྲོངས་མཁན་གཙོ་འཛིན་དུ་ཕྱུ་ཅིན་ཐའོ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་ཆགས་པ་སོགས་
ནི་རྒྱ་དམར་གྱུང་ཁྲན་འདི་ཆེས་གདུག་རྒྱུ་བཆེ་བའི་འཛིགས་སྤུལ་རིང་ལུགས་པའི་ཡང་ཕྱེ་ན་འགོ་བཞིན་
པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡང་གཞི་ནས་ཉོགས་ཐུབ་པོ། རྒྱུས་མེད་ཅིག་གིས་བཞུས་ན་རྒྱ་དམར་འདི་ཁ་འཇམ་
པོ་ཞིག་དང་སྤྱི་རྒྱལ་འཇམ་པོ་ཞིག་གིས་གཞན་ལ་ནམ་འགྱུར་སྟོན་བཞིན་ཡོད། བྱ་བ་ནམས་ལ་འང་
དང་པོར་སྤྱི་ཆེན་སོགས་ཀྱི་མིང་སྒྲོས་ནས་སྒྲོག་དུ་གཞན་ལ་མཆོམས་སྒྱུར་བྱེད་པ་ནི། རང་གིས་ངལ་
ཚོལ་ལ་མ་བརྟེན་པར་གཞན་ཀྱི་རྟེན་པ་ཁོ་རྩེ་བརྟེན་པའི་བཟུ་གཞིག་པ་རེད་ཅེས་བཟུ་གཞིག་པའི་མིང་
དམར་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གཞན་དམར་པོ་དྲ་ཆས་གོན་མཁན་འདིས་ཀྱང་གོ་རྩེ་བ་ནས་
ཆར་གི་འདུག་ཅེས། དེ་འདྲའི་མཆོན་སྒྲོད་བྱས་ནས་སྤྱི་ཆེན་པོ་ཞིག་རིག་ན་ཁྱིད་ཡོན་ཏན་མི་འདུག་ཞེས་

དང་། ཚེས་ལུགས་དང་ཚེས་ལུགས་པ་ཟེར་བ་འདི་རྩུང་རྩུང་ཞིག་གིས་ཚོགས་མང་པོ་དགོས་དོན་ཡོད་
པ་མ་རེད་ཟེར། ང་ཚོ་བོད་ཡིན་ན་དེ་འདྲ་མ་རེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་རྒྱས། བསྟན་
འཛིན་གྱི་སྤྱི་བསྟན་ས་སྤྱི་དང་གང་རྒྱ་དེ་སྟོན་ལམ་རྒྱ་གསུམ་ཞིག་རེད། གྲུང་ཁྲན་ཏང་ཡིན་ན་དེ་ཚང་མ་
མེད་སྤང་ན་འདོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། མི་རང་གི་སྤྱི་དང་ནས་སྤྱི་བསྟན་ལ་འདི་ཚོགས་པར་བྱས་ཀྱང་། བརྗོད་
ནས་ཚར་འགོ་རྒྱ་མེད། གྲུང་ཁྲན་ཏང་གི་མངའ་འོག་གམ་བཅན་དབང་འོག་ཏུ་གང་འདོད་ཅིག་བརྗོད་
ཀྱང་མི་ཐུབ་ལ། དེའི་རྒྱས་པ་ཡང་མེད། སྤྱི་རྒྱལ་བ་ཚང་མར་རྒྱས་པ་རེ་ཡོད་ན་དེ་ཅག་གི་གནས་
སྤངས་འདི་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་གཞན་ལ་ཤེས་སུ་འཇུག་རྒྱ་ཐུགས་ཆེས་གཟིགས། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ལས་དབང་
འདི་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་སྤྱི་བསྟན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། གང་ལ་བསྟན་ཀྱང་བདེ་སྤྱི་མེད། བོད་ཀྱི་དེད་དཔོན་
ནི་ལ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་རེད། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་རང་ཡུལ་ན་བཞུགས་དབང་མེད་
པ་རེད། ཁོང་ཚོ་གི་འཁོར་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་པོ་ཁྱི་ཕྱག་མང་པོ་བསད་ནས་ཁོང་ཚོ་དང་མི་
རྩུང་གི་ཕར་ཐར་ཅམ་བྱུང་པ་རེད། དེར་སྐབས་ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་གར་ལ་འགོ་རྒྱུ་ཡིན་ཟེར་ན་ལམ་
ཡིག་ཅིག་གང་ནས་ཀྱང་སྤྱི་རྒྱུ་མེད་ལ། སྤང་ན་ལམ་ནས་བཟུང་། བྱད་མེད་ཅིག་སྤྱི་ན་བཅན་དབང་
མང་པོ་བྱེད། བྱ་ཞིག་སྤྱི་ན་བཅོན་ཁང་མང་པོའི་ནང་གཅིག་བརྒྱབ་གཅིག་གིས་མི་ཐར། མི་གཅིག་
གིས་སྤྱོད་ན་གཅིག་གིས་མི་ཐར། བཅོན་ཁང་ཡང་དཔུལ་བའི་ཉེ་འཁོར་ནང་བཞིན། དེ་འདྲའི་སྤྱི་བསྟན་
བསྟན་མཛུང་དགོས་པ་རེད། རྒྱ་བ་སྤྱི་དང་སྤང་བ་དང་། རོ་གདོང་སྤྱི་དང་སྤང་བ། རྒྱ་ལག་སྤྱི་དང་
བ། འབྲུག་གི་ཐེབས་སྤང་བ་སོགས་བཟང་གིས་མི་ལང་བ་ཞིག་ཡོད། ལ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཆིན་
པ་ཡོད་ལ་དམིགས་ནས་གངས་རི་བརྒྱད་ནས་སྤྱི་བསྟན་བཅོལ་ལ་འགོ་གི་ཡོད་པ་རེད། འདིར་སྤྱི་དང་པོ་ཡོད་
ན་དེ་ལྟར་འགོ་དགོས་དོན་མེད་པ་རེད། གནས་སྐབས་ལ་འགའ་ཞིག་རྩུང་ཟད་སྤྱི་དང་དེར་རྩོམ་རྒྱ་
མེད་པ་རེད། སུ་དང་སུ་ཡིན་ཡང་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་མ་གཏོགས་བསམ་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད་
ཀྱང་། ང་རང་ལྟ་བུ་གཅིག་ནས་ལོ་ཆས། གཉིས་ནས་ཐག་རིང་ལ་འགོ་རྒྱུའི་སྤྱི་བསྟན་མེད་སྤྱི་བསྟན་རང་
རང་གི་པ་ཡུལ་ན་ལུས་བསྟན་ཡོད་པ་རེད། རྩུང་ཟད་རྒྱས་མཁན་ཚང་མས་ཕར་རྒྱ་བཞུགས་སྤྱི་བསྟན་
གང་ལ་ཡང་མ་སྤྱི་བསྟན་པར་འགོ་གི་ཡོད་རེད། འགོ་ན་ཡང་ལམ་བར་ནས་གསོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། འཛིན་

བཟུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་སོགས་ཚང་མ་ང་ཚོས་ཤེས་གསལ་ལྟར་རེད། རང་དབང་ཡོད་ན་རྒྱལ་ཁབ་གང་
ལ་སོང་ན་འགྲོར་འདུག་དགོས་རེད། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་རེད་ཁོང་ཕུད་པའི་
ཐོག་ས་ཆ་དེར་འགྲོ་མི་ཆོག་པ། དེ་འདྲའི་བཅན་དབང་ཞིག་གང་ན་ཡོད་པ་རེད། དེ་རྒྱལ་ཁབ་གང་
གི་བྲིམས་ལུགས་དང་མཐུན་པ་རེད་དམ། རྒྱལ་ཁབ་གང་ལ་དེ་འདྲའི་བྲིམས་ཤིག་འདུག་གམ། རྒྱལ་
ཁབ་གང་ན་འང་དེ་འདྲའི་བྲིམས་ལུགས་ཤིག་ཡོད་པ་མ་རེད། སྡོན་ཆད་ཡིན་ན་བོད་གངས་ཅན་འད་
་ན་དགོན་པའི་གངས་བཤད་ན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། ད་སྐབས་སེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་ཡས་མས་
ན་ཅ་གེ་ཅིག་གེ་ཞིག་མ་གཏོགས་རྩ་བ་ནས་མེད། མདོ་སྨད་ལ་འང་དེ་འདྲ་རེད། བྱང་གི་དགོན་ཆེན་
བཞི་བོར་བལྟས་ན་འང་ས་བཅད་མ་སྟོངས་པ་ཅུ་མ་ཞིག་རེད། སྡོན་ཆད་བྱང་གི་དགོན་ཆེན་བཞི་ཞེས་
བོད་གངས་ཅན་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཞིག་ཡིན། ད་སྐབས་གསེར་ཁོག་ལ་མཚོན་ན། བྲ་བ་བཅུ་དྲུག་
བཅུ་བདུན་ཅུ་མ་མ་གཏོགས་མེད་པ་རེད། ལྷ་ཁང་ཡང་གཉིས་གསུམ་ལས་མེད། གཞན་མདོ་སྨད་ཀྱི་
ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོའི་ནང་གང་དང་གང་ལ་ཡང་བྲི་བ་ཆོས་བྲི་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་མེད་ལ་བྲི་བ་ཡང་མེད་པ་རེད།
རང་ཁ་རང་གསོ་ཡི་ལམ་ལུགས་མ་གཏོགས་ཅི་ཡང་མེད་པ་རེད། བྲ་བ་ཆོས་གང་ཡང་མི་འདོན་ཚུ་ལ་
བསྒྲགས། སྤྱིར་བྲ་བས་བྱེད་རྒྱ་གཙོ་བོ་ཆོས་སྦྱབ་རྒྱ་དེ་ཡིན། ཆོས་སྦྱབ་རྒྱ་དང་རང་གི་འཚོ་བ་གཉིས་
ཆ་རང་གཅིག་པུས་སྦྱབ་མི་བྱེད། འཚོ་བ་སྦྱབ་མཁན་ཞིག་མེད་ན་ཆོས་ཀྱང་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་མེད། ལྷ་
བཅུ་དང་བཅུད་ལོར་བྲ་བ་ཆོས་ལོག་བརྒྱབ། མི་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་སྒྲེ་ཤིང་བཅུག་ནས་ལོག་བརྒྱབ། ཆ་
དུམ་བཞོ་རི་འགོར་ཞིང་ཁ་གསར་བ་བཅོས་པ་དུས་ཆ་དུམ་བཞོ་བའི་གསལ་ལ་མ་སོང་ན་ཟ་མ་བཅད།
ཁྱོད་དེ་འདྲ་ཞིག་བཞོ་མི་བྱེད་ན་ཁྱོད་ལ་ཟ་མ་སྟེར་རྒྱ་མིན་ཅས་དང་། དེ་ལྟར་རི་འགོར་མི་མང་པོ་
ཤེས་ང་བ་རེད། དེ་ལྟར་མདོ་སྨད་ཀྱི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་མོ་གང་དང་གང་ཡིན་ན་ཡང་ཚང་མ་མེད་པར་བཅོས་
པ་རེད། གསུང་རབ་ཀྱི་དཔེ་ཆར་མཚོན་ན་ཡང་དཔེ་ཆ་ལྷ་མ་མཐིལ་དུ་གཙགས། འཕོང་བྱིས་སུ་སྦྱད།
ཤོག་སྒྲག་བཅོས། ཐ་མ་དཀྲིས་པ་སོགས་མདོར་ན། ལྷ་ལྷོའི་རིགས་ཡིན་ན་འང་འདི་འདྲའི་ལམ་ལུགས་
ངན་པ་ཞིག་དང་སྦྱོད་པ་ངན་པ་གཞན་མེད། རྒྱལ་ཁབ་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་རང་རང་གི་ཆོས་ལུགས་
རང་རང་གི་བརྩི་སྲུང་བྱེད་ཀྱི་རེད། ཆོས་ལུགས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཆོས་ལུགས་པས་ཆོས་ལུགས་གཞན་

ལ་གནོད་པ་མི་སྤྱེལ། རྒྱ་ནག་ཡིན་ན་ཡང་དང་པོ་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ལུགས་པ་ཤ་སྟག་རེད། ཡིན་
ནའང་གྲུང་ཁྲན་ཏང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་ལ་ཡང་ཤར་ཞོག། ཆོས་ལུགས་གང་ལའང་མི་དད། སྤྱི་ན་
ཆད་གྱི་ཡབ་མེས་རྒྱལ་པོ་གོང་མ་གོང་མའི་ལུགས་སྤྱོད་ལ་ཡང་མི་གནས། རང་གི་བསམ་ཆོད་འདོད་
ཆོད་གང་འདོད་ཅི་འདོད་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་སྟུག་བསྐྱེད་ཅི་ལྟར་ཡོང་ན་ཡག་པོ་དང་སློ་བཤེ་བོ་
ཡོད། དེ་ལྟར་སྟུག་བསྐྱེད་ཅི་ལྟར་ཡོང་དགོས་ཀྱི་འདུག་ ཡོང་ཐབས་ཅི་འདྲ་རེད། དེ་ལ་གཡོ་སྟུ་ཅི་
ཞིག་དགོས། ཅི་ལྟར་བཀོལ་ན་ཡག་པོ་འདུག་སྟུ་མ་པའི་ཀྱན་སྦྱོང་ངན་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་མ་གཏོགས་སེམས་
ཅན་འདི་དག་བཤེ་ན་དང་། འབངས་འདི་སྦྱིད་ན་བཤེ་ན་སྟུ་མ་པའི་བསམ་སློ་ཞིག་ཆེ་ལམ་དུ་འང་འཁོར་
གི་མེད། འཛིག་ཅིན་འདིའི་ཐོག་སེམས་སུ་ཡིན་ཀྱང་སྦྱིད་པོ་བཤེ་མོ་དང་། ཅན་མེད་འཆེ་མེད་ཡོང་
བར་ཐམས་ཅད་བསམ་སློ་གཅིག་མཐུན་ཡིན། དེ་མཚུངས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པ་ན་དུས་སྟུན་ཁང་ནང་
དུ་སྟུན་རིན་དང་ཁང་སྒྲ་ཟས་སྒྲ་སོགས་ཀྱང་སྦྱོད་གྱི་ཡོད་ལ། མི་མང་དམངས་ཆོགས་ཡིན་ན་དེ་འདྲའི་
རོགས་སྦྱོར་བྱེད་མཁན་ཅིག་ལྟ་ཅི། ཐ་ན་ན་ཆ་ག་ཆ་ད་ཇ་དག་ཡིན་ཀྱང་སྦྱོད་ཁང་ངན་པ་དང་། སྟུན་
ངན་ངོན་སྟུན་པ་རྒྱས་མེད་རེས་ལག་དུ་བཞག་ནས་སྟུན་བཅོས་བྱེད་བཞིན་པ་སོགས་ནི་རྒྱ་གྲུང་ཁྲན་འདིའི་
སྦྱིར་བཏང་གི་ལམ་སྤྱོད་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དུ་ཆགས་ཡོད་དོ།